

Doamna Sofia

SUPERSTITII DIN BĂTRÂNI

◆ Cum să ai noroc
în viața și
în dragoste

◆ Cum să te
feresti de ghinion
și farmece

◆ Cum să ai prieteni,
trai îndestulat
și liniște sufletească

2500 de superstitii de la A la Z

Editura POL Media
2000

Doamna Sofia

SUPERSTIȚII DIN BĂTRĂNI

**Editura POL Media
2000**

Coperta: Radu Popovici

Doamna Sofia
SUPERSTIȚII DIN BĂTRÂNI

Copyright Editura POL Media, 2000.

Toate drepturile asupra acestui volum aparțin
Editurii POL Media, București, Piața Presei Libere nr.1, sector 1, București.
Reproducerea integrală sau parțială a textului
fără acordul scris al editurii POL Media este strict interzisă
și va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Difuzare:
Piața Presei Libere nr.1, sector 1, București, Tel: 01.22.43.739

e-mail: polmedia@hl.ro

ISBN 973-99976-0-0

SUPERSTIȚIILE - FRÂNTURI DIN CONȘTIINȚA NEAMULUI

Superstiție... Cuvânt folosit de cele mai multe ori destul de nepotrivit, fără a cunoaște ceea ce el desemnează cu adevărat. De cele mai multe ori, atunci când este folosit atrage după sine conotații destul de negative. Fără a ști prea bine ce este o superstiție și ce dinamică ascunde ea, ne permitem să inducem calități îndoielnice celor ce sunt "superstițioși". Din aceste motive, dar mai ales din cele ce țin de universul fascinant al acestor credințe pe care le numim superstiții, consider că este bine să vedem despre ce este vorba.

Să aruncăm o privire în definiția pe care o aduce "Dicționarul explicativ al limbii române", apărut la Editura Academică, în 1975: superstiția este o "prejudecată care decurge din credința primitivă, înapoiată în spirite bune și rele, în farmece și vrăji, în semne prevestitoare, în numere fatidice sau în alte rămășițe ale animismului și magiei". În psihologie, acest termen este folosit pentru a desemna o singură credință legată de anumite aspecte ale vieții, care, pornind de la necunoașterea legilor naturii, invocă participarea unor forțe supranaturale. Paul Popescu Neveanu, în al său "Dicționar de Psihologie", adaugă faptul că omul se teme de aceste forțe stranii. De cele mai multe ori, superstițiile sunt puse pe seama gândirii primitive. Această formă de raportare la existență ar fi un stadiu depășit, iar cei care rămân cramponați în el sunt condamnați la un handicap intelectual și nu se pot dezvolta ca personalități armonioase. În această perioadă, când știința este pe punctul de a înlocui vechile religii, când lupta împotriva vrăjilor este subminată de chiar principiile ei, aducând alte forme de miraculos - televiziune, realitate virtuală, Disneyland - superstițiile sunt privite ca ineptii ale unor vremuri demult apuse. Uităm oare că avem cu toții micile noastre credințe intime? Nu ne culcăm până ce nu vorbim cu mama la telefon, dacă ne întâlnim cu o anumită persoană la prima oră a dimineții suntem siguri că toată ziua ne va merge prost, de fiecare dată când întârzie tramvaiul mai mult de un sfert de oră suntem siguri că facem drumul de pomană, că nu vom rezolva nimic, și câte altele...

Superstițiile fac parte din acele fapte psihice ce țin de funcția religioasă a omului, aceea despre care vorbește C. G. Jung. Superstițiile sunt rezultatul gândirii magice (acceptăm terminologia lui Levy Strauss, M. Eliade, Blaga). Această gândire magică nu este o funcție mentală subiectivă și atât. Ea ridică din inconștientul nostru profund acele conținuturi pe care marele psihiatru și psihanalist elvețian C. G. Jung le numește arhetipuri. După cum spune Aurel Codoban, "raționalitatea semnificativă devine operațională". Superstițiile sunt produse brute, cel mai puțin elaborate ale acestui tip de operare mentală. Ele fac trecerea spre ritualuri și nu pot fi total despărțite de mituri sau ritualuri. Din primele își extrag foarte multe simboluri, materie primă, în cele din urmă se organizează sistematic. Gândirea magică aparține funcției religioase a omului, chiar dacă este cea mai puțin manifestă. Ea se folosește de legea analogiei, a contingenței, a simpatiei. Prin ea, realitatea devine un liant de energie divină, sacră. Totul este încărcat de sens și poartă către alte sensuri. Este o gândire

considerată pe nedrept "prelogică", inferioară și antecedentă acesteia. În acest sens este o rușine pentru omul modern. Pe lângă caracteristicile ei de "gândire constelantă, plurală și polifonică" (A. Codoban), din care își trag seva "atât știința și tehnica, cât și arta cu procedeele sale" (A. Codoban), ea mai este importantă și pentru echilibrul nostru mental.

Este surprinzător să găsim în deschiderea unui "Dicționar de superstiții" (este vorba de cel al lui Robert Morel și Suzanne Walter) un eseu asupra acestor realități care sunt superstițiile (realități cel puțin la nivel psihologic și cultural), sub numele de "Frica nopții", în care Jean Pierre Abraham este de părere că trebuie să luăm cunoștință de ele doar pentru a le înlătura, pentru a avea un model de "așa NU"! În ciuda unui ton vehement, reușește să își aducă sieși contraargumente destul de solide. E foarte adevărat, după cum arată și el, că superstițiile se apropie atât de medicina tradițională, cât și de magie, cu care adesea se intersectează, și de religie, de dogmele deja constituite. În plus, nimeni nu poate nega că multe dintre ele conțin intuiții foarte valoroase, cel puțin din perspectiva medicinei naturale.

Să nu uităm că superstițiile sunt rezultate ale ființării în sine a omului. Prin ele, ca și prin alte produse ale minții omenești, realitatea capătă sens și continuitate. Superstițiile sunt idei ezoterice pe o scală mai mică. Există un ezoterism popular, în care ele sunt cele mai mici unități.

Culianu, Eliade, Evola și o mulțime de mistici au susținut realitatea lucrurilor sau faptelor în care omul crede cu adevărat. Odată făcând această investiție de credință, acel fapt prinde contur și devine parte integrantă a realității sale. Superstițiile nu sunt simple speculații sau jocuri ale unei minți neputincioase și chinuite de frică față de o realitate pe care nu o poate cuprinde. Ele fac parte chiar din realitatea acelor persoane care cred în ele. Superstițioși nu sunt doar oamenii neputincioși, cum și credincioși nu sunt doar cei care altora trezesc compătimirea.

Fără a nega importanța rațiunii, fără a nega faptul că drumul evolutiv al omului trebuie făcut prin intermediul rațiunii, dar nu al acelei rațiuni nefecunde, ci a uneia fertile și îmbibată cu sensibilitate și chiar cu credință, pentru a putea asigura o igienă mentală și o viață cu adevărat spirituală, sunt împotriva minimalizării și sărăcirii semnificației pe care o au superstițiile.

Nu în ultimul rând, în superstiții găsim un adevărat tezaur spiritual care, de multe ori, depășește un spațiu geografic sau cultural. A cunoaște acest tezaur este o îmbogățire personală. Superstițiile trebuie cunoscute cu ochii minții dar și al sufletului, pentru că multe lucruri greu de verbalizat pot fi pătrunse prin intermediul lor. Ele conțin simboluri și preocupări care nu ne-au fost și nu ne vor fi străine, atâta timp cât nu ne sustragem condiției și statutului de om. În această idee am strâns la un loc foarte multe superstiții, în special din spațiul românesc. Dorindu-se a fi o culegere, nu am insistat foarte mult asupra simbolurilor pe care le poartă, decât acolo unde a fost absolut necesar. Nici geneza lor nu a fost în centrul preocupărilor de față. Acestea fiind spuse, vă urez o călătorie frumoasă în lumea fascinantă a superstițiilor.

A

“Astrologia răspunde la întrebări rostite și nerostite, dar nu poate face ceea ce este în puterea fiecăruia.”

(Adrian Cotrobescu, “Astrologia practică”)

ABRACADABRA - Acest cuvânt care încântă poveștile copilăriei este la origine o incantație magică. În ebraică înseamnă “trimite fulgerul tău până la moarte”, dar și “cuvânt, tată, spirit”. Se pare că acest cuvânt a pătruns pe teritoriul vechii Dacii, odată cu pătrunderea trupelor romane, și uzitarea sa a continuat, în ciuda interdicțiilor bisericești. Chiar printre clerici erau persoane care se foloseau de acest talisman, căci așa era și este considerat; se credea că forța lui este enormă atunci când este rostit înaintea unei confruntări. Scris pe ceva și purtat tot timpul la gât, era considerat protector în fața bolilor și nenorocirilor. Tot ebraicii au făcut conexiuni ale acestei formule cu numerologia. Astfel, valoarea literelor care-l compun este chiar numărul de zile pe care îl are un an. Se considera că avea o mai mare putere de captare a forțelor benefice dacă era scris în formă de triunghi, astfel:

ABRACADABRA
 ABRACADABR
 ABRACADAB
 ABRACADA
 ABRACAD
 ABRACA
 ABRAC
 ABRA
 ABR
 AB
 A

ABSINT (pelin) - Este una dintre cele mai puternice plante din mitologia și practica rituală a spațiului românesc. Datorită gustului său foarte amar, este pus în legătură cu toate greutățile vieții. Absintul se culege în ziua Rusaliilor sau de Mărina (iulie). Este folosit ca remediu pentru foarte multe boli, iar pe 1 mai, de ziua Armindeului, se bea vin cu pelin pentru purificarea sângelui și

apărarea contra bolilor. De asemenea, este pus de Călușari în vârful toiagului lor magic.

Alături de usturoi, absintul este considerat un leac pentru ferirea de lele și alte spirite malefice. Pe 22 aprilie se practică un ritual de descântare a mai multor plante, precum pelinul, bozul și leușteanul, care se pun la picioarele vitelor, în scopul de a le ocroti de boli și de a le păstra capacitatea de a produce hrană. Absintul intră și în compoziția unturii de oi, un preparat magic foarte complicat, cu care se unge ugerul oilor înainte de înțarcarea mieilor, chiar pe 21 aprilie. Totodată, cei care au un drum lung de făcut sunt sfătuiți, conform tradiției, să-și pună la încălțări frunze de pelin, pentru a nu obosi.

AC - Sâmbăta, când se aude toaca la biserică, bolnavii de gușă (o afecțiune a glandei tiroide) își înțepă umflătura de la gât cu un ac. Altă superstiție spune că nu e bine să se folosească acele găsite înfipite în garduri sau în pământ, căci ar fi purtătoare de rele. Sau, la naștere este bine să se lege de scutecul copilului un ac (sau alte amulete din fier), pentru a nu veni Muma-Pădurii să-i fure somnul. Se mai spune că Muma-Pădurii poate chiar să fure copiii oamenilor și să-i lase în schimb pe ai ei, care sunt urâți și răi.

Acul este și un instrument al medicinei magice. El este utilizat mai cu seamă atunci când omul dobândește așa-zisa "pocitură de noapte" (paralizie facială, epilepsie). Descântătorul se folosește de un ac și de un fir de usturoi. În timpul incantației, împunge cu acul planta, după care freacă locurile atinse de boală cu usturoi.

Acul este unul dintre instrumentele cele mai temute, căci de el se leagă foarte multe practici magice și foarte multe farmece. În Rusia, dar și la români, el este un mijloc de apărare contra farmecelor. Astfel, există superstiția că este suficient să se înfigă un ac în haina unui suspect în vrăjitorie pentru a i se lua puterea. Mai mult decât atât, se spune că dacă acul este înfipit în tocul ușii, pe dinafară, vrăjitorul nu va mai ieși din casă până ce acel ac nu va fi scos de acolo. De asemenea, împotriva celor suspectați de a fi strigoi, se practică o superstiție asemănătoare: se înfige un ac pe tocul ușii, pentru ca persoana respectivă să se întoarcă din drum.

Mai există și alte superstiții legate de acest obiect:

- Nu e bine să se dea acul cuiva cu vârful înainte, căci prietenia se va strica. Dacă totuși trebuie ca acul să fie oferit, e bine să se facă o împunsătură cu el mai întâi.

- Dacă untul nu se leagă, se poate pune în putinei un ac fără gaură.

- Nu e bine să se fure ace, căci odată cu el se vor lua și bolile din acea casă.

- Cine visează ace înseamnă că are farmece făcute.
- Cine își coase un lucru și se înțeapă înseamnă ce se va mândri foarte tare cu acel strai.
- Un ac găsit prin casă vestește vizitatori.

AER - Alături de celelalte trei elemente universale, Pământ, Apă și Foc, Aerul este un mediu încărcat de semnificație. Ceea ce are omul din acest element sunt Sufletul și respirația. Stihiiile Aerului sunt asociate în spațiul românesc cu ființele spirituale, precum îngerii, arhanghelii, sfinții, dar și cu duhurile rele, ca ielele, vântoasele sau spiritele.

Fiind un fel de intermediar între cer și pământ, aerul este un mister greu de pătruns. Datorită asocierii lui cu tot ce este nevăzut, necuprins și, prin urmare, neînțeles și fatal, atunci când moare cineva se spune că spiritul său iese din corp prin ultima respirație, ("își dă duhul"). Pentru a nu rămâne în casă și a-i bătui pe cei rămași, este bine să se deschidă fereastra.

Dorul, atât de specific românesc, are o esență aeriană. El poate fi transmis celui dorit prin fluierat sau prin oftat, iar suferința provocată de dor poate fi stopată doar prin cel care-l provoacă:

"Dor de vânt
Din de-vânt,
Să te duci de pe pământ:
Cu vântul ai venit,
Cu vântul să te duci,
Pe aici să nu mai ajungi."

Aerul este plin și de semnificații oculte. El poate fi un canal de transmisie, atât pe verticală (prin rugă), cât și pe orizontală: dor, boli, farmece, vrăji, făcături, desfaceri de vrăji etc.

AGATĂ - Despre această piatră există superstiția că potolește setea. De asemenea, dacă este oferită în dar la mijlocul lui iunie, asigură o sănătate excelentă pentru o lungă perioadă de timp.

AGHIUȚĂ - Acest cuvânt cu sonorități amuzante este foarte des folosit de oamenii simpli. El este o denumire populară pentru Drac, dar pentru acela care "nu este așa de negru", și implică o nuanță de familiaritate, chiar de simpatie; este un mod de a accepta și lucrurile mai puțin acreditate de Biserică. Folosirea acestui cuvânt ferește de pronunțarea numelui Necuratului, lucru despre care se crede că ar aduce cu sine ceva rău. Pe de altă parte, nici nu există temerea că urechile bisericesti ar fi deranjate. Vorbirea populară este plină de expresii precum: "îl fură Aghiută" (atunci când cineva adoarme în public

sau moțăie), "l-a luat Aghiută" (a murit). Conotațiile acestui cuvânt sunt ale unei entități ce nu poate fi considerată nici bună, nici foarte rea, însă, în orice caz, simpatice.

AGONIE - Atunci când cineva își trăiește ultimele clipe, toți cei care veghează intră într-o stare de agitație, pentru că are loc despărțirea de acea persoană, dar și datorită credinței că sufletul, odată eliberat, va intra în derivă. Atunci este foarte bine să se ia toate măsurile necesare pentru ca sufletul să-și găsească drumul măcar în afara casei. Se spune că dacă moartea este agitată, sufletul se poate lovi de mobilă, făcând-o să scârțâie și uneori chiar ridicând-o. Oglinzile sunt acoperite, pentru ca sufletul, văzându-se în oglindă, să nu rămână oglinzit și să revină mereu pentru a-și recupera imaginea. Pentru a-i facilita zborul, se deschid ferestrele, iar pentru a nu fi ghidat de entități malefice și pentru a alunga diavolul, se aruncă sare în foc.

AI (usturoi) - Este una dintre cele mai controversate plante. Virtuțile ei medicale și alimentare au fost cunoscute de foarte mult timp. Se pare că usturoiul pisat este foarte bun pentru prevenirea frigurilor. În cazul celor atinși de "pocitură de noapte" (vezi **AC**), corpul bolnavului se freacă cu usturoi sau cu ulei de usturoi. Chiar în serile obișnuite este bine să se pună la fereastră usturoi, pentru că se crede că ferește de boli. Tot aiul este una din plantele principale care se atârna în vârful toiagului căpeteniei Călușarilor (vezi **CĂLUȘARI**).

Bulgarii prindeau femeilor gravide usturoi în păr, pentru a feri copilul de rele, iar în Serbia exista obiceiul de a se atârna de hornul casei un fus cu usturoi în vârf, pentru ca vrăjitoarele să nu aibă nici o putere asupra nou-născuților.

Se spune că mirosul greu de usturoi este nesuferit strigoilor, de aceea este bine ca în serile de Sf. Gheorghe și de Sf. Andrei să se frece tocul ușii cu usturoi sau să se presare pur și simplu fire de usturoi pe pervaz. În nopțile de Sf. Petru și Sf. Pavel copiii sunt protejați de iele prin fire de usturoi legate la gât sau la piciorușe. În afară de aceste credințe mai cunoscute, se află și tot felul de practici complicate. După cum se știe, această plantă este foarte legată de lumea spiritelor, având o deosebită eficacitate în depistarea spiritelor malefice sau răătăcitoare. Se spune că, dacă cineva taie capul primului șarpe pe care l-a văzut în luna martie (de preferat cu o monedă de argint), îi se pune în gură un grăunte de usturoi și-l îngroapă în pământ în ziua de Sf. Gheorghe, înainte de răsăritul soarelui, apoi lasă usturoiul să crească, îl culege și se urcă cu el în mână în vârful unui copac, va putea să vadă toate strigoaicele și să le

poruncească să nu mai facă lucrurile pe care le au în plan, să plece peste nouă câmpii, să se războiască între ele și să plece la casa lor. Tot astfel se crede că, dacă este pus usturoi sub pragul bisericii în ziua de Paști, oamenii care sunt strigoi nu mai pot trece pragul lăcașului sfânt. Usturoiul este considerat de-a dreptul miraculos, căci prin intermediul lui se pot afla toate tainelor pământului, se poate auzi glasul plantelor și chiar se poate vorbi cu acestea...

În afară de aceste lucruri excepționale pe care le înlesnește usturoiul, el poate fi folosit și pentru practici mai omenești. Victima unui furt poate unge limba clopotului de la biserică cu usturoi, după care va auzi foarte curând de răufăcători.

ALĂ (hală)

Această denumire este dată de oameni vânturilor foarte puternice, care produc stricăciuni caselor sau ogoarelor. Ele iau naștere din spiritul oamenilor răi care adorm în timpul ploilor și sunt închipuite ca niște balauri. Dacă aceste vânturi țin dușmănie cu cineva aflat în altă localitate și nu pot să-i facă rău direct, se întâlnesc undeva între acele localități și se confruntă. Astfel se iscă Alele atât de înfricoșătoare. În Banat se crede că vânturile puternice, Halele, sunt respirația unui balaur imens, care provoacă aceste prăpăduri respirând doar pe o nară; dacă ar da drumul și celeilalte, tot pământul ar fi măturat de furia lui.

ALB

Este culoarea purității, a curățeniei sufletești, care este asociată cu ziua, începutul, însănătoșirea, binecuvântarea. Totodată, albul este culoarea trecerilor inițiatice. Fetele tinere se îmbracă în alb și poartă ca ornamente flori albe, lucru care indică faptul că sunt gata de "trecere", adică sunt "coapte" pentru a primi inițierea în tainele vieții, sunt pregătite să-și ducă la îndeplinire destinul lor de femei. În alb se îmbracă miresele, dar și fetele tinere, care nu au fost ale nici unui bărbat. În ultimul caz este vorba de faptul că, prin curățenia lor, vor ajunge să fie miresele lui Hristos. Copiii sunt duși la botez îmbrăcați în alb din aceleași motive: actele lor sunt de acum investite cu Duhul Sfânt și pe viitor vor răspunde ei înșiși pentru ele. Cele mai înalte grade bisericesti poartă haine albe, ca simbol al curățeniei și al depărtării de viața lumească. Atunci când cineva este bolnav, e bine să poarte veșminte albe și să stea într-o încăpere văruiată cu această culoare, pentru ca însănătoșirea să fie grabnică și definitivă.

ALBASTRU

Se apropie ca simbolică de culoarea alb. Albastrul este culoarea care ascunde divinitatea și modestia. Fecioara Maria este înfățișată de cele mai multe ori purtând veșminte de această culoare.

Se pare că albastrul este, de asemenea, o culoare misterioasă. Oamenii cu ochii azurii sunt oameni deosebiți, care intimidază și atrag. Se spune despre ei că pot fi strigoi sau că pot deochia. Dacă cineva a visat persoane cu ochi albaștri, înseamnă că a fost vizitat un spirit, pentru a fi avertizat asupra faptelor și viitorului său; a doua zi este bine ca persoana respectivă să dea de pomană.

ALBĂ (strălucitoare, floare de ferigă) - Din familia acestor plante se numără foarte multe cu numele de ferigă. Bineînțeles, acestea se aseamănă foarte bine între ele. Virtuțile acestei plante sunt cunoscute încă de pe vremea dacilor, drept pentru care are numeroase întrebuințări medicale: pentru tuse, *nădușeli*, *răul copiilor*, boli pentru care sunt întrebuințați în special rizomii. În foarte multe zone ale țării noastre sunt întrebuințate și frunzele. Acestea se strâng în lunile iunie-iulie și se folosesc la umplerea pernelor sau saltelelor pe care sunt culcați copiii rahitici sau bolnavii de reumatism. Întrebuințările medicale ale albei sunt multiple și modul de preparare al leacurilor diferă, în funcție de tipul de afecțiune.

Dintre felurile de ferigă (feriga de câmp sau țolul lupului, ferigeaua, feriga dulce, feriga de stâncă) cea mai cunoscută și mai întrebuințată este *Dryopteris filix mas*, care are o rădăcină foarte puternică și frunze dispuse ca o rozetă. Se spune că este o plantă care, atunci când înflorește, este aducătoare de noroc. Floarea sa este albă și are o strălucire celestă. Se spune că înflorește în noaptea de Sânziene, dar, din păcate, nu poate fi văzută de oricine, din cauza diavolului care îi împiedică pe oameni să o vadă, pentru a nu avea noroc. O pot culege totuși doi frați ce iau cu ei doi veri de sânge și doi verișori de gradul doi ai verilor lor. Doi frați gemeni pot spera să culeagă această floare dumnezeiască fără alți însoțitori. Astfel, există un adevărat ritual. În noaptea de Sânziene ei merg la ferigă (într-o pădure sau într-un loc depărtat de gospodărie, pentru a nu auzi cântecul cocoșului, din pricina căruia nu o vor putea culege), o ocolesc și stau să vegheze în tăcere, fără să doarmă. Dacă ritualul este încălcat, floarea va fi luată de Necuratul. Cel învrednicit să o culeagă este cel mai vârstnic dintre frați. Odată culeasă, floarea este dusă acasă și așezată sub icoane sau pe rama acestora. Ea va aduce noroc la bani, iar cel care o deține este investit cu calități spectaculoase: poate vedea viitorul și poate citi gândurile celorlalți. În unele ținuturi ale Moldovei, se presupune că alba înflorește în noaptea de Anul Nou și duce la descoperirea unor comori. Nici virtuțile magice legate de căsătorie nu au ocolit această plantă, mai ales pentru că înfloritul său este legat de Noaptea Sânzienelor. Fetele nemăritate se duc la o ferigă și o sapă la rădăcină. Dacă rizomul este tăiat din greșală,

este un semn nefast, dacă rizomul este simplu, sorocul fetelor este întârziat, iar dacă este dublu, fetele își vor găsi foarte repede un bărbat cu care se vor mărita.

ALBIE (copaie, covată) - Femeile simple își spălau în albii rufele și odraslele, dar le foloseau și la frământatul pâinii. Lemnul din care erau făcute copăile nu era ales la întâmplare (tei sau brad) și, de regulă, cei care le confecționau erau țigani rudari. Copiii erau legănați într-o copaie în care se făcuse pâine, pentru a crește precum aluatul. Nu era bine ca acest leagăn improvizat să fie ars vreodată, pentru că se credea că se arde norocul și sănătatea copilului sau i se grăbea dezrădăcinarea. În același spirit se înscrie credința conform căreia copiii crescuți într-o copaie de arin erau sortiți să rățăcească toată viață departe de familie. În timpul creșterii unui prunc nu e voie să se lase albia afară pe timp de noapte, pentru că este un moment în care spiritele rele circulă libere și pot afecta copilul.

Există tot felul de reguli care trebuie știute pentru a putea folosi un așa obiect de preț. Inițierea este făcută de mamă tinerelor fete aflate la limita dintre copilărie și adolescență. Printre aceste reguli ar fi : să nu se cearnă mălaiul sau făina prea de sus, să nu se așeze albia cu fața în jos după folosire, să nu se pună după ușă etc.

Un obicei destul de ciudat, asemănător celui "al oglinzii", este practicat în noaptea Anului Nou: mai multe fete se strâng într-o casă, bagă o mătă sub o copaie, bat cu bețe în ea și apoi eliberează animalul speriat. Cele care vor fi atinse de pisică se vor mărita la începutul aceluiași an. Se spune că fetele, dacă vor să fie pe placul bărbaților, trebuie să mănânce aluat de pe marginea copăiei, iar dacă o femeie nu rămâne însărcinată, e bine ca, după ce frământă pâinea, să întoarcă albia invers și să stea pe ea.

ALBINĂ - Această insectă gălăgioasă, harnică și cu rol justițiar, apare în credințele poporului român, ca și la alte popoare europene, asiatice și africane, ca semidivinitate solară, cu atribute de hărnicie, curățenie, curaj, devotament, dreptate. Albinele sunt considerate intermediari între cer și pământ, iar când apar în vis, se spune că reprezintă spirite ale defuncțiilor, care anunță că e bine să se dea de pomană. Faptul că însoțesc atâtea gospodării, că sunt atât de pretențioase, că dau un produs atât de râvnit, mierea, le face să fie considerate un însemn al caselor celor bogați și protejați de Dumnezeu. Făcând parte din casă, instituind ritualuri pe care nu le pot îndeplini decât "inițiatii", albinele sunt sanctuarele în miniatură ale unei gospodării. Astfel, atunci când are loc o nuntă în familie, este bine să se pună voalul miresei peste stupul

lor, pentru ca acea căsnicie să fie binecuvântată și prolifică. Dar și atunci când un membru al familiei moare, stupul este și el marcat cu un petic negru, pentru ca sufletul mortului să fie călăuzit spre Rai.

Nici înțepătura unei albine nu este lipsită de semnificație și trebuie evidențiat rolul de făcător de dreptate al albinei. Se pare că cel înțepat este avertizat de Sus că ar fi bine să-și revizuiască atitudinea și faptele, pentru că, dacă va persevera în obiceiuri dăunătoare, va fi pedepsit. În afară de asta, înțepătura albinii are și un rol curativ și este folosită conștient, ca metodă de tratament naturistă, mai ales în cazul afecțiunilor reumatice.

Dacă un roi de albine părăsește un stăpân, este semnul unei nenorociri ce va urma din cauza unor păcate ale acestuia. Dacă stăpânul vrea să preîntâmpine răul, este bine să se căiască pe măsura fărădelegilor sale, adică va trebui să atragă alt roi de albine, iar când acesta se va aciua la gospodăria sa, este semn că s-a ridicat foarte mult în bunăvoința Domnului. Există metode speciale de atragere a acestor vietăți: se face o mare gălăgie de oale și cratițe, pentru ca albinele să audă, iar în stupul gol se așează două fire de paie în formă de cruce, care nu mai trebuie atinse ulterior, chiar dacă vântul se mai joacă cu ele. Mai cu seamă în spațiul românesc, stupărișul este asociat unor acte magice, de natură mai mult agrară. În ziua de Bunavestire (25 martie) trebuie să se dea drumul albinelor din stup, pentru ca mierea să fie mai gustoasă. De asemenea, cu cât era mai prețuită mierea cuiva, cu atât acesta era văzut a fi un om deosebit de bun. Nici zicala "parcă ar fi uns cu miere" nu este lipsită de conotații ca cele de mai sus, mierea fiind un fel de hrană sau atribut al zeilor.

ALEXIE - Sărbătoare de la mijlocul lunii martie, închinată unei divinități numită Alexă, este legată de "deschiderea" pământului, când apar multe viețuitoare mai puțin agreate de om. În ziua de Alexie, 17 martie, femeile nu trebuie să presteze munci specifice rolului lor în cămin (pieptănat, cusut, țesut etc.). Dacă vrea ca în casă să nu apară gănganii tot anul, femeia se dezbracă și înconjoară casa de trei ori în acea zi - dimineața, la prânz și seara. Tot astfel, există credința că vietățile pământului nu-i vor mușca pe cei care nu le rostesc numele în ziua de Alexie. Existau chiar denumiri speciale pentru animalele cele mai periculoase - șarpelui i se spunea iudiță, sau, pur și simplu animalele erau numite Domn sau Doamnă.

În această zi de primăvară, pescarii postesc sau se duc să prindă un pește pe care îl mănâncă viu, pentru a se asigura că anul în curs va fi norocos pentru ei.

ALGA - Plantă marină despre care se spune că-i protejează pe marinari; este foarte bună și pentru stimularea fertilității la femei.

ALIMENTE - Spre deosebire de timpurile noastre, în care calitatea hranei este analizată mai ales din punct de vedere al chimiei organice și al biochimiei, în sufletul poporului se mai păstrează influențe ancestrale, prin care hrana are și valențe mai subtile, spirituale. Acestea sunt și ele împărțite în malefice și sfinte. Din prima categorie fac parte mai ales cele care intră în componența unor ritualuri magice nu tocmai binevoitoare (ex.: broască, liliac, șarpe). Mesele rituale sunt încărcate cu alimente speciale sărbătorilor (de Paști - miel, de Crăciun - porc, în anumite zile pește etc.) și sunt legate de culturile totemice. La români, termenul de "bucate" are tocmai sensul de parte dintr-un întreg. Oamenii se "împărtășesc" cu virtuțile alimentelor și mai ales preiau calități din cele ale surselor de proveniență. Prin unele pot avea parte de o fărâ-mă din Realitatea Ultimă: prescură, aghiasmă etc.

La români, un rol foarte important îl au pâinea și sarea, care nu trebuie să lipsească de pe masa nici unui om. Ele au proprietăți vindecătoare, dar și de alungare a spiritelor rele. Întâmpinarea cuiva cu pâine și sare are rolul de a-l asigura pe cel care le oferă că celălalt nu va recurge la nici o agresivitate împotriva sa. Poate că în acest ritual și în forța sa constă explicația vestitei ospitalități românești. Omul acestor locuri nu concepe că cineva care acceptă pâine și sare de la el îi poate face vreun rău. Și puterea credinței sale chiar face ca acel om care primește pâinea și sarea să nu aibă de ales decât să intre cu inima deschisă în casă, exact așa cum a fost primit.

Nu e bine ca o persoană să lase să mănânce cineva în spatele său, căci va slăbi și-i va merge rău. De asemenea, nu e bine ca cineva să mănânce în picioare sau pe drum, căci va intra în gura târgului. Nu este indicat să se mănânce deloc sâmbăta, până nu răsare soarele, căci atunci se împărtășesc îngerii.

Dacă mușcă două persoane din același aliment, se vor certa.

Nu e bine să se dea de mâncare câinelui duminică dimineața, căci este păcat.

ALTAR (sanctuar) - Loc de concentrare și manifestare a forțelor supranaturale, este considerat spațiul în care o ființă devine un fel de receptacul pentru divinitate și în care o activitate este consfințită.

ALUAT - Datorită numeroaselor ritualuri în care este folosită pâinea, nici cu aluatul lucrurile nu pot sta la voia întâmplării: femeile lăuze sau "necurate"

din ale motive nu au voie să frământă; copiii pe care mamele i-au mănjit cu aluat vor crește mari și frumoși; fetele care mănâncă aluat de pe marginea copăii nu vor duce lipsă de curtezani (vezi **ALBIE**).

ALUN - La foarte multe popoare acest arbust este legat de fertilitate și bunăstare. La români își păstrează aceste proprietăți, dar este legat și de fulgere și șarpe. Astfel, se crede că dacă fulgeră în anumite zile ale anului, de exemplu de Sf. Ilie, alunul nu va da roade. Acest fapt constituie și o avertizare de la Dumnezeu pentru oamenii care și-au neglijat obligațiile spirituale și au alergat după satisfacerea poftelor. Se spune că șarpele își are culcușul preferat sub un alun, dar, dacă este lovit cu o nuielușă de alun, va muri.

Nuiaua de alun este folosită în tot felul de practici magice și rituale. I se mai spune și colindă. În ziua de Anul Nou se colindă cu nuielușă de alun împodobită (sorcovă) și se fac urări de sănătate și întinerire. Tot cu nuielușa de alun se descoperă comori, se stăpânesc "lighioanele pământului", se farmecă sau se desfac farmecele, pe ea călătoresc uneori vrăjitoarele etc.

De sărbătoarea Ispasului, fete și băieți neînșurați culeg florile acestui arbust, pentru că sunt foarte bune pentru aducerea dragostei, iar femeile care se pricep la legări și care pot să aducă ursitul cuiva culeg rămurele de alun, dar numai în timpul nopții de Ispas.

ALUNIȚĂ - În general, alunițele cu păr sunt considerate norocoase, de aceea nu este bine să se taie părul de pe ele. Simbolistica lor este strâns legată de cea a corpului uman și este dihotomizată pe sexe și pe părți ale corpului: stângă și dreaptă. La femei interpretările sunt legate mai mult de succes în dragoste, căsătorie și copii (alunița pe sprânceana stângă înseamnă căsătorie târzie, pe cea dreaptă - căsătorie timpurie), iar la bărbați - de muncă și de locul pe care îl vor ocupa în cadrul comunității (alunița din barbă înseamnă că va fi respectat de cei din jurul său și că va avea autoritate).

AMETIST - Piatră semiprețioasă de culoare violet, despre care se spune că este foarte eficientă împotriva "făcăturilor", dacă este gravată cu simbolul Soarelui și al Lunii. Dacă este oferit un ametist persoanei iubite la mijlocul lunii februarie, ea va întreține pasiunea aprinsă. Cei care vor să viseze frumos sau să scape de coșmaruri trebuie doar să-și pună sub pernă o astfel de piatră, iar pentru persoanele care au căzut în darul beției leacul îl reprezintă un ametist atârnat la gât de un lăntișor.

AMIAZĂ - Momentul cel mai benefic al zilei, când Soarele se află în mijlocul cerului și manifestă întreaga sa lumină și căldură. Se spune că persoanele născute în acest moment al zilei sunt luminoase și norocoase.

AMURG (asfintit) - Acest moment crepuscular, în care ziua se îngână cu noaptea, este considerat la majoritatea popoarelor ca un moment intermediar, când granițele dintre lumi nu mai sunt certe și când sufletele morților pot să revină. Perioada dintre amurg și miezul nopții este propice vrăjilor și legăturilor, în timp ce partea de la doisprezece noaptea până la lăsatul zorilor este folosită de cei pricepuți pentru a dezlega. De asemenea, se mai spune că nu este bine ca cineva să ducă gunoiul seara, pentru că poate avea tot felul de pierderi.

La români există un personaj mitologic legat de acest moment al zilei - Mugilă sau Murg -, care este imaginat sub forma unui animal mare (bou).

ANATEMĂ - Un "blestem" bisericesc, reprezintă pedeapsa maximă, însoțită cu excluderea din sânul bisericii. El apare ca urmare a unor blasfemii (luarea în deșert a numelui Domnului, negarea lui). În Evul Mediu astfel de pedepse puteau fi chiar corporale (tăierea limbii, a capului, spânzurarea sau arderea pe rug).

ANEMONĂ - Este o floare gingașă, de culoare sângerie, care se trece foarte repede. Simbolizează sensibilitatea, dar și pasiunile mocnite și efemere.

ANGELICĂ - Se spune că dacă această plantă este legată la cotul copiilor, îi păzește de vrăji și farmece.

APĂ - Alături de celelalte trei elemente, Pământ, Foc și Aer, Apa este reprezentată în toate tradițiile ca materie primă pentru creația originară. Apele pământului (râuri, izvoare, lacuri, fluvii) sunt simboluri ale fecundității, ale inițierii, ale feminității, pe când cele care vin de sus sunt active, curată, sunt din categoria elementelor solare, masculine. În general apa este simbolul vieții aflate într-o formă nediferențiată.

În foarte multe tradiții întâlnim **apa vie**, simbol al regenerării, al vindecării, dar și al înțelepciunii. Această conotație se semnalează mai ales în tradițiile creștine, dar și în miturile tradiționale. Tot apa este și un simbol al creației. Astfel, există o fântână în fiecare loc în care s-a creat ceva, iar exemplul oferit de mitul Meșterului Manole este suficient de relevant. Apa care izvorăște din pământ și este bună de băut este o apă regeneratoare, vindecătoare, vie.

Aghiasma, apa sfințită în biserică, are calități vindecătoare atât pentru trup, cât și pentru suflet. Isus a spus: "Cel care va bea din apa pe care i-o voi da eu nu va mai înseta niciodată." (Ioan, 4). La români sunt numeroase sărbători (Bobotează, Paști, Sângiorz) în care se bea apă din râuri și fântâni.

Apa neîncepută este cea din zorii zilei, colectată dintr-o sursă din care nu a mai băut nimeni în acea zi. Este foarte folosită în medicina magică, dar și pentru altfel de cântece și descântece.

Apa moartă (stănută) este în strânsă corelație cu simbolismul apei vii, dar, spre diferență de aceasta, apa moartă este apa noroioasă, pe care nimeni nu o poate bea. În basme, apa moartă este cea care poate reîntregi corpul ciopârțit al eroului.

Apa sâmbetei este corelată cu credințele populare despre această zi din săptămână (vezi **SÂMBĂȚĂ**). Este apa curgătoare ce face legătura dintre cele două tărâmuri, ale viilor și morților, și pe care există insule în care se află suflete ale decedaților, ale Blajinilor. În sâmbăta Paștelui este Paștele Blajinilor. Atunci se aruncă pe ape coji de ouă vopsite. În diferite sâmbete dedicate pomenirii morților se mai aruncă în râuri și alte ofrande pentru sufletele morților; de obicei, aceste lucruri trimise pe apă nu pot fi date de pomană (lumânări, candelă etc.).

ARBORE (copac) - Este un simbol general al rodniciei și al rezistenței. În general, copacii benefici ai românilor sunt salcia, bradul, teiul, fagul, stejarul și, parțial, alunul. Cei diavolești sunt bozul și plopul.

Una din sărbătorile cele mai frumoase ale românilor este cea de 1 mai, Armindeul, când se înfige o ramură de fag sau de stejar în pământ și se împodobește cu o cruce din plante. Armindeul este una dintre sărbătorile în care nu se urmărește decât o închinare în fața frumuseții și exuberanței naturii. Diferiți copaci sunt specifici unor sărbători, precum Floriile, Sângiorzul sau Paștele. Pe 25 martie, la sărbătoarea numită Blagoveștenie, pomul ce pare mai puțin rodnic poate fi amenințat cu securea. Astfel, el se va speria și va da roade (vezi **ALUN, BRAD, FAG, SALCIE, STEJAR** etc.)

ARGINT - Acest metal este asociat cu irizările astrului nopții, Luna, și conține energii feminine foarte puternice. Se spune că argintul aduce cu sine sensibilitatea, poezia, iubirea romantică, dar și excesele feminității: lacrimi, bocete, deznădejde, timiditate. Dacă se înnegrește când este purtat, înseamnă că persoana respectivă a acumulat prea multă sensibilitate. Emoțiile puternice și nefericirea în iubire pot fi evidente dacă argintul purtat se înnegrește, astfel încât este bine să se renunțe la el. Despre persoanele pe care argintul strălucește și chiar se albește se spune că au o puternică energie și voință, sunt capabile de pasiuni foarte puternice și pot să-i ajute pe cei deznădăjduiți. Argintul este singurul metal cu care nu se pot face vrăji.

ARICI - Simbol solar, ariciul este unul dintre animalele benefice.

În Oltenia există un dans cu numele de arici, care se face mai ales la nunți. El își are rădăcinile în jocurile copiilor, care atunci când văd un arici fac un mare tărahoi. Ariciul speriat se ridică pe două picioare și începe să se agite sau să "danseze". Bineînțeles, dansul de nuntă cu numele de arici are un mesaj erotic și glumeț.

Ariciul este utilizat și în medicina populară. Acul lui are proprietăți asemănătoare celui de albină, deci este indicat în tratarea bolilor cauzate de excesul elementului Apă: reumatism, friguri etc.

Și despre **aricioaică** se vorbește destul de mult în tradiția populară: cu ajutorul ei se poate găsi prețioasa iarbă a Fiarelor (vezi **IARBA FIARELOR**).

ARIPA SATANEI (Avehuza, luza) - Patroana avorturilor și a pruncilor morți înainte de botez, este foarte temută de femeile gravide și lehuze. Chiar dacă un copil al unei femei chinuite de luza scapă de la moarte, poate suferi după naștere. Astfel, acești copii pot fi recunoscuți după faptul că suferă de dureri la stomac, care îi fac să se chircească; unii pot rămâne așa, alții chiar mor. Pentru a fi la adăpost de Aripa Satanei, femeile trebuie să poarte o amuletă pe care să scrie numele Avehuza și Sf. Sisoe (acesta s-a luptat cu ea, a învins-o și a determinat-o să spună cum o cheamă).

ASASIN - Există superstiția că, dacă prin fața suspectilor la o crimă va fi trecut cadavrul, asasinul va sângera și, astfel, se va deconspira singur.

ASTROLOGIE - Știință străveche, foarte utilizată în trecut de înțelepții lumii, care are ca principiu de bază ceea ce afirmă Hermes Trismegistos: "Ceea ce se află sus este și jos și ceea ce este jos este imposibil să nu găsești sus". Astrologia are la bază șapte planete (astrologia tradițională) și douăsprezece semne zodiacale. Fiecare om are o anumită conjunctură astrală la naștere, care îi influențează constituția, sănătatea, posibilitățile de realizare în dragoste, în căsnicie și în viața socială. Unul din primele studii ample s-a făcut în anul 1955, în Franța, și a utilizat mai mult de 25.000 de teme astrologice. Coincidențele dintre destinele acelor persoane și predicțiile astrologice au depășit cu mult probabilitatea statistică...

AUGUST - Sărbătoarea cea mai importantă a acestei luni este Sfânta Marie Mare sau Adormirea Maicii Domnului. Se sărbătorește la 15 august și se compară cu cele două mari sărbători ale anului, Crăciunul și Paștele. Această zi este însoțită de tot felul de întruniri, căci cei care au numele Marin, Mărin

Superstiții din bătrâni

și Maria își serbează hirtimosul. Totuși, mulți se feresc să o facă pe 15 august și preferă să o facă de Sfânta Marie Mică (8 septembrie), fiindcă Adormirea Maicii Domnului evocă o moarte. 15 august este și o zi a recoltei, căci praznicul are ca alimente principale fructele și mierea de toamnă. Se spune că de Sfânta Marie Mare este bine să se mănânce struguri pentru prima dată în anul respectiv.

Despre copiii născuți în august se spune că sunt nervoși, sensibili și iubitori. Piatra acestei luni este sardonixul, simbolul fericirii conjugale.

AUR - Metal prețios, asociat Soarelui și divinului (vezi **PODOABĂ**).

AVORT (vezi **ARIPA SATANEI**)

B

...ochii lui se odihneau pe **buzele** ei..."

(Liviu Rebreanu, "Pădurea spânzuraților")

BABĂ - Pe lângă sensul uzual, de femei bătrâne, babele sunt considerate ființe deținătoare ale unor secrete malefice sau benefice. Fiind foarte numeroase în mitologia noastră, există chiar un ansamblu megalitic cu această denumire, care stă ca mărturie a supremației cultului feminin în spațiul românesc. Babe sunt și personajele fabuloase precum *Baba-Cloanța*, *Baba Dochia*, *Muma Pădurii*, dar și *Sf. Miercuri*, *Sf. Vineri*, *Sf. Duminică*. Caracteristica principală a tuturor acestor personaje este că sunt ființe foarte schimbătoare și pretențioase.

Prima zi a lunii martie, Ziua Mărțișorului (vezi **MĂRȚIȘOR**), este a Babei Dochia, după care urmează alte 8 zile dedicate babelor. Femeile își aleg una din aceste zile pentru a vedea ce le rezervă anul în curs. În această perioadă, în care iarna se îngână cu primăvara, zilele sunt foarte schimbătoare din punct de vedere meteorologic. Astfel, dacă ziua pe care și-a ales-o o femeie este frumoasă, înseamnă că ea are un suflet bun, iar anul în curs îi va aduce fericire. Dacă este o zi friguroasă, atunci persoana în cauză nu are de ce să-și facă prea multe iluzii. Dacă plouă în ziua respectivă, femeia poate avea un copil, iar dacă vremea se schimbă în decursul zilei, anul în curs va aduce și momente bune, dar și necazuri. Ambele însă vor fi lipsite de consistență și nu vor dura mult.

BABA DOCHIA (vezi **BABĂ**)

BAGHETĂ (toiag, baghetă magică) - De cele mai multe ori, bățul ritual sau bagheta magică este confecționată din lemn de alun (vezi **ALUN**). Toiagul mirelui, obiect ritual de care tânărul care se însoară nu se poate lipsi în ziua nunții, va fi unul din obiectele cu care el va trece pe lumea cealaltă. Toiagul acesta se așează în sicriu sau se înfige în mormânt și reprezintă un simbol al bărbăției împlinite. Țiganilor nu le lipsește nuieșua de alun, cu ajutorul căreia descoperă comori.

BAIE - Semnificația acestui cuvânt este strâns legată de cea a apei (vezi **APĂ, ROUĂ**). Baia, scăldatul, are proprietăți inițiatice, de purificare, de vindecare sau întinerire. Prima baie a noului-născut este deosebit de importantă. De regulă în apa neîncepută în care se va spăla copilul se pun plante "viguroase" (bujor, busuioc etc.) sau o ramură de copac cu funze cu tot. După baie, apa se toarnă la poalele unui copac, din același motiv pentru care se adaugă în apă plante sau ramuri de copaci, și anume pentru protejarea sănătății copilului.

BALANȚĂ - Simbol al dreptății, al echității, al judecății. Este vorba de un echilibru de forțe, dat de faptul că Dumnezeu "cântărește" faptele oamenilor.

Balanța este și denumirea zodiei dintre 20 septembrie și 20 octombrie. Oamenii născuți sub acest semn sunt armonioși, nu foarte activi, dar plini de farmec. Sunt mereu indeciși, de aceea pot renunța la propriile intervenții și iau de la viață ceea ce li se oferă.

BALaur (vezi **ȘARPE**) - De cele mai multe ori, balaurul se întrupează din imaginea șarpelui și este un fel de șarpe uriaș, cu mai multe capete (7 sau 12). Simbolizează forța naturii iraționale, iar pentru a-l înfrunța, omul nu are de ales decât să-și biruiască frica și să facă apel la înțelepciune.

BALTĂ (vezi **APĂ, NOROI**) - În aceste ape își au lăcașul tot felul de demoni sau de spirite malefice care își iau tributul din numărul curajoșilor.

BANI - Pot fi obținuți dacă îi este vândut diavolului un pui de găină ne-gru (vezi **IARBA FIARELOR**). Locuitorii munților Vosgi cred că din banii pierduți la țară răsare câte un pom frumos la fiecare o sută de ani.

BARBĂ - Semn de virilitate, era purtată de războinici, dar și de țigani sau tâlhari. Se spune despre bărbații cu barbă că sunt mai impulsivi sau, pur și simplu, manipulatori.

BARCĂ - Nu e bine să se arunce cu pietre după o barcă, căci aceasta nu va mai reveni. Tot superstiția spune că nu e bine să se coboare cu piciorul stâng pe uscat și nici să se urce într-o barcă cu acest picior.

Sufletele decedaților călătoresc în bărci, pe Apa Sâmbetei (vezi **APĂ, BLAJINI**).

BARZĂ - Este una din păsările valorizate pozitiv și privite cu mare respect de români. Este simbol al maturității și al respectului filial, pentru că ea

nu își neglijează părinții. Despre barză se spune că este cea care aduce copii. Există și leacuri pentru naștere ușoară și fertilitate ce se realizează din carnea acestei păsări.

Se spune că cel care sfarmă cuibul de barză săvârșește un mare păcat, mai ales că barza poate blestema, iar persoana respectivă nu-și va mai găsi liniștea în familie. Dacă cineva are cuib de barză în ogradă, e semn de bunăstare și de împlinire familială. Fiind o pasăre atât de familiară în spațiul românesc, nu putea fi trecută cu vederea de tinerii cuprinși de dor. Astfel, se spune că cine vede doar o barză va fi singur în acel an, dar dacă vede două sau mai multe, nu va avea motive să se plângă.

Legat de această pasăre, mai există un fel de prezicere care spune că atunci când sosește primăvara și se întorc berzele oricine poate afla cum își va petrece vara. Dacă pentru prima oară în acel an zărește barza în cuib, înseamnă că toată vara va sta într-un singur loc, iar dacă o zărește zburând, înseamnă că toată vara va călători.

BASTARD (copil din flori) - Născuți din dragoste, acești copii au protecție divină, drept pentru care au parte de destine neobișnuite.

BĂTAIE - Nu este privită doar ca mijloc de constrângere. Există foarte multe bătaii rituale care aduc sănătate și vigoare (Sorcova, atingerea mutului din Călușari). Se spune chiar că un om vrăjit poate fi vindecat printr-o bătaie bună. Obiectele cu care se realizează bătaia - bici, toiag, nua - sunt toate simboluri ale virilității. Autoflagelarea este o metodă extremă de dominare a vieții instinctuale, o transmutare forțată, poate nu întotdeauna eficientă.

BĂUTURĂ (alcoolică) - La români, băuturile alcoolice tradiționale sunt vinul și țuica (rachiul, palinca). Ele sunt prezente la toate mesele din sărbătorile importante ale anului și au rol de descătușare, de ușurare a tranzitelor cosmice. Se spune că e bine să se verse pe pământ din conținutul primului pahar; altfel, spiritele morților se pot supăra.

Pentru superstiții legate de altfel de băuturi decât alcoolice vezi **LEACURI**.

BERBEC - Reprezintă simbolul curajului, al forței și al furiei dezlănțuite, dar și al încăpățănării. Persoanele născute sub zodia Berbecului nu sunt foarte sociabile, sunt încăpățănate, pasionale și gurmande.

"Berbecul domnesc" este cel care călăuzește și apără turma. Dacă se bat doi berbeci, o ploaie abundentă și de scurtă durată nu va întârzia să cadă. La

finalul lui septembrie, între 26 și 28, oierii ar trebui să se conformeze unor interdicții (să nu umble cu obiecte ascuțite, să nu macine, să nu măture), pentru ca stâna să nu le fie atacată de lupi.

BIBLIE - Dacă cineva este frământat de o problemă și nu știe ce să facă, poate să ia Biblia și să o deschidă la întâmplare. Prima frază care îi pică sub ochi este un răspuns la problema care îl frământă. Acesta este singura metodă de divinație pe care preoții o practică și a cărei denumire este bibliomanție.

BICI - Este asociat cu trăznetul, cu pedeapsa divină și cu trezirea energilor vitale. Se spune că, dacă vor să aibă recoltă bogată, înainte de a se apuca de arat țărani trebuie să facă o cruce cu biciul pe pământ.

Biciul apare ca instrument de colindat cu ocazia Plugușorului. Prin pocnetele lui, Anul Bătrân este pus pe fugă și, astfel, se face loc unui nou ciclu.

BIJUTERIE (podoabă) - Este un simbol al frumuseții și bucuriei, dar poate fi și însemn al locului social. Credințele și rolul subtil al bijuteriilor depind de materialul și pietrele din care sunt confecționate, cât și de cel care le-a oferit.

BISERICĂ - Casă a Domnului, în care oricine trebuie să intre cu inima deschisă, pentru a primi binecuvântarea și Harul Dumnezeiesc.

BLAJINI (Rohmani) - Spirite benefice specifice mitologiei române. Sunt un fel de oameni foarte evlavioși, care susțin lumea. Tărâmul lor este între cel omenesc și cel de dincolo, pe unde trece Apa Sâmbetei. Există și o sărbătoare numită Paștele Blajinilor (prima sâmbătă după Paști sau a doua luni după sărbătoarea Învierii) (vezi **APĂ, PAȘTI**).

BLASFEMIE (vezi **ANATEMĂ**)

BLESTEM - Este o incantație fixă sau nu, care ține mai mult de magia neagră (vezi **FĂCATURĂ**). Blestemul de părinte, în special de mamă, este cel mai aprig. Alte blesteme temute sunt cele din dragoste.

BOB - Reprezintă bogăția pământului; în el sunt conținute toate condițiile pentru un nou ciclu vital. Există o metodă de divinație foarte des întâlnită la români, datul în bobi sau geomantia.

BOBOTEAZĂ - Sărbătoare cu care se încheie ciclul celor de Anul Nou și care are loc pe 6 ianuarie. Cu această ocazie sunt sfințite apele, care astfel

vor păstra proprietăți deosebite (curățire, vindecare, dezlegare de rău) pentru o perioadă cuprinsă între 2 și 6 săptămâni. Cu această apă se stropesc casa, grajdul, vitele și chiar membrii familiei. Restul, împreună cu busuiocul cu care s-a stropit, este păstrat în casă cu mare grijă, căci uneori mai este nevoie de această apă. În perioada în care apele rămân sfințite, se spune că nu e bine să se spele rufe la râu.

Tot 6 ianuarie este ultima zi pentru pețit, de aceea în această zi se fac tot felul de ritualuri de magie erotică, se practică ghicitul în oglindă, se rostesc descântece de dragoste ș.a. În speranța de a-și visa ursitul, fetele tinere iau un fir din busuiocul sfințit și și-l pun sub pernă, înainte de culcare.

BOU - Animal folosit la muncile agricole, foarte greoi, inertios, dar blând, truditor și rezistent, boul este alăturat taurului (vezi **TAUR**). Boul este un animal căruia Dumnezeu i-a arătat prețuire, căci în ieslea lui s-a născut Isus. Este un simbol al fertilității și, pentru invocarea acesteia, se folosesc mai ales coarnele acestui animal.

Boul mai este folosit în magia erotică de tinerele fete. De Anul Nou ele se duc în staul și împing cu piciorul în acest animal, îndemnându-l să se ridice. Numără de câte ori îl împing și acela este numărul de ani până când le va sosi sorocul.

Există injuria "Ești un bou!", care înseamnă că acea persoană este greoaie, vulgară, nesimțită.

BOZ - Este o plantă diavolească, sub care se odihnește Dracul. Se spune că nu e bine să se sape această plantă, căci cel care dă de rădăcina unde se odihnește Diavolul va muri imediat.

BRAD - Simbol al permanenței, al perenității și al vitalității, acest pom este poate cel mai semnificativ pentru români. Se spune că cine vrea să se bucure de lemnul său, e mai bine să îl taie în ianuarie, februarie sau martie. Bradul este aproape nelipsit din momentele cele mai importante ale vieții. Se plantează la naștere, se împobobește de Crăciun și la nuntă. Există chiar un joc de nuntă ce îi poartă numele, iar după sărbătoarea nunții bradul se păstrează în casă, ca simbol al permanenței și al eternității. În vârful bradului de nuntă se agață tot felul de plante (busuioc, grâu etc.), clopoței și colacii mirelui. Dacă va cade ceva, nu este semn bun pentru miri. Pentru ca fericirea să fie de durată și căsnicia să fie puternică, carul cu care este adusă mireasa la casa mirelui este ornamentat cu brazi.

BRAZDĂ - Însemn al proprietății funciare, are rol de delimitare. Dacă se întemeia o localitate, se dădea o brazdă cu un plug cu doi boi negri în jurul acesteia, pentru ca nimeni din afară să nu aibă vreo pretenție asupra pământului respectiv. Dacă un sat era cuprins de o epidemie, femeile se dezbrăcau, luau un plug la care se înhămau ele însele și trăgeau o brazdă în jurul satului, pentru a stopa epidemia.

BRÂU (cordon, șerpar) - Este un simbol al castității, datorită prezenței lui în costumația miresei - "brâul miresei". Acest brâu trebuie desfăcut de mirele care "dezleagă" viața tinerei. Șerparul este o cingătoare din piele care se dă din tată în fiu, ca simbol al continuității familiei.

O femeie însărcinată nu trebuie să poarte cingătoare, căci riscă să își nască copilul cu gâtul înconjurat de cordonul ombilical.

BROASCĂ - Se spune că nu e bine ca cineva să o omoare, căci ea va reveni noaptea, pentru a omorî persoana respectivă sau poate alege să se răzbune și pe o persoană foarte dragă acesteia.

Cine vede o broască intrând în propria casă sau ogradă trebuie să ia un băț și s-o gonească, îndemnând-o să se ducă de unde a venit. Această superstiție vine dintr-o altă, care spune că broaștele sunt un vehicul foarte important pentru vrăjitoare, care se folosesc de ea pentru a trimite tot felul de făcături.

BRONZ - Aliaj între cositor, argint și cupru, bronzul este un metal ambivalent, folosit atât pentru confecționarea armelor, cât și a clopotelor. Este un metal foarte sonor, poate de aceea Fama, zeița zvonului din mitologia greacă, are palatul construit din acest metal.

BUFNIȚĂ (huhurez, cucuvea) - Pasăre de noapte cu privire fixă și înfricoșătoare, bufnița este deținătoarea multor taine. La români este asociată cu cucuveaua, al cărei cântec este foarte temut, căci se spune că anunță un deces. Când bufnița iese din cuibul ei și atacă un om, se zice că ceva rău se va întâmpla în zona respectivă.

BUJOR - Această plantă este asociată fumuseții, vigoriei și senzualității bărbătești. Se spune că cine strămută această plantă, adică îi ia rădăcina și o plantează în altă parte, nu va mai putea avea copii.

BURIC - Zonă anatomică asociată cu centrul energiilor umane. Nu există degeaba expresia "buricul pământului", căci se spune că ombilicul este cel care face legătura cu centrul pământului.

Femeile gravide nu trebuie să se lege în jurul buricului, căci riscă să aibă fătul sugrumat de cordonul ombilical. În acest context, este demnă de menționat importanța deosebită a moașei (vezi **MOAȘA**). Buricul copilului se leagă cu fir de cânepă tomnatică, pentru că cea de vară nu face semințe și copilul poate să nu aibă moștenitori. Buricul tăiat, moțul și unghiile copilului sunt păstrate până când acesta împlinește 7 ani. Unele mame le înmânează copiilor, atunci când trebuie să-și ia viața în propriile mâini. Dacă aceștia le vor fărâmița și le vor împrăștia pe câmp, se spune că vor fi foarte deștepți, cu o voință foarte puternică și vor putea să realizeze tot ce vor râvni.

BUSUIOC - Este o plantă legată foarte mult de ritualurile religioase, dar cele mai bogate semnificații ale ei sunt cele privitoare la dragoste și căsătorie. În noaptea de Sf. Gheorghe, înainte de a răsări soarele, e bine ca fecioara să planteze busuioc cu gura și tot așa să îl ude, cu apă neîncepută. Acel fir de busuioc are daruri extraordinare: o face pe fată mai atrăgătoare și mai dorită ca soție. Astfel, la fiecare sărbătoare este bine ca fata să poarte la brâu un fir din această plantă. Dacă este mai îndrăzneată, îl poate pune la brâu sau în părul iubitului său, iar acesta va fi al ei, cu siguranță. Folosirea busuiocului în magia maritală este foarte mare. La nuntă există un joc special, Busuiocul, care este destinat întreținerii iubirii și fertilității cuplului.

Busuiocul are multe întrebuințări și în medicina populară. În seara Joii Mari este bine să se afume grădina de 9 ori cu busuioc, pentru ca livezile să nu fie năpădite de omizi (vezi **BOBOTEAZĂ**).

BUSUIOC ROȘU - Este simbol al victoriei în luptă. Astfel, dacă cineva poartă în buzunar un fir din această plantă, va avea numai bătălii victorioase (vezi **BUSUIOC**).

BUTURUGĂ - Conform superstiției, pădurarii trebuie să sară peste o buturugă de trei ori dus și întors, pentru a avea noroc de păduri. În schimb, oricine arde butucul pe care taie lemne va avea povară pe lumea cealaltă.

Dacă vrea să afle câte ceva despre cei care le sunt hărăziți, tinerele trebuie să ia de Anul Nou o bucată de lemn din cele folosite la foc. Dacă aceasta este frumoasă și netedă, vor avea un bărbat frumos și bun, dacă nu, nu...

Atenție la proverbul "Buturuga mică răstoarnă carul mare"!

C

*"Pe cale veche o minune nouă,
curcubeul ce sare din rouă."*

(Lucian Blaga, "Catrenele fetei frumoase")

CADOU - Dacă cineva își va descoperi un semn alb pe unghia degetului mare de la mâna dreaptă, înseamnă că va primi un cadou foarte frumos.

CAL - Simbol al măreției, al pasiunii, al eroismului, calul este un animal deosebit pentru toate popoarele lumii. La unele dintre ele bogăția și rolul social se măsurau după frumusețea calului. Unul din cele mai frumoase și mai prețuite animale domestice, calul nu este valoros doar prin faptul că poate fi folosit la muncile agricole, dar mai cu seamă pentru că este principalul vehicul al eroilor. Creștinii îl consideră extrem de benefic și îl ocrotesc cu ocazia mai multor sărbători, mai ales a sfinților dinamici și războinici: Sf. Ilie, Sf. Gheorghe etc. Există și *cai năzdrăvani*, prieteni și protectori ai eroilor legendari.

Dintre cele mai cunoscute superstiții legate de acest animal este și aceea care spune că, pentru ca un cal să fie protejat de fiarele pădurii, trebuie să i se lege de coadă un dinte de lup.

Persoana căreia îi iese în cale un cal alb trebuie să știe că va avea noroc. Același lucru se spune și despre cei care găsesc o potcoavă de cal. În unele țări, se spune că fata care întâlnește într-o singură zi 10 cai, când îl va întâlni pe al 100-lea își va întâlni și viitorul soț.

Femeile care își doresc un păr frumos e bine să țesale calul de Sf. Toader.

CALCEDONIE - Se spune că persoanele care poartă asupra lor calcedonii își conservă sentimentele foarte proaspete.

CANCER - Zodia din luna iulie. Oamenii născuți sub acest semn sunt blânzi, sensibili și rămân atașați de părinți - în special de mamă - pentru foarte mult timp.

CAPRĂ - Animal neastâmpărat, greu de strunit, capra este simbol al nerăbdării, al precipitării. Copiii mici sunt adesea caracterizați de mame ca fiind niște "iezi". Totuși caprele, la rândul lor, sunt mame foarte grijulii.

CAPRICORN - Zodie din luna ianuarie. Nativii sunt foarte încăpățânați, buni conducători, dar și foarte secretoși.

CAR (căruță) - Are o funcție de transport dintr-un loc în altul, dar și dintr-un tărâm în altul. Există o ambivalență simbolică, întrucât există un "car triumfal", dar și un altul "mortuar".

Superstiția spune că nu e bine ca cineva să ardă lemul căruței, căci își poate atrage astfel tot felul de probleme de sănătate.

CASĂ - Este locul unde fiecare se simte el însuși (vezi zicala "Nicăieri nu este mai bine ca acasă."). Tot ceea ce are un om mai special se manifestă între cei patru pereți ai propriei case. De aceea se spune că o persoană poate fi cunoscută cu adevărat numai dacă altcineva va locui cu ea în casă.

Orice construcție, pentru a fi durabilă și pentru a aduce fericire, are nevoie de un sacrificiu. Astfel, este bine să se sacrifice un cocoș. De asemenea, când cineva se mută în casă nouă, e bine să ia cenușă din cea în care a locuit anterior (vezi **CENUȘĂ**).

CĂIȚĂ - E un fel de pieleță, de fapt învelișul amniotic cu care se nasc unii oameni. Despre aceștia se crede că sunt oameni neobișnuiți, care pot avea influență asupra altora: pot deochia involuntar, pot fi solomonari, vrăjitori etc.

CĂLĂTORIE - Se spune că nu e bine ca cineva să plece din casă cu piciorul stâng și nici să se întoarcă din drum. Dacă îi iese cineva înainte cu o găleată goală, înseamnă că nu va avea prea multe rezultate din călătoria în care a pornit. Dacă se duce pentru prima oară într-un loc, e bine să ia o piatră în gură și să-și pună o dorință. De asemenea, e bine ca drumetul să aibă la el pâine și sare, pentru a fi ferit de primejdii. Încă de la început însă, dacă se împiedică în pragul ușii, e bine să amâne plecarea (vezi **DRUM**).

CĂLCĂI - Cine nu a auzit până acum de "călcăiul lui Ahile"? Este o expresie ce semnifică faptul că și cel mai puternic om are un loc vulnerabil, a cărui neglijare poate fi fatală. Se știe că șarpele mușcă de călcâi și scorpionul, la fel. În reflexologie, călcăiul e corelat cu organele sexuale, Scorpionul este zodia morții și a sexualității, iar șarpele este simbolul atracției spre sexualitatea "păcătoasă". Toate aceste lucruri laolaltă pot fi întâmplătoare? Sigur că nu. Deci, este binecunoscută zicala "Unde nu-i cap, vai de... călcăie!"

CĂLUGĂRIȚĂ - Întâlnirea cu aceasă insectă vestește semn bun. Nu e bine să fie omorâtă, pentru că se spune că indică direcția pentru copiii rătăciți și pentru călători.

CĂLUȘARI - Jocul Călușarilor începe de la Înălțare și ține până la Rusalii. Călușarii sunt cu toții bărbați și, pe toată perioada în care dansează și umblă prin sate, nu au voie să se atingă de femei. Noaptea dorm în biserici, pentru a nu fi chinuți de lele. Dansul Călușarilor are o rolul de a stimula fertilitatea și de a vindeca ("luatul minților", "a piciorului" și în general toate bolile ce provin de la lele). Călușarii sunt cei care le împiedică pe Rusalii, pe lele, să facă rău și tot ei pot să remedieze stricăciunile acestora.

CĂMAȘĂ - Superstiția spune că nu e bine ca femeile să confecționeze cămăși în zilele de marți și sâmbătă. Dacă mama vrea să aibă un copil ascultător, atunci trebuie să-i facă primele scutece din cămașa unuia din părinți. Pentru ca toți frații unei familii să fie uniți și să nu se certe, e bine ca prima cămășuță a fratelui mai mare să fie purtată de toți ceilalți.

Cine poartă cămașa invers va fi urmărit de ghinioane, dar, dacă are insomnii, e bine să o întoarcă pe dos. Când o cămașă este nouă, e bine să se treacă prin ea o bucată de argint sau un cuțit, pentru ca vrăjile să nu se prindă de persoana care urmează să o îmbrace.

CĂPRIOARĂ - Animal sălbatic, prețuit pentru frumusețea și agerimea lui. Ochii căprioarei sunt blânzi, umezi și plini de sensibilitate. În poemul biblic "Cartea Cântărilor" femeia este văzută ca o căprioară. Pentru un bărbat, acest animal reprezintă feminitatea în stare pură, neastâmpărată, dar și neajutorată.

CĂRBUNE - Un mineral foarte valoros pentru orice gospodăru, cărbunele este folosit în foarte multe ritualuri magice (descântec de deochi, magie erotică pentru dor etc.). Dacă cineva e bolnav, e bine să se facă un foc cu cărbuni și, după ce se stinge, să se toarne apă peste cărbuni; dacă aceștia fâsăie, înseamnă că boala este serioasă. De asemenea, dacă cineva este deochiat, se iau trei cărbuni și se sting cu apă. Soluția rezultată trebuie băută de cel bolnav.

O femeie însărcinată nu are voie să dea cuiva cărbuni aprinși, căci poate naște un copil cu bube.

CĂRȚI (de joc) - Cărțile de joc sunt cele mai folosite mijloace de divinație. Pe lângă cărțile de joc obișnuite, se mai practică ghicitul și în altfel de cărți, cele de Tarot.

Se spune că nu e bine ca marinarii să joace cărți pe vapor. De asemenea, e păcat ca jucătorii să mizeze la jocul de cărți pe persoane din propria familie.

CĂSĂTORIE - Este actul sacru prin care omul, împărțit în femei și bărbați, poate să atingă unitatea și, astfel, starea androginală se reface. În ceea

ce privește căsătoria, folclorul românesc și nu numai abundă de superstiții și tradiții. Iată câteva dintre acestea:

- Fata care găsește un trifoi cu patru foi fără să-l caute poate fi sigură că se va mărita în acel an.

- Într-o noapte fără lună, fetele tinere se duc în grădină și culeg două bețe de jos, la întâmplare. Dacă ele aparțin unor arbori diferiți, e semn că se vor mărita (vezi **OGLINDĂ, DRAGOSTE**).

- Despre căsniciile inițiate în luna mai se spune că nu durează prea mult. Aceeași superstiție există și în cazul căsătoriilor care se încheie în zilele de miercuri sau vineri.

- Dacă în ziua nunții plouă, e semn că mirii vor fi bogați.

- E bine ca mirii să aibă sare asupra lor până la biserică.

- Înainte de a părăsi casa părintească, fata e bine să spargă un ou cu piciorul, pentru a fi fertilă.

- În biserică, cel care îl va călca pe picior pe celălalt va conduce în casă. Dacă, ajuns de la biserică acasă, mirele aruncă un ou pe acoperiș și acesta nu atinge acoperișul, nu el va fi cel care va comanda.

- Dacă la petrecerea de nuntă nu se sparge nimic, este semn foarte rău pentru miri.

- În noaptea nunții nu e bine să se stingă lumânarea. Superstiția spune că cel care suflă în lumânare va muri primul.

CÂINE - Superstițiile legate de acest animal sunt numeroase. Astfel:

- Nu e bine să fie lăsat să intre în casă un câine negru necunoscut.

- Dacă cineva vrea să afle unde este sufletul unui mort, poate să apropie de el un câine. Dacă animalul va veni fără frică, înseamnă că sufletul decedatului a ajuns în Rai.

- Nu e bine ca cineva să omoare un câine furios, care vrea să muște, căci se spune că nu va mai scăpa de boală.

- În unele țări, vapoarele care plecau în călătorie aveau la bord o inimă și o limbă de câine, pentru a fi sigure că vor reveni.

- Dacă un câine urlă noaptea, înseamnă că anunță un deces în familie. Dacă "urlă câinii a pustiu", se spune că spațiul este străbătut de spirite malefice.

- Femeile sterile se pot bate cu un băț cu care au fost despărțiți doi câini care se împerecheau.

CÂNEPĂ - Pentru a crește cânepa se trag clopotele de Paști. Cine vrea să aibă cânepă frumoasă și moale trebuie să se ungă cu unt pe mâini atunci

când o seamănă. De asemenea, e bine să ungă cânepa pe câmp, în ziua de Sânziene și să danseze de Lăsatul Secului.

CEAPĂ - Plantă hrănitore, cu numeroase virtuți terapeutice, cunoscute de foarte mult timp. Este bună pentru gripă, răceală, tuse măgărească, infecții cutanate etc.

Se mai spune despre ceapă că are calitatea de a goni spiritele rele. Astfel, dacă cineva visează un mort de mai multe ori, e bine ca trei săptămâni la rând, în ziua de luni, să ia o ceapă și să o arunce în timp ce stă cu spatele pe fereastră. În același timp, trebuie să spună că cel care îl bântuie noaptea să aibă de-a face cu ceapa.

CEAS - Se spune că sunt Ceasuri Bune și Ceasuri Rele. La primul cântat al cocoșului este un Ceas Bun. Orice lucru benefic care se întâmplă s-a petrecut "într-un Ceas Bun". Urarea "Să fie într-un Ceas Bun!" subliniază dorința oamenilor ca ceea ce au început să placă lui Dumnezeu. Ceasurile Bune sunt zorii zilei și prânzul, când Soarele se manifestă în deplinătatea puterii lui.

Se spune că marțea sunt trei Ceasuri Rele și noaptea, la fel. Românii personifică "Ceasul Rău" într-un spirit malefic și anume cel care produce sprietura. Atunci când cuiva îi țiue urechea, înseamnă că trece un Ceas Rău pe lângă el. Acesta poate fi izgonit dacă persoana respectivă face semnul crucii.

CENUȘĂ - Persoana care se mută în altă casă e bine să ia cenușă din vatra locuinței anterioare. Astfel, nu se va simți înstrăinată și va fi protejată de strămoșii familiei sale.

Se spune că nu e bine să se scoată din casă pe înserat sau de anumite sărbători cenușa și gunoiul, căci spiritele morților se pot supăra.

Dacă pe data de 9 martie femeile înconjoară casa cu cenușă, o feresc de șarpe.

Cenușa focurilor sfinte de peste an trebuie pusă la rădăcina pomilor sau la cea a plantelor, pentru a avea recoltă bogată și ferită de răpitori.

CERB - Este simbolul regelui divin, al soțului ideal, al destinului în dragoste, iar coarnele sale sunt asemuite cu arborele vieții și se pare că păzesc liniștea și bunăstarea unei case. Pulberea din coarne de cerb pusă în vin este un afrodisiac extraordinar.

CERC - Unul din cele mai puternice simboluri, cercul reprezintă universul în miniatură; centrul oricărui cerc simbolic este Centrul Lumii. El este

reprezentat prin multe practici rituale: prinderea în horă, așezarea în cerc în jurul focului etc. Cercul este atât un mijloc de delimitare, cât și unul de limitare; în cazul unor maladii precum ciuma, holera, se înconjură locul cu un cerc (vezi **BRAZDĂ**). Cu aceeași calitate, de protecție, cercul apare și în diverse ritualuri de înconjurare a unor obiecte. Astfel, în biserică, la nuntă, mirii înconjoară altarul și masa, împreună cu nașii și preotul.

CERCEL - Este o podoabă a cărei simbolică e legată de sexualitatea feminină. Se spune că, pentru a avea o viață amoroasă fericită, fetițele trebuie să primească în dar prima pereche de cercei de la propria nașă.

CHEIE - Reprezintă un instrument prin care se pot pătrunde misterele. Sintagma "cheia inimii" este foarte sugestivă pentru semnificațiile care se leagă de acest obiect.

Se spune că ruperea unei chei în broască este semn rău, mai ales pentru femei.

Tot în cadrul superstițiilor legate de acest obiect se înscrie și cea conform căreia oricine trebuie să aibă mereu o cheie asupra sa, pentru a o atinge atunci când întâlnește un preot (vezi **PREOT, IARBA FIARELOR**).

CHEMARE (pe nume) - O femeie însărcinată nu are voie să răspundă dacă aude o voce strigând-o, ci este indicat să se retragă la umbră.

CHILIMBAR - Este o piatră semiprețioasă de culoare galbenă, foarte dragă preoților, dar mai ales musulmanilor, care au mătânii din chilimbar. Ea este și un foarte bun conducător electric, având proprietatea de a-l "descărca" pe cel tensionat, sau, dimpotrivă, de a-l "încărca". Se spune că cine are o astfel de piatră asupra sa nu poate să treacă prin situații intime jenante, pentru că nu va fi lipsit de virilitate.

CIOARĂ - Pasăre nu tocmai iubită, cioara mai este numită și "pasărea țiganilor", pentru că este neagră și trăiește din furtul recoltei. Cronicănitul ciorilor poate anunța atât ploaie, cât și secetă. Se spune că din partea din care vine stolul de ciori cronicănind, de acolo vine ploaia.

În marțea din săptămâna premergătoare Postului Mare, se ține post contra viermilor și contra păsărilor care afectează recolta. În această zi femeile "leagă" ciocul ciorilor pentru a nu produce pagube: torc un fir, îi fac nod la spate și apoi îl leagă de coșul în care sunt boabele de semănat. Pentru ca superstiția să-și facă efectul, toate aceste lucruri trebuie făcute cu ochii închiși.

Diferite părți din trupul ciorii sunt utilizate în practici magice, precum este cea de aducere a iubitului înapoi.

CIOCĂNITOARE - Această pasăre simpatică este numită și "medicul pădurii", pentru că ea curăță copacii de toate insectele care îi fac rău (furnici, păduchi etc). Din acest motiv, ciocănitoarea este primită cum se cuvine de oameni. Totuși, dacă sunt prea multe ciocănitori, oamenii trebuie să fie atenți, pentru că pomii pot fi invadați de gănganii care vor strica roadele.

CIOCÂRLIE - Această pasăre miraculoasă are multiple semnificații, mai ales în magia iubirii. Cel care poartă în secret, în buzunarul său, ochiul drept al unei ciocârlii va fi considerat un om plin de farmec și va înregistra numeroase succese față de celălalt sex. Mai mult, dacă lasă să scape acest ochi în paharul de vin al interlocutorului de sex opus, se pare că acesta îl va găsi de-a dreptul irezistibil.

CIREAȘĂ - Este văzută drept fructul iubirii și simbol al sărutului. Dacă cineva oferă cireșe unei fete, e clar că vrea să o sărute. Cireașa este și o pozoabă cu semnificații. Astfel, fetele care își pun cireșe după urechi sunt dornice de iubire.

CIUR - Nu e bine ca femeia să cearnă făină deasupra patului, pentru că va face o mulțime de copii.

Dacă cerne și nu are grijă, lăsând să cadă multă făină pe lângă vas, femeia nu trebuie să se mire dacă anul viitor va fi secetos. În perioadele de secetă e bine să se toarne apă printr-un ciur, în timp ce se rostesc următoarele:

"Așa cum cade apa prin ciurul meu,
Așa să treacă ploaia prin norul greu."

CLOPOT - Sunetul clopotului este cel care reinstaurează armonia universală, care unește pământul cu cerul. El este cel care deschide porțile cerului pentru morți, dar și cel care mijlocește coborârea Sfântului Duh printre bieții muritori.

Sunetul clopotului îi aduce aminte omului de unde a venit și încotro se îndreaptă. De regulă, dangătul clopotului anunță un eveniment important (sărbațoare, nuntă, moarte, botez, război etc). Cu el se "sparg" norii de furtună și, chiar dacă potopul a început, poate fi alungat în același mod.

Se spune că persoana care se va spăla cu apa cu care a fost spălată limba clopotului, va deveni de o frumusețe izbitoare.

COARNE (vezi **BOU**, **BERBEC**, **CERB**) - Se spune că unui om care pare viclean e bine să "i se pună coarne" pe la spate, cu inelarul și degetul mijlociu.

COASĂ - Cine suferă de junghiuri trebuie să ia o coasă, să o încălzească și să o pună pe locul dureros. Întrucât se spune că ea sapă răul de la rădăcină, dacă pomii nu dau roade, e bine să fie amenințați cu o coasă. Astfel, de frică să nu fie tăiați, pomii vor face fructe.

COCOAȘĂ - Deși despre oamenii cocoșați se spune că sunt zgârciți și geloși, atingerea unei cocoase aduce noroc.

COCOR - Zilele cocorilor sunt pe 7, 8 și 9 martie, când oricine își poate da seama dacă anul va fi bogat sau sărac, după înălțimea la care zboară cocorii (sus, respectiv jos).

Persoana care vede mai mulți cocori va avea parte de mulți pui de la cloșcă.

COCOȘ - Pasăre a bărbăției, a orgoliului masculin, este foarte plăcută Domnului, care a făcut din ea spaima vrăjitoarelor și a strigoilor.

Cocoșul este folosit și în medicina magică: despre sângele de cocoș negru se spune că vindecă spasmele care apar în timpul somnului. Bineînțeles, atât găina, cât și cocoșul negru sunt foarte folosiți în mai multe ritualuri magice.

COLICI - Se spune că e boala celor care coboară din pat cu piciorul stâng. Cel care vrea să se lecuiască trebuie să ia o mătură, să-i fixeze coada în zona buricului și o răsucescă în stânga și apoi în dreapta.

COLIER - Nu este o simplă podoabă, ci stabilește o relație de dependență între cel care-l oferă și cel care-l poartă. De obicei, este cadoul amantilor. Cel care-l oferă este puțin gelos și pretinde fidelitate.

COMOARĂ - Niciodată nu va fi descoperită cu ușurință, ci căutarea ei presupune trecerea cu succes peste încercări mai mult sau mai puțin concrete. Se spune că la numite intervale de timp, mai ales de sărbători sau în timpul posturilor, comorile îngropate fac un foc deasupra pământului. Locul în care a fost văzut focul este bine să fie însemnat cu un cuțit. Înainte de a săpa după comoară, persoana respectivă trebuie să fie proaspăt îmbăiată, iar după ce a descoperit comoara trebuie să lase ceva în locul acesteia, pentru a se putea bucura de bogăție (vezi **IARBA FIARELOR**).

COPIL - Nu e bine ca unui copil să i se pună degetul pe gingii, căci îi vor crește dinții strâmbi. De asemenea, e bine să se pună sub leagănul său un cuțit și o mătură, pentru a-l feri de spirite rele. Din același motiv, nu e bine să fie lăsat să se uite în oglindă până la vârsta de un an.

Un nou-născut poate da un semn despre sexul următorului copil. Dacă va spune prima oară "tată", următorul copil va fi băiat, iar dacă va rosti cuvântul "mamă", următorul născut va fi fetiță.

CORAL - Este foarte bun pentru a feri de spaimă și atacuri de panică.

CORB - Nu e bine ca cineva să iasă din casă dacă dimineța aude din prag țipătul corbilor. Dacă aceștia strigă la prima oră a dimineții, anunță o mare furtună.

CORDON (vezi **BRÂU**) - Se spune că, dacă se arde cordonul ombilical al pruncului, acesta va muri de foc, iar dacă îi este aruncat în apă, atunci copilul va muri înecat. Pentru ca pruncul să fie frumos, cu fața albă, e bine să i se îngroape cordonul ombilical sub o tufă de trandafiri albi. În schimb, fața copilului va fi aprinsă; dacă i se pune cordonul sub un trandafir roșu, iar dacă i se îngroapă sub un butuc de viță de vie, îi va place băutura.

COȘMAR - Un vis urât, care se repetă în același fel de mai multe ori și despre care se spune că poate fi cauzat de spirite sau că poate apărea dacă persoana respectivă este "luată de ele" sau a comis o faptă mârșavă, iar conștiința nu o lasă să doarmă liniștită. (vezi **CEAPĂ, CRISTAL**)

CRIN - Floare de o frumusețe impunătoare, cu un miros extraordinar de frumos și îmbătător, crinul este o floare lunară, care îndeamnă la visuri erotice. În "Cartea Cântărilor", iubita este văzută ca un crin între spini. Crinul reprezintă iubirea în faza romantică, o iubire care nu ține cont de timp sau de spațiu, ci este o alegere care vine din cel mai cald și mai curat colț al inimii și anihilează treptat toate celelalte funcții, așa cum face și mirosul florii de crin. Astfel, pentru a câștiga inima cuiva, este suficient să i se ofere o floare de crin, la începutul lunii iunie.

CRISOLIT - Este o piatră foarte eficientă împotriva nebuniei, în special dacă este oferită în luna septembrie.

CRISTAL - Cine vrea să scape de coșmaruri trebuie să poarte asupra sa o bucată de cristal.

CRIZANTEMĂ - Floare de toamnă, cu pistil galben și corolă de petale albe, crizantema este pusă în legătură cu Soarele. Este o floare a purității, a sincerității și deschiderii. Astfel, femeia care primește o crizantemă de la un bărbat este considerată curată și sinceră de către acesta.

CRUCE - Se spune că toate crucile care sunt rodul întâmplării prevestesc fatalități. Un om bolnav nu poate muri împăcat dacă patul său și grinda formează o cruce. De regulă însă, semnul crucii ferește de rele provenite din diverse surse.

CUC - Ziua lui este sărbătorită de Blagoveștenie (25 martie). Se spune că atunci când cântă cucul nu mai miros micșunelele.

Fetele și feciorii pot să-l întrebe pe cuc cât timp va mai dura până se vor mărita. Astfel, dacă după ce întrebarea a fost pusă cucul va înceta să cânte, înseamnă că se vor mărita chiar în acel an. Dacă nu, tinerii trebuie să numere de câte ori cântă.

Craca pe care stătea cucul când a fost auzit cântând pentru prima oară într-un an trebuie luată și pusă în apa de baie, pentru că aduce foarte mulți admiratori.

Cine nu are bani asupra sa atunci când aude cucul pentru prima oară într-un an, se spune că nu va avea bani tot anul.

CUI - Un cui de la o cruce pus sub brațul unui epileptic îl calmează imediat. De asemenea, pentru calmarea durerilor de dinți e suficient să se bată un cui în perete.

CUIB - Pentru ca puii pe care-i va scoate găina să iasă toți odată și să se țină în cârd, e bine ca ouăle să fie duse la cloșcă cu căciula.

Nu e bine să se strice cuibul rândunelelor sau al berzei, căci acestea se vor răzbuna.

CUPRU - Arama de culoare roșie are o puternică simbolistică sexuală, fiind pusă în legătură cu șarpele. Este metalul planetei Venus și conferă atractivitate. Se spune că are calitatea de a vindeca de frigiditate.

CUPTOR - La gura lui se fac foarte multe vrăji și descânțece. Fiind o construcție esențială într-o gospodărie, e păcat dacă este distrus.

CURCUBEU - În Grecia, curcubeul anunța o bătălie. În Austria, dacă cineva arată cu degetul la curcubeu, din acel deget va ieși o luminiță. În tradiția

autohtonă, curcubeului i se atribuie valențe pozitive. Astfel, apariția lui are semnificație de belșug, în funcție de culoarea care predomină (ex.: verde - belșug general, galben - spice bogate, roșu - veselie etc.).

O credință mai specială este cea în care o persoană își poate schimba sexul dacă trece târâș pe sub curcubeu și dacă îl imploră ca acest lucru să se întâmple. Același fenomen poate fi realizat și dacă se ajunge la "izvorul" curcubeului.

Se spune că acest arc de lumină bea apă din pârâu și, atunci când ne rugăm la Dumnezeu să plouă, el îi dă drumul pe pământ. Cine vede de unde se adapă curcubeul trebuie să ia apă din acel loc și să-și ude câmpul pentru a da roade bogate.

CUȚIT - Cine face cadou un astfel de obiect va "tăia" prietenia. Chiar în cazul în care o persoană și-a uitat cuțitul la altcineva, nu trebuie să aștepte să-i fie adus înapoi, ci va trebui să meargă să și-l recupereze singură.

Pentru a fi ferit de spirite rele, copilul mic nu trebuie lăsat singur în casă fără un cuțit și o mătură lângă pătuț.

E bine să se pună în sicriu un cuțit, pentru ca mortul să se poată apăra de spiritele malefice.

Tot cu cuțitul se pot opri furtunile și grindinele, dacă este înfipt în streășină sau în pământ.

Nu e bine să se înfigă vârful cuțitului în pâine. Se spune, de asemenea, că nu e bine să se țină cuțitul la fereastră, fiindcă nu se mai apropie îngerii de casă.

CUVÂNT - Înainte de orice manifestare "a fost cuvântul", unul din cele mai puternice instrumente ale creației. Simbol al puterii omului, al capacității lui de stăpânire și de recreare a naturii, cuvântul este un garant al esenței divine pe care Dumnezeu i-a dat-o omului. El are o putere extraordinară; prin el se pot invoca spiritele, prin incantații se poate interveni în soarta omului. Cuvântul este leac, dar și boală, iar forța lui depinde de forța spirituală a omului. De cele mai multe ori, incantațiile, rugăciunile și alte formule magice se rostesc în gând, tocmai pentru a li se amplifica forța.

D

"Vă rog fierbinte, (...) nu stârniți, nu treziți **dragostea** până nu vine ea."
(Cântarea Cântărilor, 8.4)

DANS - De cele mai multe ori dansul îmbracă haină ritualică (Călușarii, Capra, Bradul, Perinița, Papărudele), dar, ca origine, este o formă de manifestare a bucuriei, de eliberare, de dezlănțuire a energiilor creatoare. Dansul chinezilor și al indienilor este foarte expresiv, este aproape un mic teatru.

Dansul este pus în legătură directă cu energiile eului și cu cele sexuale. Oricine își poate da seama cât de mult se bucură cineva de actul sexual, după cât de mult participă în timpul unui dans: dacă face mișcări stereotipe, lipsite de vlagă, nu poate obține satisfacție sexuală, pentru că este plin de prejudecăți, dar dacă, dimpotrivă, este plin de entuziasm, păstrează ritmul și mai improvizează, este un partener sexual de excepție. De asemenea, oricine poate ști foarte bine dacă mai are rost să ajungă în pat cu cineva, după felul cum dansează împreună cu persoana respectivă. Dacă nu se pot sincroniza și se simt stânjeniți, este evident că nici la orizontală lucrurile nu se vor schimba.

DEAL - Locuitorii zonelor deluroase sunt oameni calmi, dar optimiști, care știu să se bucure de viață, dar și să meargă în profunzimea ei. Viața lor decurge molcom, fără schimbări brutale.

DECEMBRIE - Cea mai importantă sărbătoare a acestei luni este Crăciunul și tot în această perioadă se ține și Postul Crăciunului. Imediat după acesta încep pregătirile pentru întâmpinarea Anului Nou. Pentru copii este o lună care aduce multe bucurii, deoarece se sărbătoresc doi moși foarte dragi lor, Nicolae și Crăciun.

Copiii născuți în această lună sunt foarte inteligenți, dar cam instabili.

DEGET - Semnificațiile degetelor depind atât de mână (dreaptă sau stângă), cât și de locul lor. Degetul mare reprezintă puterea și voința, degetul arătător - cunoașterea, degetul mijlociu - poziția socială, inelarul - tot ce este mai personal, iar degetul mic - inteligența bazată pe sensibilitate. Astrologia consi-

deră că degetul mare este al lui Venus, arătătorul, al lui Jupiter, mijlociul, al lui Saturn, inelarul, al Soarelui și cel mic, al lui Mercur.

DELFIN - A fost adesea reprezentat precum zeul mărilor, Poseidon. Este un simbol al inteligenței, al prieteniei binevoitoare, dar și al saltului de la lumea apelor, a emoțiilor, la cea rațională.

DEOCHI - Este o boală provocată "din priviri". Primii vizați sunt persoanele frumoase, copiii, dar și vitele. Despre cei care pot deochia se spune că sunt oameni care s-au născut cu căiță (vezi **CAIȚĂ**), care au fost întorși de la sân sau care au ochi albaștri sau un ochi de o culoare și altul de alta.

Persoanele deochiate acuză o stare de rău foarte mare, au dureri de cap și pot vomita. O femeie pricepută poate să spună un descântec și răul "este luat cu mâna". Mai există și alte procedee de alungare a deochiului, dar acesta rămâne cel mai cunoscut.

DESCÂNTEC - Este o incantație păstrată de obicei sub forma limbajului oral și reprezintă unul din secretele "inițiaților". Descântecul poate fi scris și, în acest caz, purtat asupra persoanei, are funcție de protecție, de amuletă. Descânțece se numesc și făcăturile, farmecele și cele care desfac de rău, iar descântătoarele sunt, de regulă, femeii inițiate în acte de magie.

DIAMANT - Piatră prețioasă, foarte valoroasă, considerată foarte mult timp simbol al regalității și al zeității. Este pusă în relație cu fulgerul și trăznetul, purtătorii pedepsei divine.

Diamantul se oferă numai în luna aprilie și se spune despre el că împiedică desfrâul și că are calitatea de a reinstaura calmul într-o relație maritală plină de certuri.

Superstiția spune că, dacă pe creștetul unei femei adormite se pune un diamant, iar femeia nu se mișcă, înseamnă că este onestă și pură.

Tot despre diamant se crede că, dacă este purtat de către o persoană, aceasta este ferită de ciumă, colici și otrăvuri, iar cine vrea să fie ferit de coșmaruri, trebuie să poarte o astfel de piatră pe mâna stângă.

DIMINEAȚĂ - Ultimul cântat al cocoșilor marchează momentul în care orice forță diavolească încetează să mai aibă vreo putere. Astfel, dimineața este un moment extrem de benefic al zilei, încărcat de misterul creației. Se spune că orice lucru important este bine să se înceapă când apare astrul luminii. De aceea există și proverbul "Ziua bună se cunoaște de dimineață".

DINTE - Semnificația dinților depinde de felul lor. Astfel, se spune că cine are canini frumoși și puternici se va bucura de recunoaștere și fericire. Persoanele care au incisivi dezvoltati și ascuțiți vor avea pasiuni puternice, vor fi luptătoare, dar vor avea și puterea de a combate dușmăniile care-ți vor ieși în cale. Dacă măselele cuiva sunt sănătoase, înseamnă că are o voință foarte puternică și va avea parte de protecție.

Superstiția spune că, dacă primul dinte care îi cade copilului este aruncat pe acoperișul casei și sunt rugate ciorile să îi aducă un dinte de oțel în locul celui de lapte, copilul va avea parte de o dantură sănătoasă. De asemenea, copiii până într-un an nu au voie să se uite în oglindă, căci se pare că le vor crește dinții greu.

Dacă cineva visează că-i cad dinții, înseamnă că ceva rău îl așteaptă sau sănătatea sa lasă de dorit.

În cazul durerilor dentare, se spune că e bine să se bată un cui în perete.

DOR - Cuvânt cu o încărcătură specială, în care sunt reflectate sentimentele esențiale ale psihologiei poporului român. Blaga și Tudor Vianu sunt doar doi mari români care au închinat pagini întregi acestui cuvânt magic. El înseamnă o dragoste nematerializată, din pricina absenței persoanei iubite, este dragostea agapică, necondiționată de prezența și satisfacțiile pe care persoana iubită le poate oferi. Dorul este asociat vântului, acesta fiind unul dintre cele mai importante căi de transmitere a lui către persoana iubită.

DOVLEAC - Datorită numărului foarte mare de semințe, dovleacul este un simbol al fertilității. De asemenea, se spune că, dacă cineva plantează dovleci în jurul casei sau curții, va păzi locul de spiritele rele.

DRAC (Împielit, Aghiuță, Scaraoschi) - Este îngerul care a avut neobrăzarea să creadă că poate face și el ceea ce face Domnul, a fost izgonit și a căzut pe pământ, unde tot încearcă să-și atragă adepți, pentru a se răzbuna în contul umilinței la care a fost supus. Dracul și adepții lui uită că au fost creați tot de Tatăl Ceresc și, de aceea, nu pot trece peste o limită, rămân la stadiul la care le este permis să trăiască - îngeri căzuți, spirite care nu pot înfrunta lumina soarelui.

Sub conducerea dracului se află toate animalele rele și tot el este patronul ghinioanelor și al nenorocirilor. Când se spune că "și-a băgat dracul coada", înseamnă că acel lucru nu este curat. Se spune că dracul se poate metamorfoza, poate lua mai multe chipuri: poate fi un om rău ("are pe dracul în el"), dar și un animal: câine negru, șarpe, lup, țap etc.

Dracul este patronul vrăjitoriei, al Babelor, și se spune că acționează cel mai bine de la miezul nopții până la ultimul cântat al cocoșului. O superstiție spune că nimănui nu trebuie să-i fie așa de frică de el, căci "dracul nu e așa de negru", iar cel mai folosit mijloc de apărare împotriva lui este semnul crucii.

DRAGOSTE (a ghici) - Există foarte multe semne după care puteți afla dacă sunteți iubit/ă. Iată-le pe cele mai cunoscute:

- Cu cât este mai puternic zgomotul produs de petalele de trandafir sau de anemonă pocnite între degete, cu atât ești mai iubit/ă. Tot astfel, cu cât sâmburii de măr sau de cireșe aruncați către tavan ajung mai sus, ...

- Numără țepii unei frunze de ilex sau petalele unei margarete, după modelul: "mă iubește, nu mă iubește". Ultimul țep sau ultima petală îți vor da răspunsul.

- Imploră Calea Lactee și apoi culege de pe marginea drumului trei fire de iarbă, pe care le pui după ureche. Veștile nu se vor lăsa așteptate.

- Îndreaptă o creangă de alun spre fata iubită. Dacă nuielușa se apleacă spre pământ, înseamnă că fata te iubește.

- Dacă un măracine se agață de rochia unei fete, înseamnă că cei care-i fac curte nu vor întârzia să apară.

- Dacă atunci când stingi lampa sau o lumânare, ea continuă să pâlăie, înseamnă că, undeva, cineva se gândește la tine.

- Atunci când ți se bate ochiul sau sprânceana dreaptă, nu vei avea decât satisfacții, în schimb, dacă simți palpitații neobișnuite ale inimii, sau dacă îți amorțește degetul mic al mâinii stângi, nu prea ai de ce să te bucuri.

DRAGOSTE (a face pe cineva să te iubească) - Cel care nu este iubit trebuie să poarte peste inima sa o inimă de rândunică sau și mai bine este dacă oferă persoanei iubite un inel care a stat 9 zile în cuibul acestei păsări.

Fără a recurge la vrăjitoare, se pot prepara amestecuri care vor face ca persoana iubită să se îndrăgostească. Spre exemplu: dulcișor amestecat cu limbă de cucuvea, pudră din testiculele unui iepure și ficatul unei porumbițe, amestecate cu sânge propriu, recoltat într-o zi de vineri etc.

Uneori este suficient să se pună un fir de "nu-mă-uita" într-o cutiuță și pe aceasta pe Biblie, în timpul unei slujbe.

DRAGOSTE (a o recâștiga) - Primele certuri cu ființa iubită sperie cel mai tare, însă se spune că, înainte de căsătorie, este bine să fi avut loc 9 certuri, căci atunci înseamnă că cuplul a dat dovada puterii de a trece peste ele.

DRAGOSTE - Zâne autohtone, care-i feresc pe cei îndrăgostiți de probleme. Ele introduc în sufletul îndrăgostit stări de respect și bunăcuviință, dar tot ele sunt și purtătoarele destinului implacabil. Cei vrăjiți nu mai sunt în stare să vadă decât calități pozitive ale persoanei iubite. Se spune despre dragoste că sunt purtătoarele mrejelor.

DREAPTA - Tot ce vine din această direcție este benefic, pentru că de aici răsare Soarele.

Se spune că plecarea într-o călătorie se face cu piciorul drept.

Dacă cuiva i se bate ochiul drept, este semn că ceva bun i se va întâmpla.

DRUM (vezi **CĂLĂTORIE**) - Dacă se rupe mămăliga în două, înseamnă că va urma un drum.

Dacă o femeie își împletește părul și îi rămâne o șuviță în afara cozii, va face o călătorie lungă.

În general, superstiția spune că nici un drum nu trebuie început marțea sau sâmbăta.

DUHURI - Există dhuri sau spirite bune, dar și malefice, rele.

Se spune că sufletele morților părăsesc trupul și se transformă în spirite benefice sau malefice. Ele trec pe celălalt tărâm, dar se mai întorc din când în când și pe acesta, mai ales seara, când se îngână ziua cu noaptea. Duhurile malefice vin mai ales noaptea (sub formă de strigoi, fantome etc.) și îi chinuie pe cei ai casei. Sufletele mai coboară pe pământ și în perioadele când sunt deschise porțile cerului. Cele care sunt considerate dhuri protectoare sunt invocate și chemate: Îngerul Păzitor, strămoșul familiei etc., iar celelalte (strigoi, draci, lele etc.) sunt izgonite. În acest ultim scop se pun pe pervazul geamului instrumente precum usturoi, cuțite etc.

DUMINICĂ - Este o zi în care oamenii se odihnesc, de aceea se spune că nu e bine ca cineva să spele în această zi sau să facă descântece, în afara celor de dragoste sau de bogăție și fericire.

Despre copiii născuți în această zi se crede că pot vedea lucruri ignorate de obicei de muritori.

E

*Cine pleacă în căutarea nemuririi trebuie să se întoarcă din drum până în inima sa, căci acolo se află **elixirul**.*

ECLIPSĂ - Românii consideră că eclipsele apar pentru că niște demoni precum vârcolacii mănâncă Soarele. Pentru a-i izgoni, fac zgomot foarte mare și trag clopotele bisericii. Această credință se aseamănă întrucâtva cu cea a hindușilor. O credință mai specială o au unele culturi din Insulele Pacificului, care văd în eclipsă o nuntă a Soarelui cu Luna și care folosesc aceste zile pentru a se bucura de uniunea dintre bărbat și femeie. Atunci când este eclipsă de Lună, ei consideră că principiul masculin primează, iar când este de Soare, cred că au de-a face cu o emancipare a femeilor, a căror importanță pe plan social crește.

Cele mai frecvente sunt eclipsele de Lună, la formarea cărora un rol decisiv îl au Nodurile Lunare (două puncte astrologice ce rezultă din intersecția orbitei Lunii cu a Soarelui). Acestor puncte li se atribuie semnificații foarte bogate, mai ales în astrologia hindusă. Ele sunt de Sud și de Nord. Eclipsele de Lună au loc când aceasta se suprapune cu Nodul Sud și se opune Soarelui, iar eclipsele de Soare au loc în zilele de Lună Nouă, când Soarele este acoperit de Lună și de Nodul Nord.

ECOUL - Ecoul este asociat cu umbra, cu dublura, cu oglinda.

Se spune că copiii mici nu trebuie lăsați să-și asculte ecoul, pentru că pot rămâne muți.

ELIXIR - Băutură fermecată, care are calitatea de a face minuni pentru cel care o consumă. De obicei conferă tinerețe veșnică, vindecă cele mai grele boli, redă virilitatea etc. Elixir este și apa vie din basme, dar și leacurile vrăjitoarelor.

EROTISM - Este formă de manifestare fizică a iubirii. Dragostea erotică este simbolizată prin fructe precum: măr, banană, cireasă, rodie, piersică, măr etc. Florile precum trandafirii roșii, crinii roșii, mușcata sunt și ele simboluri ale pasiunii erotice.

Dacă o persoană își dorește să fie mai atrăgătoare și să aibă o putere de seducție mai mare, este bine să poarte asupra ei un granat (vezi **DRAGOSTE**). Dacă un bărbat vrea să lege o femeie de el, trebuie doar să-i ofere un colier, dar să nu uite să i-l pună el însuși la gât.

EROU - Este o ființă supraumană, fiu al omului, dar și al cerului. Acest ultim atribut este obținut mai ales în urma confruntărilor de pe câmpul de luptă. La români, se crede că eroii posedă larba Fiarelor.

EXORCIZARE - Cei care sunt stăpâniți, posedați, de diavol nu pot scăpa decât prin intervenția puterii divine. Astfel, preoții au tot felul de ritualuri prin care "scot răul din sufletul omului". Acest procedeu, numit exorcizare, este foarte chinuitor pentru cel posedat, care trece prin chinuri groaznice. După ce operațiunea se încheie, cu succes, bineînțeles, omul până nu demult stăpânit se simte de parcă abia s-a trezit după un coșmar și are nevoie de o perioadă de odihnă.

F

"Nu a fost, nu va fi niciodată,
nici ieri, nici acum, nici mâine,
o altă avere decât **femeia...** "

("Shaktisangama" - Tantra, II, 52)

FANTOME - Sunt spirite ale defuncțiilor, care nu își găsesc liniștea. Ele trăiesc între două lumi și îi sperie mai ales pe membrii familiei celui mort, pentru că dau târcoale locului în care au decedat. Fantomele apar noaptea și sunt vizibile ca niște pete albe. Mai apar și în cimitire, la răscruci, sau în alte locuri lăsate în paragină.

Pentru izgonirea fantomelor se practică ritualuri ca pentru alungarea oricărui spirit rău. Totuși, pentru a nu face o greșală, e bine să se sfințească casa și să se facă o slujbă la biserică pentru odihna sufletului celui decedat, bănuind a se tot întoarce în casă.

FATĂ - Se spune că o fată virtuoasă are o cunună pe cap, iar dacă face ceva rușinos, aceasta îi dispare. Cel care își bate joc de o fată e ca și când ar dărâma o biserică, de aceea iertarea păcatului are loc numai dacă va construi o biserică. Fetele și femeile cinstite au un rol foarte important în tot felul de ritualuri de purificare și protecție (vezi **BRAZDĂ**).

FĂINĂ - Materia primă a hranei cea de toate zilele, făina este nelipsită din gospodăria românului. Este un aliment solar și plăcut lui Dumnezeu. Iată câteva superstiții legate de făină:

- Dacă cineva pleacă într-o călătorie, e bine să presare pragul cu făină.
- Când moare cineva, una dintre rude trebuie să cheme un copil și să-i dea peste gard un vas cu făină, ca să aibă și decedatul acolo unde se duce.
- Nu e bine să se cearnă făină de sărbători, mai ales de Paști.

FÂNTÂNĂ (vezi **APĂ VIE**) - Asimilată înțelepciunii, curățeniei, izvorului vieții, fântâna este la loc de cinste în numeroase sărbători. Se crede că e bine să se arunce bani în fântână de sărbători, pentru a se împlini orice dorință. Tot de sărbători, superstiția spune că, dacă fata nemăritată se duce la fântână, poate vedea chipul ursitului oglindit de suprafața acesteia.

FEBRĂ - Cine are febră e bine să iasă pe fereastră la asfințit, astfel încât să nu fie văzut de nimeni, să se ducă și să lege o panglică de un plop și să se întoarcă acasă pe alt drum. O altă metodă este aceea de a lăsa un ban la o intersecție - cel care-l va ridica va face febră, iar persoanei bolnave îi va trece.

Se spune că cei care se nasc vinerea pot să învingă febra cel mai bine.

FEBRUARIE - Copiii născuți în această lună sunt egoiști, capricioși, dar foarte profunzi. Pot fi însă prieteni foarte buni.

FEMEIE ÎNSĂRCINATĂ - Pe de o parte este privită ca o zeiță a fecundității, pe de altă parte este văzută ca o femeie "impură". Superstiția spune că femeile însărcinate pot stimula fertilitatea celor cu care intră în contact.

Femeia gravidă nu trebuie să iasă din casă la asfințitul soarelui, nu are voie să toarcă și nu e bine să privească prea mult timp culoarea roșie, pentru că poate avorta. Pentru a avea o naștere ușoară, trebuie să bea apă de ploaie și nu are voie să pășească peste obiecte ascuțite sau peste mătură. Dacă are burta rotundă, se spune că are sarcină cu fată, iar dacă burta este ascuțită, va naște băiat. Asemănător, dacă mama este palidă, melancolică și se pleacă spre stânga, va avea fată, iar dacă este veselă, dinamică și se lasă mai mult spre dreapta, va avea băiat. Femeia care găsește fructe duble, va avea gemeni. O altă metodă de predicție a sexului viitorului copil este următoarea: dacă o pisică neagră pusă pe burta unei gravide închide ochii, copilul va fi băiat. Despre viitorul copil superstiția spune că va semăna cu persoana care îi va fi cea mai dragă gravidei.

FEREASTRĂ - De cele mai multe ori este un simbol de despărțire dintre două lumi. Este preferabil ca sufletele morților să iasă pe fereastră, de aceea atunci când un om este în agonie, se deschid larg toate ferestrele. Dacă acestea nu au fost deschise, atunci când se scoate mortul din casă e bine să se închidă ușa și abia apoi să iasă ceilalți membri ai familiei, altfel cel care va ieși imediat după decedat nu va mai trăi mult.

Se spune că nu e bine ca cineva să se uite pe fereastră dacă se aude strigat pe nume noaptea, căci poate înnebuni sau i se vor întâmpla alte lucruri rele.

FERIGĂ (vezi **ALBĂ**)

FIER - Acest metal se află sub influența zeului Marte și este foarte des utilizat în magie, mai ales dacă provine din obiecte găsite (vezi **CHEIE**, **CUȚIT**).

Dacă cineva întâlnește un preot, e bine să atingă imediat o bucată de fier, pentru a nu avea ghinioane (vezi **CHEIE**).

Când o persoană aude tunetul pentru prima dată în acel an, e bine să se lovească peste creștet cu un obiect din fier, pentru a avea un cap rezistent tot anul.

Nu e bine ca cineva să aducă acasă fier găsit, pentru că înseamnă sărăcie.

FIR - Dacă unei croitorese i se rupe ața de trei ori la rând, este mai bine pentru ea să nu mai lucreze în acea zi.

Cine vrea să scape de colici, conform unei superstiții, nu trebuie decât să desfacă un ghem încurcat.

FLOARE - Este simbol al frumuseții și sensibilității și, chiar dacă este, de fapt, un simbol solar, este asociată mai mult feminității și mai ales celei în plină manifestare. Se spune chiar că cineva "a înflorit". Ca obiect de podoabă, floarea este legată de magia erotică. Symbolismul depinde de soiul florii, dar și de culoarea ei (trandafirul roșu înseamnă pasiune, cel galben - gelozie etc.).

FLUIER - Este unul dintre cele mai semnificative instrumente ale poporului nostru, pentru că prin el se exprimă cel mai bine dorul. Se spune că fluierul provine din Rai, de aceea are o mare putere de îndepărtare a spiritelor rele. Astfel, de Sfântul Gheorghe, dar și de alte sărbători periculoase, e bine să cânte copiii la fluier, pentru a nu putea fi făcute vrăji pe acel loc și pentru a izgoni spiritele puse pe rele. Darul de a cânta la fluier îl pot da lelele, dacă este lăsat trei zile, de Rusalii, un fluier îngropat în pământ.

FLUTURE - Se spune că este încarnare a spiritelor defuncte, dar, în general, semnificațiile sunt pozitive. Datorită faptului că nu poate sta prea mult într-un loc, fluturele este și un simbol al căutărilor erotice.

Se spune că dacă cineva întâlnește un fluture negru, va primi o veste proastă, iar dacă un fluture îi intră în casă, veștile pe care le așteaptă vor sosi. Dacă însă fluturele care intră în casă este cel numit "cap de mort", vestește o perioadă de doliu.

FLUVIU - Fluviile sunt apele care curg spre mare sau ocean și care adună celelalte râuri, ducându-le spre unificare și nediferențiere. Apele curgătoare sunt ape vii, iar fluviile poartă cu ele sămânța vieții, dar și secretul morții, al reîntoarcerii la starea nediferențiată. Se spune că fluviile sunt păstrătoare a

multe secrete; ele poartă sufletul neamurilor pe unde trec. Apa lor este mereu curată, iar cei care se scaldă în ele ies purificați și reînnoiți. Tinerele cupluri de japonezi treceau un fluviu în timpul primăverii, acest ritual având rolul de a stimula rodnicia noului an.

Există și fluvii care transportă sufletul morților, în ținutul de Dincolo.

FOARFECĂ - Tăietura foarfecii este agresivă și iremediabilă, de aceea este temută. Foarfeca este un obiect pe care-l folosesc vrăjitoarele pentru dezlegări sau pentru a despărți un cuplu.

Se spune că cine nu vrea să aibă necazuri din pricina animalelor sălbatice, în ziua de Sfântul Gheorghe trebuie să lege foarfeca cu ață.

FOC - Simbol al pasiunii, al vitalității debordante, focul este asociat zeilor puternici și războinici. Focul are un rol purificator, de aceea, de Sfântul Dumitru (26 octombrie), tinerii sar peste focurile aprinse.

“Focul viu” este focul ritual care se aprinde cu ocazia diferitelor sărbători. El trebuie păzit cu mare grijă, iar tăciunii rămași sunt păstrați, pentru că pot fi folosiți la descântece, pentru diferite boli, atât ale oamenilor, cât și ale vitelor.

Iată câteva dintre numeroasele superstiții legate de foc:

- Nu e bine să se dea foc seara din casă, căci membri familiei nu se vor putea odihni.
- Cine vrea să nu aibă probleme cu măselele, nu trebuie să dea focul din mână, ci să-l pună jos întâi.
- Cel care va da luna chibritul din casă va fi supărat toată săptămâna.
- Nu e bine ca cineva să stea pe cărbuni, pentru că va avea dușmani puternici.
- Pe cine sare cărbunele are un dușman puternic.
- Pentru a scăpa de răul trimis de dușmani e bine să se înconjoare casa cu foc.
- Cine pleacă de acasă e bine să pună foc în prag și să calce peste el; cât timp va fi plecat, nici un rău nu se va abate asupra casei sale.
- Dacă dă mâncarea în foc de Lună Nouă, e semn că în familie se vor întetii certurile.
- Nu e bine să se ardă gunoiul sau mătura, căci aduce sărăcie.
- Cine visează cărbuni aprinși va avea un câștig financiar.

FRAGĂ - Are o semnificație apropiată cu a cireșelor și murelor, numai că fructul e ceva mai rar și mai sălbatic. Când se coc fragii, fetele și băieții profită, pentru a se putea întâlni în luminișuri, feriți de ochii iscoditori ai

părinților, pentru că aceste momente reprezintă ocazii foarte potrivite pentru a-și fura câte un sărut. Buzele fetelor sunt adesea moi și fragede precum aceste fructe (vezi **CIREAȘĂ**).

FRASIN - Este un arbore care nu pare a se lăsa impresionat de succesiunea anotimpurilor: înfrunzește oricând, iar toamna este primul care se dezbracă. Astfel, persoanelor care se îmbracă discordant cu vremea de afară li se spune că "umblă frăsinel".

Se spune că, pentru a scăpa de venin, e bine să se folosească o infuzie din frunze de frasin și vin.

Se spune că nu e bine ca cineva să planteze un frasin, pentru că îi va muri un bărbat din familie, iar dacă este bărbat, soția îi poate naște prunci morți.

FRUCTE - Simboluri solare ale abundenței și fericirii, semnificațiile lor sunt legate de soiul din care fac parte. Spre exemplu, mărul este simbolul pasiunii, dar și al iubirii carnale, purtător al păcatului original.

Pentru a avea o recoltă bogată, se spune că e bine ca din aluatul din care se fac colaci de Paști să se facă câte unul pentru fiecare pom, mai ales pentru cei care nu prea au dat roade, și să se atârne de ei.

FULGER - Este purtător al pedepsei divine, dar și aducător de fertilitate. Patronul fulgerelor și trăznetelor este Sfântul Ilie.

Pentru ca fulgerul să nu cadă asupra casei, e bine să se aprindă candela la începutul furtunii sau să arunce sare în foc.

FUM - Scos din arderea unor focuri rituale sau din arderea unor plante sau obiecte, fumul poate avea diferite proprietăți. Se spune că el înlesnește comunicarea dintre cele două lumi. Astfel, trupul mortului este tămâiat, pentru a ușura urcarea sufletului la cer.

Afumarea poate avea tot felul de beneficii medicale sau este folosită în vrăji și descânțece (vezi **LILIAC**).

FURNICĂ - Insectă de o hărnicie proverbială, are o semnificație pozitivă, înrudită cu cea a albinei. Ca și acestea, furnicile sunt folosite în medicina populară.

Dacă cineva vrea să aibă copii harnici, nu trebuie decât să lege o furnică de patul conjugal.

Dacă ies multe furnici dintr-o groapă, înseamnă că vine ploaia. De asemenea, dacă cineva omoară o furnică, va ploua.

FURT - În general este un lucru rău, interzis prin cele 10 porunci. Furtul ritual este însă un mijloc de restabilire a unui echilibru. De exemplu, dacă au murit mulți copii într-o familie, noul născut "este furat" de o familie cu copii frumoși și sănătoși, apoi este găsit de părinții lui naturali. Furtul miresei este un act prin care se stimulează pasiunea, dorința și fertilitatea cuplului.

Dacă cineva are un băiețel cu organe genitale prea mari, trebuie să fure două nuci mici și să le fiarbă în apa cu care îl spală.

FURTUNĂ - Se spune că este furtună când are loc un păcat foarte mare (sinucidere, pruncucidere, siluirea unei fete). Furia cerească se mai dezlănțuie și când oamenii și-au neglijat obligațiile spirituale.

Dacă cineva vrea să oprească furtuna, trebuie să înfigă un cuțit în mijlocul curții (vezi **ALĂ**).

FUS - Simbol al destinului, fusul este purtat de ursitoarele care țin soarta oamenilor. Aceștia din urmă se pot apăra de spirite rele cu ajutorul fusului, înfigându-l în pieptul unui strigoi și eliberând spiritul defunctului. Cu fusul se fac și vrăji, mai ales de către tinerele fete; acestea pot să-l roage să facă un bărbat să se rotească în jurul lor.

Dacă unei femei i se rupe fusul în timp ce toarce, e semn de rău augur, iar dacă se înțeapă în fus, înseamnă că cineva este gelos pe ea sau că partenerul îi este infidel.

G

Găina bătrână face ciorba bună.

(Proverb)

GAIE (vezi **ULIU, COTOFANĂ**) - Copiii neastâmpărați sunt amenințați cu Gaia, care va veni să-i ia pentru că nu sunt cuminți.

GALBEN - Este culoarea Soarelui și a aurului, simbol al înțelepciunii care pornește din generozitate, dintr-o inimă mare. Lumina pe care o lasă razele soarelui este neprețuită pentru muritori; este protectoare și divină și are virtuți de reîncărcare cu energie de la cea mai puternică sursă, Soarele.

Galbenul strălucitor este culoarea nemuririi, dar galbenul pal este semn de boală, de scădere a vitalității, de limitare și de neputință. De aceea oamenii palizi sunt oameni suferinzi, lipsiți de bucuria vieții. Despre cei care preferă această nuanță de galben se spune că sunt oameni limitați, invidioși și fără imaginație.

Galbenul intens este considerat culoarea geloziei, iar persoanele care preferă această culoare sunt trufașe și pline de dorința de a epata.

GAURĂ - Reprezintă una din cele mai mari provocări ale omului. Simbolic, corespunde organului sexual feminin, el însuși o provocare...

Găurile pot ascunde comori sau cel puțin răspunsuri. De cele mai multe ori accesul la ele înseamnă o realitate subterană și întunecată, care sperie.

Expresia "gaură de șarpe" desemnează un loc greu de găsit.

GĂINĂ - O pasăre domestică destul de puțin dotată, găina este foarte apreciată pentru fertilitatea sa. Ea nu este recunoașcătoare stăpânului, ci celui care o hrănește, dar, la rândul ei, cloșca este o mamă grijulie.

Legat de această pasăre au apărut o mulțime de superstiții. Iată câteva dintre acestea:

- Nu e bine să se pună găina la clocit într-o zi de sâmbătă.
- Dacă o găină care clocește își sparge ouăle și le mănâncă, e semn că în acel an stăpânul ei va ieși în pagubă.

- Pentru ca găina să scoată toți puii odată și aceștia să rămână uniți, trebuie ca stăpânul să-i ducă toate ouăle în poală sau în căciulă.

- Prima găină tăiată într-un an nu trebuie să fie porumbacă (cu alb și negru), pentru că stăpânului i se vor întâmpla și lucruri bune, și lucruri rele, dar nu se va alege cu nimic concret în acel an.

- Cine vrea să fie protejat de Iaca-cui, trebuie să se ducă la miezul nopții la o răspântie, să taie o găină neagră, să lase să curgă primele primele picături de sânge pe pământ și apoi să bea câteva picături.

- Dacă se întâmplă să cânte găina, nu prevestește nimic bun.

- Dacă umblă găina cu paiul în gură, stăpânului ei i se va întâmpla un lucru rău.

- Se spune că prin intermediul găinilor vrăjitoarele intră în legătură cu persoanele decedate. Tot vrăjitoarele fac culcuș diavolului într-un cuib de găină. În Africa, o femeie care pretindea a fi vrăjitoare trebuia să treacă printr-o probă a gropii, după care i se atârna de gât o găină, ca semn că ea comunică cu morții.

GÂSCĂ - Dacă zboară găștele toamna din ogradă, înseamnă că stăpânului casei i-a zburat norocul.

Este bine ca înainte de prima baie a copilului să se spele o gâscă, pentru a nu se lipi făcăturile de el, cum nu se lipește nici apa de pasăre.

GÂT - Oamenii cu gâtul gros sunt oameni puternici, perseverenți, dar și foarte încăpățânați, pe când despre cei cu gâtul lung se spune că sunt persoane cu un fizic fragil.

Fiind un purtător de podoabe, gâtul este și o parte a corpului puternic valorizată în raporturile dintre bărbați și femei. În trecut, lungimea și finețea gâtului erau foarte prețuite. El se află între gură și sânul femeii, de aceea cine îl atinge sau sărută este conectat la aceste două organe. Sărutul pe gât este o promisiune de extaz sau o mare îndrăzneală.

Bărbatul care prinde un colier la gâtul femeii înseamnă că vrea să aibă exclusivitate. Este un gest frumos, dar și o capcană, pentru că acea femeie va fi "legată" de el, într-un sens mai mult sau mai puțin magic.

Durerile de gât se ameliorează dacă se ating amigdalele cu sare, dar, pentru a evita de la bun început aceste dureri, e bine să se poarte la gât o ramură de prun.

GEANTĂ - Accesoriu nelipsit al femeii, este și un mijloc de a pătrunde în tainele ei. Dacă o femeie își ține obiectele din geantă în dezordine, este o

femeie superficială și cu o viață sentimentală aventuroasă. Dacă însă are lucrurile foarte bine organizate, este mai rigidă și nu se lasă dusă de prima impresie. Femeia care are tot felul de chestii nefolositoare în geantă este o persoană care face multe compromisuri, iar dacă are foarte puține lucruri, imaginația ei este foarte săracă. Se spune că nu e bine să se pună o geantă pe jos, căci gestul aduce pagubă.

GELOZIE - De cele mai multe ori acest sentiment acompaniază iubirea, dar o și otrăvește. Foarte mulți oameni geloși au și alte trăsături negative. De la bun început ei pot fi recunoscuți prin faptul că au tenul palid și sunt slabi.

GEMENI - Oameni priviți cu curiozitate, sunt temuți și admirați în același timp.

Se spune că cel care se naște primul este mai voinic, mai agresiv și mai egoist, celălalt trăind mereu cu un pas în urma lui.

Gemenii comunică foarte bine unul cu altul, simțind când celuilalt i se întâmplă ceva important. Sunt oamenii care se joacă cu soarta, putând crea multe farse, dar și soarta se joacă cu ei, pentru că adesea se îndrăgostesc de aceeași persoană. Dacă sunt băiat și fată se căsătoresc târziu sau chiar niciodată. Gemenii sunt oameni singuratici, în sensul că nu au decât o legătură care îi marchează cu adevărat și care datează din pântecul mamei. Foarte multe popoare cred că gemenii apar din unirea unei făpturi supranaturale cu una umană. Ei sunt capabili de foarte multe lucruri speciale, de a ferma, de a dezlega, de a găsi alba (vezi **ALBĂ**) și iarba fiarelor (vezi **IARBA FIARE-LOR**) etc.

Se spune că cine vrea să facă gemeni e bine să mănânce fructe duble, ouă cu două gălbenușuri, miez dublu din sâmburi etc.

Persoanele născute în zodia Gemenilor nu pot trăi singure, dar în același timp nu sunt stătornice. Ele trăiesc cu nostalgia stării androginale și nu renunță niciodată să-și caute jumătatea.

GENE - Ca și ochii, genele constituie arme principale de seducție.

Despre oamenii cu gene lungi se spune că sunt foarte buni de iubit, dar cam nestătornici.

GENIU - Cel mai des are sens de înger călăuzitor, de aceea oamenii care au avut performanțe deosebite și care și-au lăsat numele gravat în istoria omenirii au fost persoane iubite și călăuzite de Dumnezeu. Cine spune despre altcineva că este o persoană genială recunoaște esența divină în stare manifestă.

GENUNCHI - Cine atinge genunchiul unei persoane de sex opus înseamnă că vrea să se apropie mai mult de aceasta. Datorită simbolisticii sexuale, atingerea pe genunchi este un act de mare familiaritate între doi oameni sau, dimpotrivă, de obraznicie.

GHEAȚĂ - În timp ce apa este purtătoarea vieții, gheața este încetarea oricărei creații, este frigidizare și sterilizare. Se spune despre cineva că "sparge gheața" când are impulsul de a acționa, de a risca, de a fi primul care dă viață unei acțiuni sau unei idei.

GHIOCCEL - Floare firavă și foarte frumoasă, de culoare albă, este un simbol al speranței generale și al purității. Este primul care învinge iarna și ieșe pentru a anunța un nou ciclu de viață. Ca și celelalte flori de primăvară - albastrele, micșunele -, apariția ghiocelului este un prilej de întâlnire prin păduri a tinerilor.

Ghiocelul este strâns legat de sărbătoarea Mărțișorului (vezi **MĂRȚIȘOR**).

GLEZNĂ - Femeile cu glezne subțiri sunt considerate rafinate și cu multă pricepere în arta amorului. Ca și gâtul, glezna a fost o parte anatomică a cărei dezvelire putea oferi multe detalii despre ceea ce se afla mai sus.

GOL - Este semn de uscare, de lipsă de satisfacție și de rodnicie. Goliciunea este un semn de sfidare, de mare intimitate, sau de naturalețe. Trupul gol, mai ales al unei femei, este în aceeași măsură frumos și paralizant.

Dacă cineva pleacă la drum și întâlnește pe altcineva cu o găleată goală, nu are prea multe de așteptat de la aceea călătorie.

GRAVIDĂ (vezi **FEMEIE ÎNSĂRCINATĂ**) - Cine întâlnește o femeie însărcinată va avea noroc în ziua respectivă.

Dacă un copil care vede o femeie gravidă ia o frunză verde și atinge pe cineva cu ea, se spune că "fură norocul" persoanei respective.

GRĂSIME - Vitele grase sunt un semn de bunăstare a întregii familii. Se crede că, dacă un animal nu se îngrașă sau slăbește fără motiv, e semn că ceva necurat se întâmplă - cineva "a luat sporul" gospodăriei.

Ungerea cu grăsime are virtuți terapeutice și magice. Se spune că rănilor de orice fel se vindecă mai repede dacă sunt unse cu grăsime de porc. De asemenea, cine vrea să aibă copii frumoși și puternici trebuie să-i ungă cu grăsime proaspătă de porc, în ziua de Crăciun.

GRÂU - Este materia primă din care oamenii își iau "hrana cea de toate zilele". Pentru că originea lui nu este cunoscută, grâul este privit ca un dar de la Dumnezeu. Chiar culoarea spicelor când sunt coapte este asemănătoare cu a Soarelui la amiază, este o culoare generoasă, izvor al energiei divine. Se crede că grâul mijlocește comunicarea cu Tatăl Ceresc. Fiertura din boabe de grâu, coliva, este principala pomană care se oferă. Prin această hrană divină, sufletul mortului găsește energia spirituală de a ajunge la Tatăl Nostru. Mai mult decât atât, românii cred că pe fiecare boabă de grâu se vede chipul lui Isus Hristos.

Spicul conține foarte multe boabe, drept pentru care este și un simbol al fertilității. Pentru că atunci când se coace oferă foarte multe semințe, grâul este considerat o plantă solară și masculină. Astfel, pentru ca feciorii să fie virili și fertili, se bat pe corp cu primele spice de grâu pe care le seceră.

Semănatul grâului nu se face oricum. Omul trebuie să fie primenit, iar dacă vrea să nu i se fure recolta, e bine să pună un lacăt încuiat în grâul pe care urmează să îl însămânțeze. Tot din acest motiv, înainte de a se apuca de aruncat semințe în brazdă, trebuie să ia un pumn din ele și, cu ochii închiși, să le arunce în sus. Se spune că păsările nu vor mai vedea spicele, după cum nici omul nu vede aceste boabe. În final, pentru a avea o recoltă bogată, e bine să amestece boabe cu cenușa din vatră sau să pună păr de porc în arătură.

Când se seceră grâul, se mai lasă un snop de spice din care se fac cununi numite și "barba lui Dumnezeu", care se pun la icoană, pentru a asigura belșugul în casă.

Ca simbol al abundenței, al vitalității, al binecuvântării cerești și al fertilității, grâul este prezent în cele trei momente esențiale din viața omului: în apa cu care se îmbăiază pentru prima dată copilul trebuie să se pună câteva boabe frumoase de grâu, pentru ca pruncul să fie sănătos, fericit și bogat; la nuntă se aruncă grâu înaintea mirilor, pentru ca drumul pe care vor merge împreună să fie bogat și pentru a avea parte de copii frumoși; la ultimul drum, fiertura de grâu, coliva, ajută persoana decedată să treacă pe celălalt tărâm.

O altă superstiție spune că, pentru a fi iubită, o femeie trebuie să poarte în sân grâu semănat de Anul Nou.

Medicina ayurvedică pune mare preț pe acest aliment. El poate vindeca foarte multe boli, printre care cele legate de fertilitate, cardiovasculare etc.

GREIER - Se spune că greierele a fost lăsat de Dumnezeu pentru a cânta în zilele când el făcea Marea Creație. Se spune că, dacă greierele intră și cântă în casă, e semn de noroc. Dacă cineva are mai mulți greieri în casă și vrea să scape de ei, trebuie doar să prindă unul și să-l ducă la o răscruce.

Pentru că este o insectă protejată de Dumnezeu, aduce ghinion celui care o omoară.

GRINDINĂ - Ca și furtuna, fulgerul și trăznetul, grindina este o furie dumnezeiască, un avertisment de care omul trebuie să țină seama (vezi **CUȚIT**).

GRIPĂ (guturai) - Cel care vrea să se însănătoșească trebuie să bea o ceașcă de țuică fiartă cu piper și să se bage în pat, după care va transpira și va ieși din el toată răceala. Leacuri foarte bune pentru această boală sunt și usturoiul, și ardeiul iute copt (vezi **STRÂNUT**).

GROAPĂ (vezi **MORMÂNT, GAURĂ, PRĂPASTIE, HĂU**) - Groapa duce spre măruntaiele pământului. Ea poate fi atât o capcană, cât și un adăpost, dar de cele mai multe ori ascunde tot felul de surprize neplăcute. Se spune că "cel care sapă groapa altuia cade singur în ea". Asemănător, "a săpa" pe cineva înseamnă a i se face un rău de care nu are cunoștință.

GROPIȚE (în obraji) - Gropițele sunt date în special de două planete - Venus și Jupiter - și oferă informații foarte prețioase despre aceste persoane. În primul rând dispun de o mare putere de seducție, sunt oameni veseli și au noroc, căci sunt protejați de Divinitate. Dacă se află poziționată pe obrazul stâng, gropița dă relații despre o viață sentimentală plină de fatalitate, iar dacă este pe obrazul drept, persoana respectivă va avea o soartă foarte frumoasă, pentru că puțini vor fi cei care vor rezista șarmului său.

GUNOI - Nu e bine să se scoată gunoiul afară din casă pe înserat, mai ales de sărbători, căci spiritele se pot supăra. De asemenea, dacă cineva aruncă gunoiul vineri seara, poate avea ghinionul ca păsările răpitoare să-i mănânce toți puii.

Pentru ca pomii și plantele să rodească în acel an, e bine ca de Sf. Gheorghe să se pună gunoi la rădăcina acestora.

Un obicei foarte răspândit este acela în care, de Anul Nou, fata nemăritată se duce la locul în care se depozitează gunoiul și stă până aude un sunet. Superstiția spune că din aceeași direcție va veni ursitul ei.

Gunoiul este și instrument divinatoriu. După el se pot afla foarte multe despre viața și preocupările unei persoane și se pot face preziceri asupra acțiunilor din următoarele zile ale acesteia. Este o metodă mai sofisticată și este preferată de cei care vor să controleze viața de zi cu zi a altor persoane.

GURĂ - Gura este organul prin care omul preia energia hranei, prin care obține plăceri senzuale, dar prin care poate greși sau poate să-și pericliteze viața. Gura este un început al creației - "la început a fost cuvântul." Se spune că "păcat nu este ceea ce îi intră omului pe gură, ci ceea ce îi iese din ea" (vezi **CUVÂNT**).

Se spune că oamenii cu gură mică sunt zgârciți și rapace, pe când cei cu gură mare sunt expansivi și binevoitori. Persoanele care au colțurile gurii în jos sunt ursuze, iar cele care le au ridicate sunt șugubețe și pline de veselie. Oamenii cu buze moi sunt sensibili și vulnerabili, pe când cei cu buze cărnoase sunt senzuali și luptători.

Sărutul pe gură este semn de mare intimitate și de început al iubirii. Dacă un bărbat sărută pe buze o femeie, se pare că aceasta nu-l va mai putea respinge multă vreme. Dacă femeia este sărutată pe colțul gurii, înseamnă că bărbatul respectiv o iubește, dar nu are curajul să-i spună.

Dacă cineva vrea să scape de bârfele care îi fac viața amară, iată leacul pentru "a închide gura satului": cumpără trei lacăte și, fără a le descuia, le pune la trei răscruci de drumuri. Cei care le vor ridica vor intra în raza de acțiune a gurii satului.

H

"Conduita oamenilor ar trebui să fie ca **haina** lor: nu prea măsurată sau calculată, ci nestânjenitoare pentru gesturi și mișcări."

(Francis Bacon, "Eseuri")

HAINE - Se spune că au fost concepute pentru a feri oamenii de păcatul carnal. Ele au apărut după ce Eva a mușcat din măr și a devenit conștientă de goliciunea ei.

În popor există zicala "haina face pe om". Aceasta înseamnă nu neapărat ca hainele să fie scumpe, cum cred cei mai mulți, ci curate și îngrijite. Se pot afla destule secrete despre un om după cum arată hainele pe care le poartă. Astfel, dacă hainele sunt îngrijite, se poate afirma despre persoana respectivă că este manierată. Pe de altă parte, se spune că cine nu are grijă de hainele sale este o persoană hapsână și machiavelică. Semnificația veșmintelor depinde și de culoarea lor; astfel, negrul și violetul sunt culori de doliu etc. (vezi **SEMNIFICAȚIA CULORILOR**).

În religia creștină femeile care poartă pantaloni sunt renegate și se crede că au legături cu diavolul, pentru că nu-și acceptă rolul de femeie.

Se spune că, dacă cineva vine în vizită și își agăță haina în clanța de la ușă, înseamnă că a rămas dator cu ceva gazdei.

HAM - Este un instrument de stăpânire și dirijare a animalelor, iar vrăjitoarele îl folosesc la farmece, pentru a manipula anumite persoane.

Nu e bine să se înhame animalele după ce apune soarele, căci se sălbătesc sau mor în acel an.

Se crede că, dacă i se rupe hamul în drum, persoana respectivă va câștiga în acel an jumătate din munca pe care o depune.

Dacă cineva dirijează prin intermediul hamului un animal să o ia într-o parte, iar acesta se duce în partea opusă, înseamnă că persoana respectivă trebuie să se aștepte la un pericol din direcția în care vrea să meargă.

HAZ - Este o exprimare mai populară pentru amuzament, folosită și de Ion Creangă în "Amintiri din copilărie", prin cunoscuta expresie: "a face haz de necaz". Se spune că această expresie reprezintă și un stil de viață al po-

porului român, pe care optimismul și hazul l-au ajutat să treacă prin vitregiile sorții.

Se zice că persoanele care sunt hazlii, în ciuda necazurilor pe care le au, vor trece cu bine de toate belele; îngerul păzitor, care le stă pe umărul drept, capătă mai multă putere decât cel rău.

Atunci când cineva e bolnav de mai mult timp, e bine să râdă și se va însănătoși în curând. De fapt, autoironia este ea însăși un medicament.

HIENĂ - Acest animal care se hrănește cu resturile rămase de la alte animale de pradă este însuși simbolul meschinăriei.

Cine întâlnește în cale o hienă este bine să fie precaut, căci pericolul este foarte aproape. Pentru că hiena atacă de obicei tot ce este de aceeași înălțime cu ea, un copil care e pe cale să fie atacat de o hienă e bine să-și pună pe cap un obiect, ca să pară mai înalt decât ea.

HOLERĂ - Este de fapt o boală epidemică, dar în popor ea capătă înfățișarea unei babe urâte, ca Zgripturoaica. Astfel, se crede că holera umblă îmbrăcată în zdrențe prin așezările omenești și îi pedepsește pentru fărădelegile lor, iar arma cu care lovește este secera.

Această boală apare mai mult în timpul războaielor, inundațiilor și cutremurelor, iar oamenii încearcă să o combată cu mujdei de usturoi, oțet și țuică cu piper. În unele zone se folosește ca armă împotriva holerei "cămașa holerei". Se strâng toate femeile din sat într-un loc secret, unde torc fuioare de cânepă, apoi țes și cos o cămașă. Toate aceste activități se fac într-o singură zi. Cămașa este luată în primire de doi bărbați, care o leagă la gură și merg cu ea la marginea satului. În urma lor vin toți cetățenii satului și se îmbracă pe rând cu ea, după care se crede că holera pleacă în alte ținuturi.

HORĂ - Simbol al uniunii și puterii, hora are caracter ceremonial și e cel mai răspândit joc la români. Există și Imnul Unirii, care accentuează sentimentul solidarității:

"Unde-i unul nu-i putere,
Unde-s doi puterea crește."

Hora este de două feluri: închisă (vezi **CERC**) și deschisă, sub formă de spirală.

Bătaia din picior în timpul jocului este un ritual de fertilitate și de stimulare a energiilor sexuale, creatoare (vezi **BĂTAIE, BICI**).

HORN - Simbolizează axa lumii, înlesnind comunicarea oamenilor cu Dumnezeu. Se spune că prin hornul casei pătrund spiritele casei și cele cerești,

dar și strigoi, duhuri (curate sau necurate) și chiar vrăjitoare călare pe mătură. Și Moș Nicolae vine tot pe gura hornului și lasă cadourile în cizmele agățate de horn. Ca să împiedice intrarea spiritelor rele, oamenii agață de horn tot felul de obiecte magice: cap de cocoș, busuioc, usturoi.

Cine vrea să aibă noroc în anul ce urmează trebuie ca în ajunul Crăciunului și al Anului Nou să atingă un coșar și să-i ceară câteva fire din peria de curățat hornul.

În noaptea de Drăgaică, fetele ies în fața casei și aruncă pe casă cu coroane de Sânziene. Dacă acestea se prind de hornul casei, înseamnă că se vor căsători în acel an. Mai târziu, când devin mirese, fetele trebuie să pună pe vatra hornului o felie de pâine unsă cu miere, pentru a fi bine primite în noile case.

HOROSCOP (vezi ASTROLOGIE)

HOTAR - În credința populară, hotarul demarcă granița dintre cei morți și cei vii. Când o persoană se află la hotarul dintre viață și moarte, este bine să aibă o lumânare aprinsă, pentru a nu se rătăci și a nu nimeri în lumea Necuratului.

Se spune că cine merge în alte ținuturi e bine să lase un obiect de valoare în locul pe care îl părăsește, pentru a se întoarce cu bine înapoi.

Se crede că, în noaptea de Sf. Andrei, strigoaicele merg la hotar și se bat cu alte cete pentru câștigarea de terenuri cu culturi agricole. Ele fac un zgomot infernal și toți lupii încep să urle (vezi **STRIGOI**).

HRANĂ (vezi **ALIMENTE**) - Hrana face parte din ciclul viață - fertilitate - moarte. În tradiția românească, hrana de zi cu zi reprezintă "hrana adevărată", iar elementele principale ale hranei populare sunt pâinea și sarea. Având în vedere ospitalitatea tradițională a românilor, de cuvântul hrană sunt legate destule superstitii și obiceiuri:

- În timpul ceremoniei de nuntă mirii trebuie se taie tortul și să se hrănească unul pe celălalt. Acest obicei are substrat erotic.

- Mâncărurile se împart în "mâncarea sacră", care se consumă în posturi, și "mâncare profană", cea de fiecare zi. Pentru ca cineva să capete puteri divine, e nevoie să țină toate posturile de peste an.

- Se zice că cine se hrănește cu carne de vrabie va fi puternic în tot ce întreprinde. În unele zone din țară, de Crăciun oamenii taie întâi o vrabie și o mănâncă și abia apoi taie porcul.

- Nu e bine ca cineva să mănânce cu mâna stângă, deoarece Dumnezeu nu-i mai ascultă rugăciunea.

Superstitii din bătrâni

- Se crede că, dacă cineva nu-și descoperă capul la masă, Dumnezeu plânge, iar dacă nu stă pe scaun la masă, Maica Domnului stă în genunchi tot timpul mesei.

- Nimeni nu trebuie să-și lase ultimul duminic de la masă, căci va deveni mai vulnerabil, deoarece acel ultim duminic va fi mâncat de dușmanul său.

I

"Iubirea e un proces de autosugestie. Trebuie timp și de complicitate pentru formarea ei."

(Camil Petrescu, "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război")

IAD - Tărâm al Necuratului, în care ard focuri veșnice și în care ajung sufletele păcătoase care au trăit fără credință în Dumnezeu și fără căință, persoanele care se sinucid, cele care mor fără lumânare sau nebotezate. Iadul este stăpânit de spirite malefice, de draci, care pot să pună gheara pe sufletul omului chiar din timpul vieții, transformându-i existența într-un adevărat calvar. Porțile Iadului, spre deosebire de cele ale Raiului, nu sunt păzite, ci larg deschise. Religia creștină spune că Isus Hristos s-a sacrificat pentru a salva omenirea de păcate, de aceea singura cale de a ocoli iadul este de a-l primi în suflet pe Mântuitor.

IANUARIE - Persoanele născute în această lună sunt ambițioase, perseverente, spirituale, generoase și puțin melancolice.

IARBA FIARELOR - Plantă miraculoasă, care este identificată în unele locuri cu *Cynanchum vincetoxicum*, în altele cu *Drosera rotundifolia* (roua cerului), în altele cu feriga (vezi **ALBĂ**), iar dacii considerau pelinul a fi ceea ce s-a păstrat sub această denumire. Se pare că iarba fiarelor înflorește numai în anumite zile sfinte ale anului (Sfântul Gheorghe, Ispas, Paști), iar influența ei extraordinară se manifestă mai ales asupra fiarelor. De asemenea, se spune că toți vitejii aveau un fir din această iarbă, iar hoții și haiducii, de asemenea.

Pentru cel care o culege, iarba fiarelor poate face foarte multe lucruri: îl face sănătos, îl ferește de fiare și chiar de gloanțe, îl face capabil să deschidă orice încuietore. Cine o vrea neapărat și nu o poate găsi de sărbători, trebuie să ia un lacăt încuiat, să-l lege cu o ață și să-l târâie pe pământ. Unde se va descuria lacătul, acolo se află iarba fiarelor.

În zona Bărăganului se spune că nu este vorba de o iarbă propriu-zisă, ci de firul pe care-l lasă aricioaica dacă i se închid puii într-un țarc și i se încuie cu un lacăt. Când ea va reuși să desfacă lacătul, va lăsa în urma ei un fir alb. Cine își dorește să aibă iarba fiarelor nu trebuie decât să ia acel fir și să și-l

înfășoare pe deget, iar după o săptămână poate deschide cu acel deget orice lacăt. Un ritual asemănător poate fi folosit și cu puii de cârțiță și de cățelul pământului.

IASOMIE - Floare cu un miros amețitor, este asociată cu puritatea și fecioria.

Se spune că mirele nu trebuie să îi ofere miresei un buchet de iasomie în noaptea nunții, căci ea va muri în acel an.

ICOANĂ - Este un obiect de cult ce înfățișează chipuri de sfinți și care e folosită pentru a marca prezența divinității, pentru a oferi un altar fiecărei case. De regulă, e bine să se așeze la icoană diverse obiecte, precum: ștergare sfinite, salcie de la Florii, busuioc de la Bobotează sau Sânziene etc.

Despre unele icoane se spune că au și puteri deosebite, putând fi adevărate amulete și ferind casa de spirite malefice. De exemplu, dacă o persoană este speriată de faptul că focul dintr-o casă vecină ar putea cuprinde și propria casă, pentru a preîntâmpina acest eveniment trebuie să ia o icoană și să și-o pună la poartă.

Icoanele nu trebuie aruncate și nici nu pot fi date de pomană. Cel mai bine este să fie aruncate în ape de sărbători, precum se practică la Paștele Rohmanilor, când se crede că ele vor ajunge, pe apa sâmbetei, până la acele spirite plăcute lui Dumnezeu, care-l ajută să stăpânească lumea.

Dacă o icoană se sparge sau i se crapă lemnul, e semn că o mare nenorocire se va abate asupra acelei case.

IEDERĂ - Este o plantă feminină, ce simbolizează nevoia de protecție și de... stâlp de sprijin. Simbolistica ei se alătură celei a viței-de-vie. Păstrându-și culoarea verde pe tot parcursul anului, este simbolul perenității și al creșterii afective. Se spune totuși că, ținută în casă, această plantă aduce singurătate și ghinion.

IELE - Înainte de toate, ielele reprezintă o pedeapsă pentru superficialitate, pentru infatuare. Aceste femei exaltate, de o frumusețe și o voluptate de excepție, sunt cele care aduc pedepse pentru superficialitate în iubire, pentru cei care se lasă duși de simțuri și forme, care refuză să ajungă la esență.

Se spune că ielele sunt niște zâne pe cât de frumoase și ademenitoare, pe atât de periculoase, căci, prin cântecul și dansul lor minunat, ademenesc feciori și fete. Aceștia nu pot asista la splendoarea lor fără a plăti un tribut, care de cele mai multe ori este foarte mare. Ielele poartă mai multe denumiri,

printre care: Frumoasele, Măiestrele, Zânele, Sfintele, Mândrele, Fetele Câmpului, Domnițele, Nagodele, Fetele codrului, Împărătesele Văzduhului. Cu toate că nu sunt efectiv malefice, ele sunt așa de temute, încât, de multe ori, nici nu li se pronunță numele; li se spune Dânsule, Ele sau Iele.

Se spune că ielele sunt suflete ale fecioarelor care au murit înecate sau ale fetelor care au murit de dor. Dimitrie Cantemir le numește "nimfe ale aerului". Ele sunt frumoase și pasionale și se leagă de feciorii frumoși, dar mai ales de cei care se cred crai, care sunt prea siguri pe frumusețea lor. Viersul lor este minunat, ca și cel al sirenelor, și cine le aude nu se poate abține să nu le urmeze. Sunt foarte frumoase, au părul despletit și uneori sunt înveșmântate în văluri prin care li se văd formele fragede și ademenitoare. Dansul lor este acompaniat de glasuri minunate și de clopoțeli de la glezne.

Ielele încep să se plimbe pe pământ după Paști, dar forța cea mai mare o au în perioada dintre Înviere și Sânziene (vezi **ALBA, SÂNZIENE**). Se spune că ielele beau apă din fântâni, de aceea cel care bea în zorii zilei apă din fântână e bine să lase ceva acolo, căci, altfel, va rămâne pocit. Ielele îi pedepsesc atât pe cei care se prind cu ele la joc, cât și pe cei care refuză asta sau pe cei care doar le privesc încremeniți de încântare. Există chiar o boală pe care oamenii o numesc "luat din Iele" și care are ca simptome o stare de perplexitate, de melancolie, de inadaptare. Se spune că dacă cineva le vede dansând și spune altcuiva, acea persoană va amuți. Ielele sunt neîndurătoare cu cei care nu respectă interdicțiile din zilele lor: 9 zile de după Paști, de Sfântul Foca etc. Pentru a preîntâmpina întâlnirea nefastă cu ele, e bine ca oricine să păstreze regulile zilelor menționate, când trebuie să poarte în sân usturoi sau pelin. Pentru toate relele pe care le-ar putea aduce aceste zâne neînduplecate, există leacuri pe care numai Călușarii le știu.

IEPURE - Pentru că doarme ziua, iar noaptea iese din viziună, foarte multe tradiții găsesc o legătură între iepure și Lună. Pe de altă parte, este un animal prevăzător, pentru că și atunci când doarme are ochii deschiși (de unde expresia "a dormi iepurește"). Iepurele care este așezat lângă coșul cu ouă de Paști este simbol al morții rapide, al schimbării rapide. De asemenea, este un simbol al lașității, căci imediat se sperie și o ia la sănătoasa. Sare dintr-un loc în altul, de unde și asocierea lui cu persoanele superficiale și instabile. Acest animal simpatic, cu o viteză foarte mare, nu este prea bine văzut de Biblie, care îl consideră de prisos. Iepurii sunt foarte renumiți și în privința fertilității, de aceea există și expresia "se înmulțesc ca iepurii". Astfel, cine are probleme sexuale trebuie să taie un iepure, să-i ia testiculele, să le toace și să toarne alcool peste ele. După ce le ține 9 zile la căldură și întuneric, trebuie să bea

soluția rezultată. Femeile pot recurge la același procedeu, folosind ovare de iepuroaică.

O altă superstiție legată de acest animal spune că, dacă cineva pleacă să-și rezolve o problemă și îi sare în față un iepure, va rătăci drumul cel drept și foarte greu va găsi soluția.

Tot legat de iepure, există credința că vânătorii pot atrage vânatul dacă își atârnă de pușcă o coadă de iepure.

IERBURI - Prin culoarea și exuberanța lor, ierburile sunt purtătoare ale vitalității și sănătății. Apariția lor după perioada de iarnă simbolizează reluarea unui nou ciclu vital. Ierburile sunt folosite în ritualurile de purificare (vezi **ISOP**, **BUSUIOC**), în magie agrară sau erotică (vezi **BUSUIOC**, flori), iar unele sunt de-a dreptul miraculoase (vezi **IARBA FIARELOR**, **ALBĂ**). Ierburile de leac sunt cele care pot vindeca diferite boli, dar, pentru a le folosi, este nevoie de foarte multă știință și de har dumnezeiesc, căci tămăduirea implică intervenția divinității.

IMORTELE - Este bine ca mireasa să-și facă buchet sau cunună din aceste flori care simbolizează constanța. Dacă o fată tânără vrea să se mărite curând, trebuie ca după slujba cununiei să fure un fir din buchetul de imortele al miresei.

INCENDIU - Este considerat o pedeapsă divină sau se datorează influenței unor spirite malefice. Flăcările și panica pe care le creează îl asociază chiar cu flăcările iadului.

Cine dorește să fie protejat de incendii trebuie să respecte sărbătorile din iulie (20, 21 și 23), dar și Joia Mare de dinaintea Paștelui. Pentru o siguranță și mai mare, nu trebuie să lucreze 9 zile de joi înainte de Paști și apoi tot atâtea zile de marți.

Pentru a stinge focul mai repede, se aruncă în flăcări ramuri de salcie de la Florii. Când focul este stins, se spune însă că el continuă să existe în sânul lucrurilor din acea casă. Astfel, este interzis oricui să fure obiecte dintr-o casă incendiată, căci va aduce acea nenorocire și în casa sa.

Dacă incendiul este provocat de tunet, se spune că se va stinge repede dacă se toarnă peste el lapte de la o vacă neagră. De asemenea, salamandrele care trec prin foc pot să stingă un incendiu.

Printre păcatele pentru care cineva poate fi pedepsit printr-un incendiu se numără și stricatul cuiburilor de berze și rândunele.

INEL (verighetă) - Ritul creștin al căsătoriei a adus acest obicei al verigheții, ca simbol al legăturii sacre dintre cei doi soți. Se spune că dacă inelul nu trece de a doua încheietură a degetului bărbatului, înseamnă că soția va fi cea care va comanda în casă, dar dacă o verighetă se sparge, se rupe, este semn că unul din soți va muri în acel an.

Inelul este legat de timp și spațiu, de roata destinului. Prin rotirea lui se pot produce schimbări ale norocului și ale timpului sau se poate anticipa viitorul. Se crede că rotirea inelului în partea stângă duce spre evenimente din trecut, iar rotirea în partea dreaptă ajută la prevederea faptelor viitoare. Dacă cuiva i se răsucesce inelul pe deget, înseamnă că se întâmplă ceva important cu persoana de la care l-a primit. Dacă însă inelul i se rupe, înseamnă că relația cu acea persoană este compromisă sau că ea se află într-un mare pericol.

Dacă cineva acceptă în dar un inel, înseamnă că acceptă o legătură cu acea persoană, dar și îngrădirile pe care aceasta i le va impune.

INIMĂ - În primul rând este un organ vital, a cărui dereglare poate provoca o moarte instantanee. Apoi, inima este sediul sentimentelor, al emoțiilor, al pasiunii. Cine "își ascultă inima" înseamnă că se deschide către cele mai autentice simțiri, iar cel ce "își deschide inima" este sincer și se lasă pătruns de curenții subtili ai iubirii. Pentru că în inimă se află sediul celor mai grave probleme ale existenței umane, cum ar fi iubirea și credința, leacurile pentru iubire sunt cele legate dor și dragoste (vezi **DOR, DRAGOSTE**).

Multe tradiții consideră inima sediul înțelepciunii, pornind de la ideea că în ea există spiritul divin. De aceea, când un om înțelept se află în impas și nu știe ce cale să urmeze, o alege pe cea a inimii.

Religia creștină este una a inimii, a iubirii. În multe icoane Fecioara Maria și Isus Hristos sunt reprezentați cu inima înconjurată de o aură.

INSECTĂ (goangă, jiganie) - Insectele sunt-utilizate mai mult pentru cunoașterea naturii. Astfel, după comportamentul unora se poate deduce dacă va fi un an bogat sau nu, dacă va ploua etc. Tot în cadrul magiei meteorologice și agrare se încadrează "îmbunarea furnicilor". Unele insecte sunt folosite și în magia erotică (buburuza sau gărgărița).

De regulă insectele zburătoare sunt împărțite în cele "plăcute de Domnul" și celelalte, astfel încât pot fi benefice (albina, fluturile, buburuza etc.), dar și malefice (țânțar, muscă etc.). Dintre insectele pământene, furnicile și greierele sunt valorizate pozitiv.

Pentru ferirea de insectele mai puțin plăcute există tot felul de ritualuri (vezi **ALEXIE**). Astfel, pentru a scăpa casa de gândaci, purici, păduchi sau al-

te insecte supărătoare, se poate recurge la mai multe practici rituale: se strâng toate insectele dăunătoare găsite în casă, se pun într-un sicriu din sfeclă, se jelesc ca pe orice mort și se îngroapă. Altă superstiție povățuiește să se ia 9 insecte (9 păduchi, 9 muște etc.), să fie duse la o încrucișare de drumuri și să li se dea drumul, însă persoana care practică acest ritual trebuie să fie foarte atentă pentru a nu fi văzută de altcineva când eliberează insectele.

INVIDIE - Despre oamenii invidioși se spune că pot deochia și, pentru că pruncii sunt cel mai adesea victimele acestor oameni, e bine să li se atârne ceva roșu de gât, pentru ca energia vitală să nu le poată fi micșorată.

IRIS (stânjenel) - Cine și-a cumpărat un petic de pământ și dorește să să-l cultive e bine să trimită la fața locului o persoană pură, care să depună un buchet de stânjenei, pentru ca recolta să fie bogată.

ISOP - Este o plantă folosită în general pentru purificări. Astfel, se spune că cine poartă asupra sa un fir de isop se pune la adăpost de toate relele. Isopul se folosește de Paști pentru stropirea stâlpilor cu sângele mielului sacrificat.

IUBIRE (vezi **DRAGOSTE**)

IULIE - Copiii născuți în această lună sunt calmi, drăgăstoși, foarte atașați de părinți, dar au o dispoziție destul de schimbătoare și plâng ușor.

IUNIE - Persoanele născute în această lună sunt generoase, active, inteligente, dar iritabile și lipsite de putere de concentrare.

IZVOR - Izvorul este sursa primordială a vieții și a purității; prin el se vindecă boli ale trupului, dar și ale sufletului. Se spune că cine caută rădăcina izvorului caută sâmburele vieții și al divinității (vezi **APĂ, FLUVIU**).

Există o sărbătoare în prima vineri după Paști, care se numește "Izvorul Tămăduirii". Atunci se sfințesc izvoarele și se fac rugăciuni pentru ploaie.

Apa de izvor este apă neîncepută, materie primă pentru multe rituri de magie albă. Astfel, cine suferă de dor e bine să-și spele trupul cu apă de izvor.

I

"Când sufletul meu noaptea veghea în estaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu **înger** de pază."

(M. Eminescu, "Înger de pază")

- **ÎMPRUMUT** - Nu e bine ca cineva să dea bani cu împrumut într-o zi de luni, deoarece va pierde bani toată săptămâna. Dacă însă împrumută ceva într-o zi de sâmbătă, nu e bine să mai ceară înapoi ce a dat, căci se spune că morții au nevoie de acel obiect.

ÎNCĂLȚĂMINTE - Reprezintă simbolul pelerinajului și al călătoriei. De aceea se acordă o grijă deosebită în ceea ce privește încălțăminte morților; ei trebuie să aibă încălțări noi, pentru lungul drum pe care îl au de străbătut. Un ritual legat tot de acest aspect este întâlnit și la nuntă: mirele dăruiește miresei o pereche de pantofi noi, pentru drumul pe care îl vor face împreună. Aceeași idee este ilustrată și de povestea "Cenușăreasa".

Pe vremuri se credea că cine poartă încălțări din piele de animal capătă toate puterile animalului respectiv. Din acest motiv, în unele credințe religioase s-a format obiceiul ca oamenii să se descălțe în lăcașul lui Dumnezeu. Acest ritual mai este întâlnit și astăzi, la musulmani.

Se spune că nu e bine ca cineva să meargă cu un picior încălțat și cu unul descălțat, deoarece se aliază cu Necuratul. Tot în această privință avertizează o povăță din bătrâni, care spune că cine practică obiceiul mai sus numit o să umble mult până să se căsătorească, iar dacă persoana respectivă este căsătorită, se zice că va rămâne văduvă.

Fetele din anumite ținuturi folosesc încălțărilor pentru a afla de unde le va veni iubitul. În noaptea de Bobotează ele aruncă pantofii pe casă, iar direcția pe care o arată vârful este cea din care va veni și viitorul soț.

Dacă unei persoane i se rup încălțărilor pe drum, e bine să împartă o bucată de pâine, fiindcă se pare că morții din neamul său cer de mâncare.

În Noaptea de Crăciun și în cea a lui Moș Nicolae există obiceiul ca cei mici să-și spele ghetuțele și să le așeze frumos, pentru ca în ele să-și primească răsplata pentru cât de cuminți au fost în acel an.

ÎNCÂLCIT - Se spune că dacă cineva coase ceva în zi de sărbătoare sau în zi de duminică, așa i se va încâlci și e semn că trebuie să abandoneze lucrul, altfel va fi "pocit" de Dumnezeu. În schimb, dacă i se încâlcește așa și nu e zi de odihnă, se zice că a pus așa prea lungă - "așa de croitor puturos".

ÎNDRĂGOSTIT - "A fi îndrăgostit" înseamnă a trăi o stare de euforie, de vis. Starea de îndrăgostit presupune, mai ales, nevoia unei persoane de a deveni, prin unire cu o alta, un tot puternic și indestructibil. Această idee este întâlnită și în filosofia chinezească, prin principiul Yin-Yang.

În cărțile de tarot există o arcană mare denumită chiar "Îndrăgostiții", care prezintă un tânăr desculț, în fața a două femei: una tânără și inocentă și alta mai matură și mai experimentată. Deasupra lui se află un Cupidon cu arcuri și săgeți. Faptul că este desculț arată că bărbatul este vulnerabil, iar figura vorbește despre cumpăna în care se află: trebuie să aleagă între cele două femei, care simbolizează două drumuri care se încrucișează. Arcana se mai numește și "Căsătorie" sau "Încrucișarea de drumuri" și vorbește despre ezitare și spirit analitic. Ideea e că, indiferent ce cale ar alege tânărul, o va regreta pe cealaltă. Astfel, arcana îndeamnă la necesitatea încrederii în propria persoană (vezi **DRAGOSTE**).

ÎNECAT - Se crede că sufletele celor înecați devin spirite acvatice sau se transformă uneori în rațe și găște sălbatice. Aceste duhuri nu-și găsesc liniștea niciodată și în nopțile cu lună plină ies la suprafața apei și-i ademinesc pe cei vii. Dacă aceștia intră în apă, se vor îneca și vor deveni la rândul lor spirite acvatice. Despre lele se spune că sunt suflete de fecioare care s-au înecat sau au murit de dor.

Crucile celor înecați sunt folosite ca instrumente de magie pentru invocarea ploii.

ÎNGER - Entități divine imaginate în creștinism ca niște copii cu aripi, reprezintă, în general, spirite bune, care îl însoțesc pe om de la naștere până la moarte. Despre copiii mici care mor se crede că se transformă în îngeri, însă nu același lucru se întâmplă cu copiii avortați sau nebotezați.

Îngerașii stau pe umărul drept și, de fiecare dată când omul face o faptă rea, ei plâng. Există însă și un inger rău, care stă pe umărul stâng, și care se bucură de fiecare dată când cineva face un rău. Astfel, se zice că e bine ca oamenii să doarmă pe partea stângă, pentru ca îngerașul bun să le poată veghea somnul.

În momentele grele ale vieții e bine ca fiecare să-și invoce îngerul păzitor, care îl va ajuta, însă cei care fac prea multe netrebnicii vor fi părăsiți de acesta și lăsați pe mâna Necuratului.

Se spune că cine se visează zburând este aproape de îngeri.

ÎNMORMÂNTARE - Este ultimul ritual din cele trei care marchează momentele importante din viața omului: botezul, nunta și moartea. Cel din urmă este simbolizat de cele mai multe ori prin culoarea negru. Există însă unele popoare care marchează acest eveniment prin culoarea alb. Astfel, limbajul social legat de acest moment capătă forme variate și diversificate, în funcție de tradițiile fiecărei etnii. La români se zice că nu e bine ca cineva să moară fără lumânare, deoarece sufletul trebuie să se orienteze după lumină pentru a ajunge la poarta lui Dumnezeu. El nu trebuie lăsat singur, deoarece există pericolul să treacă peste el o pisică neagră și atunci se transformă în strigoi.

Înmormântarea este un ritual funebru, care lasă în urma lui durerea pierderii unei ființe, dar și teama reîntoarcerii ei sub diverse forme - strigoi, iele sau duhuri necurate. Superstiția spune că se întorc persoanele care mor brusc sau chiar și cele care mor necăsătorite. Ceremonialul înmormântării în astfel de cazuri se face sub formă de nuntă, deoarece sufletele celor neîmperecheați se întorc să-și satisfacă dorințele sexuale, prezentând o amenințare pentru cei rămași în viață. Uneori frica reîntoarcerii defunctului este mai mare decât durerea pe care o lasă în urma lui. Ca sufletul mortului să nu rămână în casă, rudele acoperă oglinzile, întorc oalele cu fundul în sus sau le umplu cu apă.

Ultimul drum al decedatului este foarte lung și cuprinde de obicei itinerariul pe care acesta obișnuia să-l facă. Mortul este pregătit pentru acest ultim drum, dar și pentru cel către lumea de dincolo. Astfel, e bine să poarte încălțăminte nouă, lumânare, mâncare și un vas cu apă. Mortul este scos din casă cu picioarele în față, la apusul soarelui, căci e bine să se orienteze după soare pentru a ajunge în tărâmul celălalt. Ca mortul să fie bine primit pe cealaltă lume, se împart lucrurile personale celor săraci. La fel se procedează și cu mâncarea și băutura. La înmormântări se fac colaci în formă de scări, despre care se spune că servesc răposatului pentru a urca spre raiul fericirii.

ÎNTÂLNIRE - O întâlnire poate prevesti ceva bun sau rău. Este benefică dacă persoana întâlnită cară o găleată plină (în limbaj popular se zice că "a ieșit cu plin"). Întâlnirea e de rău augur și anunță ghinion dacă cineva "iese cu sec". Pentru a chema înapoi norocul se obișnuiește să se arunce cu țărână de trei ori după acea persoană.

Tot benefică este întâlnirea cu un cal alb, moment în care persoana respectivă poate să-și pună o dorință, iar aceasta i se va împlini. Același lucru îl poate face și dacă îi iese înaintea o femeie gravidă sau un militar.

Când cuiva îi iese în cale o pisică neagră, trebuie să facă trei pași înapoi și să scuie de trei ori peste umărul stâng, după care îi va merge bine. De asemenea, dacă îi iese în cale un popă e semn rău, dar, pentru a îndepărta ghinionul, persoana respectivă trebuie să arunce în urma părintelui cu o piatră și să scuie de trei ori peste umărul stâng, în timp ce zice: "Piei, drace!". Pentru a alunga ghinionul întâlnirii cu un șchiop, un orb sau un iepure, oricine trebuie să poarte asupra sa pâine, ceapă, usturoi sau un obiect de fier.

Întâlnirea poate fi și o metodă de prezicere. Dacă cineva se pregătește pentru un drum mai lung, poate afla cum îi va merge, după prima persoană pe care o întâlnește: dacă aceasta e femeie, e semn rău.

ÎNTOARCERE - Are conotații duale: poate simboliza un nou început (revenirea dimineții sau a primăverii), dar, totodată, și neputința întoarcerii timpului fizic.

În spațiul românesc există câteva superstiții foarte importante legate de întoarcere. Acestea sunt:

- Nu e bine ca cineva să se întoarcă din drum fiindcă a uitat ceva; e semn că acțiunile sale nu vor fi încununate de succes. Dacă totuși o face, trebuie să-și muște degetul mic de trei ori și să se rotească pe loc de același număr de ori.

- Când e întuneric afară, nimeni nu trebuie să întoarcă capul dacă e strigat de cineva. În caz contrar, își va atrage ghinionul.

- Pentru a îndepărta farmecele, e bine ca hainele să fie îmbrăcate pe dos.

ÎNVIERE - La români, acest cuvânt este asociat cu sărbătoarea Paștelui (vezi **PAȘTI**). În această sfântă zi se spune că porțile cerului se deschid și rămân așa până la Rusalii. Paștele este ziua în care Isus a înviat din morți și s-a ridicat la ceruri. Se zice că cine moare în ziua de Înviere se duce direct la ceruri și scapă de Judecata de Apoi. Limbajul prin care oamenii marchează această zi se face prin vopsirea ouălor (vezi **OU**), dar și prin starea lor sufletească; ei trebuie să fie deschiși către iertarea greșelilor celorlalți mai mult decât în orice altă zi.

Paștele e precedat de 7 săptămâni de post. Ultima săptămână mai are și denumirea de Săptămâna Patimilor, în care se fac toate pregătirile pentru sfânta zi de Înviere: se vopsesc ouăle și se taie câte un miel în fiecare gospodărie, din care se prepară tot felul de mâncăruri specifice.

Toți oamenii care vin de la slujba Învierii aduc în casă o lumânare aprinsă, cu care afumă tocurile de la uși, pentru a păzi casa de duhurile rele. Dacă lumânarea se stinge pe drumul către casă; e semn că acel an nu va fi tocmai bun. Se spune că această lumânare poate îndeplini orice dorințe profunde, dacă este păstrată și aprinsă pe parcursul anului (vezi **LUMÂNARE**).

J

“... deși e-acoperit,
Jăratecul e totuși presimțit”

(Mahabharata)

JAD - Este o piatră de culoare verde-albăstrui, asociată cu nemurirea și renașterea. Se spune că este de ajuns ca cineva să privească o astfel de piatră pentru a fi îndreptat pe calea virtuții. Dacă este purtată zi de zi ea conferă bunătate, generozitate și cumpătare. De asemenea, purtarea acestei pietre vindecă durerile cauzate de disfuncții ale rinichilor sau ale vezicii. Jadul este foarte apreciat de hinduși care o folosesc contra epilepsiei și a altor dureri.

Există credința că, dacă se pun pietre de jad în cele 9 orificii ale mortului, acesta nu se va descompune.

JAIS - Este o piatră de culoare neagră, despre care se spune că ferește de toate vrăjile, precum și de deochi.

JAR (jăritic) - Este focul ascuns, mocnit, despre care se crede că are virtuți extraordinare (în povești, calul lui Făt Frumos înghițea jăritic și căpăta calități ieșite din comun).

Jarul este foarte folosit de magicieni și descântători (vezi **CĂRBUNE**), în special în magia erotică (vezi **TĂCIUNE**).

Există superstiția că cine găsește dimineața jar în vatră trebuie să știe că va avea un ghinion.

JASP - Se spune că această piatră trebuie purtată de femeile gravide, pentru a le ușura durerile nașterii.

JOC - Poate fi de mai multe feluri - de copii, de noroc sau ritual -, însă toate jocurile au un punct comun: evoluează pe marginea unui scenariu. Jocurile de copii sunt importante pentru că prin ele pruncii pot înțelege mai bine rosturile lumii și ale societății; ele sunt un mijloc de autocunoaștere și de intercunoaștere.

Jocurile de noroc au ca bază credința în destin sau în momente care favorizează. Există un proverb care spune: "Cine nu are noroc la cărți are noroc în dragoste." (vezi **JOI**).

Jocurile rituale, precum Călușarii, Paparudele etc., sunt importante pentru a restabili echilibrul natural, pentru a învinge forțele malefice sau pentru a îndepărta stricăciunile provocate de acestea din urmă.

JOI - Este a cincea zi din săptămână, patronată de Jupiter, zeul cerului, al tunetelor și fulgerelor. La români, pentru a preveni incendiile provocate de trăznete, joile dintre Paști și Rusalii - numite și Joi Oprite - sunt încărcate de interdicții, a căror nerespectare atrage după sine pedeapsa divină. De exemplu, în aceste zile nu se toarce și nu e bine să se iasă la arat.

Joia Mare, Joia Patimilor sau Joia Neagră este cea de dinaintea Paștelui și este patronată de Joimărița. Se spune că fetele care nu au terminat de tors până la această zi sunt groaznic pedepsite sau chiar răpite de această zeitate.

Joia Mare este o zi foarte importantă, pentru că ea marchează începutul chinurilor lui Isus Cristos. Astfel, aceasta este ziua în care se înroșesc ouăle de Paști și în care se fac focuri dimineața și seara, pentru a primi cu lumină și căldură sufletele morților. Pentru aceste focuri, crengile de alun și surcelele se aduc din pădure, nu se lasă deloc jos până acasă și nu se taie cu securea, ci se rup cu mâna. Lângă focuri se pun scaune cu pături, se tămâiază și se toarnă apă sfințită în jur, pentru ca morții să aibă ce bea. Între timp, femeile fac un colac crestat pe margini, numit "pâinea uitatilor" sau "pâinea uitată", pe care o oferă celui care a făcut focul. În fiecare casă se dau de pomană apoi tot atâția colaci pe câți morți sunt. Tot pentru cei morți se mai lasă lângă foc o pâine întreagă, un cuțit și o cană cu apă, după care lumea se îndepărtează de foc, pentru a lăsa duhurile să se apropie. Eventual, la morminte se aprinde câte o lumânare, pentru a-i vesti pe morți că pregătirile sunt făcute și pot veni acasă.

Tot în Joia Mare se practică și o formă de magie erotică: fetele mari și nevestele tinere ascund la o fântână o salbă cu bani, pe care o scot abia în ziua de Paști și și-o pun la gât, pentru a-i atrage pe bărbați.

În general, joia este considerată o zi benefică, mai ales pentru a începe ceva sau pentru afaceri ale inimii, cum ar fi pețitul și cununia. Arabii își introduc nevasta în casă într-o zi de joi. De asemenea, nemul țiganilor își celebrează nunțile în aceste zile. Tot joia este o zi în care se poate câștiga la jocurile de noroc.

JOS (vezi **SUS**) - Tot ce vine din această parte are o conotație negativă, pentru că în sus este Împărăția Cerurilor, iar dedesubt este cea a necunos-

cutului și a Necuratului. Jos este sensul supunerii, al nimicniciei, dar și al comorilor ascunse. Cel care nu-și poate stăpâni partea de jos, cu atât mai mult nu va putea să o stăpânească pe cea superioară.

JUDECATĂ - Este o funcție a omului prin care acesta învinge pulsunile cărnii. Pentru ca o judecată să fie dreaptă, este nevoie de protecție și de inspirație divină. De asemenea, pentru a avea o judecată dreaptă, e bine ca omul să poarte asupra sa un inel de aur cu piatră de jad.

Adevărata judecată este cea de Apoi, de care nimeni nu este scutit. După moarte, sufletul se va afla în fața ordinii divine și acolo va fi cântărit și i se va da verdictul.

JUG - Simbol al muncii sisifice, jugul leagă pe om pentru o cale grea; este un simbol al uniunii, de aceea, înainte de a se culca mirii, patul le este așezat pe jug. Astfel, ei vor fi nedespărțiți și vor face orice pentru a obține satisfacții în căsnicie.

JUMĂTATE - Este un simbol al polarității, al contradicțiilor sau al complementarității. Se spune că binele și răul sunt jumătăți ale aceleiași monede. Totul pe această lume este împărțit la doi: zi - noapte, bărbat - femeie etc. Se spune că fiecare om are o pereche numită cel mai adesea jumătatea sau sufletul-pereche.

JUPĂ - Dacă unei fete îi iese jupa de sub rochie, este semn că se va mărita curând.

JURĂMÂNT - Este o legătură între oameni (sau între un om și un zeu), ce se realizează în prezența unui martor. Doi oameni care se leagă unul de altul prin jurământ se vor orienta după legi ale cosmosului, iar orice încălcare de jurământ va fi pedepsită crunt de zei.

Despre oamenii care jură strâmb se spune că au făcut pact cu diavolul, însă există superstiția conform căreia, dacă o persoană vrea să nu se țină cont de o promisiune de-a sa, încrucișează două degete în timp ce jură.

L

Că dorul unde se lasă,
Face **lacrimelor** casă.

(Cântec popular)

LAC - Reprezintă ochiul pământului, prin care se spune că locuitorii lumii subterane văd ceea ce se întâmplă în văzduh. În vechile mitologii, lacul era locul de baștină al zânelor, spiridușilor, ba chiar și al balaurilor. În unele zone circula ideea că lacul ar fi poarta de legătură cu lumea de dincolo, fapt care ducea la sacrificii de animale, uneori chiar și de oameni. Dacă cineva moare înecat într-un lac, se zice că trupul lui se ascunde și poate fi găsit dacă se frământă o azimă, se înfige în mijlocul ei o lumânare, apoi i se dă drumul pe lac. În locul în care se oprește aceasta, acolo este și cadavrul celui înecat. Se spune că sufletul lui devine un spirit acvatic, care va ademeni alți oameni să se înece (vezi **ÎNECAT**), iar pentru a se evita astfel de neazuri, trebuie să se ofere lacului acest sacrificiu.

Cineva care bea apă dintr-un lac trebuie să lase pe mal un semn din hainele sale, căci, dacă lacul e murdar, va afecta hainele, nu pe cel care bea.

Cine vrea să afle câți ani mai are până se va mărita, trebuie să arunce o pietricică în apă și să numere undele care se formează. Lacul poate fi folosit în locul oglinzii pentru aflarea ursitului (vezi **URSIT, OGLINDA**).

De lac se leagă și legenda lui Narcis, tânărul care a pierit datorită admirației și iubirii prea mari pentru propria persoană. Astfel, se spune că lacul este un loc plin de mreje, în care își pot avea lăcașul nimfe ce ademenesc feciori prea încrezători în forțele lor.

Lacurile pe care se află nuferi sunt lacuri pline de virtuți divine.

LACĂT - Cu ajutorul lui se păstrează diferite obiecte sau comori de ochii și lăcomia altora. Lacătul este un obiect folosit în magie pentru încuierea diverselor neazuri care se abat peste om. Astfel, dacă cineva este vorbit de rău, trebuie să cumpere un lacăt nou, să-i ascundă cheile sau să le arunce într-un lac, apoi să lase lacătul la încrucișarea a trei drumuri. Cel care va găsi lacătul va intra în "gura lumii", iar cel care l-a lăsat acolo va fi dat uitării.

Pentru a încuia șirul morților din familie, e bine ca ultimului decedat să i se pună pe piept un lacăt înainte de a fi îngropat.

Cine merge la semănat e bine să pună un lacăt în maldărul de semințe și, în timp ce seamănă, să nu vorbească cu nimeni; astfel, va încuia ciocul păsărilor care mănâncă semănătura.

Ciobanii folosesc lacătul ca instrument de magie, pentru a încuia gurile flămânde ale lupilor, în zilele de Sf. Petru și Sângiorz.

Cine vrea să poată deschide orice lacăt, trebuie să caute Iarba Fiarelor (vezi **IARBA FIARELOR**).

LACRIMĂ - Este simbolul durerii, al sfârșitului, dar și al începutului. La egipteni există credința că omul a luat naștere din lacrima zeului Ra, zeul Soarelui.

Lacrimile se identifică de cele mai multe ori cu ploaia și cu picăturile de rouă. Astfel, lacrimile pe care le varsă mireasa simbolizează, pe de o parte, durerea despărțirii de casa părintească, iar pe de altă parte, un act de stimulare a căderii ploii, deci a fertilității. Asemănător, de câte ori duc flori la biserică, femeile le udă mai întâi cu lacrimile lor, ca vara să nu fie secetoasă, iar ploaia să cadă peste plante.

Dacă cineva este plecat departe și nu dă nici un semn de viață, e bine să se verse câteva lacrimi peste fotografia lui, după care persoana care a plâns va primi o veste de la el. Se spune însă că această superstiție are efect numai dacă lacrimile sunt sincere.

Se spune că e bine ca lacrimile vărsate la înmormântarea unei persoane să fie colectate într-o batistă și apoi aruncate în groapă, pentru ca cel decedat să aibă putere să ajungă cu bine la porțile Raiului.

O superstiție spune că o vrăjitoare poate fi recunoscută după faptul că nu poate vărsa nici măcar o lacrimă.

LAMPĂ - Este simbolul transmisiunii vieții, al renașterii și al căii înțelepciunii. Lampa trebuie aprinsă în fiecare casă, mai ales în preajma marilor sărbători, pentru a feri casa de spiritele rele. Dacă se stinge candela fără motiv, e semn rău; anunță moartea. Același lucru se întâmplă când se varsă candela sau când i se sparge lampadarul.

Lampa este simbolul căii lui D-zeu. De aceea de Paște e bine să se aducă lumină în casă, de la care să se aprindă lampa sau candela; astfel se aduce acasă binecuvântarea Domnului.

Este bine ca de fiecare dată când se naște cineva să se aprindă o candelă în primele nopți, pentru a i se lumina calea înțelepciunii, iar până la botez copilul nu trebuie să doarmă fără lumină.

LAPTE - Este simbolul fertilității, al abundenței, al regenerării și al nemuririi.

Se spune că cine bea lapte îndulcit cu miere de albine va fi sănătos și frumos toată viața, iar farmecele nu se vor lega de el. Asemănător, noului-născut e bine să i se dea să sugă lapte de țigancă, pentru a nu se deochia.

Mulsul laptelui necesită un adevărat ritual: se mulge vaca de pe un scaun cu trei picioare (vezi **SCAUN**); se leagă coada vacii cu o fundă roșie; nu se lasă pisica să treacă pe sub vacă, pentru a nu lua mana laptelui; vasele în care mulge laptele se opăresc în zi de vineri, iar sita prin care se strecoară nu se lasă nespălată, căci se lungeste laptele.

Dacă cineva găsește o potcoavă pe drum, e bine să o fiarbă cu apă și apoi să clătească donița în care se mulge laptele cu acea apă, pentru ca animalul să aibă lapte din belșug. Primul din familie care bea colastră va fi ferit de boli în acel an; după ce bea, trebuie să i se toarne în cap o găleată de apă, pentru ca vaca să aibă lapte din belșug. Se spune că dacă cineva suflă în colastră, vaca nu va mai mânca tărâțe. Pentru ca animalele să aibă lapte din belșug, trebuie să li se dea să mănânce tărâțe amestecate cu firimituri de la masa de Crăciun sau de Paști.

Se spune că în noaptea de Sf. Gheorghe strigoaicele umblă să fure mana laptelui. Pentru a le împiedica, oamenii împrejmuesc grajdurile cu crenguțe de măceș și cu usturoi, iar ciobanii cântă din cornuri căci până unde ajunge sunetul, până acolo fug strigoaicele.

LAUR - Este emblema gloriei și simbolul nemuririi. Se zice că acela care poartă cu sine o frunză de laur sau ține în casă o ramură din această plantă va fi ferit de trăsnet.

Cine vrea să fie la adăpost de farmece e bine să mestece în fiecare duminică o frunză de dafin, iar pentru a fi însoțit de succes, cine pleacă la drum trebuie să ia cu sine o rămurică de dafin.

Din scoarța de dafin se extrage scorțișoara, unul din cele mai renumite afrodisiace (vezi **SCORTIȘOARA**).

LĂCUSTĂ - La creștini, lăcustele au un caracter demonic și simbolizează dezastrul și nenorocirile care se pot abate asupra omenirii. Această idee este întâlnită și în Vechiul Testament. Se zice că pe aripile lăcustelor stă scris câți ani vor ataca culturile. Ca să scape de ele, oamenii le alungă cu biciul.

Pe de altă parte, lăcustele mai sunt legate și de riturile de fecunditate. La popoarele asiatice înmulțirea lăcustei simboliza o binecuvântare cerească.

LEAGĂN - Este simbolul ritmurilor antrenante ale vieții, marcând cu intensitate bătăile inimii și ale respirației.

Leagănul copilului are rol de stimulare a creșterii. Acesta are forma unei copăi în care se frământă aluatul de pâine. Pruncul trebuia să se dezvolte la fel ca și aluatul pus la dospit, cu condiția ca legănatul să fie însoțit de cântece. De o mare importanță simbolică sunt și leagănele agățate de trunchiuri de copaci puternici, ca stejarul și nukul. În unele regiuni oamenii le construiesc copiilor astfel de leagăne, pentru ca munca lor din acel an să fie plină de roade.

Leagănul are și conotații erotice, el fiind prezent în ceremonialul nupțial, cu rol de stimulare a energiilor sexuale.

Se crede că leagănul este inventat de Necuratul. Această idee provine din Biblie, căci, după ce Iuda s-a spânzurat, a fost găsit după trei zile legănându-se în van. De atunci se zice că nu e bine ca cineva să miște leagănul gol, căci îl leagănă pe Diavol.

Leagănul capătă așadar semnificații duale: una benefică, asociată pruncului care se dezvoltă, și alta malefică, asociată Necuratului care se perindă prin gospodărie atunci când leagănul se mișcă fără noimă.

LEANDRU - Deși are niște flori minunate și parfumate, se spune că nu e bine ca cineva să țină în casă un astfel de arbust, pentru că aduce nefericire.

LEBĂDĂ - Această pasăre imaculată este, pentru toate popoarele lumii, un simbol al purității, un mesager al divinității. Venind de la miazănoapte, ea este un sol al lumilor de dincolo, un străjer al ordinii divine. Prezența lebedei, ca și cea a nufărului, atestă faptul că acel lac este sfințit. Astfel, se crede că cel care comite un atentat la adresa lebedei va suferi pedepse dintre cele mai teribile din partea divinității. Însă persoana care găsește un fulg sau o pană de lebedă e bine să le poarte cu sine, pentru că o feresc de rele și îi aduc fericirea.

LEMN - Este simbolul substanței universale și al materiei prime. Totodată, mai este asociat și cu știința, deoarece primele scrieri s-au făcut pe lemn; pe piatră se însemnau doar lucruri cu caracter funerar. Lemnul se asociază și cu focul, căci focurile rituale se aprind prin frecarea a două bucăți de lemn.

Deoarece acest element are un caracter sacru, se zice că cei care au casă din lemn sunt feriți de ghinioane. Tăiatul lemnului pentru o astfel de casă presupune un adevărat ritual: se lasă în pădure 9 lemne cioplite să putrezească, fiecare fiind ursit pentru diverse insecte de pădure care se hrănesc cu lemn. Din cel mai puternic trunchi se face grinda casei; aceasta trebuie să fie confecționată neapărat dintr-un arbore sacru, de preferat stejar. De această grindă se vor ridica pruncii în noaptea de Crăciun, pentru a crește mari.

printre care: Frumoasele, Măiestrele, Zânele, Sfintele, Mândrele, Fetele Câmpului, Domnițele, Nagodele, Fetele codrului, Împărătesele Văzduhului. Cu toate că nu sunt efectiv malefice, ele sunt așa de temute, încât, de multe ori, nici nu li se pronunță numele; li se spune Dânsule, Ele sau Iele.

Se spune că ielele sunt suflete ale fecioarelor care au murit înecate sau ale fetelor care au murit de dor. Dimitrie Cantemir le numește "nimfe ale aerului". Ele sunt frumoase și pasionale și se leagă de feciorii frumoși, dar mai ales de cei care se cred crai, care sunt prea siguri pe frumusețea lor. Viersul lor este minunat, ca și cel al sirenelor, și cine le aude nu se poate abține să nu le urmeze. Sunt foarte frumoase, au părul despletit și uneori sunt înveșmântate în văluri prin care li se văd formele fragede și ademenitoare. Dansul lor este acompaniat de glasuri minunate și de clopoțeli de la glezne.

Ielele încep să se plimbe pe pământ după Paști, dar forța cea mai mare o au în perioada dintre Înviere și Sânziene (vezi **ALBA, SÂNZIENE**). Se spune că ielele beau apă din fântâni, de aceea cel care bea în zorii zilei apă din fântână e bine să lase ceva acolo, căci, altfel, va rămâne pocit. Ielele îi pedepsesc atât pe cei care se prind cu ele la joc, cât și pe cei care refuză asta sau pe cei care doar le privesc încremeniți de încântare. Există chiar o boală pe care oamenii o numesc "luat din Iele" și care are ca simptome o stare de perplexitate, de melancolie, de inadaptare. Se spune că dacă cineva le vede dansând și spune altcuiva, acea persoană va amuți. Ielele sunt neîndurătoare cu cei care nu respectă interdicțiile din zilele lor: 9 zile de după Paști, de Sfântul Foca etc. Pentru a preîntâmpina întâlnirea nefastă cu ele, e bine ca oricine să păstreze regulile zilelor menționate, când trebuie să poarte în sân usturoi sau pelin. Pentru toate relele pe care le-ar putea aduce aceste zâne neînduplecate, există leacuri pe care numai Călușarii le știu.

IEPURE - Pentru că doarme ziua, iar noaptea iese din viziună, foarte multe tradiții găsesc o legătură între iepure și Lună. Pe de altă parte, este un animal prevăzător, pentru că și atunci când doarme are ochii deschiși (de unde expresia "a dormi iepurește"). Iepurele care este așezat lângă coșul cu ouă de Paști este simbol al morții rapide, al schimbării rapide. De asemenea, este un simbol al lașității, căci imediat se sperie și o ia la sănătoasa. Sare dintr-un loc în altul, de unde și asocierea lui cu persoanele superficiale și instabile. Acest animal simpatic, cu o viteză foarte mare, nu este prea bine văzut de Biblie, care îl consideră de prisos. Iepurii sunt foarte renumiți și în privința fertilității, de aceea există și expresia "se înmulțesc ca iepurii". Astfel, cine are probleme sexuale trebuie să taie un iepure, să-i ia testiculele, să le toace și să toarne alcool peste ele. După ce le ține 9 zile la căldură și întuneric, trebuie să bea

soluția rezultată. Femeile pot recurge la același procedeu, folosind ovare de iepuroaică.

O altă superstiție legată de acest animal spune că, dacă cineva pleacă să-și rezolve o problemă și îi sare în față un iepure, va rătăci drumul cel drept și foarte greu va găsi soluția.

Tot legat de iepure, există credința că vânătorii pot atrage vânatul dacă își atârnă de pușcă o coadă de iepure.

IERBURI - Prin culoarea și exuberanța lor, ierburile sunt purtătoare ale vitalității și sănătății. Apariția lor după perioada de iarnă simbolizează reluarea unui nou ciclu vital. Ierburile sunt folosite în ritualurile de purificare (vezi **ISOP**, **BUSUIOC**), în magie agrară sau erotică (vezi **BUSUIOC**, flori), iar unele sunt de-a dreptul miraculoase (vezi **IARBA FIARELOR**, **ALBĂ**). Ierburile de leac sunt cele care pot vindeca diferite boli, dar, pentru a le folosi, este nevoie de foarte multă știință și de har dumnezeiesc, căci tămăduirea implică intervenția divinității.

IMORTELE - Este bine ca mireasa să-și facă buchet sau cunună din aceste flori care simbolizează constanța. Dacă o fată tânără vrea să se mărite curând, trebuie ca după slujba cununiei să fure un fir din buchetul de imortele al miresei.

INCENDIU - Este considerat o pedeapsă divină sau se datorează influenței unor spirite malefice. Flăcările și panica pe care le creează îl asociază chiar cu flăcările iadului.

Cine dorește să fie protejat de incendii trebuie să respecte sărbătorile din iulie (20, 21 și 23), dar și Joia Mare de dinaintea Paștelui. Pentru o siguranță și mai mare, nu trebuie să lucreze 9 zile de joi înainte de Paști și apoi tot atâtea zile de marți.

Pentru a stinge focul mai repede, se aruncă în flăcări ramuri de salcie de la Florii. Când focul este stins, se spune însă că el continuă să existe în sânul lucrurilor din acea casă. Astfel, este interzis oricui să fure obiecte dintr-o casă incendiată, căci va aduce acea nenorocire și în casa sa.

Dacă incendiul este provocat de tunet, se spune că se va stinge repede dacă se toarnă peste el lapte de la o vacă neagră. De asemenea, salamandrele care trec prin foc pot să stingă un incendiu.

Printre păcatele pentru care cineva poate fi pedepsit printr-un incendiu se numără și stricatul cuiburilor de berze și rândunele.

INEL (verighetă) - Ritul creștin al căsătoriei a adus acest obicei al verigheții, ca simbol al legăturii sacre dintre cei doi soți. Se spune că dacă inelul nu trece de a doua încheietură a degetului bărbatului, înseamnă că soția va fi cea care va comanda în casă, dar dacă o verighetă se sparge, se rupe, este semn că unul din soți va muri în acel an.

Inelul este legat de timp și spațiu, de roata destinului. Prin rotirea lui se pot produce schimbări ale norocului și ale timpului sau se poate anticipa viitorul. Se crede că rotirea inelului în partea stângă duce spre evenimente din trecut, iar rotirea în partea dreaptă ajută la prevederea faptelor viitoare. Dacă cuiva i se răsucesce inelul pe deget, înseamnă că se întâmplă ceva important cu persoana de la care l-a primit. Dacă însă inelul i se rupe, înseamnă că relația cu acea persoană este compromisă sau că ea se află într-un mare pericol.

Dacă cineva acceptă în dar un inel, înseamnă că acceptă o legătură cu acea persoană, dar și îngrădirile pe care aceasta i le va impune.

INIMĂ - În primul rând este un organ vital, a cărui dereglare poate provoca o moarte instantanee. Apoi, inima este sediul sentimentelor, al emoțiilor, al pasiunii. Cine "își ascultă inima" înseamnă că se deschide către cele mai autentice simțiri, iar cel ce "își deschide inima" este sincer și se lasă pătruns de curenții subtili ai iubirii. Pentru că în inimă se află sediul celor mai grave probleme ale existenței umane, cum ar fi iubirea și credința, leacurile pentru iubire sunt cele legate dor și dragoste (vezi **DOR, DRAGOSTE**).

Multe tradiții consideră inima sediul înțelepciunii, pornind de la ideea că în ea există spiritul divin. De aceea, când un om înțelept se află în impas și nu știe ce cale să urmeze, o alege pe cea a inimii.

Religia creștină este una a inimii, a iubirii. În multe icoane Fecioara Maria și Isus Hristos sunt reprezentați cu inima înconjurată de o aură.

INSECTĂ (goangă, jiganie) - Insectele sunt utilizate mai mult pentru cunoașterea naturii. Astfel, după comportamentul unora se poate deduce dacă va fi un an bogat sau nu, dacă va ploua etc. Tot în cadrul magiei meteorologice și agrare se încadrează "îmbunarea furnicilor". Unele insecte sunt folosite și în magia erotică (buburuza sau gărgărița).

De regulă insectele zburătoare sunt împărțite în cele "plăcute de Domnul" și celelalte, astfel încât pot fi benefice (albina, fluturele, buburuza etc.), dar și malefice (tânțar, muscă etc.). Dintre insectele pământene, furnicile și greierele sunt valorizate pozitiv.

Pentru ferirea de insectele mai puțin plăcute există tot felul de ritualuri (vezi **ALEXIE**). Astfel, pentru a scăpa casa de gândaci, purici, păduchi sau al-

INEL (verighetă) - Ritul creștin al căsătoriei a adus acest obicei al verigheții, ca simbol al legăturii sacre dintre cei doi soți. Se spune că dacă inelul nu trece de a doua încheietură a degetului bărbatului, înseamnă că soția va fi cea care va comanda în casă, dar dacă o verighetă se sparge, se rupe, este semn că unul din soți va muri în acel an.

Inelul este legat de timp și spațiu, de roata destinului. Prin rotirea lui se pot produce schimbări ale norocului și ale timpului sau se poate anticipa viitorul. Se crede că rotirea inelului în partea stângă duce spre evenimente din trecut, iar rotirea în partea dreaptă ajută la prevederea faptelor viitoare. Dacă cuiva i se răsucesce inelul pe deget, înseamnă că se întâmplă ceva important cu persoana de la care l-a primit. Dacă însă inelul i se rupe, înseamnă că relația cu acea persoană este compromisă sau că ea se află într-un mare pericol.

Dacă cineva acceptă în dar un inel, înseamnă că acceptă o legătură cu acea persoană, dar și îngrădirile pe care aceasta i le va impune.

INIMĂ - În primul rând este un organ vital, a cărui dereglare poate provoca o moarte instantanee. Apoi, inima este sediul sentimentelor, al emoțiilor, al pasiunii. Cine "își ascultă inima" înseamnă că se deschide către cele mai autentice simțiri, iar cel ce "își deschide inima" este sincer și se lasă pătruns de curenții subtili ai iubirii. Pentru că în inimă se află sediul celor mai grave probleme ale existenței umane, cum ar fi iubirea și credința, leacurile pentru iubire sunt cele legate dor și dragoste (vezi **DOR, DRAGOSTE**).

Multe tradiții consideră inima sediul înțelepciunii, pornind de la ideea că în ea există spiritul divin. De aceea, când un om înțelept se află în impas și nu știe ce cale să urmeze, o alege pe cea a inimii.

Religia creștină este una a inimii, a iubirii. În multe icoane Fecioara Maria și Isus Hristos sunt reprezentați cu inima înconjurată de o aură.

INSECTĂ (goangă, jiganie) - Insectele sunt utilizate mai mult pentru cunoașterea naturii. Astfel, după comportamentul unora se poate deduce dacă va fi un an bogat sau nu, dacă va ploua etc. Tot în cadrul magiei meteorologice și agrare se încadrează "îmbunarea furnicilor". Unele insecte sunt folosite și în magia erotică (buburuza sau gărgărița).

De regulă insectele zburătoare sunt împărțite în cele "plăcute de Domnul" și celelalte; astfel încât pot fi benefice (albina, fluturele, buburuza etc.), dar și malefice (țânțar, muscă etc.). Dintre insectele pământene, furnicile și greierele sunt valorizate pozitiv.

Pentru ferirea de insectele mai puțin plăcute există tot felul de ritualuri (vezi **ALEXIE**). Astfel, pentru a scăpa casa de gândaci, purici, păduchi sau al-

te insecte supărătoare, se poate recurge la mai multe practici rituale: se strâng toate insectele dăunătoare găsite în casă, se pun într-un sicriu din sfeclă, se jelesc ca pe orice mort și se îngroapă. Altă superstiție povățuiește să se ia 9 insecte (9 păduchi, 9 muște etc.), să fie duse la o încrucișare de drumuri și să li se dea drumul, însă persoana care practică acest ritual trebuie să fie foarte atentă pentru a nu fi văzută de altcineva când eliberează insectele.

INVIDIE - Despre oamenii invidioși se spune că pot deochia și, pentru că pruncii sunt cel mai adesea victimele acestor oameni, e bine să li se atârne ceva roșu de gât, pentru ca energia vitală să nu le poată fi micșorată.

IRIS (stânjenel) - Cine și-a cumpărat un petic de pământ și dorește să să-l cultive e bine să trimită la fața locului o persoană pură, care să depună un buchet de stânjenei, pentru ca recolta să fie bogată.

ISOP - Este o plantă folosită în general pentru purificări. Astfel, se spune că cine poartă asupra sa un fir de isop se pune la adăpost de toate relele. Isopul se folosește de Paști pentru stropirea stâlpilor cu sângele mielului sacrificat.

IUBIRE (vezi **DRAGOSTE**).

IULIE - Copiii născuți în această lună sunt calmi, drăgăstoși, foarte atașați de părinți, dar au o dispoziție destul de schimbătoare și plâng ușor.

IUNIE - Persoanele născute în această lună sunt generoase, active, inteligente, dar iritabile și lipsite de putere de concentrare.

IZVOR - Izvorul este sursa primordială a vieții și a purității; prin el se vindecă boli ale trupului, dar și ale sufletului. Se spune că cine caută rădăcina izvorului caută sâmburele vieții și al divinității (vezi **APĂ, FLUVIU**).

Există o sărbătoare în prima vineri după Paști, care se numește "Izvorul Tămăduirii". Atunci se sfințesc izvoarele și se fac rugăciuni pentru ploaie.

Apa de izvor este apă neînceptută, materie primă pentru multe rituri de magie albă. Astfel, cine suferă de dor e bine să-și spele trupul cu apă de izvor.

I

*"Când sufletul meu noaptea veghea în estaze,
Vedeam ca în vis pe-al meu înger de pază."*

(M. Eminescu, "Înger de pază")

ÎMPRUMUT - Nu e bine ca cineva să dea bani cu împrumut într-o zi de luni, deoarece va pierde bani toată săptămâna. Dacă însă împrumută ceva într-o zi de sâmbătă, nu e bine să mai ceară înapoi ce a dat, căci se spune că morții au nevoie de acel obiect.

ÎNCĂLȚĂMINTE - Reprezintă simbolul pelerinajului și al călătoriei. De aceea se acordă o grijă deosebită în ceea ce privește încălțăminte morților; ei trebuie să aibă încălțări noi, pentru lungul drum pe care îl au de străbătut. Un ritual legat tot de acest aspect este întâlnit și la nuntă: mirele dăruiește miresei o pereche de pantofi noi, pentru drumul pe care îl vor face împreună. Aceeași idee este ilustrată și de povestea "Cenușăreasa".

Pe vremuri se credea că cine poartă încălțări din piele de animal capătă toate puterile animalului respectiv. Din acest motiv, în unele credințe religioase s-a format obiceiul ca oamenii să se descalțe în lăcașul lui Dumnezeu. Acest ritual mai este întâlnit și astăzi, la musulmani.

Se spune că nu e bine ca cineva să meargă cu un picior încălțat și cu unul descălțat, deoarece se aliază cu Necuratul. Tot în această privință avertizează o povață din bătrâni, care spune că cine practică obiceiul mai sus numit o să umble mult până să se căsătorească, iar dacă persoana respectivă este căsătorită, se zice că va rămâne văduvă.

Fetele din anumite ținuturi folosesc încălțările pentru a afla de unde le va veni iubitul. În noaptea de Bobotează ele aruncă pantofii pe casă, iar direcția pe care o arată vârful este cea din care va veni și viitorul soț.

Dacă unei persoane i se rup încălțările pe drum, e bine să împartă o bucată de pâine, fiindcă se pare că morții din neamul său cer de mâncare.

În Noaptea de Crăciun și în cea a lui Moș Nicolae există obiceiul ca cei mici să-și spele ghetuțele și să le așeze frumos, pentru ca în ele să-și primească răsplata pentru cât de cuminți au fost în acel an.

ÎNCÂLCIT - Se spune că dacă cineva coase ceva în zi de sărbătoare sau în zi de duminică, așa i se va încâlci și e semn că trebuie să abandoneze lucrul, altfel va fi "pocit" de Dumnezeu. În schimb, dacă i se încâlcește așa și nu e zi de odihnă, se zice că a pus așa prea lungă - "ață de croitor puturos".

ÎNDRĂGOSTIT - "A fi îndrăgostit" înseamnă a trăi o stare de euforie, de vis. Starea de îndrăgostit presupune, mai ales, nevoia unei persoane de a deveni, prin unire cu o alta, un tot puternic și indestructibil. Această idee este întâlnită și în filosofia chinezească, prin principiul Yin-Yang.

În cărțile de tarot există o arcană mare denumită chiar "Îndrăgostiții", care prezintă un tânăr desculț, în fața a două femei: una tânără și inocentă și alta mai matură și mai experimentată. Deasupra lui se află un Cupidon cu arcuri și săgeți. Faptul că este desculț arată că bărbatul este vulnerabil, iar figura vorbește despre cumpăna în care se află: trebuie să aleagă între cele două femei, care simbolizează două drumuri care se încrucișează. Arcana se mai numește și "Căsătorie" sau "Încrucișarea de drumuri" și vorbește despre ezitare și spirit analitic. Ideea e că, indiferent ce cale ar alege tânărul, o va regreta pe cealaltă. Astfel, arcana îndeamnă la necesitatea încrederii în propria persoană (vezi **DRAGOSTE**).

ÎNECAT - Se crede că sufletele celor înecați devin spirite acvatice sau se transformă uneori în rațe și găște sălbatice. Aceste duhuri nu-și găsesc liniștea niciodată și în nopțile cu lună plină ies la suprafața apei și-i ademinesc pe cei vii. Dacă aceștia intră în apă, se vor îneca și vor deveni la rândul lor spirite acvatice. Despre lele se spune că sunt suflete de fecioare care s-au înecat sau au murit de dor.

Crucile celor înecați sunt folosite ca instrumente de magie pentru invocarea ploii.

ÎNGER - Entități divine imaginate în creștinism ca niște copii cu aripi, prezintă, în general, spirite bune, care îl însoțesc pe om de la naștere până la moarte. Despre copiii mici care mor se crede că se transformă în îngeri, însă nu același lucru se întâmplă cu copiii avortați sau nebotezați.

Îngerașii stau pe umărul drept și, de fiecare dată când omul face o faptă rea, ei plâng. Există însă și un înger rău, care stă pe umărul stâng, și care se bucură de fiecare dată când cineva face un rău. Astfel, se zice că e bine ca oamenii să doarmă pe partea stângă, pentru ca îngerușul bun să le poată veghea somnul.

În momentele grele ale vieții e bine ca fiecare să-și invoce îngerul păzitor, care îl va ajuta, însă cei care fac prea multe netrebnicii vor fi părăsiți de acesta și lăsați pe mâna Necuratului.

Se spune că cine se visează zburând este aproape de îngeri.

ÎNMORMÂNTARE - Este ultimul ritual din cele trei care marchează momentele importante din viața omului: botezul, nunta și moartea. Cel din urmă este simbolizat de cele mai multe ori prin culoarea negru. Există însă unele popoare care marchează acest eveniment prin culoarea alb. Astfel, limbajul social legat de acest moment capătă forme variate și diversificate, în funcție de tradițiile fiecărei etnii. La români se zice că nu e bine ca cineva să moară fără lumânare, deoarece sufletul trebuie să se orienteze după lumină pentru a ajunge la poarta lui Dumnezeu. El nu trebuie lăsat singur, deoarece există pericolul să treacă peste el o pisică neagră și atunci se transformă în strigoi.

Înmormântarea este un ritual funebru, care lasă în urma lui durerea pierderii unei ființe, dar și teama reîntoarcerii ei sub diverse forme - strigoi, iele sau duhuri necurate. Superstiția spune că se întorc persoanele care mor brusc sau chiar și cele care mor necăsătorite. Ceremonialul înmormântării în astfel de cazuri se face sub formă de nuntă, deoarece sufletele celor neîmperêcheți se întorc să-și satisfacă dorințele sexuale, prezentând o amenințare pentru cei rămași în viață. Uneori frica reîntoarcerii defunctului este mai mare decât durerea pe care o lasă în urma lui. Ca sufletul mortului să nu rămână în casă, rudele acoperă oglinzile, întorc oalele cu fundul în sus sau le umplu cu apă.

Ultimul drum al decedatului este foarte lung și cuprinde de obicei itinerariul pe care acesta obișnuia să-l facă. Mortul este pregătit pentru acest ultim drum, dar și pentru cel către lumea de dincolo. Astfel, e bine să poarte încălțăminte nouă, lumânare, mâncare și un vas cu apă. Mortul este scos din casă cu picioarele în față, la apusul soarelui, căci e bine să se orienteze după soare pentru a ajunge în tărâmul celălalt. Ca mortul să fie bine primit pe cealaltă lume, se împart lucrurile personale celor săraci. La fel se procedează și cu mâncarea și băutura. La înmormântări se fac colaci în formă de scări, despre care se spune că servesc răposatului pentru a urca spre raiul fericirii.

ÎNTÂLNIRE - O întâlnire poate prevesti ceva bun sau rău. Este benefică dacă persoana întâlnită cară o găleată plină (în limbaj popular se zice că "a ieșit cu plin"). Întâlnirea e de rău augur și anunță ghinion dacă cineva "iese cu sec". Pentru a chema înapoi norocul se obișnuiește să se arunce cu țărână de trei ori după acea persoană.

Tot benefică este întâlnirea cu un cal alb, moment în care persoana respectivă poate să-și pună o dorință, iar aceasta i se va împlini. Același lucru îl poate face și dacă îi iese înaintea o femeie gravidă sau un militar.

Când cuiva îi iese în cale o pisică neagră, trebuie să facă trei pași înapoi și să scuie de trei ori peste umărul stâng, după care îi va merge bine. De asemenea, dacă îi iese în cale un popă e semn rău, dar, pentru a îndepărta ghinionul, persoana respectivă trebuie să arunce în urma părintelui cu o piatră și să scuie de trei ori peste umărul stâng, în timp ce zice: "Piei, drace!". Pentru a alunga ghinionul întâlnirii cu un șchiop, un orb sau un iepure, oricine trebuie să poarte asupra sa pâine, ceapă, usturoi sau un obiect de fier.

Întâlnirea poate fi și o metodă de prezicere. Dacă cineva se pregătește pentru un drum mai lung, poate afla cum îi va merge, după prima persoană pe care o întâlnește: dacă aceasta e femeie, e semn rău.

ÎNTOARCERE - Are conotații duale: poate simboliza un nou început (revenirea dimineții sau a primăverii), dar, totodată, și neputința întoarcerii timpului fizic.

În spațiul românesc există câteva superstiții foarte importante legate de întoarcere. Acestea sunt:

- Nu e bine ca cineva să se întoarcă din drum fiindcă a uitat ceva; e semn că acțiunile sale nu vor fi încununate de succes. Dacă totuși o face, trebuie să-și muște degetul mic de trei ori și să se rotească pe loc de același număr de ori.

- Când e întuneric afară, nimeni nu trebuie să întoarcă capul dacă e strigat de cineva. În caz contrar, își va atrage ghinionul.

- Pentru a îndepărta farmecele, e bine ca hainele să fie îmbrăcate pe dos.

ÎNVIERE - La români, acest cuvânt este asociat cu sărbătoarea Paștelui (vezi **PAȘTI**). În această sfântă zi se spune că porțile cerului se deschid și rămân așa până la Rusalii. Paștele este ziua în care Isus a înviat din morți și s-a ridicat la ceruri. Se zice că cine moare în ziua de Înviere se duce direct la ceruri și scapă de Judecata de Apoi. Limbajul prin care oamenii marchează această zi se face prin vopsirea ouălor (vezi **OU**), dar și prin starea lor sufletească; ei trebuie să fie deschiși către iertarea greșelilor celorlalți mai mult decât în orice altă zi.

Paștele e precedat de 7 săptămâni de post. Ultima săptămână mai are și denumirea de Săptămâna Patimilor, în care se fac toate pregătirile pentru sfânta zi de Înviere: se vopsesc ouăle și se taie câte un miel în fiecare gospodărie, din care se prepară tot felul de mâncăruri specifice.

Toți oamenii care vin de la slujba Învierii aduc în casă o lumânare aprinsă, cu care afumă tocurile de la uși, pentru a păzi casa de duhurile rele. Dacă lumânarea se stinge pe drumul către casă, e semn că acel an nu va fi tocmai bun. Se spune că această lumânare poate îndeplini orice dorințe profunde, dacă este păstrată și aprinsă pe parcursul anului (vezi **LUMÂNARE**).

J

“... deși e-acoperit,
Jăratecul e totuși preșimțit”

(Mahabharata)

JAD - Este o piatră de culoare verde-albăstrui, asociată cu nemurirea și renașterea. Se spune că este de ajuns ca cineva să privească o astfel de piatră pentru a fi îndreptat pe calea virtuții. Dacă este purtată zi de zi ea conferă bunătate, generozitate și cumpătate. De asemenea, purtarea acestei pietre vindecă durerile cauzate de disfuncții ale rinichilor sau ale vezicii. Jadul este foarte apreciat de hinduși care o folosesc contra epilepsiei și a altor dureri.

Există credința că, dacă se pun pietre de jad în cele 9 orificii ale mortului, acesta nu se va descompune.

JAIS - Este o piatră de culoare neagră, despre care se spune că ferește de toate vrăjile, precum și de deochi.

JAR (jăratic) - Este focul ascuns, mocnit, despre care se crede că are virtuți extraordinare (în povești, calul lui Făt Frumos înghițea jăratic și căpăta calități ieșite din comun).

Jarul este foarte folosit de magicieni și descântători (vezi **CĂRBUNE**), în special în magia erotică (vezi **TĂCIUNE**).

Există superstiția că cine găsește dimineața jar în vatră trebuie să știe că va avea un ghinion.

JASP - Se spune că această piatră trebuie purtată de femeile gravide, pentru a le ușura durerile nașterii.

JOC - Poate fi de mai multe feluri - de copii, de noroc sau ritual -, însă toate jocurile au un punct comun: evoluează pe marginea unui scenariu. Jocurile de copii sunt importante pentru că prin ele pruncii pot înțelege mai bine rosturile lumii și ale societății; ele sunt un mijloc de autocunoaștere și de intercunoaștere.

Jocurile de noroc au ca bază credința în destin sau în momente care favorizează. Există un proverb care spune: "Cine nu are noroc la cărți are noroc în dragoste." (vezi **JOI**).

Jocurile rituale, precum Călușarii, Paparudele etc., sunt importante pentru a restabili echilibrul natural, pentru a învinge forțele malefice sau pentru a îndepărta stricăciunile provocate de acestea din urmă.

JOI - Este a cincea zi din săptămână, patronată de Jupiter, zeul cerului, al tunetelor și fulgerelor. La români, pentru a preveni incendiile provocate de trăznete, joile dintre Paști și Rusalii - numite și Joi Oprite - sunt încărcate de interdicții, a căror nerespectare atrage după sine pedeapsa divină. De exemplu, în aceste zile nu se toarce și nu e bine să se iasă la arat.

Joia Mare, Joia Patimilor sau Joia Neagră este cea de dinaintea Paștelui și este patronată de Joimărița. Se spune că fetele care nu au terminat de tors până la această zi sunt groaznic pedepsite sau chiar răpite de această zeitate.

Joia Mare este o zi foarte importantă, pentru că ea marchează începutul chinurilor lui Isus Cristos. Astfel, aceasta este ziua în care se înroșesc ouăle de Paști și în care se fac focuri dimineața și seara, pentru a primi cu lumină și căldură sufletele morților. Pentru aceste focuri, crengile de alun și surcelele se aduc din pădure, nu se lasă deloc jos până acasă și nu se taie cu securea, ci se rup cu mâna. Lângă focuri se pun scaune cu pături, se tămâiază și se toarnă apă sfințită în jur, pentru ca morții să aibă ce bea. Între timp, femeile fac un colac crestat pe margini, numit "pâinea uitărilor" sau "pâinea uitată", pe care o oferă celui care a făcut focul. În fiecare casă se dau de pomană apoi tot atâția colaci pe câți morți sunt. Tot pentru cei morți se mai lasă lângă foc o pâine întreagă, un cuțit și o cană cu apă, după care lumea se îndepărtează de foc, pentru a lăsa duhurile să se apropie. Eventual, la morminte se aprinde câte o lumânare, pentru a-i vesti pe morți că pregătirile sunt făcute și pot veni acasă.

Tot în Joia Mare se practică și o formă de magie erotică: fetele mari și nevestele tinere ascund la o fântână o salbă cu bani, pe care o scot abia în ziua de Paști și și-o pun la gât, pentru a-i atrage pe bărbați.

În general, joia este considerată o zi benefică, mai ales pentru a începe ceva sau pentru afaceri ale inimii, cum ar fi pețitul și cununia. Arabii își introduc nevasta în casă într-o zi de joi. De asemenea, nemul țiganilor își celebrează nunțile în aceste zile. Tot joia este o zi în care se poate câștiga la jocurile de noroc.

• **JOS** (vezi **SUS**) - Tot ce vine din această parte are o conotație negativă, pentru că în sus este Împărăția Cerurilor, iar dedesubt este cea a necunos-

cutului și a Necuratului. Jos este sensul supunerii, al nimicniciei, dar și al comorilor ascunse. Cel care nu-și poate stăpâni partea de jos, cu atât mai mult nu va putea să o stăpânească pe cea superioară.

JUDECATĂ - Este o funcție a omului prin care acesta învinge pulsunile cărnii. Pentru ca o judecată să fie dreaptă, este nevoie de protecție și de inspirație divină. De asemenea, pentru a avea o judecată dreaptă, e bine ca omul să poarte asupra sa un inel de aur cu piatră de jad.

Adevărata judecată este cea de Apoi, de care nimeni nu este scutit. După moarte, sufletul se va afla în fața ordinii divine și acolo va fi cântărit și i se va da verdictul.

JUG - Simbol al muncii sisifice, jugul leagă pe om pentru o cale grea; este un simbol al uniunii, de aceea, înainte de a se culca mirii, patul le este așezat pe jug. Astfel, ei vor fi nedespărțiți și vor face orice pentru a obține satisfacții în căsnicie.

JUMĂTATE - Este un simbol al polarității, al contradicțiilor sau al complementarității. Se spune că binele și răul sunt jumătăți ale aceleiași monede. Totul pe această lume este împărțit la doi: zi - noapte, bărbat - femeie etc. Se spune că fiecare om are o pereche numită cel mai adesea jumătatea sau sufletul-pereche.

JUPĂ - Dacă unei fete îi iese jupa de sub rochie, este semn că se va mărita curând.

JURĂMÂNT - Este o legătură între oameni (sau între un om și un zeu), ce se realizează în prezența unui martor. Doi oameni care se leagă unul de altul prin jurământ se vor orienta după legi ale cosmosului, iar orice încălcare de jurământ va fi pedepsită crunt de zei.

Despre oamenii care jură strâmb se spune că au făcut pact cu diavolul, însă există superstiția conform căreia, dacă o persoană vrea să nu se țină cont de o promisiune de-a sa, încrucișează două degete în timp ce jură.

L

*Că dorul unde se lasă,
Face **lacrimelor** casă.*

(Cântec popular)

LAC - Reprezintă ochiul pământului, prin care se spune că locuitorii lumii subterane văd ceea ce se întâmplă în văzduh. În vechile mitologii, lacul era locul de baștină al zânelor, spiridușilor, ba chiar și al balaurilor. În unele zone circula ideea că lacul ar fi poarta de legătură cu lumea de dincolo, fapt care ducea la sacrificii de animale, uneori chiar și de oameni. Dacă cineva moare înecat într-un lac, se zice că trupul lui se ascunde și poate fi găsit dacă se frământă o azimă, se înfige în mijlocul ei o lumânare, apoi i se dă drumul pe lac. În locul în care se oprește aceasta, acolo este și cadavrul celui înecat. Se spune că sufletul lui devine un spirit acvatic, care va ademeni alți oameni să se înece (vezi **ÎNECAT**), iar pentru a se evita astfel de neazuri, trebuie să se ofere lacului acest sacrificiu.

Cineva care bea apă dintr-un lac trebuie să lase pe mal un semn din hainele sale, căci, dacă lacul e murdar, va afecta hainele, nu pe cel care bea.

Cine vrea să afle câți ani mai are până se va mărita, trebuie să arunce o pietricică în apă și să numere undele care se formează. Lacul poate fi folosit în locul oglinzii pentru aflarea ursitului (vezi **URSIT**, **OGLINDA**).

De lac se leagă și legenda lui Narcis, tânărul care a pierit datorită admirației și iubirii prea mari pentru propria persoană. Astfel, se spune că lacul este un loc plin de mreje, în care își pot avea lăcașul nimfe ce ademenesc feciori prea încrezători în forțele lor.

Lacurile pe care se află nuferi sunt lacuri pline de virtuți divine.

LACĂT - Cu ajutorul lui se păstrează diferite obiecte sau comori de ochii și lăcomia altora. Lacătul este un obiect folosit în magie pentru încuierea diverselor neazuri care se abat peste om. Astfel, dacă cineva este vorbit de rău, trebuie să cumpere un lacăt nou, să-i ascundă cheile sau să le arunce într-un lac, apoi să lase lacătul la încrucișarea a trei drumuri. Cel care va găsi lacătul va intra în "gura lumii", iar cel care l-a lăsat acolo va fi dat uitării.

Pentru a încuia șirul morților din familie, e bine ca ultimului decedat să i se pună pe piept un lacăt înainte de a fi îngropat.

Cine merge la semănat e bine să pună un lacăt în maldărul de semințe și, în timp ce seamănă, să nu vorbească cu nimeni; astfel, va încuia ciocul păsărilor care mănâncă semănătura.

Ciobanii folosesc lacătul ca instrument de magie, pentru a încuia gurile flămânde ale lupilor, în zilele de Sf. Petru și Sângiorz.

Cine vrea să poată deschide orice lacăt, trebuie să caute Iarba Fiarelor (vezi **IARBA FIARELOR**).

LACRIMĂ - Este simbolul durerii, al sfârșitului, dar și al începutului. La egipteni există credința că omul a luat naștere din lacrima zeului Ra, zeul Soarelui.

Lacrimile se identifică de cele mai multe ori cu ploaia și cu picăturile de rouă. Astfel, lacrimile pe care le vărsă mireasa simbolizează, pe de o parte, durerea despărțirii de casa părintească, iar pe de altă parte, un act de stimulare a căderii ploii, deci a fertilității. Asemănător, de câte ori duc flori la biserică, femeile le udă mai întâi cu lacrimile lor, ca vara să nu fie secetoasă, iar ploaia să cadă peste plante.

Dacă cineva este plecat departe și nu dă nici un semn de viață, e bine să se verse câteva lacrimi peste fotografia lui, după care persoana care a plâns va primi o veste de la el. Se spune însă că această superstiție are efect numai dacă lacrimile sunt sincere.

Se spune că e bine ca lacrimile vărsate la înmormântarea unei persoane să fie colectate într-o batistă și apoi aruncate în groapă, pentru ca cel decedat să aibă putere să ajungă cu bine la porțile Raiului.

O superstiție spune că o vrăjitoare poate fi recunoscută după faptul că nu poate vărsa nici măcar o lacrimă.

LAMPĂ - Este simbolul transmisiunii vieții, al renașterii și al căii înțelepciunii. Lampa trebuie aprinsă în fiecare casă, mai ales în preajma marilor sărbători, pentru a feri casa de spiritele rele. Dacă se stinge candela fără motiv, e semn rău; anunță moartea. Același lucru se întâmplă când se varsă candela sau când i se sparge lampadarul.

Lampa este simbolul căii lui D-zeu. De aceea de Paște e bine să se aducă lumină în casă, de la care să se aprindă lampa sau candela; astfel se aduce acasă binecuvântarea Domnului.

Este bine ca de fiecare dată când se naște cineva să se aprindă o candelă în primele nopți, pentru a i se lumina calea înțelepciunii, iar până la botez copilul nu trebuie să doarmă fără lumină.

LAPTE - Este simbolul fertilității, al abundenței, al regenerării și al nemuririi.

Se spune că cine bea lapte îndulcit cu miere de albine va fi sănătos și frumos toată viața, iar farmecele nu se vor lega de el. Asemănător, noului-născut e bine să i se dea să sugă lapte de țigancă, pentru a nu se deochia.

Mulsul laptelui necesită un adevărat ritual: se mulge vaca de pe un scaun cu trei picioare (vezi **SCAUN**); se leagă coada vacii cu o fundă roșie; nu se lasă pisica să treacă pe sub vacă, pentru a nu lua mana laptelui; vasele în care mulge laptele se opăresc în zi de vineri, iar sita prin care se strecoară nu se lasă nespălată, căci se lungește laptele.

Dacă cineva găsește o potcoavă pe drum, e bine să o fiarbă cu apă și apoi să clătească donița în care se mulge laptele cu acea apă, pentru că animalul să aibă lapte din belșug. Primul din familie care bea colastră va fi ferit de boli în acel an; după ce bea, trebuie să i se toarne în cap o găleată de apă, pentru ca vaca să aibă lapte din belșug. Se spune că dacă cineva suflă în colastră, vaca nu va mai mânca tărâțe. Pentru ca animalele să aibă lapte din belșug, trebuie să li se dea să mănânce tărâțe amestecate cu firimituri de la masa de Crăciun sau de Paști.

Se spune că în noaptea de Sf. Gheorghe strigoaicele umblă să fure mana laptelui. Pentru a le împiedica, oamenii împrejmuesc grajdurile cu crenguțe de măceș și cu usturoi, iar ciobanii cântă din cornuri căci până unde ajunge sunetul, până acolo fug strigoaicele.

LAUR - Este emblema gloriei și simbolul nemuririi. Se zice că acela care poartă cu sine o frunză de laur sau ține în casă o ramură din această plantă va fi ferit de trăznit.

Cine vrea să fie la adăpost de farmece e bine să mestece în fiecare duminică o frunză de dafin, iar pentru a fi însoțit de succes, cine pleacă la drum trebuie să ia cu sine o rămurică de dafin.

Din scoarța de dafin se extrage scorțișoara, unul din cele mai renumite afrodisiace (vezi **SCORTIȘOARA**).

LĂCUSTĂ - La creștini, lăcustele au un caracter demonic și simbolizează dezastrul și nenorocirile care se pot abate asupra omenirii. Această idee este întâlnită și în Vechiul Testament. Se zice că pe aripile lăcustelor stă scris câți ani vor ataca culturile. Ca să scape de ele, oamenii le alungă cu biciul.

Pe de altă parte, lăcustele mai sunt legate și de riturile de fecunditate. La popoarele asiatice înmulțirea lăcustei simboliza o binecuvântare cerească.

LEAGĂN - Este simbolul ritmurilor antrenante ale vieții, marcând cu intensitate bătăile inimii și ale respirației.

Leagănul copilului are rol de stimulare a creșterii. Acesta are forma unei copăi în care se frământă aluatul de pâine. Pruncul trebuia să se dezvolte la fel ca și aluatul pus la dospit, cu condiția ca legănatul să fie însoțit de cântece. De o mare importanță simbolică sunt și leagănele agățate de trunchiuri de copaci puternici, ca stejarul și nukul. În unele regiuni oamenii le construiesc copiilor astfel de leagăne, pentru ca munca lor din acel an să fie plină de roade.

Leagănul are și conotații erotice, el fiind prezent în ceremonialul nupțial, cu rol de stimulare a energiilor sexuale.

Se crede că leagănul este inventat de Necuratul. Această idee provine din Biblie, căci, după ce Iuda s-a spânzurat, a fost găsit după trei zile legănându-se în van. De atunci se zice că nu e bine ca cineva să miște leagănul gol, căci îl leagănă pe Diavol.

Leagănul capătă așadar semnificații duale: una benefică, asociată pruncului care se dezvoltă, și alta malefică, asociată Necuratului care se perindă prin gospodărie atunci când leagănul se mișcă fără noimă.

LEANDRU - Deși are niște flori minunate și parfumate, se spune că nu e bine ca cineva să țină în casă un astfel de arbust, pentru că aduce nefericire.

LEBĂDĂ - Această pasăre imaculată este, pentru toate popoarele lumii, un simbol al purității, un mesager al divinității. Venind de la miazănoapte, ea este un sol al lumilor de dincolo, un străjer al ordinii divine. Prezența lebedei, ca și cea a nufărului, atestă faptul că acel lac este sfințit. Astfel, se crede că cel care comite un atentat la adresa lebedei va suferi pedepse dintre cele mai teribile din partea divinității. Însă persoana care găsește un fulg sau o pană de lebedă e bine să le poarte cu sine, pentru că o feresc de rele și îi aduc fericirea.

LEMN - Este simbolul substanței universale și al materiei prime. Totodată, mai este asociat și cu știința, deoarece primele scrieri s-au făcut pe lemn; pe piatră se însemnau doar lucruri cu caracter funerar. Lemnul se asociază și cu focul, căci focurile rituale se aprind prin frecarea a două bucăți de lemn.

Deoarece acest element are un caracter sacru, se zice că cei care au casă din lemn sunt feriți de ghinioane. Tăiatul lemnului pentru o astfel de casă presupune un adevărat ritual: se lasă în pădure 9 lemne cioplite să putrezească, fiecare fiind ursit pentru diverse insecte de pădure care se hrănesc cu lemn. Din cel mai puternic trunchi se face grinda casei; aceasta trebuie să fie confecționată neapărat dintr-un arbore sacru, de preferat stejar. De această grindă se vor ridica pruncii în noaptea de Crăciun, pentru a crește mari.

omenesc printre cei care nu sunt prea încrezători în forțele lor și o subapreciază. Locul este păzit de șerpi și alte vietăți veninoase, de aceea mlaștina este asemuită zgârceniei și posesivității. În general, oamenii ar trebui să evite să se aventureze în orice mlaștină, căci e un loc al demonilor și al capcanelor. Mai mult decât atât, se spune că sufletele oamenilor înecați în mlaștină ajung foarte greu la ceruri.

Dacă cineva se visează într-o mlaștină, înseamnă că multe rele s-au abătut asupra sa și va trebui să lupte cu toate forțele împotriva lor. De asemenea, acest vis poate însemna și boală.

MOARĂ - Este una din primele "fabrici" ale omenirii. Inițial, dimensiunile ei erau mai mari decât ale unei case, iar roata sa era imensă. Moara a fost văzută ca un loc al destinului, roata fiind soarta omului, cu suișurile și coborâșurile ei. Orice întâmplare petrecută la moară era privită ca fiind deosebită, cu semnificații profunde și greu de deslușit la prima vedere. De asemenea, moarul este un personaj important, cu puteri care ar fi mai bine să nu fie stârnite. El este cel care a inventat pomana.

Se spune că moara este făurită de Drac, dar Dumnezeu, dându-și seama cât de folositoare poate fi omului, a făcut-o benefică. Dracul s-a supărat foarte tare când a văzut că nu mai are această jucărie și Domnul s-a îndurat să i-o lase, cu condiția să nu poată face rău oamenilor care vin la ea. De aceea, se spune că "moara este locul Dracului". Aici se pot întâmpla tot felul de lucruri stranii, dar oricine se poate duce fără grijă la ea, căci Dracul nu face rău oamenilor, de frică să nu-i confişte Dumnezeu distracția. Se spune însă că cine fură de la moară îl aduce pe Necurat în casă. De asemenea, nu e bine ca oamenii să mănânce în interiorul morii, pentru că Diavolul fură din gustul mâncării.

MOARTE - Moartea este, în cele din urmă, o consecință firească a nașterii. Contează foarte mult dacă omul moare cu sufletul împăcat, pentru a putea avea parte de o viață în ceruri, sau dacă pleacă cu multe datorii și răutăți. Se spune că sufletele inocenților ajung direct la Dumnezeu - "Fericiți cei săraci cu duhul, căci a lor este Împărăția Cerurilor." Copiii nebotezați, cei care-și iau viața sau care mor fără lumânare nu își vor găsi liniștea decât foarte greu. Ei sunt cei care se pot transforma în stafii sau fantome care se întorc pe pământ să-și rezolve problemele ce nu îi slăbesc nici pe lumea cealaltă.

Cele mai multe tradiții au credința unei vieți viitoare, fie că este veșnică, fie că este tranzitorie, premergătoare unei alte reîncarnări. Astfel, moartea nu este văzută neapărat negativ. Ea poate fi doar o moarte simbolică, premer-

gătoare unei regenerări. Toate inițierile au ca punct de plecare o "moarte", pentru a reînvia într-o altă ordine.

De multe ori, moartea ia chipul unei cotoroaște în zdrențe negre și cu o secure în mână. Ea vine să reteze legăturile pe care omul le are cu viața. Se spune că moartea, când vine, nu ia o singură victimă dintr-o familie.

Există mai multe superstiții care sunt considerate semne prevestitoare de moarte:

- Cântecul cucuvelei trei nopți la rând într-o curte nu prevestește nimic bun.
- Dacă cineva visează că moare, înseamnă că i-a murit moartea, adică mai are mult și bine de trăit până la acest ultim eveniment.
- Cine plantează un nuc va muri când tulpina acestuia va avea grosimea gâtului său.
- Spargerea oglinzii sau a unui vas, mai ales la mese rituale, este semn prevestitor de moarte.
- Un semn funest este și mușuroiul pe care-l face cârțița lângă o casă.
- Evenimente negative pot fi prevăzute și din comportamentul unor animale: oprirea calului din mers, îngenuncherea boului la nuntă.
- Nu e bine ca cineva să umble cu un picior încălțat și cu celălalt desculț, căci își atrage ghinionul.
- Cizmarul nu trebuie să primească doar un pantof, pentru că va rămâne văduv.
- Dacă se stinge candela, e foarte posibil să aibă loc un deces în familie.
- Dacă un bolnav grav se întoarce cu fața spre perete, înseamnă că trage să moară.
- Pentru a afla dacă cineva va muri, femeile toarnă în apă ceară din care se fac lumânări. Dacă aceasta va lua formă de cruce, înseamnă că acea persoană nu mai are mult de trăit.

MOAȘĂ - Este femeia care înnoadă cordonul ombilical al copilului. Ea are mari capacități de influențare a destinului acelui copil, este un fel de ursitoare. Astfel, se spune că blestemul moașei este la fel de puternic ca și cel de mamă.

MORMÂNT - Este locul în care trupul omului se reunește cu țărâna. Crucea de pe mormânt este semn că acel om a murit după toate regulile creștine, iar duhurile negre nu trebuie să se apropie de el. Mormântul trebuie tămâiat cu ocazia marilor sărbători, mai ales cele închinat morților, pentru a se alunga spiritele. Pentru ca sufletul să aibă odihnă, acest loc este îngrijit cu sfîntenie de

cei rămași în viață. Astfel, peste mormânt se plantează flori (una dintre cele mai întâlnite flori de pe morminte este narcisa). De asemenea, se spune că e bine să se treacă o găină neagră peste mormânt, pentru ca acel om să nu revină și să nu-și bântuie familia. În general, e bine ca mormintele celor din familie să fie vizitate (vezi **ÎNMORMÂNTARE, GROAPĂ**).

MORT - Pentru ca un mort să aibă parte de liniște pe lumea cealaltă, e bine să moară spovedit și cu lumânare. Imediat după ce își dă duhul, mortul trebuie primenit, pentru că această ultimă călătorie este și una din cele mai importante pe care omul le face. El trebuie să poarte haine noi și să aibă un ban, așa-zisul "ort", pentru a-l putea plăti pe cățelul pământului, care va veni să-și ia plata după înmormântare. Hainele pe care le îmbrăca mortul este bine să fie date de pomană, pentru ca acesta să le poată îmbrăca și pe lumea cealaltă.

Se spune că mortul aude până i se trag clopotele. De asemenea, el știe tot ce se petrece în casă până când vine preotul. Apoi, se crede că sufletul mortului bântuie locurile familiare timp de încă 40 de zile, până la pomana de 6 săptămâni. Pentru a-i micșora dorul, oamenii pun la streșina casei o cană cu apă, din care acesta va bea. Icoana și alte obiecte de cult trebuie puse pe râu de Paștele Rohmanilor, în prima săptămână de după Paște. Cea de a cincea zi după Rusalii este numită "a Rusitorilor". Dacă ea cade într-o zi de marți, Marțea Morților sau Marțea Rusitorilor, se spune că sufletele morților se întorc în propria casă. Ei trebuie să găsească curat lângă ușă, unde se vor așeza. Dacă li se pune și ceva curat pe jos, atunci ei se vor odihni și mai bine. Se spune că în această zi apele nu mai sunt bântuite de spirite rele și vrăji. Tot în această zi e bine ca fecioarele din familiile care au avut un deces de puțin timp să care apă pe la casele oamenilor, pentru a nu înseta morții (vezi **SUFLET, MOARTE, ÎNMORMÂNTARE**).

O altă superstiție legată de acest subiect spune că, dacă trece o pisică peste mort, acesta se va transforma în strigoi.

Pentru a nu visa un mort, e bine să se dea de pomană o pereche de papuci. Cine visează un mort care aduce ceva în casă, nu trebuie să se sperie, pentru că este un semn bun.

MOSC - Moscul este un parfum al zeilor puternici și pasionali. Astfel, el este unul dintre cele mai cunoscute și mai sigure afrodisiace.

MOȘI - În general, moșii sunt considerați purtători ai științei vieții, ai înțelepciunii. Tot ei sunt acei strămoși care, din lumea "de dincolo", își prote-

jează urmașii. Cultul moșilor este foarte răspândit la români și se asociază de multe ori cu cel al morților. Moșii se sărbătoresc în cele trei cumpene ale anului: primăvara - de cei 40 de mucenici -, vara - în prima săptămână după Rusalii - și toamna - în septembrie, de Ziua Crucii sau de Sf. Mărie. Aceste sărbători sunt însoțite de pomeni și cadouri și sunt considerate zile sfinte, care trebuie celebrate cu inima deschisă, pentru ca sufletele celor ce au pățimit să primească ofrandele și să se poată întoarce liniștiți la locurile lor. Cei mai cunoscuți moși sunt Moș Niculae și Moș Crăciun. Chiar dacă primul este asociat și cu biciul care corectează năzbâtiile tinereții, ei sunt foarte iubiți, pentru că aduc numai bucurii copiilor.

MUNTE - Cu pădurile și bogățiile lui nesfârșite, muntele simbolizează regenerarea, forța și rezistența. Este pământul cel mai aproape de cer, un loc de adăpost, de căutare a divinității (în munți se află numeroase chilii sau peșteri ale pustnicilor etc.), un loc de reîncărcare psihică și fizică. În trecut, pe munți se așezau templele; Muntele Athos, al creștinilor, este și el un munte sfânt.

În mărinimia lui, muntele poate oferi locuință tuturor viețuitoarelor, atât celor benefice, cât și celor malefice. De asemenea, el poate fi un loc unde își găsesc adăpostul duhuri rele, cum ar fi Muma Pădurii. Ca și aceasta, muntele își ia și el jertfele de la cei care nu știu să-l stăpânească.

Se spune că locuitorii munților trăiesc mai mult și au mai multă putere și virilitate. Muntele este foarte indicat și pentru recuperare în cazul unor boli grave, mai ales de plămâni.

MUSCĂ - Această insectă sâcăitoare este considerată malefică și pe drept cuvânt, căci este purtătoare a numeroase boli. Anul în care sunt multe muște se spune că este un an pe care Dumnezeu l-a ales pentru a pedepsi muritorii pentru necurătenia sufletească.

Muștele sunt bune repere meteorologice. În zilele când urmează să plouă, muștele sunt mai insistente ca de obicei și pișcă mai tare. De asemenea, dacă apar muște înainte de 17 martie, de Alexii, înseamnă că vara va fi ploioasă.

Cine vrea să scape de muște trebuie să prindă 9, fără să le omoare, să le ducă la o răspântie și să le lase acolo, fără să fie văzut de cineva.

MUZICĂ - Este un dar de la zei; se spune că oamenii cu voce frumoasă sunt îndumnezeiți. De altfel, preoții trebuie să aibă ureche muzicală și glas frumos. Muzica este o formă de bucurie pură; ea acompaniază cele mai frumoase momente din viața omului și poate face minuni, pentru că este rezultatul unei minuni cerești. Prin ea omul își poate exprima trăiri pe care nu le-ar

putea formula niciodată în cuvinte și tot prin muzică se pot vindeca multe afecțiuni. Nu trebuie uitat că Dumnezeu, în timpul Creației, a adus pe lume greierii, pentru a-i face munca mai plăcută.

Despre oamenii care nu pot gusta muzica sau care ascultă o muzică plină de ritmuri sacadate și cu versuri urâte se spune că sunt răi, fără scrupule și fără nici un Dumnezeu.

N

Și mi-i drag **nucul** cu nuci
Și omul cu vorbe dulci.

(Cântec popular)

NARCISĂ - Floare foarte frumoasă și cu un parfum îmbătător, care înfloarește primăvara în locuri umede, narcisa este un simbol al frumuseții, al orgoliului, dar și al... narcisismului. Se spune că, dacă un bărbat vrea să câștige grațiile unei fete, nu trebuie decât să-i ofere o narcisă. Mirosul ei este stimulant al energiilor sexuale, motiv pentru care este considerată o floare a fecundității. Astfel, e bine ca femeile care suferă de frigiditate să aibă în dormitor narcise, cel puțin cât durează sezonul acestora.

Narcisele se sădesc pe morminte, pentru a face somnul plăcut morților și pentru a nu-i lăsa să se reîntoarcă pe pământ și să-i necăjească pe cei vii.

NARD - Plantă micuță, din a cărei rădăcină se extrage un parfum minunat, este considerată floarea iubirii totale (după cum este citată și în Cartea Cântărilor). Creștinii atribuie acestei flori calități divine, de trezire a iubirii pure. Astfel, o superstiție spune că, dacă o femeie vrea să fie plăcută și iubită, trebuie să-și procure și să folosească parfum de nard.

NAS - Organ esențial pentru realizarea respirației, nasul este considerat și un conduct pentru suflet. Se spune că, după ce un om este îngropat, vine la el cățelul pământului trei zile la rând, cerându-și plata. Dacă mortul nu are un ban ("ort"), acesta îi va mânca nasul.

Ocupând un loc central pe chipul omenesc, nasul poate da informații despre caracterul unei persoane. Omul cu nasul mare este mândru și orgolios și știe să se impună altora. Cel cu nasul "în vânt" este superficial, isteț și nestărnitor. Cei care au nasul borcănat sunt oameni simpli, rudimentari. Dacă nasul este mare și coroiat, persoana este vicleană, geloasă și răzbunătoare.

Superstițiile legate de acest subiect spun că, dacă cineva acuză mâncărimi pe nara dreaptă, va cunoaște un bărbat, iar dacă îl mănâncă nara stângă, va întâlni o femeie. Dacă o persoană suferă de mâncărimi în interiorul nasului, înseamnă că se va bucura, iar dacă acuză altfel de senzații pe vârful nasului, se va certa cu cineva.

Nasul este asociat cu erotismul, deoarece este organul prin care se realizează-mirosul, iar simțul olfactiv este foarte important în apropierea dintre două persoane. Se spune chiar că unele parfumuri pot dezlănțui simțurile. Din acest punct de vedere, bărbații sunt mult mai sensibili la miros decât femeile. Despre nasul bărbaților mai există și alte superstiții, dar pe acestea le știu mai bine femeile...

Nasul este și un semn al poziției sociale, de aceea există expresiile: "și-a luat nasul la purtare" sau "nu-și cunoaște lungul nasului", asociate unui om fudul. Cei care "își bagă nasul peste tot" sunt oameni curioși, cărora le place să bârfească.

NAȘTERE - Pentru a evita o naștere prematură, după luna a cincea gravida trebuie să aibă grijă ca în camera ei să nu se afle pere, iar pentru ca nașterea să fie ușoară, atunci când începe travaliul femeia trebuie să aprindă candela, să împăturească cămașa bărbatului și să-și scoată toate bijuteriile, mai ales pe cele din aur. Dacă mama are o naștere ușoară, se spune că micuțul va fi vesel și sănătos. După ce copilul a venit pe lume, tatăl trebuie să meargă la biserică cu cordonul pe care l-a purtat soția ultima oară înainte de naștere și să îl lege de capătul cel mai mare clopot, pe care îl trage de trei ori, pentru ca venirea pe lume a copilului său să fie auzită în cele patru zări (vezi **COPIL, FEMEIE ÎNSĂRCINATĂ**).

NĂVOD - Pentru a avea o campanie de pescuit reușită, pescarul trebuie să lege de năvod un fuior furat. Dacă vrea să aibă și mai mult noroc, atunci trebuie să pescuiască cu un năvod confecționat din ață țesută cu un fuior furat.

NEGRU - Nu este propriu-zis o culoare, ci absența tuturor culorilor. Negrul este un însemn al doliului; persoanele care poartă această culoare marchează faptul că suferă în urma dispariției cuiva și refuză să se bucure de culorile vieții pentru o perioadă. Negrul este și semnul pasivității, al renunțării la acțiune, dar și al impenetrabilității la stimuli exteriori. El absoarbe lumina și căldura, de aceea iarna se poartă culori închise, pe când vara sunt preferate cele deschise.

Se spune că persoanele care preferă această culoare au avut parte de perioade foarte grele, pline de renunțări, în urma cărora sufletul li s-a înăsprit. Negrul este și culoarea preoților, ca însemn că ei au trecut de multe tentații ale vieții și că, în timpul exercitării misiunii lor divine, renunță la propria personalitate. Printr-o stranie coincidență, negrul este asociat și cu imperiul nopții, imperiul lui Satan.

Cine visează oameni negri sau o atmosferă întunecată trebuie să fie foarte atent la cei din jur și să analizeze totul fără întârziere, căci îl paște un pericol.

Se spune că e bine ca fiecare om să aibă câte un animal negru în casă, pentru că acestea se folosesc cel mai des în sacrificii. Astfel, ca mortul să nu devină strigoi, trebuie să se treacă peste mormântul lui o găină neagră, care apoi este dată de pomană. La masa rituală de după înmormântare se taie o oaie neagră, al cărei sânge trebuie lăsat să intre în pământ și a cărei piele trebuie dată preotului. De asemenea, cocoșul negru poate feri gospodăria de vrăji sau făcături, iar găina neagră poate alunga puricii (vezi **PURICE**).

NEVĂSTUICĂ - Acest animal a fost odată o femeie leneșă și rea, care a făcut zile fripte bărbatului său. Ea a rămas la fel de capricioasă și veninoasă; mușcătura ei este foarte periculoasă atât pentru oameni, cât și pentru vite.

Dacă cuiva îi iese în cale o nevăstuică, nu trebuie să încerce să o omoare, căci, dacă nu reușește, ea se va răzbuna pe un animal. Pentru a scăpa de o nevăstuică e bine să se pună peste ea o bucată din blana ei sau să i se spele blana cu apă caldă, iar apa rezultată să se dea unei vite să o bea.

NICOVALĂ - Este un obiect cu simbolistică feminină (ciocanul este masculin), care poate stimula fertilitatea; de aceea, în zilele dedicate recoltelor și fertilității, nicovala trebuie stropită cu apă. Se spune că e bine ca nicovala să mai fie lovită din când în când, căci în jurul ei se strâng dracii.

Țigani au un adevărat cult pentru acest obiect, el fiind prezent în momentul depunerii jurământului de credință. Folosirea la întâmplare sau murdărirea ei este considerată la țigani sacrilegiu.

NIMFĂ - Sunt femei ale apelor (vezi **SIRENE**), care își au sălașul în fântâni sau în ape curgătoare. Se spune că nimfele se arată la amiază, pentru a-și lua tributul dintre muritori. Astfel, cel care le vede cade într-o stare de exaltare vecină cu nebunia.

NISIP - Este un pământ nesigur; nisipul nu este nici vânt, nici pământ și poate fi dominat când de unul, când de altul. Expresii precum "castele de nisip" sau "furtuni de nisip" evocă idealuri sau dorințe pe care realitatea le va spulbera, respectiv situații de viață care, așa cum au venit, așa au trecut.

NOAPTE - Opusă luminii și căldurii, noaptea este momentul în care forțele necunoscute și incontrolabile se pun în mișcare; o nouă lume, cea a tenebrelor, prinde viață. Noaptea se petrec cele mai de neînțeles lucruri, de aceea ea este asociată cu sufletul primitiv, cu inconștientul pulsional.

Fiind întunecată, noaptea este asociată cu moartea, cu momentul când sufletele neliniștite bântuie pământul. Se spune că noaptea este mediul propice acțiunilor Necuratului, al spiritelor malefice, al strigoilor și al vrăjitoarelor. Momentul cel mai semnificativ al nopții este ora doisprezece, miezul nopții, care marchează momentul în care toate spiritele malefice încep să-și facă de cap. Cele trei cântări ale cocoșilor marchează scăderea influenței lor, iar ultimul cântat al cocoșilor le alungă.

Legat de noapte există foarte multe superstiții. Iată câteva dintre cele mai cunoscute:

- Noaptea nu e bine să se lase poarta sau ușa descuiată, pentru că pot intra pe ele vizitatori neplăcuți și... nevăzuți.
- În timpul nopții toate oalele trebuie întoarse cu gura în jos, iar mâncarea, acoperită.
- Nu e bine ca cineva să mănânce după apusul soarelui, pentru că se pot lega de el tot felul de vrăji.
- Pentru că apa este prima care poate fi influențată de duhurile rele, seara e bine să se aducă oala de apă în casă și să se rostească înainte de a bea: "Dumnezeu s-o binecuvânteze!". În general nu e bine ca cineva să bea apă din fântână, mai ales în preajma Rusaliilor, căci poate fi "luat din lele".
- Copilul mic nu trebuie lăsat singur seara, fără o mătură și un cuțit lângă pat.
- Până la botez, copiii trebuie să doarmă cu candela aprinsă.
- Dacă cineva se aude striga pe nume după miezul nopții, trebuie să-și facă semnul crucii și să nu răspundă, pentru că, altfel, poate rămâne mut.
- Dacă cineva trebuie să iasă noaptea din casă, e bine să-și facă semnul crucii în pragul ușii sau, mai bine, să ia cu sine usturoi și pelin.

Noaptea este și un moment al odihnei, al refacerii forțelor pentru o nouă zi. Este perioada în care se pot "coace" diverse fapte și proiecte în mintea omului și care poate aduce, prin intermediul viselor, idei geniale. Marii creatori, descoperitori, artiști erau conștienți de asta și foloseau aceste virtuți ale nopții. Unii chiar spun că "noaptea este un sfetnic bun".

NOD - Fie că repară o ruptură sau alătură două capete, nodul este și o piedică, un obstacol de-a lungul firului. Astfel, nodul este foarte folosit în vrăjitorie. Cu ajutorul lui se fac tot felul de fermece, majoritatea legate de dragoste.

Există foarte multe superstiții legate de influența pe care o poate avea acest simbol:

- În noaptea de Revelion, la ora 24:00, iubiții își "înnoadă" mâinile și beau paharul de șampanie până la fund. Astfel, în anul următor vor avea parte de multe plăceri senzuale.

- Femeia care vrea să fie sigură că bărbatul ei nu se duce la alte femei trebuie să facă trei noduri pe o ață, pe care să o coasă apoi la pantalonii acestuia. E mai bine să facă acest lucru de Sf. Andrei.

- O femeie gravidă nu trebuie să poarte cingători, căci poate să nască fătul cu cordonul ombilical în jurul gâtului.

- Dacă femeia însărcinată își face noduri în păr, copilul ei se poate naște bâlbâit.

- E bine ca atunci când știe că i-a sosit sorocul, femeia gravidă să aibă orice fel de nod desfăcut, altfel va avea o naștere foarte grea.

- Cine coase nu trebuie să facă nodul cu mâna stângă, căci îi va merge prost.

- Hainele de botez, de nuntă și de moarte nu trebuie cusute cu noduri. În primul caz, se spune că se leagă norocul copilului, în al doilea, cuplul poate avea parte de ghinioane - inclusiv să nu poată face copii, iar în ultimul, mortul nu poate pleca pe lumea cealaltă.

- O vrajă foarte temută este cea care se face prin înnodarea aței de la picioarele mortului. Femeile care fac astfel de vrăji iau ața mortului din biserică, cu care pot lega cununile unei fete, punând-o la crucea mortului.

- În noaptea de Înviere e bine să se facă 12 noduri după fiecare Evanghelie pe care o citește preotul. Se spune că această ață cu 12 noduri poate vindeca diverse boli, dar mai cu seamă frigurile.

NOIEMBRIE - Persoanele născute în această lună sunt aprige, pătimăse și foarte încăpățănate. Se spune că sunt oamenii care pot face cele mai mari sacrificii din dragoste, dar sunt capabili și de crime pasionale. Totodată, ei au un noroc deosebit în a găsi obiecte de valoare pierdute.

NOR - Norii sunt vestitorii ploii. În funcție de culoarea lor, au semnificație negativă sau pozitivă. Norii mici și albi sunt "oi" ale Domnului și sunt foarte benefici. Cei de culoare gălbuie sunt putătorii belșugului, ai manei. Norii groși, de furtună, sunt călăuziți de forțe malefice. Se spune că cei care "stăpânesc" ploile sunt solomonarii (vezi **SOLOMONAR**), care trimit nori de furtună, cu fulgere și trăznete. Patronul fulgerelor și trăznetelor este Sf. Ilie.

Pentru a opri ploaia sau grindina, este nevoie să se înfigă în curtea casei sau în streășina ei obiecte ascuțite. De asemenea, se poate face tăvănoș, pentru a alunga norii. Cu ajutorul toacăi de la Biserică sau prin sunetul clopotelor se poate scăpa de ploile care aduc pagubă (vezi **PLOAIE**).

Se spune că dacă vine un nor de ploaie peste localitate și totuși nu plouă, înseamnă că o femeie este gravidă și nu știe nimeni de ea.

NOROC - Este văzut ca un "bonus" divin, ca un dat din afară, ca un dar de la zei. Norocul este văzut și ca un înger păzitor sau ca piază bună sau ceas bun (vezi **CEAS, PIAZA**). Dacă cineva trece prin momente din care nu vede nici o ieșire, e bine să invoce norocul, iar acesta îi va sări în ajutor.

Norocul are și semnificația sortii. Ca și greutățile vieții, el este "ursit" chiar de la naștere. Astfel, pruncii născuți dimineața, pe vreme cu soare, sunt veseli și norocoși, iar cei care se nasc duminică sunt copiii lui Dumnezeu. Copiii născuți de Anul Nou, de Paști sau cu ocazia altor sărbători mari, sunt binecuvântați chiar de la naștere, iar cei care se nasc cu căiță au însușiri deosebite și multă baftă (vezi **CAIȚA**).

Legat de noroc și de reversul lui, ghinionul, există foarte multe superstiții:

- Cum "ziua bună de dimineață se cunoaște", scârțâitul ușii în zori anunță o zi plină de bucurii.

- Dacă cineva pleacă la un drum și îi iese în cale o persoană care duce un vas plin, călătoria va fi foarte profitabilă.

- Cine aude cucul sau pupăza dimineața, pe nemâncate, e spurcat și va avea o zi proastă.

- Nu e bine ca cineva să mănânce pe vatră sau în pragul casei, căci norocul îi va rămâne la ușă.

- Cine vrea să aibă un an îmbelșugat și o căsnicie fericită, nu trebuie să strângă masa de Paști, ca norocul să poată mânca peste noapte.

- Nu trebuie scos gunoiul seara din casă, pentru că, odată cu el, se alungă și binele.

- Dacă moare un om din familie care a fost norocos, trebuie să i se ia măsura cu o sfoară, iar aceasta să se pună la grinda casei. Astfel, norocul familiei va fi pe măsura celui avut de defunct.

- Strănutul anunță noroc, iar dacă cineva strănută de trei ori la rând, se prevede un chef. Atunci când strănută cineva se spune "Noroc!", pentru ca acesta să nu fugă. Clinchetul paharelor este norocos și se spune și atunci același lucru, pentru ca bafta să rămână cu cei prezenți.

- Cine sparge ceva sparge de fapt ghinionul, iar lucrurile vor începe să meargă în favoarea sa.

- Cine găsește un trifoi cu patru foi sau o floare de liliac cu număr impar de petale e bine să le păstreze, căci acestea îi vor îndeplini dorințele. Acest lucru se va întâmpla dacă persoana respectivă își pune dorința în gând, scuipe peste obiectul norocos de trei ori și apoi îl bagă în sân.

- Cine găsește un ban sau o potcoavă va avea mare baftă. Banul anunță belșug material, iar potcoava poate fi folosită pentru îndeplinirea dorinței celei mai arzătoare. Aceasta trebuie spusă în gând, după care potcoava se aruncă înapoi, peste cap.

- Dacă un om doarme cu fața în sus și mâinile ridicate deasupra capului, este norocos.

NOROI - Pământul fecundat de apă este un simbol al fertilității, însă predomină totuși valorizarea lui negativă. Fiind ceva murdar, nediferențiat - nici apă, nici pământ -, se apropie de simbolismul mlaștinii și a apei moarte (vezi **MLAȘTINĂ** și **APA**).

Se spune că cine se stropește cu noroi pe ciorapi are mulți dușmani ascunși, iar cine calcă din greșală în noroi va fi pus în curând într-o situație penibilă.

Dacă cineva visează noroi, înseamnă că situația în care se află este degradantă și va trebui să facă ceva pentru "a ieși cu fața curată".

Expresia "a arunca cu noroi în cineva" semnifică încercarea de a pângări renumele unei persoane.

NUC (vezi și **NUCĂ**) - Acest arbore impunător are semnificații ambivalente, ca și alți copaci (socul, mărul). În sine, nu e prea agreat, deoarece la rădăcina nukului nu mai crește nimic altceva, motiv pentru care gospodarii se feresc să îl planteze în curțile lor. Se spune chiar că cel care sădește un nuc va muri când tulpina pomului va avea diametrul egal cu al gâtului său.

Nucul este un foarte bun balsam și leac pentru păr. Decoctul din frunză de nuc face părul mai sănătos și îi dă o nuanță roșiatică, foarte frumoasă. Datorită acestor calități, e bine să se arunce la rădăcina nukului apa cu care a fost spălat părul. Astfel, podoaba capilară va fi frumoasă și sănătoasă, întocmai ca frunzișul acestui arbore. Pentru obținerea aceluiași efect, trebuie ca firele care cad în timpul pieptănării să fie duse într-o scorbură de nuc.

Deoarece cucul agreează foarte mult acest copac, el este asociat erotismului. În acest sens, se apropie de măr și soc.

NUCĂ - Simbol al fertilității, acest fruct este asemuit chiar cu întregul pământ. Dacă o femeie se mărită și nu vrea să facă copii imediat e bine să ia nuci fripte în sân la cununie și apoi să le îngroape. Nucile trebuie să aibă numărul anilor în care nu dorește să facă copii. După ce trece acest timp, ia alte nuci, de data aceasta sănătoase, și le îngroapă în același loc, spunând câți ani vrea să fie fertilă. Nucile vor încolți, iar femeia va rămâne gravidă.

Se spune că dacă trăznește sau fulgeră de Sângiorz, nucile vor fi găunoase. Aceste trăznete sunt un simbol al dreptății divine, care-i avertizează pe oameni că nu își văd de lucrările sufletului.

NUDITATE - Prin ea însăși, stârnește forțe ale naturii: este hipnotică, magnetică, paralizantă. Nudul femeii este foarte râvnit, dar și foarte temut. Femeile se dezbrăcau pentru a spori eficiența mai multor ritualuri magice: ghi-citul ursitului în oglindă, alungarea insectelor din casă, oprirea epidemiilor etc. De asemenea, nuditatea este pentru femeie o armă cu care poate înlănzi fiarele cele mai temute.

NUFĂR - Symbolismul acestei flori este legat de cel al lebedei (vezi **LE-BĂDĂ**), este ieșirea la lumină din starea de existență în adâncuri. Această floare solară și lunară în același timp, este un simbol pentru armonia universală. Ea își are rădăcinile în pământ, străbate apele și se ridică frumoasă și blândă în lumina soarelui. Orice lac pe suprafața căruia se află nufăr este plăcut lui Dumnezeu. Nufărul este și o plantă a fertilității, de aceea e bine ca femeile gravide să mănânce frunze de nufăr. Astfel, nașterea le va fi ușoară, iar copilul, frumos și sănătos.

Dacă un bărbat oferă unei femei o floare de nufăr, înseamnă că o iubește atât de mult, încât e în stare să sacrifice totul pentru fericirea ei.

NUNTĂ - Este un ritual prin care doi oameni care se iubesc devin un singur trup și un singur suflet în fața lui Dumnezeu. De aici înainte, ei vor răspunde împreună în fața Domnului pentru faptele lor. Prin această uniune sfântă se reface unitatea originală, divină, iar relația sexuală dintre cei doi devine un act sfânt, dumnezeit.

Legat de acest ritual, există destul de multe superstiții:

- E bine ca, la nuntă, mireasa să aibă asupra ei un ban de argint sau o păpușă, pentru a nu se prinde de ea nici o vrajă. Pentru același motiv, mirele trebuie să aibă un cuțit.

- Pentru a fi fericită și bogată, mireasa trebuie să aibă asupra ei, la nuntă, miere și bani.

- Drumul pe care îl străbate alaiul până la biserică trebuie să fie măturat. În felul acesta, se vor da la o parte toate obstacolele și toate făcăturile din calea mirilor.

- Alaiul de nuntă nu trebuie să traverseze un câmp sau o piață, pentru că mirii vor avea lungi perioade de singurătate și, respectiv, vor avea parte de scandaluri publice.

- Nu e bine să se facă nuntă în luna mai, pentru că aceste căsătorii nu sunt durabile. Același lucru este valabil și pentru zilele de miercuri.

- Dacă plouă la nuntă, soții vor fi bogați, iar dacă este vânt, se vor certa.

- Se spune că, de fiecare dată când are nuntă un marinar, marea este înfuriată (vezi **MIREASĂ, MIRE, PAT**).

“... pe-aceste dulci priviri, mai dulci decât acele
Din **ochii** mari, mirați, ai sprintenei gazele...”

(Poem persan)

OAIE - Se spune că oaia este o purtătoare a sufletelor - cele albe pentru suflete bune, cele negre pentru spirite alungate. Credințele legate de acest ierbivor blând sunt strâns legate de cele ale mielului (vezi **PAȘTI, MIEL**). Animal domestic foarte prețuit pentru laptele deosebit de hrănitor, dar și pentru lâna sa, oaia este un simbol feminin, o încarnarea a supușeniei pământului hrănitor; ea este soața năvalnicului berbec (vezi **BERBEC**). Superstiția spune însă că prezența unei femei la o stână poate aduce necazuri turmei.

Lâna de oaie reprezintă simbolul bogăției. Astfel, la nuntă e bine ca mirii să se așeze pe o blană de oaie, pentru ca traiul lor să fie îmbelșugat. După o înmormântare, e bine să se ia lâna de la oaie și să se îmbibe cu apă, după care să se stropească mormântul. Se spune că acea apă provenită din lâna oilor are atâta putere, încât stinge flăcările iadului. O altă superstiție sfătuiește ca, pentru a nu se deochea, să i se pună copilului mic la căciuliță un fir de lâna roșu.

Oaia neagră este simbolul sufletului pervertit. Ea este cea care nu urmează turma, adică cea care se abate de pe Calea Îndumnezeită. Copiii neascultători, nă răvași, sunt numiți “oi negre”. Tot așa sunt numiți și cei care fac lucruri deosebite, în afara obiceiurilor și mai ales în afara moralei.

OALĂ - Este simbolul feminității, al fecundității și al Mamei Eterne, care dă viață cu ajutorul întregului univers; în oală se pregătește hrana atât de necesară vieții.

Oala este atât un simbol păstrător de viață, cât și unul al păstrării esenței omului după Marea Trecere. Astfel, dacă cineva este incinerat, cenușa se pune într-o oală care se îngroapă sau într-o criptă specială. La mormânt se pun oale cu apă sau alimente, pentru ca mortului să nu-i lipsească nimic. E bine să se spargă o oală după ce se scoate mortul din casă, pentru a goni spiritele malefice. Tot din această perspectivă, după ce este îmbăiat mortul, se iau toate oalele, se spală și se pun cu gura în jos, la răsărit, pentru că se crede că oala

poate fi un bun ascunziș pentru tot felul de spirite; chiar sufletul mortului ar putea rămâne într-una din ele.

Acest obiect apare în tradiția populară și la nuntă, când se varsă la prag o oală cu apă, care arată trecerea miresei la rangul de femeie. Tot cu această ocazie, după noaptea în care mirii se cunosc, se sparge o oală, pentru marcarea trecerii fetei la stadiul de femeie. În general, se spune că, dacă cineva își dorește să nu-i plouă la nuntă, e bine să nu mănânce din oală.

În prima marți din Postul Paștelui, toate oalele din casă care au fost folosite la gătit se spală. De obicei acest lucru îl fac copiii, pentru a crește sănătoși și frumoși. Astfel se marchează "curățirea" care se realizează prin alimentație. Oalele spălate se pun apoi la uscat cu gura în jos.

Cu oalele se fac și foarte multe vrăji și farmece, mai ales legate de dragoste. Unul din cele mai răspândite procedee este cel în care se răsuțește o oală pe jărat și se spun tot felul de descântece.

Când cineva face mâncare și oala dă în foc, e semn că în curând va ploua. De asemenea, când e secetă, pentru invocarea ploii se fură o oală de către o femeie gravidă de la o casă vecină, se pun în ea boabe de mac și se aruncă în fântână. Se crede că nu după mult timp va începe să plouă.

Cine are o oală găurită în casă trebuie să o arunce, căci dacă va trece șoarecele prin ea e semn că cineva din casă va muri.

Când se spune că cineva "a fost luat ca din oală", înseamnă că acea persoană era total nepregătită; nu avea idee despre ce se petrece și nici nu dispunea de mijloace de apărare. Expresia e echivalentă cu "a da buzna peste cineva".

OASE - După forma coloanei vertebrale, se pot afla detalii despre "verticalitatea" caracterului acelei persoane, dar și despre modul de a se raporta la lume. Dacă oamenii sunt drepți, cu pieptul înainte, sunt de încredere, puternici și optimiști. Strâmbii sunt priviți cu neîncredere și nici ei, la rândul lor, nu se simt deschiși față de ceilalți (vezi **COCOASA**). Osatura fragilă este semnul lipsei de tărie, în general.

Din oasele de cerb se fac poduri peste care trece alaiul nupțial. E bine ca doi tineri căsătoriți să aibă în noua casă un os de cerb, pentru ca mariajul lor să fie permanent.

Oasele mai sunt folosite și ca metodă de prezicere (aleuromantie). Astfel, în ziua de Crăciun tânăra fată ia trei oase din piftie (primul simbolizează 1 an, al doilea - 2 și al treilea - 3 ani), le așază unul lângă altul, apoi strigă câinele. Osul pe care îl va lua cățelul arată în cât timp îi va sosi sorocul.

OCHELARI - Dacă unei persoane i se sparg lentilele de la ochelari, înseamnă că va avea noroc în tot ce întreprinde în acel an. În schimb, dacă rupe ramele înseamnă că cineva pândește să-i facă un rău.

OCHI - Simboluri ale cunoașterii, ochii reprezintă și oglinda sufletului; prin ei se eliberează esența divină a omului. Se spune că pentru a cunoaște pe cineva este suficient să-i vezi ochii, iar pentru că ochii pot ascunde multe secrete, în trecut trădătorii erau pedepsiți cu scoaterea lor, cu tăierea limbii care a transmis ceea ce a văzut sau a urechilor care au auzit.

După culoare, ochilor li se atribuie proprietăți diferite. Astfel, ochii verzi sunt mincinoși, egoiști, hipnotici, dar anunță și o senzualitate foarte mare. Persoanele care au ochi albaștri sunt considerate a fi egoiste, geloase, dar stabile sentimentale. Ochii negri sunt cei mai pasionali; sunt ochii țigăncilor sau ai lui Carmen din opera lui Verdi. Ochii căprui sunt blânzi și calzi și aparțin persoanelor sincere, echilibrate și foarte plăcute.

După modul în care privește cineva se pot intui multe din gândurile sale. Dacă evită privirea interlocutorului, înseamnă că ascunde ceva, iar dacă privește între sprâncene, vrea să obțină ceva. Dacă o persoană se uită spre gura interlocutorului, ar dori să se apropie de acesta mai mult, iar dacă o femeie lasă privirea în jos ușor și apoi o ridică, are nevoie de mai multe dovezi de iubire.

Ochii anunță de fiecare dată câte ceva. Dacă o persoană acuză mâncărimi în zona ochiului stâng, înseamnă că va vedea un bărbat, iar dacă o mănâncă ochiul drept, va vedea o femeie. Când se zbate ochiul stâng, se va întâmpla ceva neprevăzut și rău, iar când se zbate ochiul drept va avea loc o întâmplare de bun augur. Nu e bine să se comunice altei persoane faptul că se zbate un ochi, căci ochii sunt cei care văd multe și nu spun nimic, iar dacă cineva spune e ca și cum i-ar trăda. În momentul când cuiva i se zbate un ochi, este indicat să se închine și să spună următorul descântec:

"Dacă se zbate de rău,
Să se oprească,
Iar dacă se zbate de bine,
Să se zbată în continuare."

Deochiul este una dintre cele mai întâlnite boli. Ea este cauzată de privire și afectează oameni, vite, roade etc. Se spune că cei mai periculoși sunt ochii verzi, ochii celor ce s-au născut cu căiță (vezi **CĂIȚĂ**) și privirea plină de invidie (vezi **DEOCHI**).

OCHIUL BOULUI - Este planta care seamănă foarte bine cu mușetelul, cu diferența că are floarea mai mare. Dacă-și doresc foarte mult un bărbat,

femeile pot să-și facă o coroniță din aceste flori și să o așeze pe capul bărbatului iubit, iar acesta va fi fermecat pe loc.

OCTOMBRIE - Copiii născuți în această lună sunt blânzi, timizi, foarte frumoși, dar cam oscilanți.

OGLINDĂ - Străvechi instrument de divinație, alături de cristale, oglinda este folosită în spațiul românesc încă de pe vremea dacilor. Simbol al hotarului dintre două lumi, oglinda are o paletă întreagă de sancțiuni și beneficii. Fiind un hotar prin sine însăși, nu oricine poate privi în oglindă în momentele de cumpănă ale anului, dar și ale zilei. De exemplu, se spune că nu e bine ca cineva să privească în oglindă seara, căci se va urâți, căci vor îmbătrâni și le va lua Dracul frumusețea. De asemenea, copiii mici nu trebuie să se uite în oglindă, căci se pot îmbolnăvi de sperietură, le pot cădea dinții etc. Nici persoanele considerate pătate nu trebuie să privească oglinda, iar lăuza, până când își revine și mai ales până la botezul copilului, nu se poate uita în oglindă fără să-și asume riscuri pentru sine sau pentru copil.

Unul din cele mai întâlnite ritualuri care folosește oglinda ca instrument este cel de întrevedere a "sortii". Dacă cineva vrea să vadă ce-l așteaptă, atunci să nu mănânce o zi iar spre miezul nopții să ia o lumânare de la Paște și să-și așeze două oglinzi, una în față și alta în spate. De asemenea, în noaptea de Anul Nou multe fete aprind lumânarea de cununie a unei femei măritate și se așează goale în fața unei oglinzi. Se spune că, astfel, ele vor putea să-și vadă "ursitul". Acest ritual este practicat și de flăcăi și se poate ține cu ocazia mai multor zile sfinte de peste an: Sfântul Vasile (Anul Nou), Sfântul Andrei, Ajunul Crăciunului sau al Bobotezei.

La majoritatea popoarelor există obiceiul acoperirii oglinzii atunci când moare un om, căci există superstiția conform căreia sufletul defunctului se va "dubla" dacă se va oglindi și nu va da pace casei. O altă variantă este aceea că mortul se va speria când își va vedea imaginea în oglindă și își va da seama că a decedat.

Cu toate că reprezintă mai multe sancțiuni decât beneficii, oglinda are și un rol protector pentru casa în care se află, iar Necuratul nu este scutit de forța sa. Se spune că e bine să se plaseze o oglindă în fața ușii de la intrare, căci cineva care vine cu gânduri necurate va fi izgonit și nu va putea intra în casă.

Spargerea unei oglinzi este un semn funest, iar dacă se strică oglinda, familia o va duce foarte greu șapte ani de zile.

OIȘTE - Dacă se întâmplă ca oiștea de la căruță să se rupă pe drumul spre câmp, e semn că în acel an munca proprietarului căruței va fi răsplătită pe jumătate.

OMAG (Aconitum Napellus) - Este o plantă veninoasă, folosită ca antidot pentru mușcătura de șarpe.

Acestei plante i se atribuie efecte excepționale asupra personalității, pe care o poate transforma în întregime.

În India, se spune că cel care a îngurgitat omag și n-a pățit nimic va fi ucis îndată ce va părăsi țara.

OMIDĂ - Chiar dacă din ele se nasc frumoșii fluturi, omizile nu sunt deloc bine văzute. Un an în care sunt multe omizi este un an cu recoltă scăzută. Pentru a scăpa pomii de omizi, oamenii afumau livezile cu tot felul de ierburi.

ONIX - Este o piatră cu valențe aflate la poli opuși. Se pare că cine nu e foarte puternic ar fi bine să o evite, căci poate aduce coșmaruri, nașteri premature sau avorturi. Cu toate acestea, purtat moderat, onixul este o amuletă împotriva deochiului.

OPAL - Piatră semiprețioasă, care aduce optimism. Se oferă în luna octombrie.

ORB - Erau considerați la unele popoare ca purtători ai unei mari înțelepciuni. Spartanii însă îi omorau, ca pe toți cei care nu erau întregi fizic.

Întâlnirea cu un orb este un semn rău, mai ales dacă persoana respectivă se află pe drum spre iubit/ă.

OSTAȘ - Se zice că cine zărește un ostaș e bine să-și pună o dorință. Dacă vede mai mulți înseamnă că se va bucura mai multe zile la rând.

OU - Este simbolul permanenței și al continuității vieții. Fiind un germe de viață conținut în coajă, oul poate fi asimilat casei sau uterului, iar cloțul este, astfel, o fază pregătitoare pentru un întreg ciclu vital. Creștinismul aduce oului și alte semnificații, printre care aceea de integritate spirituală.

La români, de Paște se vopsesc ouă roșii (vezi **PAȘTE**). Coaja oului reprezintă de fapt piatra mormântului lui Hristos, pe care acesta a spart-o și s-a ridicat la cer, iar culoarea roșie este însuși sângele Mântuitorului. Se spune că cine se spală în apa în care s-au vopsit ouăle va fi sănătos, iar cel care merge

la biserică în noaptea Învierii cu un ou roșu în sân va fi vesel și sănătos tot anul. Tot în ziua de Paște este bine să se îngroape în vița-de-vie un ou roșu, pentru ca aceasta să nu fie afectată de grindină.

Când se construiește o casă e bine să se pună ouă în fundație, pentru ca locuința să aducă fericire și prosperitate viitorilor proprietari.

Primul ou al găinii e bine să fie pus sub prag și să se toarne cenușă peste el, pentru ca găina să facă ouă foarte multe. Dacă găinile fac ouă cu două gălbenușuri, e semn de mare noroc.

Se spune că cine fură ouă va munci șapte ani în zadar.

În Franța există obiceiul ca o fată care vrea să cunoască fața viitorului soț să spargă un ou deasupra capului cuiva, apoi să-l arunce în apă și să-l privească.

P

Pe unde umblă dorul,
Nu poți ara cu **plugul**,
Că s-agață **plugu-n** dor,
Trag boii de se omor.

(Cântec popular)

PACT - În sens comun este vorba de un acord în care părțile se obligă să respecte anumite condiții. În urma pactului fiecare are ceva de câștigat, dar și ceva la care trebuie să se conformeze. Spre deosebire de legământ, pentru care este nevoie de martori și de invocarea divinității și în care nu se urmăresc foloase materiale și imediate, pactul este un acord pământean, în care fiecare își urmărește scopul, indiferent de ordinea și morala cosmică. De cele mai multe ori, pactul este asociat forțelor întinericului. De exemplu, despre vrăjitori se spune că au un pact cu diavolul (vezi **DIAVOL**). Ei primesc ajutor din partea acestuia și uneori și un spiriduș (vezi **SPIRIDUȘ**), dându-i, în schimb, sufletul. Toată înțelegerea este scrisă pe o hârtie cu sânge în loc de tuș sau cerneală și se realizează pe un anumit număr de ani. Despre acești oameni se spune că și-au pierdut umbra (vezi **UMBRA**), iar la finalul vieții Scaraoțchi va veni și le va lua sufletul în primire. În trecut, Inchiziția îi acuza pe vrăjitori că au realizat pacte cu diavolul, renegând, astfel, numele Domnului și botezul. Se spune că diavolul îi supune pe cei care își vând sufletul (nu este vorba doar de vrăjitori, ci și de oamenii răi, de cei careucid, care calcă demnitatea altora în picioare, care sunt foarte materialişti etc.) unui nou botez, le dă un nume și, de cele mai multe ori, îi însemnează, pentru recunoaștere. Acești oameni fără umbră trebuiau să ofere tributuri Satanei și nu aveau voie să folosească obiecte sfinte. Pactul putea fi rupt numai în urma unor chinuri foarte mari în prezența divinității. Exorcizarea este un proces prin care preoții, reprezentanții Divinului pe pământ, recurg la tot felul de mijloace rituale pentru a salva sufletul celui posedat (vezi **EXORCIZARE**).

PAHAR (cupă) - Are o simbolistică legată de afectivitate și feminitate. Se spune că există o cupă a vieții, din care oamenii își beau norocul sau amarul în iubire. Tot din ea se bea nectarul sau alte licori prin care se pot atinge stări speciale. În ea se pot strânge lacrimi amare, dar și nectar divin. Importanța acestui simbol este revelată prin legenda Sfântului Graal.

Paharele dăruite la nuntă numai fericire aduc în acea casă. Este bine ca atunci când se face cadou un set de pahare să se aducă și o sticlă cu băutură, pentru ca din acea casă să nu lipsească niciodată sentimentele și pentru a nu interveni setea, sterilitatea și insatisfacția. Cupa de șampanie este cel mai puternic simbol pentru fericire și satisfacție de cuplu. Se spune că paharul din care se bea șampanie în noaptea de Anul Nou trebuie spart. În general, paharele din casă trebuie ținute cu gura în jos, pentru a nu găzdui spirite neastâmpărate.

Cei care încep să bea ceva e bine să verse pe jos din primul pahar, pentru ca morților să nu le fie sete. Cine bea paharul până la fund cu cineva înseamnă că face un pact de neagresiune cu acea persoană. Ciocnirea paharelor, prin clinchetul lor, este ca o rupere a timpului, pentru stimularea sosirii satisfacției și veseliei. Dacă cineva ridică paharul spre altcineva, este semn de mare afecțiune, la care se adaugă și o doză foarte importantă de respect. Cine refuză să ciocnească paharul cu cineva înseamnă că îi poartă pică. După ce se ciocnește paharul, nu e bine să fie pus pe masă, pentru că se spune că se duce norocul, dar și pentru că cei din jur vor crede că persoana respectivă e falsă și are ceva împotriva lor.

În cărțile de ghicit, cupele sunt "inimile roșii", iar Tarotul are și el acest simbol, cupa, care duce tot la interpretări pe plan afectiv.

PAIE - Cine găsește în cale două paie așezate sub formă de cruce e bine să știe că îl așteaptă o nenorocire.

PAJURĂ (vultur) - De cele mai multe ori vulturul mai este numit și pajură (vezi **VULTUR**), însă pajura este, de fapt, o pasăre supranaturală, enormă, despre care se spune că scoate flăcări pe nări. Pajura este o pasăre de pradă, foarte lacomă, un fel de balaur al văzduhului, care poate avea mai multe capete. I se mai spune și Zgripturoaică, de unde și apropierea de vrăjitoarele care pot zbura călare pe mătură.

PALMIER - Ramura de palmier este simbolul nemuririi și are aceeași semnificație ca salcia de Florii (vezi **SALCIE**).

PANGLICĂ - Este o podoabă pe care femeile o folosesc cu mare artă. De obicei panglica se poartă în păr, însă despre femeile care o țin la gât se spune că încă nu au găsit ceea ce caută.

PANSELUȚĂ - O floare foarte firavă și foarte frumoasă, ale cărei culori formează un fel de aură. Se spune că panseluța favorizează meditația și înțelepciunea.

PANTOF (vezi **ÎNCĂLȚĂMINTE**) - Odată cu apariția încălțăminte, omul s-a separat de natură și a avut pretenția de a o stăpâni. Astfel, dacă cineva aruncă pantoful pe câmp, înseamnă că dorește să posede acea fâșie de pământ.

PARADIS (vezi **RAI**) - Paradisul se află la antipodul Iadului. Este un tărâm dumnezeiesc, ceresc, reprezentat de cele mai multe ori ca un loc încântător, în care este tot timpul sărbătoare, soare și vegetație abundentă. Creștinii consideră că această împărăție este de găsit numai în viața de Dincolo, însă artiștii și filozofii consideră că omul poate avea crâmpoșe de paradis în această viață. Pentru a putea pătrunde în acest spațiu, omul trebuie să-și depășească condiția, trebuie să transceadă timpul și spațiul, trebuie să se centreze pe scânteia divină din el. În paradis oamenii sunt fericiți, de aceea paradisul poate fi trăit în această viață numai printr-o mare iubire, capabilă să transfigureze, să ducă la uitarea de sine și la capacitatea de a renunța la orice pentru ființa iubită.

PARFUM - Asociat uneori cu aerul, parfumul este aproape o ideologie în sine, o formă de cunoaștere, de intervenție și de comunicare. Se spune că un om care are un miros plăcut este evaluat din punct de vedere spiritual. Parfumul are și o mare influență asupra stării persoanei. Un parfum acrișor îl poate face mai vioi, pe când unul mai dulce îl face mai lasciv și mai pofticios, iar unul dulce-amăruș îi trezește instincte puternice. Parfumul este legat foarte tare de sexualitate, iar din acest punct de vedere bărbații au simțul olfactiv mai dezvoltat decât femeile.

Călătorii împătimiți, care sunt în pericolul de a întâlni șerpi în pribegiile lor, trebuie să-și procure un parfum pe bază de coarne de cerb pentru a pune pe fugă târâtoarele.

Se spune că parfumul obținut din violete și țelină conferă darul de a prevedea viitorul.

PAS - Cine se întoarce din drum trebuie să facă trei pași înapoi și să se învârtască de trei ori, pentru a alunga ghinionul. Din același motiv orice început de acțiune trebuie marcat cu piciorul drept.

PASĂRE - Păsările sunt surori ale aerului, purtătoarele sufletului și ale durerii. Zborul lor spre cer este asemănat cu cel al sufletului către Dumnezeu. Astfel, păsările de zi sunt plăcute Domnului, dar despre cele de noapte se spune că sunt prevestitoare de moarte sau că poartă sufletele neliniștite ale defuncților.

Păsările mai simbolizează aspirațiile și imaginația. Cine visează o pasăre care zboară în sus înseamnă că solicită ajutorul divinității pentru împlinirea propriilor dorințe. În schimb, cine visează o pasăre care coboară va primi o veste pe care o aștepta demult. Dacă cineva visează o pasăre cântând înseamnă că o persoană pe care o place îi poartă dorul.

În popor există o adevărată știință a descifrării viitorului după zborul și țipetele păsărilor (vezi **CUC, BARZĂ, CIOCÂRLIE** etc.).

PAȘTI - Cine se uită în căldarea cu apă imediat după ce se trezește în ziua de Paști va avea vederea limpede tot anul. Nu e bine ca cineva să doarmă în această zi, căci îi va ploua la prășitori și, mai rău, i se vor face viermi în culturi (vezi **ÎNVIERE, OU**).

PAT - Este locul în care omul își petrece cel mai mult timp în pruncie și la bătrânețe. Astfel, patul apare ca un loc deosebit de important în cele trei momente cruciale ale vieții: naștere, căsătorie, moarte. Patul este unul din cele mai intime locuri: aici omul se odihnește, își reîncarcă bateriile pentru o nouă zi, boală și moarte, dar își petrece și cele mai frumoase momente de împlinire afectivă și erotică. Ocupând un loc atât de important în viața omului, despre pat există o seamă de superstitii:

- E bine ca patul să fie așezat în casă în așa fel încât omul să doarmă cu capul spre Răsărit. În acest fel va deveni mai armonios, iar trezitul odată cu ridicarea soarelui pe cer nu va mai fi o problemă.

- În momentul morții e bine ca patul să nu formeze o cruce cu grinzile casei, căci bolnavul se va chinui foarte mult înainte de a părăsi această lume.

- Înainte de culcare este bine ca omul să se spele, pentru a intra ca un prunc în așternuturi. Lenjeria patului trebuie să fie mereu curată, pentru ca somnul să fie lin și pentru ca omul să nu se îmbolnăvească. Astfel, pentru a grăbi o însănătoșire, e bine să se schimbe așternuturile cu unele curate și foarte albe.

- Cine nu își face patul dimineața va fi somnoros toată ziua.

- Pentru a alunga spiritele rele trebuie să se reazeme o mătură de pat, mai ales dacă acolo doarme un copil mic.

- Înainte de a se retrage în camera lor, mirii au patul pus pe un jug, pentru a fi nedespărțiți și pentru a munci din greu cu scopul obținerii satisfacțiilor. De asemenea, respectarea acestei superstiții duce și la fidelitate conjugală.

- Nu e bine ca femeia să cearnă făină peste patul conjugal, deoarece va fi deosebit de fertilă. În cazul în care nu rămâne gravidă însă, acest lucru este benefic.

- Un pat care s-a învechit trebuie dezmembrat și scos afară din casă, dar nu e bine să se dea foc scândurilor din care este făcut, pentru că acest lucru poate atrage sărăcia.

PĂDURE (vezi și **MUMA PĂDURII**) - Pădurile sunt locuri periculoase, pline de animale rele, dar pentru omul sfânt sunt locuri în care îl întâlnește pe Dumnezeu; foarte mulți pustnici își au chiliile în pădurile din creștetul munților. Pădurile sunt un simbol al perenității, al bogăției și al ocrotirii divine. Prin frumusețea și prin răcoarea pe care o degajă, ele sunt adevărate baterii pentru pământ și locuitorii lui. Mai sunt numite și "plămânul planetei", tocmai pentru capacitatea lor de a curăța și a reîmprospăta aerul. De asemenea, pentru om o plimbare prin pădure are virtuți regenerative.

Se spune că pădurea este un prieten pentru cel bun, pentru cel care se află în ea pentru a se ascunde de răutățile lumii, dar este un lăcaș plin de primejdii pentru cei care pătrund în ea cu gânduri rele. În păduri își pot avea lăcașul și tot felul de spirite și demoni. Se vorbește chiar de păduri blestemate, care își iau tributul dintre cei care se aventurează să le dezlege misterul. De asemenea, în Noaptea de Sabat se spune că vrăjitoarele își dau întâlnire în luminișurile pădurii.

PĂIANJEN - Insectă profund neplăcută oamenilor, este considerată un creator al lumii în multe tradiții. Se spune că este dușmanul Maicii Domnului, pentru că s-a apucat la întrecere cu Ea pentru a țese pânza mai subțire. În spațiul românesc oamenii omoară păianjenii, pentru că există credința conform căreia cel care strivește un păianjen este iertat de mai multe păcate. Legat de această insectă mai există și alte superstiții:

- În general, nu e bine să se omoare păianjeni decât dimineața, până în prânz. De asemenea, se spune că sel care omoară păianjeni sâmbăta poate vindeca vitele de umflătură doar dacă le atinge.

- Un păianjen cu cruce în casă anunță un doliu.

- Cine vede un păianjen la amiază poate să-l omoare și să rostească în gând numele persoanei pe care o dorește; se spune că acea persoană nu va putea să-i reziste.

- Nu e bine ca păianjenii să fie omorâți seara.
- Cine întâlnește dimineața un păianjen va primi o veste.
- Un păianjen ce coboară pe pânză vestește bani și/sau oaspeți.
- Nu e bine să se curețe pânza de păianjen din grajduri, căci ea este o cursă pentru insectele foarte periculoase.
- Dacă un păianjen își face pânza la streășina casei e bine să fie lăsat în pace, căci e semn de noroc.
- În casă nu e bine să fie lăsați păianjeni sau pânze de păianjeni, pentru că aduce certuri.
- Cine vede ziua un păianjen înseamnă că în curând va avea musafiri.
- Ulciorul este o inflamație care apare pe pleoape, despre care se spune că apare în urma mușcăturii de păianjen, iar pentru a scăpa de el e bine să i se treacă peste vârful un fir din pânză de păianjen. Folosită asemănător, pânza de păianjen este bună și pentru oprirea sângerării.

PĂLĂRIE - Pălăria a fost și rămâne un însemn al clasei sociale; de regulă, oamenii importanți poartă pălării. În ziua de astăzi rolul social al pălăriilor a scăzut; ele s-au demodat, mai ales în cazul bărbaților, dar pentru că o bună perioadă de timp au investit oamenii cu diverse calități, în jurul acestui subiect au apărut diverse superstiții:

- Dacă mirele își uită pălăria acasă în ziua nunții nu va avea o căsnicie fericită.
- Bărbații care nu-și scot pălăria în prezența unei femei sau la intrarea într-o casă sunt considerați nemanierați și infatuați.
- Persoanele care poartă basca invers sunt nonconformiste, inteligente, dar și puțin cam egoiste. Cei care poartă pălăria trasă pe ochi sunt oameni care au multe secrete, iar cei care o poartă spre vârful capului sunt veseli și nepăsători.
- Cel căruia îi cade pălăria pe jos, va suferi o umilință publică.
- Cine își pune din greșeală pălăria pe cap invers va fi antrenat într-un proces sau într-o dispută de proporții.
- Nu e bine ca cineva să își pună pălăria pe jos, căci va avea insuccese profesionale.

PĂMÂNT - El este originea, pântecul etern din care iau naștere toate ființele. Oamenii care trăiesc la țară sunt capabili să simtă sufletul pământului: ei știu când acesta nu mai poate sta fără apă, știu când poate să dea roade și ce fel de roade, știu cum să-l lucreze și cum să-i descopere comorile ascunse. În Biblie se spune că oamenii sunt făcuți din lut și că în el se vor întoarce. Prin

atingerea pământului, prin sărutarea lui se formează o legătură extraordinară a omului cu acel loc. Pentru că este considerat un simbol al belșugului și al stabilității, se spune că dacă patul nupțial este așezat direct pe pământ, cuplul va fi de nedespărțit și foarte fertil.

Între Adormirea Maicii Domnului și Ziua Cucului nu e bine să se are pământul sau să fie lovit decât în cazul anumitor ritualuri (Plugușorul), pentru că el se odihnește și cine îl deranjează va avea de suferit.

PĂPUȘĂ - Omul a fost făcut după chipul și asemănarea Domnului, iar omul, la rândul său, este un creator: păpușile și calculatoarele, sunt, într-adevăr, copii ale naturii, dar nu pot avea, bineînțeles, scânteie divină. Deosebit de relevantă în acest sens este cunoscuta poveste "Vrăjitorul din Oz". Păpușile sunt jucării prin care copiii învață mai multe despre ei, despre rolurile cu care vor fi investiți de societate etc. E bine ca fetițele să iasă pe afară cu o păpușă, pentru a nu fi deochiate. Se mai spune că nu e bine să se ardă păpușa pe care a avut-o un copil, pentru că acesta va fi mai vulnerabil.

De multe ori păpușile sunt create și pentru a aduce faloase omului, nu numai pentru divertisment. Astfel, pentru a exista un păzitor pe câmp în timp ce omul este plecat, se confecționează sperietori, păpuși de paie cu ajutorul cărora ciorile și alte păsări dăunătoare sunt ținute departe.

Păpușile sunt foarte folosite în magie, mai ales în cea erotică. Astfel, când mirele ia zestrea miresei, aceasta poate să pună în cufăr o păpușă și soțul ei va fi tăcut precum păpușa. Tot mireasa e bine să aibă asupra ei o păpușă când merge la biserică, pentru că în acest fel vrăjile și farmecele nu se vor prinde de ea.

Foarte renumite sunt vrăjile practice de Vodoo. Prin confecționarea unor păpuși, anumite persoane erau luate în stăpânire sau li se putea provoca chiar moartea. La români există un ritual asemănător acestor practici, pe care îl realizează iubitele trădate. Ele fac două păpuși, una din pământ și cealaltă din ceară. Prima reprezintă persoana care vrăjește, iar a doua este iubitul trădător. Păpușile sunt puse lângă un foc și descântate. Cea de ceară se topește, la fel cum bărbatul se va usca de dor fără femeia pe care a trădat-o.

PĂR (pom fructifer) - Perioada de graviditate a unei femei poate fi ușurată dacă i se pun pere în cameră în prima parte a perioadei, dar trebuie să se renunțe la ele după luna a cincea, căci pot cauza o naștere prematură.

Cine visează o pară înseamnă că e plin de dorințe și poate obține foarte multă satisfacție din relația în care se află implicat.

Florile de păr erau folosite de chinezi ca simbol al doliului.

PĂR (podoabă capilară) - Părul este un simbol al vitalității și este foarte legat de viața afectivă și sexuală. Astfel, se spune că bărbații păroși sunt parteneri foarte buni, dar cam violenți și foarte geloși. În schimb, bărbații cu o pilozitate mai puțin accentuată nu au foarte multă energie sexuală și sunt mai vulnerabili, mai influențabili și mai instabili. Barba este un semn de virilitate, dar poate să reprezinte un om care are multe de ascuns. Bărbații care poartă barbă pot fi victimele unor pasiuni ascunse, iar cei care își lasă părul lung suferă de un complex matern și le este greu să-și asume responsabilități de soț și părinte.

Femeile cu părul scurt sunt mai băiețoase, mai impunătoare și revendicative, pe când cele cu părul lung sunt mai romantice și mai stabile din punct de vedere emoțional. Dacă o femeie își poartă părul strâns în coadă este ordonată și are un bun control al vieții afective, iar femeile care își lasă părul pe umeri sunt pătimașe și impulsive. Fecioarele vântului, lelele, Rusaliile (vezi **IELE**) și sirenele sunt reprezentate ca niște femei cu părul despletit. În general, părul este una din podoabele femeilor, de care acestea au foarte mare grijă, pentru că le ajută să-l atragă pe cel drag (vezi **PIEPTÂN**).

Cine vrea să aibă părul frumos trebuie să toarne la rădăcina unui nuc apa cu care s-au spălat pe cap; iar firele care îi cad când se piaptănă să le ascundă în scorbura aceluiași copac. Când copilul este tuns pentru prima oară trebuie să i se ia o şuviță de păr și să i se îngroape la rădăcina unui copac; astfel părul său va crește bogat ca și coroana pomului. Părul fetițelor e bine să fie pus la rădăcina unei salcii. De altfel, în ziua de Florii fetele își pun salcie în păr, pentru ca acesta să le crească lung și frumos ca acest arbust. De Sf. Toader, fetele piaptănă coama și cozile cailor, rugându-se să aibă un păr bogat și lung ca al acestora. Se spune că nimeni nu trebuie să se tundă luna, joia și duminica, căci își tunde norocul.

Femeia gravidă nu trebuie să-și facă noduri în păr, căci poate naște un copil limbut.

PĂSTOR - Ca și pescarii, vânătorii sau pădurarii, păstorii sunt oameni ai naturii, care rămân legați de tot felul de forme de magie naturală. În general păstorii sunt oameni foarte buni, care au o relație nemijlocită cu divinul; ei sunt asemănați lui Isus Hristos, păstorul sufletului. Relația specială pe care o au cu divinitatea este relevată și de faptul că majoritatea oierilor sunt buni artiști. Ei stăpânesc foarte bine instrumente precum fluierul, naiul, buciul etc. Prin sunetele lor, aceste instrumente alungă răul și aduc Duhul Sfânt printre muritori.

Având parte de un trai nomad, datorită transumanței, viața lor se aseamănă cu cea a sihaștrilor, cel puțin pentru o jumătate de an. Fiind departe de

așezările omenești, oierii obișnuiau să se închine la copaci și să își depună legământul de păstrare a ordinii divine. Apoi lăsau un semn pe copacul la care se închinaseră și se întorceau la el după un an de zile. Dacă acesta se uscase între timp, era un răspuns de la Dumnezeu din care ei înțelegeau că nu le-au fost iertate păcatele și mai aveau de pățimit. Dacă pomul era verde și frumos, păstorii plecau cu inima ușoară. Printre păstori se aflau și foarte mulți vraci, care știau să vindece foarte multe boli ale vitelor, dar și omenești.

Păstorii sunt niște supraoameni, atât prin darurile lor, cât și prin viața austeră pe care o duc. Iubirea păstorilor este una încărcată de dor, pentru că ei stau în cea mai mare parte a timpului fără femei. Prezența femeilor la stână este de rău augur. În anumite perioade ale anului, ei nu aveau voie nici să întrețină relații sexuale, pentru a nu afecta producția de lapte. Dacă un cioban își părăsea oile pentru o oră de iubire, era un păcat foarte mare.

PĂTLAGINĂ - Un aliment foarte hrănitor, pătlagina este foarte indicată și pentru tratarea tusei rebele.

PĂUN - Pasăre deosebit de frumoasă, despre care se spune că a fost pedepsită de Dumnezeu pentru infatuarea sa, să nu poată avea un viers plăcut, pe măsura frumuseții sale, ci doar un țipăt. Astfel, păunul este legat de frumusețe și mândrie. Este o pasăre solară și o promisiune pentru cunoaștere și fericire. Grecii, indienii și alte popoare o considerau un simbol al divinității și al regalității. De asemenea, păunul este și un simbol pentru tinerii frumoși, după care tânjesc fetele.

Se spune că și Dracul poate lua chip de păun, de aceea păunița își ascunde ouăle. Fetele folosesc penele păunului în vrăji de stimulare a satisfacției în iubire. Cu ajutorul acestor pene, ele devin mai frumoase și mai atrăgătoare pentru ochii flăcăilor. În schimb, se știe că, dacă o persoană folosește prea multe bijuterii sau farduri și dă dovadă de infatuare, se poate spune despre ea că "s-a împăunat".

PÂINE - "Pâinea cea de toate zilele" este alimentul pe care zeii l-au binecuvântat. În afară de faptul că este foarte gustoasă și foarte hrănitoare, ea are tot felul de virtuți magice și medicale. Simbolistica sa este strâns legată de cea a grâului (vezi **GRÂU**) și, în general, a iscat numeroase superstiții:

- La români nu lipsește pâinea și sarea din casă; se spune că aceste alimente pot alunga spiritele rele. Astfel, dacă o persoană este întâmpinată cu pâine și sare nu are cum să facă vreun rău, iar pentru ca pruncul să fie sănătos, e bine să i se pună pâine și sare în pătuț.

- Dacă se pune pâine în rachiul bețivilor, aceștia nu vor mai bea.
- Pâinea este hrana principală care se împarte pentru morți. Se spune că nu e bine să se împartă mâncare fără pâine, pentru că pomana nu va fi primită. În schimb, dacă cineva împarte doar o bucată de pâine va reuși să neliniștească sufletele morților din familie.
- Cine rupe o pâine în două bucăți egale și o mănâncă cu cineva, acea persoană îi va deveni prietenă, dar nu e bine ca cineva să mănânce bucata de pâine din care a început altcineva, pentru că îi va deveni dușman.
- Se spune că priceperea și bunătatea unei femei pot fi probate după gustul pâinii pe care-l face. De asemenea, dacă într-o casă sunt numai necazuri, pâinea nu mai iese bună.
- Pâinea poate fi și un instrument de prezicere a viitorului. După cum îi place pâinea, o femeie poate afla ce bărbat va avea. Dacă îi place pâinea tare și coaja, va avea un bărbat puternic, iar dacă îi place cea moale, va avea unul slab.
- Femeile care mănâncă marginea pâinii sunt foarte plăcute de bărbați.
- Femeia însărcinată nu trebuie să mănânce pâine întoarsă pe vatră, căci i se va răsuși copilul în burtă și va avea o naștere foarte grea.
- Cine va mânca pâinea uitată în cuptor va fi uitat de lume.
- Când se așează pâinea invers, se spune că Fecioara Maria plânge, iar acest lucru poate atrage nenorociri.
- După ce se scoate pâinea din cuptor e bine să fie udată, pentru a avea moarte ușoară.
- Dacă se face o cruce pe pâine înainte de a fi tăiată, ea va dura mai mult timp.
- Nu e voie să se înfigă cuțitul în pâine, pentru că va suferi un suflet nevinovat.
- Cine aruncă pe 1 ianuarie o coajă de pâine în puț poate fi sigur că nu va duce lipsă de apă în acel an.
- Cine arde pâine va fi victima unor întâmplări teribile.
- Ultimul duminicatul de pâine nu trebuie lăsat pe masă, căci dușmanii vor deveni mai puternici.
- Cine mănâncă pâine cu unt și îi cade felia cu partea unsă în jos trebuie să știe că nu va avea o zi plină de noroc. Dacă însă îi cade invers, va trăi o zi plină de satisfacții (vezi **ALUAT, FĂINĂ, GRÂU**).

PÂNTEC - Pântecul este ogorul pe care crește o nouă viață, este prima casă pe care o are omul.

Se spune că femeile cu pântec strâmt sunt mai puțin fertile și vor avea sarcini mai grele.

PELICAN - Este o pasăre a cărei semnificație se apropie de cea a berzei. Ea reprezintă dragostea pentru copii.

PELIN (vezi **ABSINT**) - Pelinul este o plantă amară, care se culege de Rusalii și este păstrată un an întreg în casă, pentru că poate fi folosită cu diverse ocazii. Împreună cu usturoiul, este cel mai bun leac contra spiritelor rele, al strigoilor și împotriva deochiului. E bine să se afume din când în când casa și staulul vitelor cu pelin, mai ales de Sf. Andrei și de Sf. Gheorghe. De asemenea, bolnavii de "ceas rău" sau luați de lele pot fi vindecați dacă sunt afumați cu pelin. Se știe că una din plantele cu care sunt dotați Călușarii este pelinul. Înainte de Sf. Gheorghe se sfințesc pelinul, leușteanul și bozul, plante care se pun în staulul vitelor și la ferestre, pentru a nu lăsa strigoaicele să-și facă de cap.

PEPENE - Simbol al fecundității, mai ales prin multitudinea de semințe, pepenele roșu este asociat cu organul sexual feminin. Astfel, bărbatul care-și dorește o femeie poate să-i ofere o felie de pepene roșu. Pepenele este, de asemenea, un simbol al înțelepciunii și al cunoașterii; se spune că cine mănâncă acest fruct va putea înțelege mult mai multe lucruri.

PERDEA - Este un simbol al misterului, mai ales al celui erotic și feminin. În multe țări arabe femeile umblă și astăzi acoperite de văluri, pentru a-și arăta bogățiile numai în fața soților lor. Mireasa poartă și ea un văl pe față, pe care îl ridică numai la cererea preotului.

PERLĂ - Sunt pietre care iau naștere în adâncul mărilor, înăuntrul unei scoici. Ele sunt asociate cu Luna și cu feminitatea și se oferă în zilele de luni sau în luna iulie, deoarece se crede că stimulează fertilitatea. De asemenea, praful de perlă este un foarte bun afrodiziac și poate vindeca frigiditatea. Femeile foarte sensibile sau timide nu e bine să poarte perle, pentru că vor deveni și mai vulnerabile.

PERUZEA - Pentru că se spune că întărește voința, cine vrea să aibă putere asupra unei persoane poate să-i dea în dar o astfel de piatră, iar pentru ca efectul să fie maxim, ea trebuie oferită ziua, la lumina soarelui.

PESCĂRUȘ - Aceste păsări foarte frumoase evocă prin țipătul lor plânsul, dorul, durerea după cineva drag. Se spune că dacă vin mulți pescăruși pe malul lacului înseamnă că în larg este furtună, iar dacă zboară aproape de apă, va ploua în curând.

Despre pescăruși se spune că sunt păsări care conferă virtuți magice. Astfel, cine va găsi un ou de pescăruș va putea să prevadă viitorul, iar cine vrea să întinerească trebuie să prindă 9 pescăruși și să-i mănânce chiar de ziua sa.

PESCUIT - Nu e bine să se înceapă o campanie de pescuit în zilele de vineri. De asemenea, un preot la bordul vaporului sau bărcii de pescuit poate prejudicia campania. Ghinion aduce și rostirea vorbelor: "Pescuit bun", dar dacă cel căruia i s-au adresat se poartă de parcă nu ar fi auzit nimic, rezultatele vor fi bune. Nu e bine să se treacă cu barca peste lumina pe care o lasă Luna asupra apei, căci pescarul nu va prinde nimic, iar ambarcațiunea va fi vrăjită. Pentru a alunga ghinionul de la o barcă de pescari care nu a prins nimic e bine să se arunce ceva pe una care a avut o campanie foarte bogată. Pescarii se feresc să plece la treabă în sărbătorile morților, pentru că majoritatea peștilor prinși vor fi morți și, în general, nu se calcă în barcă cu piciorul stâng, pentru că gestul atrage ghinion.

PEȘTE - Vietuitoare a adâncurilor, peștele este un reprezentant al elementului Apă. El aduce fertilitate, aduce ploaia care fecundează pământul. Prin tăcerea sa, peștele este simbolul înțelepciunii, dar și al iubirii cristice, necondiționate. Chinezii consideră că peștele aduce noroc și îmbelșugare. Egiptenii le interziceau regilor să mănânce pește, deoarece credeau că sufletele evolute se transformă în pești. Pentru creștini, peștele este un simbol al învierii, al renașterii, deoarece Isus, când a înviat, a mâncat pește. Astfel, pentru a fi sănătos tot anul, e bine să se mănânce pește de Paști și de Florii.

Apa cu care se spală peștele nu trebuie să fie aruncată în casă, căci va aduce certuri în familie.

Cine vrea să fie iubit poate să sufocă un pește în gură și să-l dea persoanei râvnite. Dimpotrivă, cine are ciudă pe cineva poate sufoca un pește la subțioară, după care îl poate oferi la masă persoanei respective.

Dacă o femeie visează un pește care se zbate, va avea un copil.

Nativii zodiei Pești sunt oameni foarte buni, dar puțin cam leneși. Nu le place cearta și pot iubi mai multe persoane în același timp. Pot fi timizi și vulnerabili, de aceea de regulă sunt cam singuratici. Bărbații sunt predispuși a bea destul de mult.

Se spune că semănăturile din zodia Racului vor crește sucite, dar cele din cea a Peștelui vor crește frumoase și bogate.

PEȘTERĂ - Pe de o parte, peștera este pântecul etern, prima casă, primul templu, pe de altă parte este un lăcaș al monștrilor, al oamenilor certați cu legea și al spiritelor malefice. Indiferent de sensurile care i se atribuie, pește-

ra este, înainte de toate, un receptacul al energiilor pământești. Ea este un loc plin de mistere, folosit foarte mult timp pentru inițieri și magie. De multe ori peștera a fost asemuită cu adâncurile sufletului. Foarte mulți înțelepți au locuit, cel puțin pentru o vreme, în peșteri. În acest întuneric desăvârșit ei au primit lumina divină și căldura iubirii dumnezeiești.

Vederea unei peșteri în vis anunță aflarea unor lucruri profund răscolitoare. Cine visează că intră într-o peșteră poate să se aștepte la o perioadă de suferință și de singurătate. În schimb, persoana care se visează ieșind din peșteră își va recăpăta speranța.

PIATRĂ - Cine are nevoie de protecție pentru o acțiune riscantă trebuie să ia o piatră și să o arunce cu mâna dreaptă într-un loc sfințit. Se spune că pietrele care cad din văzduh, aeroliții, feresc de tunete, dacă sunt ținute în pălărie, la fereastră sau pe acoperiș. Piatra din cuibul vulturului este foarte indicată pentru inducerea unui somn profund și regenerant, iar despre piatra din cuibul rândunelei se spune că întărește vederea. Piatra dintr-o scobitură a copacului poate fi pusă chiar în dreptul organului afectat, căci va prelua toată energia negativă și va aduce vindecarea. Ulterior, această piatră trebuie ascunsă, îngropată în pământ, pentru a nu mai fi folosită de altcineva.

Pietrele imense, care au luat forme semnificative pentru om, sunt considerate adevărate obiecte de cult naturale (ex. Babele din Munții Bucegi). Piatra de pe mormânt este un garant că acea persoană nu se va ridica să tulbure existența celor vii.

Pietrele prețioase sunt cele care au luat naștere din lacrimile stelelor. Ele sunt patronate de câte o planetă și, în felul acesta, influența lor asupra organismului este diferită.

PIAZĂ - Piezele sunt duhuri purtătoare ale norocului sau ale ghinionului. Piaza bună este cea care facilitează un destin favorabil, iar cea rea aduce numai nenorociri și pierderi. Aceasta din urmă are tot felul de mesageri sau se întrupează ea însăși în șarpe, broască, cucuvea etc. Prin aceste pieze se manifestă Ceasul Bun sau Rău (vezi **CEAS**).

PICIOR - Toate acțiunile, chiar cele puțin importante, trebuie începute cu piciorul drept (coborâtul din pat, intrarea undeva, începutul dansului, al unei călătorii etc.) (vezi **INCĂLȚĂMINTE, URMĂ**). Nu e bine ca părintele să-și sărute odrasla pe picioare și mai ales pe călcâi, căci aceasta va fi obraznică și va călca peste cuvântul său.

Dacă o femeie stă picior peste picior, îl leagă pe cel de deasupra ritmic, iar privirile ei caută un anumit bărbat, este un mesaj că îl place și vrea să se apropie de el. Dacă un bărbat dă din picior foarte repede și evită privirile, are ceva de ascuns și își dorește să fi fost în altă parte. Se spune că cine își leagă picioarele la masă îl leagă pe Diavol.

Se zice că cine calcă pe altcineva pe picior, din greșală, va avea o mică supărare. De asemenea, în timpul cununiei religioase, cel care îl va călca primul pe picior pe partener, acela va dicta în căsnicie.

Există expresia "a pune piciorul în prag", prin care se reflectă manifestarea brutală a autorității.

PIEPT - În piept se află organul vital - inima (vezi **INIMĂ**) - și sediul sentimentelor și al sufletului. El este împodobit de sâni în cazul femeilor (vezi **SÂN**).

Bărbații care umblă cu cămașa desfăcută, cu pieptul gol, sunt impetuoși și pasionali.

PIEPTĂN - Pieptenele are rol de stimulare a fertilității și a sentimentelor, dar și de îndepărtare a încurcăturilor. Descurcând părul, despre pieptăn se spune că descurcă și mințile. El este asociat uneori cu pădurea sau cu dinții animalelor, motiv pentru care femeile nu se pieptănă în anumite zile, pentru a îndepărta lupii (Sf. Andrei, Sf. Dumitru). Nici de Alexii nu e bine să se folosească acest instrument, pentru că atrage venirea multor jigăni în casă. În general, nu e bine să fie lăsat seara pieptănul la fereastră, căci îngerul păzitor nu va mai intra în casă.

Dacă unei persoane îi cade pieptănul din mână, nu are motive să se bucure, pentru că i se va întâmpla ceva neplăcut. Tot ce poate face este să-l ia repede, să-l șteargă cu o cârpă și, astfel, va evita evenimentul.

Pieptănul mai este folosit și în magia premaritală, pentru aflarea viitorului soț. Cu el se îmbunează și făpturile despletite ale aerului - lelele, Rusaliile. De asemenea, nu poate lipsi de pe tava cu care sunt întâmpinate Ursitoarele.

PIERDERE - Cine pierde ceva dis-de-dimineață va avea o zi nefastă.

Cine vrea să găsească obiectele pierdute poate să se folosească de o ramură de alun. De asemenea, persoanele născute în zodia Scorpionului pot găsi obiecte de valoare pierdute.

PIERSIC - Florile de piersic, prin mirosul lor minunat, sunt un simbol al iubirii romantice, iar fructul este asociat cu energia și satisfacția sexuală.

PIN - Bagheta din lemn de pin este foarte bună pentru găsirea minelor de plumb.

Pinul este foarte apreciat și în medicina populară. Decoctul de pin este indicat împotriva bronșitelor, traheitelor sau pneumoniilor.

PIPER - Este un bun afrodisiac, deoarece stimulează energiile vitale. De asemenea, este indicat în cazul unei digestii leneșe, în astenii și anemii.

Dacă se varsă piperul pe masă, familia va asista la un mare scandal, care poate degenera și în acte de violență. Astfel, se spune că cine vrea să bage zădărnici în casa cuiva presară piper în curte sau în interiorul locuinței.

PIR - Este o buruiană cu rădăcini foarte puternice, de aceea terenurile pline de pir nu sunt roditoare.

In cultura noastră
PISICĂ - Este un animal capricios, când rapid, când leneș, când blând, când sălbatic. În general este asociată femeii. În Egipt era un simbol pentru iubita năbădăioasă. O femeie "ca o pisică" este plină de mister, magnetică, lascivă și înclinată spre o viață luxuoasă.

Pisica este cea care încarnează șiretenia și agerimea. Ea cade întotdeauna în picioare și se spune că are 7 vieți. Astfel, pisica este pusă în legătură cu forțele întinericului. Se spune că Împielitul ia chipul pisicii sau poate să intre în ea. Din acest motiv nu e bine să se cheme pisica noaptea, iar dacă miaună la ușă, nu trebuie lăsată să intre în casă. Tot despre pisică se spune că, dacă apucă să sară peste un om mort, acesta va deveni strigoi. Pisica neagră se spune că are pe Necuratul în dânsa; de cele mai multe ori vrăjitoarele au câte o pisică neagră. Dacă unei persoane îi taie calea o pisică neagră, e bine să facă trei pași înapoi și să se rotească în loc, altfel va avea numai ghinioane.

Fetele folosesc pisica într-un rit de magie erotică. O pun sub o copaie și bat cu ce apucă pe fundul acesteia. Apoi ridică covata și pisica va ieși de acolo speriată. Pe cea pe care va sări, aceea se va mărita cel mai curând.

Pisica, prin torsul ei, aduce liniștea și bunăstarea într-o familie. Cuplurile căsătorite și fără copii e bine să-și cumpere o pisică, căci ea se va ruga la Dumnezeu să le dea acest dar. Se spune că pisicilor nu le plac casele fără copii.

Multe popoare consideră pisica drept o mare înțeleaptă. Și la români există în basme și legende pisici sau motani plini de virtuți.

PIVNIȚĂ - Are semnificații care o apropie de cea a peșterii și a gropii (vezi **GROAPĂ, PEȘTERĂ**). Pentru că în ea se păstrează alimente și lucruri de rezervă, pivnița este memoria acelei case. De asemenea, ea este locul în

care stafiile și strigoii se simt cel mai bine. Astfel, nu trebuie uitat să se depoziteze în pivniță usturoi și pelin.

PLANTĂ (vezi **IERBURI**)

PLASĂ (vezi **NĂVOD**)

PLÂNS - În general plânsul este semnul unei dureri. Omul plânge când a pierdut ceva, când este bolnav, dar și când se căiește pentru faptele sale. Lacrimile amare ușurează sufletul omului, îl spală și îl pregătesc pentru o nouă etapă de viață (vezi **LACRIMI**). Copiii mici care plâng excesiv sunt considerați bolnavi și se folosesc tot felul de descânțece și ritualuri pentru a-i scăpa: sunt alăptați în pragul casei, se fură pentru ei apă de la fântâna unei case cu copii sănătoși și veseli etc.

PLOAIE - Ploile anunță fecunditatea și belșugul. Există însă și ploi care provoacă inundații și atunci este vorba de pedepse dumnezeiești.

Pentru aducerea ploii, o femeie gravidă e bine să arunce, fără să o vadă nimeni, un ciur străin într-o fântână. Sau se mai obișnuiește să se ude o fetiță cu apă, după care să fie determinată să plângă.

"Paparudă" este numele jocului ritual de stimulare a ploii. Mai multe fetițe se dezbracă și se împodobesc cu frunze de boz. Ele merg în curțile oamenilor, dansează, cântă și fac un adevărat tăraș, pentru a destupa cerurile și a da drumul ploii. Oamenii le primesc cu foarte mare drag și întregesc ritualul, stropindu-le cu apă și apoi spălându-le pe picioare. Se spune că "paparudele" aduc noroc; membri familiilor vizitate vor fi mai sănătoși, mai fertili și mai bogați. Acest dans se practică joia, fie între Paști și Rusalii, fie în a treia joi după ultima sărbătoare. Dacă vara este prea secetoasă, fetițele pot să se costumeze în oricare joi vor ele. În schimb, când plouă prea mult, fetițele cântă:

"Cărămidă lucitoare,

Dă, Doamne, să fie soare!"

PLOP - Este un arbore singuratic și misterios. Foșnetul frunzelor sale seamănă cu o stare de nerăbdare, cu o neliniște și o nemulțumire. Creștinii nu îl plac prea mult, pentru că din el a fost făcută crucea lui Isus Hristos. Se spune că Maica Domnului a vrut să se adăpostească la umbra lui, dar el și-a ridicat crengile.

În general, nu e indicat ca cineva să se adăpostească sub plop în timpul unei furtuni, pentru că acesta e primul asupra căruia se abate trăsnetul.

PLUG - În noaptea de Sf. Gheorghe, cine vrea să vadă strigoaicele, fără a fi văzut, deci fără să pătească nimic, poate să alăture două pluguri și să pună peste ele o grapă. Dacă e curajos, trece pe sub grapă și va putea nu doar să le vadă, ci să le și urmărească fără să fie văzut. Dacă nu are atât de mult curaj, poate rămâne sub grapă, pentru a le urmări cu privirea.

PLUMB - Metal guvernat de planeta Saturn, este simbol pentru austeritate și boală. Din plumb se fac gloanțele, așa că cine vrea să fie invulnerabil la ele trebuie să aibă asupra sa un glonț din trupul unei capre negre sau un fir din larba Fiarelor.

Cine vrea să găsească plumb se poate folosi de o nuielușă de pin.

POARTĂ - Poarta casei este un simbol pentru cea a sufletului, iar deschiderea ei înseamnă o invitație în intimitatea proprie. Pentru a feri casa de rele, e bine să fie la poartă un fir de usturoi sau să se pună după ușă o mătură. Pentru sănătate și fericire, trebuie să se atârne vâsc sau un ban de argint de poarta casei. Seara nu e bine să se lase poarta descuiată, pentru că pot intra spirite rele. Dacă un străin solicită găzduire, este bine ca, înainte de orice, să i se ofere din poartă pâine și sare, pentru a nu putea face nici un rău, chiar dacă își propusese așa ceva. De Anul Nou fetele trebuie să deschidă poarta de cu seară, pentru că se vor mărita în anul care urmează.

POD (pe ape) - Dacă alaiul nunții trece peste un pod, e bine ca mirii să-și facă semnul crucii, altfel, dacă acel pod se va dărâma, căsnicia lor va avea de suferit. În general nu e bine ca cineva să treacă o apă al cărei pod s-a dărâmat, pentru că va avea necazuri odată ajuns dincolo.

PORC - Cu toate că este un animal murdar și leneș, porcul este un simbol al sănătății și prosperității. Dacă într-o gospodărie se îmbolnăvește porcul, e semn că familia respectivă a greșit cu ceva față de Dumnezeu. În ziua de Ignat, când se taie porcii, e bine ca membrii familiei să se picteze pe față cu sânge de porc, pentru a fi sănătoși. Tot atunci nu e bine să se dea de pomană făină și sare, pentru ca porcii să nu se îmbolnăvească.

Dacă porcii umblă cu paie în gură, e semn că vremea se va strica.

În noaptea de Anul Nou, o fată care iubește pe cineva poate lua două fire de păe de porc, pe care să le arunce în foc; dacă ele se răsucesc unul spre celălalt, înseamnă că fata se va uni cu iubitul ei.

PORTOCALĂ - Este un fruct asociat purității, dar și perioadei în care fata este coaptă și poate fi inițiată în misterele vieții. În China, cine oferea unei fete portocale înseamnă că o dorea de soție. Și astăzi mai e valabil, în sensul că un bărbat îndrăgostit care-i oferă portocale iubitei îi va stimula interesul.

PORTOCALIU - Culoare a dorinței, a orgoliului, dar și a strălucirii, a originalității și a inteligenței combative. Persoanele care preferă portocaliul sunt vesele, spontane, foarte atrăgătoare, dar orgolioase.

PORUMB - Prin culoarea sa galbenă, porumbul este un aliment binecuvântat de zei. Pentru ca păsările să nu atace recolta de porumb, în prima zi de semănat se ia un pumn de boabe și se aruncă în sus, cu ochii închiși. Se spune că așa cum omul nu le vede, nu le vor vedea nici răpitoarele.

PORUMBEL - Este pasărea păcii și a înțelegerii; astfel, întâlnirea unui porumbel este de bun augur. Cine vrea să-și adune porumbeii hoinari, trebuie să pună un craniu de om în porumbar.

Despre doi îndrăgostiți se spune că sunt "ca doi porumbei".

POTÂRNICHI - Sunt păsări care trăiesc singuratice. Expresia "s-au răspândit ca potârnicile" semnifică destrămarea unui clan, a unui grup de prieteni.

POTCOAVĂ - Acest obiect aduce numai bine și este un simbol al norocului. Cine găsește o potcoavă e bine să-și pună o dorință și să o arunce peste cap, fără să se uite unde a căzut.

Dacă se reazemă o potcoavă de vatră sau se pune sub prag, spiritele rele și vrăjile nu se vor putea apropia de casă.

Cine vrea să-i cadă o găină cloșcă trebuie să ia o potcoavă găsită și să o pună în cuibar.

PRAG - Nu e bine ca cineva să stea de vorbă în prag cu ușa deschisă, mai ales după apusul soarelui. De asemenea, nu e de bun augur ca o persoană să intre într-o casă al cărei prag nu este bine fixat și se mișcă.

Pentru ca pruncul să fie ferit de deochi, este lovit ușor de trei ori de grinda casei sau de prag, iar copilul care plânge poate fi potolit dacă este alăptat în pragul casei.

Cine vrea să-și apere casa de rele trebuie să pună un ban de argint la prag, iar pentru a aduce norocul în casă, se poate pune o potcoavă sub prag

(vezi **POTCOAVĂ**). Când se scoate sicriul cu mortul din casă, trebuie lovit de trei ori de prag, pentru că el mulțumește astfel acelei case care l-a găzduit și își ia rămas bun de la ea.

“A pune piciorul în prag” înseamnă a exercita puterea și autoritatea în mod radical, dacă e nevoie chiar prin forță.

PRENUME - În momentul când este botezat, fiecărui om i se trasează un destin și un caracter. Se spune că oamenii care au mai multe prenume sunt mai fericiți, dar pot să aibă mai multe șanse de a trece prin situații care le amenință viața decât cei cu un singur prenume. Se spune că un om nu poate fi înțeles cu adevărat decât dacă “i se trăiește numele”.

Dacă un tânăr este foarte bolnav sau în pericol de moarte, moașa poate să-l boteze fără preot. Ea îi va pune numele Ion, dacă este băiat, sau Maria, dacă este fată. Astfel, se spune că tânărul va putea trece de această cumpănă a vieții.

PREOT - Cine întâlnește un preot și nu are asupra sa un obiect de argint pe care să-l atingă va avea ghinion. Prezența preotului la pescuit și la vânătoare face ca acestea să eșueze.

Dacă preotul trebuie să plece în afara localității, el poate proteja parohia în continuare, dacă ia asupra sa o bucată de pământ.

PREPELIȚĂ - Se spune că sunt păsări benefice, a căror carne poate vindeca orice boală, însă nu e bine să fie omorâte, pentru că sunt protejate.

PRIVIGHETOARE - Pasăre renumită pentru viersul său minunat, al cărei nume vine de la faptul că ea cântă noaptea, (pri)veghind asupra somnului lin și alungând spiritele răuvoitoare. Viersul său prevestește mereu ceva benefic. Se spune despre cineva care are glas frumos că este o “privighetoare”.

Există superstiția că cine mănâncă o inimă de privighetoare nu va închi- de un ochi toată noaptea care va urma.

PRIVIRE - Este primul contact dintre oameni; caracterul unui om poate fi deslușit după felul cum privește (vezi **OCHI**). Privirea poate fi și un canal energetic, prin care se poate răpi vitalitatea (vezi **DEOCHI**).

PROCES - Cine își pune pălăria invers sau se încalță din greșeală cu o șosetă de o culoare și cealaltă de altă culoare va avea curând un proces.

PROSOP - Este un simbol al curățeniei și al intimității.

Se spune că, dacă doi oameni se șterg pe același prosop, se vor certa. Nu e bine să se dea în dar un prosop, pentru că anunță despărțire.

PRUN - Dacă se agață o ramură de prun înflorită la sobă, aceasta va proteja întreaga familie de dureri de gât.

PUI - Dacă se pune pe foc coajă de ou sau lemn din cuibul lor, puii nu se vor mai îngrășa.

Un pui care iese din coajă în Vinerea Mare își va schimba penele în fiecare an, la aceeași dată. Puii negri au darul de a găsi banii pierduți.

Se spune că din oul unei puicuțe negre se naște spiridușul (vezi **SPIRIDUȘ**).

PUPĂZĂ - Se spune că a fost soția cucului. În general, cântecul ei este de bun augur, cu excepția cazului în care este auzit dimineața, pe nemâncate.

PURICE - Se spune că sunt insecte care au prins viață din lacrimile înclaudate ale lui Satan, când a fost izgonit de Dumnezeu. Se crede că cine vrea să nu aibă purici e bine să nu le pronunțe nume de Alexii, iar cine vrea să scape de ei trebuie să prindă 9 și să-i ducă la o răspântie. O altă metodă este cea în care femeia se dezbracă și iese afară din casă de Crai Nou. Sau, dacă în ziua de Paști se taie un cocoș negru, iar cuțitul, cu sânge cu tot, se înfige în spatele ușii, toți puricii se vor strânge pe el.

Puricii sunt foarte agitați în timpul furtunilor sau al ploilor. Atunci pișcă mai abitir ca oricând și pot face tot felul de lucruri vătămătoare chiar pentru ei - este perioada când pot fi găsiți înecați.

PUȚ (vezi **FÂNTÂNĂ**)

R

Frumos **raiu** îi lumina
Cum e legea **raiului**,
Din vecia veacului

(Colind)

RAMURĂ - Este simbolul vieții, al dragostei și al omagiului adus eroilor. În religia creștină, ramura este privită prin prisma sacralului, căci, înainte de a muri, Isus a binecuvântat ramurile de măslin și de palmier. De aceea se crede că, atunci când se va usca ultima ramură din măslin din Ierusalim, va sosi sfârșitul lumii. Aceeași idee este întâlnită și în Vechiul Testament: Noe și-a dat seama că potopul a luat sfârșit după ramura de măslin din ciocul porumbelului.

O ramură verde mai simbolizează și iubirea, dar se spune că cine pune pe foc o ramură abia înmugurită va iubi tot timpul în zadar și dragostea sa va fi luată în derâdere.

Efecte benefice au și ramurile de salcie și alun (vezi **ALUN**, **SALCIE**).

RAZĂ - Este simbolul luminii, al căii cerești și al speranței. În legende pentru copii, raza de lumină apare ca soluție la găsirea drumului destinului. De aceea se spune că e bine ca oamenii să se trezească înainte ca prima rază de soare să răsară, pentru a avea spor la toate muncile pe care le întreprind în ziua respectivă. De asemenea, când soarele e gata să apună, chiar dacă treaba nu este terminată, e necesară o pauză până când apune și ultima rază de lumină, căci altfel persoana respectivă va avea insomnii.

Cine se trezește înainte să răsară soarele în ziua de Sf. Petru va vedea merele de aur pe care Dumnezeu le trimite pe pământ cu prima rază de lumină. Se spune că cine zărește acest fenomen va avea succes în toate acțiunile pe care le întreprinde în anul respectiv. În schimb, dacă sunt nori în această zi, se spune că în anul respectiv se vor petrece multe adultere.

RĂCHITĂ - Este o plantă sacră, cu rol de protecție și cu efecte benefice mai ales în cazul nașterilor dificile. Se zice că e bine ca pătuțul noului-născut să fie confectionat din nuiele de răchită, pentru ca pruncul să fie protejat de rele și de boli.

Femeile care merg la biserică să împartă e bine să folosească coșnițe de

răchită. De asemenea, oamenii adună recolte în coșuri de răchită, pentru ca roadele să se păstreze proaspete și să nu fie mâncate de lighioane.

RĂSCRUCI - Se spune că sunt locuri bânuite de spirite malefice, de aceea la multe răscruci de drumuri s-au înălțat cruci, obeliscuri sau inscripții, ele devenind astfel un loc de reflecție pentru călătorul care trebuie să aleagă calea. Răscrucea mai simbolizează și locul unde se poate afla lumina și pacea interioară.

Referitor la răscruci există o mulțime de superstiții:

- Cine vrea să scape de ghinioane e bine să strângă gunoiul dintr-o săptămână și să-l arunce la o încrucișare de drumuri; astfel va arunca toate energiile negative care îl afectează.

- Cine găsește un obiect la o răscruce e bine să-l păstreze, ca talisman.

- Dacă localitatea este amenințată de secetă sau foamete, e bine ca oamenii să meargă la răspântii și să planteze ceva. Efortul lor va fi răsplătit, dacă păstrează secretul.

- Femeile care vor să înțarce pruncii e bine să sacrifice o găină albă la o răscruce, pentru sufletele copiilor decedați.

- Dacă cineva visează o răscruce înseamnă că va avea o întâlnire neașteptată.

- Cine vrea să nu mai fie vorbit de rău trebuie să ia un lacăt și să-l arunce la o răspântie (vezi **LACĂT**).

- Nu e bine ca oamenii să zăbovească pe înserat la răscruce, căci se spune că spiritele rele îi pocesc sau îi trimit la boală.

- Femeile îngroapă la o încrucișare de drumuri cârpe de cânepă timp de 6 săptămâni, apoi le iau, le afumă și le folosesc împotriva deochiului.

- Vrăjile de dragoste au mai mare efect dacă sunt făcute la o răscruce de drumuri.

RĂȘINĂ - Cine dorește să capete darul de a prevedea viitorul poate să inhaleze miros de rășină arsă. Același iz este folosit și pentru alungarea spiritelor malefice din preajmă.

RÂNDUNICĂ - Este o pasăre sfântă pentru români; i se mai spune și "găina lui Dumnezeu". Rândunelele nu-și fac niciodată cuib la case vrăjite sau la oameni hapsâni; casa aleasă de ele pentru a-și face cuib este o casă cu Duhul Sfânt în ea. Dacă se așează pe casă un cârd de rândunele, este un semn foarte bun.

Se spune că cine va atinge o rândunică va suferi de usturimi ale ochilor

sau 1 se va usca pielea mâinilor. De asemenea, cine dărmă un cuib de rândunici va avea o mare pierdere.

- Despre rândunele se crede că sunt păsări vrăjite, care poartă mesajele și dorul îndrăgostiților.

RÂS - Este expresia vieții și simbolul bucuriei. Se crede că cine râde capătă binecuvântarea divină. Despre copiii care râd în somn se spune că sunt mângâiați de Maica Domnului. În general, persoanele care râd sunt mult mai sănătoase și mai norocoase decât restul, deoarece se zice că râsul gonește ghinionul. Se spune că e bine când cineva râde de Paști, căci Isus îl va binecuvânta tot restul anului. Nu e bine ca cineva să râdă de necazul altuia, căci îl va ajunge râsul: dacă râde de o persoană surdă, va surzi, dacă râde de o persoană chioară, își va pierde vederea etc. (vezi **HAZ**).

RICIN - A apărut din porunca lui Dumnezeu, pentru a ține umbră lui Iona și a doua zi s-a uscat tot din porunca Domnului, fapt care l-a descurajat pe Iona. De atunci ricinul simbolizează răsturnările bruște de situație din existența umană. Astfel, cine trece printr-o perioadă grea trebuie să ia o frunză de ricin și s-o poarte cu sine, iar situația se va schimba.

Uleiul de ricin este unul dintre cele mai bune remedii împotriva constipației.

RINICHI - Cine vrea să se apere de dureri de rinichi e bine să aibă în permanență la sine o piatră de jad, dar dacă durerile s-au declanșat deja trebuie să se întindă pe jos și să pună o femeie gravidă să treacă pe deasupra sa.

ROABĂ - Este simbolul puterii umane, manifestate în trei ipostaze: intensitate, volum și liber arbitru. Dacă unei persoane i se răstoarnă din greșeală roaba pe partea stângă, înseamnă că un prieten o trădează, iar dacă roaba se răstoarnă pe partea dreaptă, e semn că va avea parte de un tovarăș fidel. Ruperea roții de la roabă prezice un mare necaz.

Dacă nu este folosită, roaba trebuie ținută cu gura în jos, fiindcă se spune că Necuratul își va face culcuș în ea și toți puii de cloșcă vor muri.

ROATĂ - Este pusă în legătură cu ciclurile vieții omului, dar și cu cele ale naturii. Simbolistica roții este asociată cu cea a cercului (vezi **CERC**) și a soarelui (vezi **SOARE**). Roata este însăși soarta, alternarea binelui cu răul, al norocului cu ghinionul.

La români, în ajunul sărbătorilor se obișnuiește să se aprindă o roată, în

jurul căreia se încing dansuri. De Sf. Ilie e bine să se aprindă o roată și să i se dea drumul pe ogoare, pentru fertilizarea pământului și înmulțirea roadelor. Ca să evite necazurile din gospodărie, oamenii aduc o roată în ogradă. Cine are casa bîntuită de greieri e bine să aducă o roată în casă și va scăpa de ei. Dacă roata morii se oprește, înseamnă că va fi o mare nenorocire în acel sat.

În unele zone roata se folosește și ca instrument de vindecare. Se duce roata la o răscruce de drumuri și cel bolnav trece de 9 ori prin ea, după care se tămăduiește.

RODIE - Este simbolul fecundității și al urmașilor, de aceea când doi tineri se căsătoresc e bine să aibă pe cap coronițe din ramuri de rodie, ca traiul lor să fie îmbelșugat, iar viața să le fie luminată de copii. De asemenea, dacă o femeie e sterilă, e bine să bea suc de rodii și va rămâne grea.

ROMB - Este simbolul dragostei și al uniunii, dat fiind faptul că el se formează din două triunghiuri identice. Se spune că cine poartă cu sine un talisman în formă de romb este ferit de toate relele.

ROȘU - Este simbolul vieții, al focului și al sângelui (vezi **SÂNGE**). De Paști, creștinii vopsesc ouă roșii, simbolizând sângele lui Isus. Totodată, roșul mai sugerează și calități războinice - lupta dintre bine și rău, dintre cer și pământ. Roșul este și o culoare a puterii, a împăraților.

Cine preferă culoarea roșu e semn că are o personalitate foarte puternică și calități de lider, dar nu e bine ca cineva să împrumute lucruri personale de culoare roșie, căci își va da toată puterea. Dacă cineva primește în dar o floare de culoare roșie e semn că acea persoană o iubește din tot sufletul și că are nevoie de dragostea sa ca să capete putere. Pentru a-și spori puterea, o ființă care se deoache e bine să poarte la vedere o panglică de culoare roșie.

Unii cred că această culoare are caracter malefic, considerând-o culoarea infernului. De aceea, nu e bine să se țină în gospodărie animale de culoare roșie, în special câini. Vrajitoarele folosesc pene de cocoș de culoare roșie, pentru ca efectul vrăjilor să fie mai puternic și de durată mai lungă. Și merele sunt roșii, și sunt prima ispită în fața căreia au cedat oamenii.

ROUĂ - Se spune că este apa cea mai pură din natură, de aceea femeile se spală pe tot trupul, mai ales în dimineața zilei de Sf. Gheorghe, cu roua de pe flori de câmp, ca să fie frumoase, sănătoase și plăcute de bărbați.

Dacă vaca nu mai are lapte, e bine să se strângă roua de pe maci, trei dimineți la rând, și să-i fie dată s-o bea. Se crede că astfel vaca va da lapte din belșug.

ROZĂ (vezi **TRANDAFIR**)

RUBIN - Piatră prețioasă, foarte apreciată ca podoabă, despre care se crede că sporește curajul și eroismul. Tot rubinul este vestitorul marilor pasiuni. Dacă cineva oferă o astfel de piatră, o face pentru a transmite persoanei respective că nimic nu-i va sta în cale pentru a o cuceri. Rubinul este foarte indicat și persoanelor timide, pentru că le redă încrederea. Cine poartă asupra sa o astfel de piatră se poate vindeca de rănilor din dragoste și va fi apărat împotriva trăznitelor. Dacă rubinul își schimbă culoarea, înseamnă că posesorul lui este trădat în dragoste.

Se spune că ținerea pe limbă a unei pietre de rubin alungă setea.

RUSALII - Se spune că sunt trei spirite feminine malefice, trei fecioare care au băut din apă vie. Ele trăiesc din timpuri străvechi și au tot felul de puteri supranaturale, pe care le folosesc cu răutate asupra oamenilor în anumite zile din an, când cântă și dansează la răscruci de drumuri (vezi **IELE**). Rusaliile se sărbătoresc la 50 de zile după Paști. Zilele în care Rusaliile au cea mai mare putere sunt: a patra miercuri după Paști, de Sf. Ieremia, adică pe 1 mai, dar mai ales în luna de dinaintea Duminicii Rusaliilor. În aceste zile malefice oamenii se feresc să lucreze, iar unii consideră că nici să răzi nu e bine. De asemenea, copiii trebuie să stea în casă, căci, dacă sunt la joacă, pot să se strâmbe și să rămână așa. Dacă în noaptea de dinaintea Rusaliilor copilul se trezește cu Luna în geam, devine lunatic. Printre relele ce pot fi cauzate de Rusalii sunt defecte fizice sau boli specifice, precum "luatul din Iele", căpierea, apucatul. Ele sunt așa de temute, încât de cele mai multe ori nici nu li se pronunță numele, ci li se spune Ele sau Dânsule. În Duminica Rusaliilor pleacă până anul viitor, când vor reveni cu dansurile lor ce nu prevestesc nimic bun. În această zi persoanele care se ceartă vor fi prinse în jocul Rusaliilor. Până la Duminica Rusaliilor nu e bine să se culeagă plante de leac, pentru că pot fi atinse de Ele.

Cine vrea să se pună la adăpost de Rusalii trebuie să poarte în sân, să pună pe pervazuri, sub pernă și în grajduri leuștean, avrămească, pelin sau usturoi. O altă metodă de a fi ferit de Ele este intrarea în jocul Călușarilor, care încep să colinde de la Înălțare până în Duminica Rusaliilor. Călușarii sunt cu toții bărbați și, pe toată durata colindatului, nu au voie să se atingă de femei. Nopțile și le petrec în Biserici, pentru a nu fi ademeniți de Iele. Jocul lor îi ferește și chiar îi tămăduiește pe oameni de Rusalii (vezi **CĂLUȘARI**).

S

*"Iar băiatul s-a cufundat în **Sufletul Lumii** și a văzut că **Sufletul Lumii** era parte din **Sufletul** lui Dumnezeu și a văzut că **Sufletul** lui Dumnezeu era propriul său **suflet**."*

(Paulo Coelho, "Alchimistul")

SABAT - Ziua Sabatului reprezintă a 7-a zi, Sâmbăta, cea în care Domnul s-a oprit din Creație pentru a se odihni și a se bucura de propriile realizări.

Evreii păstrează această zi pentru activități spirituale, căci Sabatul desemnează o ruptură în timp, care este dedicată Domnului, eternității și divinității. Se spune că în vremuri foarte îndepărtate, Sabatul era sărbătoarea Lunii Pline, care se celebra foarte zgomotos. În timp, această sărbătoare s-a extins la toate cele patru faze ale lunii (primul pătrar, al doilea, Luna plină și Luna Nouă).

Creștinii sărbătoresc puterea nelimitată a Domnului Duminica, iar pentru ei sâmbăta nu este prea plăcută, căci este legată mai mult de vrăjitoare. Se spune că în nopțile de sâmbătă - mai ales în cele cu lună plină - vrăjitoarele pleacă de acasă pe horn și zboară călare pe măhuri sau bețe de alun până la luminișurile din pădure, unde se dedau dezmățului și plănuiesc tot felul de fărădelegi.

SAC - Cine merge la moară e bine să ia în căruță un număr de saci impar, altfel va avea ghinion. Dacă se rupe un sac plin e semn că anul viitor va fi secetos.

SAFIR - Această piatră nocturnă, de culoare albastră, reprezintă inima pură, plină de speranță. Hainele Fecioarei Maria sunt de culoarea safirului. Astfel, se spune că piatra aduce pacea în suflet, îndepărtează pasiunile violente, ferește de trădări, redă speranța, ba chiar alungă sărăcia. Se spune că cine este nevoit să bată culoarele tribunalului nu trebuie să uite să-și ia un inel cu safir, pentru a fi ferit de nedreptăți. De asemenea, safirul previne deochiul. Arabii și hindușii poartă safire asupra lor, pentru a fi feriți de ciumă.

Safirul se oferă în luna aprilie și poate simboliza, din partea celui care îl oferă, o remușcare.

SALAMANDRĂ - Prezența ei lângă o apă curgătoare este un semn că acea apă este sfântă. Există superstiția conform căreia o salamandră poate stinge un foc prin care trece.

Cine întâlnește o salamandră poate fi sigur că se va întâmpla ceva deosebit, iar fetele care pun mâinile înaintea ei vor fi foarte pricepute la cusut.

SALATĂ - O fată tânără trebuie să fie foarte atentă când rupe salata, deoarece câte bucăți îi alunecă peste castron, atâția ani vor trece până când se va mărita.

SALBĂ - Dacă o femeie primește o salbă de la un bărbat înseamnă că acesta o iubește necondiționat. Pe de altă parte, această salbă o va ajuta pe femeie permanent să știe ce se întâmplă cu persoana care i-a dăruit-o. În cazul în care salba se rupe, persoana care i-a dat-o are un mare necaz, iar dacă femeia pierde salba înseamnă că a pierdut și persoana (vezi **COLIER**).

SALCÂM - Spinii salcâmului au încununat cu suferință fruntea lui Isus Hristos, motiv pentru care salcâmul este asociat, de regulă, cu cultul morților.

Dacă un bărbat oferă o ramură de salcâm cu tot cu spini logodnicei sale, aceasta îi va deveni fidelă.

Dacă cineva zărește toamna o floare de salcâm înflorită, e semn că toamna va fi lungă.

SALCIE - Acest arbore deosebit de frumos este considerat foarte benefic. Se spune că atunci când Fecioara Maria a vrut să treacă un râu, o salcie s-a aplecat peste ape, pentru a o lăsa să treacă. Maica Domnului a binecuvântat salcia, sortindu-i să nu ajungă niciodată cărbune și să fie dusă în fiecare an la Biserică. Sărbătoarea de Florii este considerată sărbătoarea înfloririi salciei. Astfel, se rup ramuri de salcie și se duc la biserică să se sfințească, deoarece se crede că au puteri miraculoase.

Cei bolnavi de dureri lombare este bine să se înconjoare cu ramuri de salcie și să doarmă așa, iar cei care înghit trei mâșișori de salcie întregi în ziua de Florii nu vor suferi de dureri de gât tot anul.

Ramul de salcie adus de la biserică în ziua de Florii este bun de dragoste, iar cei bătrâni ating cu el copiii spre a crește mari și pentru a fi feriți de boli. Cu ocazia acestei sărbători, fetele își pot pune sub pernă salcie adusă de la Biserică, pentru a visa pe cel cu care își vor petrece acel an.

Un cerc de salcie de la Florii pus la icoană poate fi aprins când tună și trăznește prea tare afară. De asemenea, mugurii de salcie pot fi folosiți și în-

potriva grindinei: dacă începe o ploaie puternică cu pietre, femeile trebuie să iasă în spatele casei, în pielea goală și cu mâțișori de salcie în mână, iar urgia se va opri.

Cine vrea ca vitele să dea mai mult lapte trebuie să pună de Sf. Gheorghe o ramură de salcie de la Florii în vasul în care le mulge. De asemenea, comercianții își pot atinge marfa cu un mâțișor de salcie sfințit, pentru a avea mai mulți cumpărători. Tot din salcia adusă de la Florii se fac cercuri și se agață în pomi, pentru ca aceștia să dea roade.

Salcia are tendința naturală de a ocroti pe cel care stă sub ea, iar pentru că pusă în pământ se revigorează, mai este asociată și renașterii. Cu toate acestea, rușii asociază acest arbore mai mult cu fenomene funeste și cred că cel care plantează o salcie își sapă moartea.

SARE - Mineral asociat cu feminitatea și fertilitatea, sarea este și simbolul incoruptibilității. Ospitalitatea românului se datorează poate și faptului că, oferind la intrarea în casă pâine și sare drumetului, îl făcea să nu-și poată pune în aplicare nici un gând rău. Tot legat de acest aspect, se spune că cine mănâncă pâine și sare cu cineva pune, de fapt, bazele unei puternice prietenii.

Legat de acest ingredient există numeroase superstiții:

- Dacă se fură sarea de la vite e un semn foarte rău, pentru că pot muri toate.

- Cel care fură sarea din casă ia răul aceluia cămin și al locuitorilor lui.

- Cine împrumută sare de la cineva, nu cumva să uite să o înapoieze, căci va avea o viață sărată, va plânge foarte mult.

- Dacă o persoană bănuiește că cineva îi face farmece e bine să ia o felie de pâine, să o săreze și s-o ofere persoanei respective. Tot pentru ferirea de farmece și vrăji e bine să se poarte sare în pantofi și papuci.

- Se spune că nu există ceva mai puternic împotriva răilor decât pâinea și sarea. Se spune că un dușman nu va mânca în casă, pentru că nu poate să guste pâinea și sarea.

- Dacă focul vuieste în vatră, înseamnă că o persoană din casă este vorbită de rău, dar dacă se presară sare peste foc, bârfele vor înceta.

- Dacă dă laptele în foc, se poate presăra sare peste el, pentru a nu se arde mana vacii.

- Dacă ia foc casa și se pune sare pe masă, se spune că focul va permite membrilor casei să-și scoată lucrurile cele mai de preț.

- Nu este bine să se verse sarea, căci se anunță o ceartă în familie.

- Este semn de rău augur dacă cineva fură sare, dar și dacă o împrumută în anumite zile, precum marțea sau vinerea.

- Pentru a nu cade trăznitul pe casă e bine să se arunce sare în foc când începe furtuna. Același lucru se poate face și pentru alungarea demonilor sau a unui acces rebel de febră.

- Sarea are rosturi purificatoare în obiceiurile de primăvară. Astfel, vitelor li se dă să lingă sare, pentru a fi ferite de boli și de fermecători.

SATAN - Este numele îngerului pe care Dumnezeu l-a alungat din cer pentru neobrăzarea lui. De atunci el tot încearcă să ademenească sufletele sărace și dezamăgite cu tot felul de promisiuni de fericire, deși nici măcar nu poate înțelege ce înseamnă fericirea. (vezi **DIAVOL, DRAC**).

SĂGETĂTOR - Copiii născuți sub acest semn sunt orgolioși și vor dezvolta aspirații înalte. Ei pot oferi foarte multe sfaturi bune celor din jur și se spune că pot trăi foarte mult. Fizic, Săgetătorii pot avea gropițe în obraji, iar bărbații pot cheli repede.

SĂMÂNȚĂ - Este un simbol al destinului și al tuturor posibilităților. În trecut, se credea că sămânța omului vine de la creier, de unde prejudecata că cei care sunt foarte pasionali nu au altfel de preocupări. În mentalitatea tantrică, actul sexual realizat fără eliberarea sămânței poate da foarte multă creativitate. Sămânța umană este prezentă ca materie primă și în filosofia alchimică; ea este mercurul, argintul viu, "succus lunariae" sau "menstrum". În absența ei omul nu avea ce transmuta pentru a obține "piatra filosofală", un adevărat elixir al tinereții și un garant al atingerii stării divine. Pentru stimularea fertilității există diverse metode (vezi **IEPURE, BĂTAIE** etc).

Cine vrea ca recolta de grâu să fie bogată trebuie să pună un lacăt în semințele pe care le va pune în brazdă.

SĂRĂCIE - E bine ca oamenii săraci să poarte asupra lor o piatră de safir, pentru a scăpa de griji.

SĂRUT - Sărutul este un act pur, prin intermediul căruia două spirite pleacă unul spre celălalt, spre a se contopi. Disciplinele oculte consideră saliva o sevă a individului, care conține foarte multe informații subtile despre el. Astfel, sărutul, prin schimbul de seve, este și un act de cunoaștere, de adaptare cu celălalt. Sărutul reprezintă primul pas pe calea pasiunii și este un mod de uniune. De aceea, la biserică, după ce se cunună doi tineri, preotul îi unește prin sărut. Dacă cineva vrea ca relația în care este implicat să dureze, e bine să se sărute cu persoana respectivă de Anul Nou, sub o ramură de vâsc.

După cum se știe, sărutul poate avea mai multe semnificații, în funcție de locul în care se dă. Sărutul părintesc este dat pe frunte, cel amical pe obraji, al iubiților pe buze, pe gât și chiar pe tot corpul. Sărutul este și un ritual care se practică între oameni care nu s-au mai văzut demult sau cu ocazia unor sărbători. Astfel, sărutul este și un mod de comunicare nonverbală. Cine sărută pe frunte are pentru acea persoană sentimente de protecție, pe când sărutul mâinii e semn de respect. Dacă cineva sărută pe obraz o persoană, înseamnă că îi este un prieten fidel, iar dacă o sărută pe nas, înseamnă că o minte. De asemenea, există superstiția potrivit căreia o femeie nu trebuie să sarute prima un bărbat, căci acela o va minți.

SÂMBĂTĂ - În această zi patronată de Saturn nu se pot obține foarte multe satisfacții, dar se poate iniția orice fel de călătorie. Cine vrea să înceapă ceva important e bine să se limiteze doar la a gândi cum e mai bine să facă, pentru a se pune pe treabă la începutul săptămânii ce urmează.

Cuvântul "sâmbătă" provine din ebraică - Sabat -, care simbolizează cea de-a 7-a zi de odihnă (vezi **SABAT**). La creștini, ziua de sâmbătă capătă conotații malefice, deoarece Isus a fost înmormântat într-o zi de sâmbătă; ea a rămas de atunci ziua pomenirii morților.

Se spune că cine se naște sâmbăta va fi lipsit de noroc toată viața, ba chiar poate să moară de timpuriu. De asemenea, persoanele care se nasc sâmbăta sunt singurele care pot vede strigoii și care pot comunica cu morții.

SÂN - Este simbolul fertilității și al frumuseții feminine. Se spune că puterea de dăruire carnală a femeii se află după mărimea sânilor. Dacă aceștia sunt mari, înseamnă că femeia pune mare accent pe viața sexuală, iar dacă are sânii mici, înseamnă că va fi împlinită ca femeie după vârsta de 30 de ani. Mărimea ideală a sânelor unei femei este cât să încapă în mâna unui bărbat.

Se zice că atunci când o femeie este lăuză e bine să dea copilul să sugă la sânul unei țigănci, pentru a-l feri de deochi.

SÂNGE - Prin culoarea sa, sângele transmite ideea de pasiune și de exaltare. Când cineva se întâlnește cu persoana iubită, se spune "că îi clocotește sângele" sau pur și simplu se înroșește.

Sângele este și un semn al înfrățirii, al înrudirii. De aici derivă expresiile "sângele apă nu se face", "a avea același sânge în vine". Dacă două persoane care nu sunt rude de sânge vor să se înfrățească, se vor tăia la mână și vor lăsa sângele să curgă în același vas, apoi ia fiecare câte o înghițitură și se declară frați de cruce.

Vămpirii nemuritori sunt cei care se hrănesc cu sânge. Deoarece sângele este purtătorul elanului vital, este considerat un elixir al tinereții. Astfel, au existat personalități în istorie despre care se spune că se îmbăiau cu sânge de fecioare, pentru a-și păstra tinerețea și prospețimea. De Ignat, când se taie porcii, se obișnuiește ca oamenii să se mânjească pe față cu sânge, pentru a fi sănătoși tot anul. Tot atunci, cine nu are porc de tăiat e bine să se înțepe în deget cu un ac, ca să vadă sânge. În unele zone oamenii nu ies la cosit dacă nu au văzut de Ignat sânge de porc.

Singura conotație negativă este atribuită sângelui menstrual. Femeia aflată în această condiție nu are voie să intre în biserică, pentru că nu este curată. Aceste credințe legate de sângele menstrual au creat multe resentimente și trăiri penibile pentru femeile din spațiul european. Totuși, în multe tradiții, printre care cea tantrică, această secreție era considerată a avea proprietăți magice pentru iubitul care o bea, mai ales după a treia zi. Menstra nu era nici pe departe considerată purtătoare de mizerii, ci, dimpotrivă, era un elixir prin care cei doi iubiți se puteau lega mult mai puternic.

Se spune că cine visează sânge va afla o veste foarte importantă.

Pentru a opri hemoragia cauzată de o rănire se spune că este necesar un fir de iarbă, care trebuie rupt în două și pus în cruce peste rană, apoi apăsut.

SÂNZIENE - Sunt plante care înfloresc în noaptea dinspre Sâmbăta (23/24 iunie). Dacă înfloresc mai târziu de această zi, se spune că roadele câmpurilor se vor face cu întârziere. În zona de sud a țării, noaptea când înfloresc Sânzienele se numește Drăgaică.

În unele sate fetele pleacă pe câmp în seara de Drăgaică și adună flori de sânziene în special de culoare galbenă și împletesc coronițe sau brăuri. Când ajung acasă, le pun la loc de cinste și le păstrează, pentru că se crede că sunt bune la tot felul de boli care nu au leac. Se spune că Drăgaica este ziua care anunță culegerea plantelor pentru ceaiuri. Plantele și ierburile culese înainte de această dată nu au nici un efect benefic, deoarece noaptea Sânzienelor este noaptea maturizării ierburilor. Desigur că și florile de sânziene au efecte benefice. Astfel, se pun flori de sânziene în apa de spălat, pentru vindecarea sau prevenirea bolilor venerice, iar ceaiul de sânziană e leac împotriva frigurilor. Tot în noaptea de Sânziene înfloresc Iarba Fiarelor, despre care se crede că poate descuia orice încuietore (vezi **IARBA FIARELOR**).

În alte zone oamenii își află longevitatea vieții cu ajutorul coronițelor împletite din flori de sânziene. Ei se așează în fața casei cu câte o coroană de flori în mână și o aruncă pe acoperișul casei. Dacă florile rămân pe casă, e semn că acea persoană va trăi mult, iar dacă, dimpotrivă, coroana cade,

înseamnă că persoana va muri curând.

În Moldova, tineri și tinere se duc în dimineața de Drăgaică pe câmp, în întâmpinarea vitelor care pleacă la păscut. Ei aruncă cu coroana de flori în cireada de vite. Dacă aceasta se prinde de o vită tânără, înseamnă că persoana cu care se vor căsători e tânără, iar dacă se prinde de capul unei vite bătrâne, înseamnă că se vor căsători cu o persoană mai în vârstă.

Se spune că nu e bine să se facă baie în noaptea de Sânziene, căci e pericol de înec, însă persoana care trece de trei ori dus-întors o apă, fără să se oprească, poate să se scalde tot anul orice apă, căci nu există pericol de înec.

SCAI - Se zice că persoana de care se lipește un scai este dorită de cineva. De aici și vorba "Se ține ca scaiul după mine!".

Nu e bine să se arunce cu ciulini după o persoană, căci se crede că va da grindina peste sat.

În unele zone de pe malul Dunării această plantă se consumă ca aliment. Ea nu lipsește din alimentația copilului și nici din cea a pescarilor. Se spune că cine mănâncă ciulini este păzit de rele.

SCARĂ - Este simbolul care leagă cele două lumi - cea de sus și cea de jos. De aceea, de câte ori se rupe o scară de lemn, e semn de rău augur - înseamnă că cele două lumi nu mai comunică.

Cine visează că urcă scări va avea succes, iar cine se visează coborând, va mai avea de așteptat pentru recunoașterea meritelor.

SCAUN - Se spune că nu e bine să se mulgă vaca de pe un scaun cu patru picioare, căci aceasta va da mai puțin lapte. Gospodinele mulg vaca de pe un scaun cu trei picioare, acest număr simbolizând fertilitatea și bogăția.

Dacă cineva cade de pe scaun se spune că în acel an va avea o mare bucurie, iar dacă unei persoane i se rupe scaunul, va fi degradată dintr-o funcție.

SCĂLDAT - Înainte de cununie, mirii fac o baie cu apă neîncepută în care pun busuioc, miere, lapte și argint. Apa neîncepută îi va face apti de a se rupe de ce a fost până acum și să pornească pe noul drum, busuiocul va face ca dragostea lor să fie mereu curată și la fel de puternică, mierea le va face traiul dulce și plin de iubire, laptele îi va face blânzi și fertili (vezi **BUSUIOC, MIERE, LAPTE, APA**).

SCORPION - Se spune că scorpionul face mai mult rău femeilor decât bărbaților și mai mult rău femeilor nemăritate decât celor măritate. Dacă scorpionul este înconjurat cu un cerc de foc, va muri. El poate fi readus la viață dacă este frecat cu spânz.

Persoanele născute în zodia Scorpionului sunt foarte închise în sine și pot face mari pasiuni. Sunt foarte atrase de bani și de putere, mai ales de cea care se obține prin trasul sforilor. Au instinctul sexual foarte dezvoltat și pot exercita asupra altora o forță de atracție magnetică.

SCORTIȘOARĂ - Este un ingredient foarte apreciat în tot felul de preparate, mai ales în cele dulci. Se spune că persoanele care consumă această mirodenie se apropie de zei. Scortișoara este și un apreciat afrodisiac, mai ales dacă este fiartă în vin roșu.

SCUIPAT - Deși se crede că scuipatul este de la Necuratul, în general e bine să se scuipe pentru alungarea răului. De asemenea, pentru a nu deochia pe cineva, e bine să fie scuipat, de preferință între ochi, și să se rostească: "Să nu-i fie de deochi!". Scuipatul este folosit și ca injurie sau de către vrăjitoare, în descântece.

Dacă o persoană se rătăcește și nu știe încotro s-o apuce e indicat să scuipe în palmă, apoi, cu muchia de la cealaltă mână, să lovească scuipatul. Direcția în care sare este cea în care trebuie să se ducă.

Cui i se face frică de ceva, mai ales noaptea, trebuie doar să-și scuipe în sân și duhurile rele se vor ține departe. Cine își scuipă din greșală pe haine e semn că va căpăta bani.

O altă superstiție spune că o femeie gravidă nu trebuie să scuipe câinele, căci va naște un copil cu păr pe limbă. Tot astfel, o persoană nu trebuie să scuipe în foc, căci îi vor ieși bube la gură, și nici în vatră, căci va avea copii mucioși.

SECERĂ - Este văzută ca un simbol al regenerării. Astfel, când laptele de la vacă nu mai este bun, se mulge vaca pe o seceră încinsă. Dacă un pom nu vrea să rodească, e indicat să fie amenințat cu secera.

Se spune că secera este foarte bună și pentru junghiuri. Se încălzește și se pune pe locul dureros și va tăia răul de la rădăcină.

SEPTEMBRIE - Nativii acestei luni sunt studioși și foarte iubiți. Au un simț critic ascuțit și o neîncredere structurală.

SFÂNT - Sfinții au fost cândva oameni care, prin faptele lor, s-au înălțat în ierarhia divină. Ei sunt foarte aproape de Dumnezeu și îl ajută cu ceea ce le este încredințat - Sf. Petru păzește ușa Raiului, Sf. Ilie face ploile și pedepsește fărădelegile prin tunete și grindină etc. E bine ca oamenii să țină praznicele închinare sfintilor, pentru a fi protejați de aceștia.

SFEȘNIC - Este simbolul boltei cerești. Trebuie să aibă 7 brațe, câte planete se cunoșteau și câți arhangheli sunt. Cine are un sfeșnic în casă e bine să îl aprindă când are o dorință foarte mare, pentru a invoca puterile cosmosului să îl ajute. Sfeșnicul poate fi aprins și cu ocazii deosebite sau de sărbători, pentru intrarea în armonie cu ordinea cerească.

SICRIU - Prin el se asigură întoarcerea defunctului în pântecul Mamei Pământ. El reprezintă casa eternă, în care mortul se va întoarce la ipostaza de strămoș. Unele sicrie au capacul sub forma acoperișului de case, iar altele au niște orificii care reprezintă fereastra sufletului. În unele locuri există credința că sufletul părăsește casa eternă spre a trece în lumea de dincolo sau pentru a-i vizita pe cei vii.

Nu este bine ca cineva să treacă prin fața unui sicriu care este dus la locul de veci, pentru că poate să ia asupra sa toate păcatele mortului. De asemenea, se crede că primul care iese după un sicriu scos din casă va fi prima persoană care îl va urma pe defunct în lumea de dincolo. Pentru a se evita acest risc, în unele zone se obișnuiește scoaterea pe fereastră a sicriului.

SIRENĂ - Sirenele sunt jumătate pești și jumătate femei, totuși suficient de femei pentru a ademeni marinarii prin viersul și grația lor. Se spune că cel care le aude cântând este cuprins de un dor nemărginit și se avântă în apele mării, pentru a putea ajunge la sursa care promite atâta încântare. Aceste fecioare ale mării sunt încarnări ale iubirii nelimitate și ale dorului. Ele sunt capcanele în care poate cădea oricine din iubire și pasiune. Apar și în râurile românești, pentru a-și lua tribut pe cei mai frumoși și mai puternici pescari - vezi "Lostrița", de Vasile Voiculescu.

SITĂ (vezi **CIUR**) - E un obiect prin care oamenii pot culege ceea ce este mai bun din alimente. Pentru că ceea ce trece prin sită este ca o ploaie, acest obiect e foarte folosit în riturile de stimulare a fertilității.

SMARALD - Piatră de culoare verde, smaraldul simbolizează renașterea. Femeile care riscă să avorteze nu e bine să poarte smaralde, pentru că această piatră grăbește nașterea. În schimb, smaraldul are capacitatea de a îndepărta spiritele rele, de a îmbunătăți vederea, de a vindeca înțepăturile de viespe și de a conferi o memorie de elefant. În general, această piatră nu trebuie purtată luna, pentru că poate aduce numai ghinioane.

Femeia care oferă un smarald în luna mai iubitului ei va avea parte de o poveste de iubire plină de întâmplări hazlii.

SMOCHIN - Are semnificații duale. În religia creștină acest arbust a fost blestemat de Isus Hristos, deoarece reprezenta simbolul intelectualității, iar calea vieții lui Isus era cea a inimii. Pe de altă parte, în Vechiul Testament Adam și Eva își acopereau zona genitală cu frunze de smochin, arborele căpătând astfel conotații sexuale.

Dat fiind faptul că fructele de smochin conțin foarte multe semințe, acest arbore reprezintă simbolul fertilității. Astfel, în unele state din Africa există superstiția conform căreia cine taie crengile unui smochin provoacă sterilitate.

Smochinul este folosit în medicina naturistă ca principal tratament în rezolvarea problemelor de dinamică sexuală.

SNOP - Este simbolul abundenței și al bogăției care se reînnoiește mereu (vezi **GRÂU**). Astfel, e bine să se lase pe câmp o bucată de cultură netreierată, în mijlocul câmpului. Acest petic de pământ se numește "Barba lui Dumnezeu". După ce s-a treierat, se agață la icoană trei fire de grâu, pentru ca recolta de anul viitor să fie bogată. Se mai spune că nu e bine să se construiască o casă pe locul pe care a fost arie, căci acea casă va fi prădată de hoți.

SOARE - La multe popoare Soarele este simbolul Zeului Suprem. El este forța binelui și a divinului, căci tot ce se face la lumina Soarelui este curat și plăcut lui Dumnezeu. Soarele este totodată simbolul resurecției, deoarece el apune și apoi răsare în fiecare dimineață, creând astfel viața. Răsăritul și apusul Soarelui sunt momentele cele mai semnificative ale ciclului solar. Mijlocul zilei este cel mai benefic, pentru că atunci astrul dă tot ce poate din splendoarea și căldura sa. Se spune că e păcat dacă cineva se trezește după ce răsare Soarele.

Soarele este principiul masculin prin excelență, așa cum Luna îl încarnează pe cel feminin. Astfel, o femeie își numește bărbatul iubit "Soarele meu", iar el o vede pe ea ca "Luna între stele".

Nu e bine să se măture duminica dimineața înaintea Soarelui, căci se spune că se murdărește fața Sf. Soare și va fi timp urât. Dacă este vreme urâtă afară de prea multe zile, este bine să se iasă afară și să se zâmbească la Soare. De asemenea, când plouă de prea mult timp, e bine ca un grup de copii să iasă afară și să cânte:

"Cărămidă lucitoare,

Dă, Doamne, să iasă soare!"

În mentalitatea egipteană se consideră că Soarele guvernează ochii, iar în cea arabă - capul și inima. În astrologie, el guvernează semnul inimii, semnul Leului.

SOC - Este un arbust des întâlnit la noi în țară, care crește de obicei la malul apelor sau la marginea pădurilor. El are proprietăți vindecătoare și, pe vremea dacilor, era prima plantă întrebuințată ca leac împotriva a tot felul de boli. Astfel, florile de soc fierte în lapte pot vindeca amigdalita. Tot împotriva amigdalitei se aprinde o creangă de soc, i se scoate măduva și se inhalează fumul. În schimb, se spune că cine arde lemn de soc va avea dureri de măsele.

Primăvara, când înflorește socul, fetele se duc goale sub acest arbore și spun descântece pentru aducerea înapoi a iubitului. De asemenea, cine vrea să provoace dorul unei persoane îi dă să bea trei zile consecutiv ceai de soc.

Se spune că dracii își au sediul la rădăcina socului, însă Sfântului Petru i s-a făcut milă de el și l-a sfințit în sus. Astfel, există superstiția potrivit căreia cine sapă la rădăcina socului poate suferi pedepse groaznice. După ce se spală un om bolnav, e bine să se arunce apa la rădăcina socului, pentru că acesta îl va curăța de germenele rău din el. Când se taie moțul copilului, dar mai ales când i se taie pentru prima dată unghiile, acestea trebuie îngropate la rădăcina socului, pentru ca pruncul să crească mare, voinic și plăcut celor de sex opus. Se zice că nu e bine să se taie un arbust de soc, căci el se va răzbuna pe toți copiii mici din acea zonă. Și de ce pe copii? Pentru că se spune că există un spirit care ia sufletele copiilor avortați și nebotezați și le păstrează în tulpina de soc, ori dacă aceasta este tăiată, spiritul va trebui să-și culeagă alte suflete.

SOLOMONAR - Se spune că solomonarii sunt cei care fac ploile; unii cred că ei sunt oameni aleși de Dumnezeu să aibă puteri supranaturale, pe când alții îi consideră ucenici ai Necuratului. Oricum, solomonarii trec printr-o perioadă foarte lungă de ucenicie (7 ani), pe lângă un solomonar bătrân. Tot despre ei se spune că știu limbajul animalelor și sunt stăpâni peste Balauri. Deoarece solomonarii pot provoca și grindina, cei care îi plătesc pot să stea liniștiți, pentru că vitele și ogoarele lor sunt ferite de pericol.

SOMN - Dacă în patul cuiva se pune un ochi de rândunică, persoana respectivă nu va putea să adoarmă.

SOMNAMBUL - Este persoana care în timpul somnului face tot felul de lucruri de care nu își poate aminti a doua zi. Se spune că somnambulul, ca și epilepticul, a fost botezat incorect, iar pentru a se vindeca e bine să fie botezat încă o dată.

SORCOVĂ - Este un ritual românesc care se practică în ziua de Sf. Vasile și care face parte din băștile rituale cu rol de purificare și regenerare a

persoanei. Se zice că e bine ca sorcova să fie confecționată din flori de pomi sacri (alun), pentru a se transmite energia lor oamenilor pentru anul care a sosit. Lovirea ușoară cu sorcova peste cap este însoțită și de o incantație:

"Sorcova, vesela,
Să trăiți, să-ntineriți,
Ca merii, ca perii
În mijlocul verii,
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata.
La anu' și la mulți ani!"

Nu e bine să se arunce sorcova până în sărbătoarea Paștelui, căci urările care au fost făcute se transformă în ghinion.

SPIC - Este simbolul fertilității și al recoltei. Se zice că cine găsește un spic dublu va avea un noroc neașteptat. Dacă acesta este găsit de o fată, înseamnă că ea se va mărita curînd, iar dacă femeia care îl găsește este măritată e semn că va naște doi gemeni.

Drăgaica este o sărbătoare închinată spicelor de grâu (vezi **SÂNZIENE, GRÂU**).

SPIN - Este simbolul obstacolului și al piedicilor. Coroana de spini a lui Isus mai semnifică și căsătoria lui cu Glia și cu păcatele ființelor umane. În Mexic, preoții își străpungeau picioarele cu spini până le curgea sânge, ca sacrificiu pentru zei. Acea zonă e botezată de localnici "Partea dinspre spini".

Se zice că cine se înțeapă într-un spin de trandafir e semn că în acel an va fi mai mult singur. Dacă se înțeapă într-un spin de scai, se crede că persoana iubită va avea un necaz neprevăzut.

Spinul mai simbolizează și sterilitate. De aici vine și expresia "Pământ al spinilor", adică pământ necultivat.

Tot aici întâlnim și legenda Păsării Spin sau a Păsării Pheonix, care cântă o singură dată în viață. Ea își găsește sfârșitul în timpul viersului, când un spin îi străpunge gâtul. Se spune că Pasărea Phoenix poate renaște din propria cenușă.

SPIRIDUȘ - Se crede că lăcașul spiridușului este ceapa, dar el s-a născut dintr-un ou de puică neagră, care a ouat înainte de Paști și a părăsit oul. Ca să se nască un spiriduș trebuie ca acel ou să fie clocit 40 de zile la subțioară de un bărbat sau de o vrăjitoare. Țigăncile care dau cu ghiocul, precum și vrăjitoarele au un astfel de spiriduș.

Există și spiriduși benefici, care se află pe lângă fiecare casă. Ei pot ajuta la găsirea comorilor ascunse, dar cine vrea să beneficieze de ajutorul lor trebuie să le dea miez de nucă și miere de albine.

SPRÂNCEANĂ - Sprâncenele dau contur ochilor și le potentează expresivitatea. Astfel, în popor există vorba "Ochii și sprâncenele fac dragostele."

Forma sprâncenelor arată ce fel de suflet are acea persoană. Dacă sunt arcuite, persoana respectivă e șireată, iar dacă sunt drepte, înseamnă că acea persoană e blândă și sinceră.

De fiecare dată când o femeie simte că o mănâncă o sprânceană își poate face preziceri în iubire. Astfel, se gândește la trei nume de bărbați pe care le asociază câte unui deget de la o mână, apoi se scarpină cu toate trei degetele. Degetul pe care rămâne un fir de păr din sprânceană îl reprezintă pe bărbatul care o iubește sincer.

STÂNGA - Simbolizează toate lucrurile firești întoarse pe dos, la fel ca în oglindă.

STEA - Stelele sunt cele care luminează noaptea în locul Soarelui. Se spune că ele reprezintă spiritul omenesc, că fiecare om are o stea a lui. Astfel, de fiecare dată când cade o stea, se crede că un om a murit, iar de fiecare dată când apare o stea nouă, se naște un om. De fiecare dată când unei persoane i se întâmplă ceva rău, steaua ei se întunecă și mai lucește abia după ce primejdia a trecut. Steaua este, așadar, simbolul sorții omului. De aici și expresia "destinul este scris în stele". Magii au prezis nașterea lui Hristos după steaua de la Bethleem:

"Steaua sus răsare,
Ca o taină mare".

Steaua este feminină, ca și Luna, de aceea este și un simbol al dorului și al dorinței. E bine ca fiecare om să-și aleagă o stea, iar de fiecare dată când își dorește ceva să iasă afară și s-o roage să-l ajute la realizarea dorinței. Nu e bine ca cineva să spună dacă vede căzând o stea, ci mai degrabă să-și pună o dorință, căci steaua va coborî pe pământ și îl va ajuta să-și atingă țelul.

Se spune despre cineva că a ajuns o stea când s-a ridicat din mulțime (întuneric) și luminează prin renumele său.

STEJAR - Fiind un pom al trecerii anilor, stejarul este simbol al permanenței și continuității. El este arborele sacru al românilor, simbol al statorniciei și al vitejiei. Astfel, e indicat ca soldații să poarte cu ei o frunză de stejar, fiindcă îi ocrotește.

Stejarul are o multitudine de întrebuințări în medicina populară. Cu decoct din scoarță de stejar se pot spăla rănilor, se pot ameliora probleme renale sau hemoragii interne etc. Femeile care au probleme legate de scurgeri vaginale pot bea ceai din rămurele de stejar. De asemenea, femeile care vor să aibă păr frumos e bine să lege o şuviță din propriul păr într-un stejar.

Cine aude zgomote stranii prin casă e bine să ia o creangă de stejar și să o ardă, iar duhurile rele vor fugi.

STRĂNUT - Se spune că de fiecare dată când cineva strănută este vizitat de un duh, iar acest fapt are de obicei conotații benefice. Strănutul echivalează cu o dezlegare divină, prin care se alungă impuritățile din suflet. În trecut se credea că cine strănută va muri, de aceea la fiecare strănut se urează: "Să trăiești!". Laponii cred că atunci când cineva strănută sufletul îi iese din trup.

Cine strănută într-un moment de restriște poate să se bucure, căci ghinionul s-a spart, iar cine strănută în noaptea de Anul Nou va avea noroc tot anul. De asemenea, persoana care strănută de trei ori la rând se va distra curând, iar cea care strănută în timp ce povestește oferă o garanție că a spus adevărul.

STRIGOI - Mai are și denumirea de Moroi, adică de duh al morții. Se spune că vor deveni strigoi copiii care se nasc cu o piele pe cap, copiii uciși de mamele lor sau cei nebotezați. Se mai transformă în strigoi persoanele care își vând sufletul Necuratului, vrăjitoarele și cei care se sinucid sau mor brusc. Mai pot deveni strigoi morții nepăziți, peste care a trecut o pisică neagră. Pentru a nu deveni strigoi, morților li se înfige în buric sau în inimă o andrea ori un fus. Ca să se afle mormântul de unde vine strigoiul, oamenii merg în cimitir cu un cocoș negru și unde se oprește acesta înseamnă că acolo e lăcașul moroiului, iar pentru a nu mai ieși afară, se pune usturoi în jurul crucii. Cele mai periculoase sunt strigoaicele. Ele vor să facă dragoste cu cei vii, după care le sug sângele, iar cine este mușcat de o strigoaică poate deveni strigoi.

Strigoii pot fi văzuți și recunoscuți numai de persoanele născute sâmbăta. Ei iau diverse înfățișări (lupi, câini, țapi, cai, cucuvele) și umblă noaptea, cu scopul de a găsi un copil cu sângele căruia să se hrănească. Fluturii Cap-de-Mort sunt tot înfățișări ale strigoilor.

Strigoii se feresc de usturoi, ceapă, tămâie, lumină și de cântatul cocoșului, dar se tem și de copii, deoarece aceștia, neavând păcate, au un înger păzitor puternic. În general, strigoii mai pot fi alungați cu zgomote de clopot, cu frunze de leuștean și cu pelin.

Noaptea de Sf. Andrei mai e denumită și Noaptea Strigoilor. În această noapte se spune că moroi se adună prin cimitire și biserici părăsite, dansează

și chiuie. Ca să nu vină peste casele lor, oamenii ung tocurile de la ușă cu usturoi. Strigoii mai pot chema obiectele din casă să-i lase să intre, dar, dacă acestea sunt așezate cu gura în jos, nu se pot duce să descuie ușa.

STRUGURE (vezi VIȚĂ-DE-VIE)

SUFLET - Ocupă un loc central în toate sistemele religioase, în toate tradițiile. Considerat ca fiind cel mai important dat al omului, el trebuie păstrat cum se cuvine, căci prin el se manifestă divinitatea în om. De aceea, cel mai mare păcat este vinderea sufletului. Acesta este săvârșit de regulă de vrăjitori, pentru a căpăta ajutor din partea spiritelor întunericului (vezi **VRAJITOR**, **UMBRA**).

Foarte multe popoare cred că omul are mai multe suflete (indienii din America de Sud, populații din Africa de Nord etc.), iar chinezii consideră că omul are un suflet care conține tot ce îl caracterizează - dorințe, pasiuni etc. - și unul care conține scânteia dumnezeiască. Astfel, omul trebuie să se lupte să-și domine sufletul neliniștit, care aleargă în imperiul patimii, și să se îngrijească de grăuntele divin. Acest grăunte trebuie să se amplifice, astfel încât, la moarte, să poată ridica la cer și pe cel omenesc.

Sufletul este asociat cu respirația, de aceea există expresia "și-a dat duhul" sau "și-a dat ultima suflare". Se consideră că atunci, prin ultima suflare, sufletul mortului se desprinde de trup (vezi **MORT**). Sufletul este asociat cu vântul, este un hoinar, un neliniștit, în el pot lua naștere furtuni foarte mari (vezi **DOR**, **STRĂNUT**).

Creștinismul consideră că sufletul își are lăcașul în inimă. De acolo trebuie să pornească totul și acolo trebuie să se întoarcă. Fără iubire, nici un suflet nu poate fi îndumnezeit, nu poate fi izbăvit. Sfântul Duh este sufletul divin. Odată invocat, el va pătrunde în inimă, aducând pace și înțelepciune.

SURD - Pe vremuri, slugilor li se tăiau urechile, ca să nu audă cumva vreun secret al stăpânului. De atunci se zice că surzii sunt binecuvântați de Cel-de-Sus. Astfel, e bine ca de fiecare dată când cineva întâlnește un surd să-i dăruiască ceva, iar Dumnezeu îi va auzi apoi dorința cea mai arzătoare.

SUS - Este direcția benefică (vezi **JOS**). Drumul omului trebuie să aibă o evoluție ascendentă, pentru a putea beneficia de binecuvântarea lui Dumnezeu. Când lucrurile nu merg cum trebuie, se spune că sunt "cu susul în jos".

SUSAN - Este simbolul fertilității și al longevității. Se spune că cine dorește să trăiască mult trebuie să consume des semințe de susan. De asemenea, bărbații care nu pot face copii trebuie să țină o cură specială numai cu semințe de susan.

Ș

“Șarpele este complementul viu al labirintului.”

(Gaston Bachelard)

ȘA - Frumusețea șei este o emblemă a bunăstării omului.

Se spune că cine nu se poate ține în șa nu va reuși în viață, iar dacă o persoană este aruncată din șa, înseamnă că va avea probleme foarte mari cu persoanele pe care le iubește.

ȘAL - Este un accesoriu vestimentar care împodobește ascunzând podoa-bele. Cu el se maschează ceva, se insinuează (vezi **MANTIE**, **VĂL**).

ȘARPE - Primele trei personaje de la care se trage omenirea și tot ce presupune ea sunt Adam, Eva și Șarpele. Importanța acestuia din urmă este aproape egală cu cea a oamenilor. Șarpele este un simbol al lumii inconștiente, al forțelor nebănuite ale naturii. El este ispita pe care trebuie să o învingă oamenii. Eva, prima femeie, nu a putut rezista, iar Adam nu a rezistat Evei. Prima victorie asupra Șarpelui, în istoria creștinismului, aparține Fecioarei Maria. La rândul lor, Sf. Gheorghe și Arhanghelul Mihail au reușit să înfrângă Balaurul (un șarpe cu mai multe capete).

Șarpele are un bogat simbolism sexual, el fiind chiar sexualitatea în formă pură, dezlănțuită. De multe ori șarpele este asimilat falusului. În tradiția tantrică, șarpele este o forță latentă care, odată trezită și stăpânită, poate face supraomeni. Această energie enormă care zace la nivel uman inferior este încărcată de sexualitate și poate fi pe atât de creativă și benefică, pe cât de devastatoare. Cei care nu sunt pregătiți să o stăpânească e mai bine să nu caute să o stârnească.

Șarpele este pus în relație directă cu femeia și sexualitatea. Se spune că menstruația femeii a apărut din pricină că ea a fost mușcată de un șarpe. În timpul ciclului, femeile se tem că poate veni un șarpe care să le intre în gură și să le lase grele. Cleopatra avea o relație specială cu șerpii, pe care îi făcuse slujitorii ei. Finalul ei se datorează mușcăturii unui șarpe, dar la dorința sa. În unele culturi, femeile care nu puteau avea copii erau biciuite cu șerpi. Indien-

cele care-și doresc prunci și nu-i pot avea aduc lângă casă o cobră. Se spune că șerpii păzesc spiritele copiilor și îi dăruiesc celor care și-i doresc cu adevărat. De asemenea, se spune că șerpii nu omoară niciodată o femeie însărcinată.

Șarpele nu are doar valori negative, ci este deținătorul energiilor spiritului. El poate fi un adevărat medic. Simbolul medicinei, al farmaciilor este un șarpe încolăcit pe un toiag. Este caduceul zeului Hermes și simbolizează forțele nebănuite ale spiritului, care se mulează verticalității, voinței și rațiunii. Este un mesaj către cei bolnavi, care trebuie să își trezească energiile și, cu ajutorul medicilor, să participe intens la procesul de vindecare.

Există și un șarpe al casei, un fel de întrupare a strămoșului mitic, care păzește locuința de necazuri. Acesta este alb și face un zgomot ca cel al acelor de ceasornic. Dacă pleacă de la o casă, este semn că locuința va rămâne pustie.

De imaginea șarpelui sunt legate foarte multe superstiții:

- Se spune că șarpele își are culcușul preferat sub alun, dar, dacă este lovit cu o nuielușă din acest arbust, va muri.

- Șarpele poate prevesti evenimente rele dacă este întâlnit în cale sau dacă intră în casă. Mai ales în ultimul caz, el anunță vrajbă și dezbinare. Pentru ca șarpele să nu pătrundă în casă este nevoie ca aceasta să fie înconjurată cu soc.

- Se spune că gura șarpelui miroase a usturoi, așa că cine vrea să dea de ei trebuie să-și ungă încălțărilor cu ai.

- Nu e bine ca șarpele să fie ridicat de la pământ, căci se va mânia și va stârni vânturi mari timp de 6 săptămâni.

- Primul șarpe care iese în cale cuiva în luna martie, când se deschid pământurile, trebuie omorât. E bine să i se taie capul cu un ban de argint, iar capul se păstrează. I se pune în gură usturoi și este îngropat sub pragul bisericii la care se duce persoana respectivă. După 9 zile aceasta trebuie să ia capul de șarpe și să îl poarte cu sine oriunde se duce. Astfel, păsările și plantele vor vorbi pe înțelesul său.

- Cine joacă la loterie sau la alte jocuri de noroc e bine să poarte cusut la haină un cap de șarpe.

- Cine intră cu un șarpe în biserică va putea vedea toate femeile necuvinčioase.

- Nu e bine să se dea exemplu brațul când se face referire la grosimea unui șarpe.

- Se spune că de la Alexii până în Ziua Crucii pământul este deschis vîtuțoarelor. Cine vrea să nu întâlnească șerpi e bine să nu le pronunțe numele în acea zi.

- Chiar dacă este o plantă veninoasă, omagul este foarte indicat împotriva veninului de șarpe.

ȘCHIOP - A avea un membru lipsă înseamnă a nu avea echilibru și deplină putere asupra propriei sorți. De obicei, compensează această lipsă prin deprinderea unor secrete ale armelor, ale focului. Se spune că șchiopii sunt oameni care au păcătuit prin violență. Ei au fost pedepsiți pentru că au încercat să dicteze asupra vieții, fără a asculta de glasul Domnului. Pierderea unui membru este o pedeapsă divină pentru încrâncenare și dorința de a cuceri totul trecând peste alții.

Cine întâlnește un șchiop de dimineață trebuie să fie foarte calm și să nu răspundă unor provocări violente pe tot parcursul zilei.

ȘIRAG (vezi **COLIER**)

ȘOARECE - Aceste rozătoare care afectează recoltele sunt considerate duhuri rele. Se spune că o casă plină cu șoareci și șoboloani este bântuită. Cine vrea să se ferească de șoareci e bine să aibă o pisică în casă, iar în ziua de 17 martie, de Alexii, să nu le pronunțe numele. Se spune că acest mic rozător a fost blestemat de Fecioara Maria, astfel încât chiar și locul unde va muri este necurat.

În anumite triburi șoarecii erau folosiți în divinație. Fetelor exorcizate li se tăia uterul, care era dat ulterior șoarecilor. Dacă cel care îl mânca era femelă, copilul acelei fete urma să fie de sex feminin, iar dacă era mascul, fata urma să nască un băiat.

Cei care vor să nu se teamă de nimic pot să ia un ochi de șoarece și să-l poarte la gât, mai ales că poate feri și de deochi și poate aduce succesul la carte al copiilor.

Dacă va ploua pe 12 iunie se spune că vor fi mulți șoareci în acel an.

Dacă șoriceii rod lucruri înseamnă că din acea casă se fură.

Conform unei alte superstiții, celui care omoară un șoarece i se iartă trei păcate.

Cine visează șoarece înseamnă că are farmece făcute (vezi **OALĂ**).

ȘOBOLAN - Este un cumătru mai mare al șoarecelui, care este foarte hulit pentru că aduce numai pagubă și boli. În India se credea că șobolanul avea și puteri vindecătoare.

ȘOFRAN - Este o plantă de culoarea aurului, considerată foarte benefică. Cu șofran își pot vopsi femeile părul în nuanțe de roșcat.

ȘOIM - Considerat o pasăre divină, șoimul este un simbol al puterii și al înțelepciunii. Dacă un șoim coboară în dreptul unei persoane, înseamnă că aceasta se află în pragul unei cotituri a sorții.

ȘOLD - Se spune că după unduirea șoldurilor se poate deduce cât poate fi de senzuală o femeie. Pe de altă parte, dacă o femeie are șoldurile late, înseamnă că este foarte fertilă.

ȘOPÂRLĂ - Se apropie într-un fel de șarpe, dar se deosebește de el pentru că este mult mai activă, având posibilitatea de a se deplasa cu ajutorul picioarelor. Românii spun că șopârla a fost soția șarpelui și că, despărțindu-se de el, i-a devenit concurentă. Se spune că persoana căreia îi trece prin față o șopârlă este avertizată asupra faptului că un șarpe o va ataca.

Ca și în cazul șarpelui, și semnificațiile ei sunt ambivalente: pe de o parte desemnează răul, veninul, pe de alta, înțelepciunea. Șopârla are o viteză foarte mare și se poate strecura oriunde. Astfel, cine vrea să poată intra într-o casă unde nu are acces e bine să aibă la sine o labă de șopârlă. Pielea șopârlei este folosită de vraci pentru vindecarea diferitelor afecțiuni, chiar ca antidot pentru venin. Astfel, omorârea unei șopârle este echivalentă cu înfăptuirea unui păcat.

Șopârla este asociată cu energia focului, chiar dacă este de găsit pe lângă ape și mai ales în anotimpuri ploioase. Se spune că dacă se pune o șopârlă în foc, vor ieși de acolo mai multe șopârle. Vrăjitoarele obișnuiesc să facă acest lucru, pentru că folosesc șopârlițele la diverse vrăji.

Cameleonul este o șopârlă care-și schimbă culoarea. El este un simbol al adaptabilității, al evoluției spirituale, dar și al minciunii, al falsității și instabilității. Salamandra este și ea o specie de reptilă foarte frumoasă și foarte apreciată (vezi **SALAMANDRĂ**).

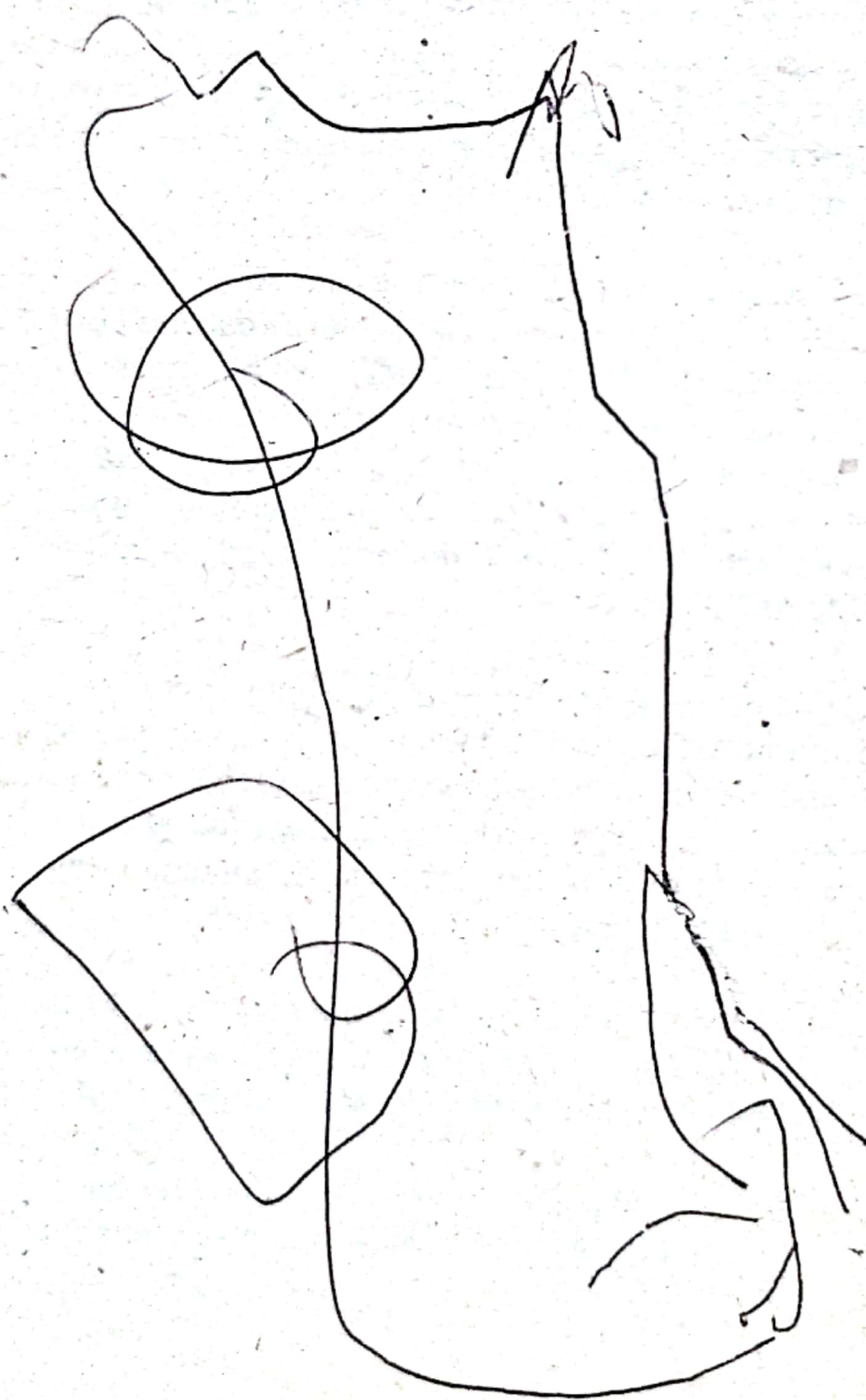
ȘORT - Este un acoperământ folosit și de adepții unor căi spirituale, nu doar de gospodine sau meșteșugari. Șortul are o funcție de protecție față de impuritățile materiale, dar și față de cele mai subtile. Cu ajutorul lui se acoperă zona de jos a trunchiului, respectiv burta, organele genitale și cele excretore. Acele activități îndeplinite cu șort sunt protejate de influențe negative, căci sunt făcute din inimă și cu rațiune.

ȘOSETĂ - Nu e bine ca cineva să poarte o șosetă de un fel și alta de alt fel, căci nu-și va găsi perechea în dragoste. E bine însă ca șosetele să fie purtate pe dos în zilele în care este pericol de vrăji, pentru îndepărtarea acestora.

ȘTIME - Sunt duhuri asemănătoare cu lelele și Rusaliile. Ele pot fi întrupări ale vântului, ale apelor, ploii și chiar ale banilor sau comorilor (vezi **VÂNT, IELE, RUSALII**).

ȘUVIȚĂ - Este un buchet din podoaba capilară, care reprezintă, simplificat, esența unei persoane. Ca și părul (vezi **PAR**), șuvița este legată de afec-tivitate.

Dacă unei persoane îi cade o șuviță pe ochi, înseamnă că va vedea pe ci-neva care îi este drag. Dacă cineva oferă o șuviță din păr în dar, e ca și când și-ar oferi toată căldura inimii; în același timp, persoana respectivă face și o promisiune de fidelitate. Cu toate astea, gestul în sine poate prevesti o despărțire. Este mai bine să se fure o șuviță din părul cuiva decât să-i fie ce-rută.

T

"Îngăduie **timpului**
Să pună temei
Vieții și nimbului!"

(L. Blaga, "Mică odă unei fete")

TALPĂ - Călcâiul este simbolul sexualității. Pe cât este de rezistent la asperitățile mediului, pe atât este de sensibil la atingerile pasiunii amoroase. Până și legendarul Ahile, erou de neînvins, a fost în cele din urmă răpus de o simplă săgeată care i-a atins călcâiul.

TAUR - Ziua Taurului este sărbătorită de români de Sf. Gheorghe, pe 23 aprilie. În această noapte se spune că taurii vorbesc, iar cine vrea să-i asculte trebuie să doarmă în ieslea lor.

Persoanele născute în zodia Taurului sunt persoane foarte puternice, atât fizic, cât și psihic. Au o voință puternică și calități de lider, știu întotdeauna ce vor și nu renunță la ceea ce își doresc. Fac compromisuri destul de rar și asta numai atunci când știu că vor câștiga înmăit. Sunt foarte pasionali și loiali, iar în dragoste oferă totul, chiar dacă nu primesc același lucru.

TĂCIUNE - E un semn rău dacă a doua zi tăciunii mai sunt aprinși în sobă.

Multe fete răsucesc tăciunii în sobă și spun descântece de dor, pentru ca iubitul lor să vină la ele.

Se mai spune că cine se joacă cu tăciunii aprinși va face noaptea în pat.

TĂMÂIE - Izul de tămâie ajută la apropierea de Dumnezeu. Mirosul de tămâie este absorbit de cer, de aceea la înmormântări se aprinde tămâie, ca sufletul defunctului să urce la ceruri odată cu acest parfum. Tămâia are rolul de alunga spiritele rele și este folosită ca armă de apărare împotriva duhurilor necurate, mai ales în nopțile de Sf. Gheorghe și Sf. Andrei.

De fiecare dată când cuiva îi merge rău sau e bolnav e bine să ardă tămâie.

TEI - Este un copac sacru, al cărui lemn are efecte tămăduitoare. Cine suferă de o boală incurabilă este bine să meargă și să petreacă ore în șir sub coroana unui tei, vorbindu-i despre necazul său. Astfel, teiul îl va ajuta să se

vindece. Ceaiul de tei alungă toate durerile și este foarte indicat împotriva insomniei, însă bărbații nu ar trebui să consume prea mult ceai de tei, căci vor rămâne impotenți înainte de vreme. În unele zone, în dimineața Paștelui merg doi frați copii la trunchiul unui tei, se dezbracă de toate hainele, apoi smulg cu dinții de trei ori coaja de la pom. Acest lemn este medicamentul cel mai bun pentru orice boală, cu condiția ca cei doi copii să nu vorbească nimănui despre asta, dar nici să nu se uite înapoi până ajung acasă.

Se spune că duhurile rele se feresc de aroma de tei, iar Necuratul nu se va ascunde niciodată sub coroana unui astfel de copac. De aceea teiul nu este trăznit niciodată. Toaca de la biserică este confecționată tot din lemn de tei, pentru a alunga duhurile rele din sat. De asemenea, pentru a nu bate grindina peste culturi e bine să se presare din loc în loc ramuri înfrunzite de tei.

TEMPLU - Este casa lui Dumnezeu pe pământ, un loc sfânt care apără și ocrotește omul de toate relele. Cine vrea să-L simtă pe Dumnezeu mângându-l pe frunte nu trebuie decât să petreacă câteva ore în lăcașul său.

Corpul este considerat templul sufletului. Pentru purificarea acestuia, corpul trebuie să fie curățat, ținându-se toate posturile de peste an.

TIMP - Se poate vorbi despre timpul uman și despre timpul divin. Primul este limitat, iar celălalt este o eternitate. Se zice în popor că timpul este cel mai mare dușman al omului, de aceea nu e bine să fie lăsat să treacă în van, căci el este singurul care nu se mai întoarce. Timpul este simbolizat prin cerc și prin roată, deci mișcarea lui este eternă și nu poate fi oprită.

Se spune că există un timp pentru toate, de unde și expresia "i-a venit timpul" sau "i-a sunat ceasul". Despre cineva care a murit se spune adesea că "n-a mai avut zile".

La români există credința că marțea, vinerea și sâmbăta sunt trei Ceasuri Rele, timp în care se pot întâmpla multe lucruri neplăcute. De aceea oamenii sunt foarte precauți în astfel de zile, iar urările de sărbători se termină cu "Să fie într-un Ceas Bun!" (vezi **CEAS**).

TRANDAFIR - Este simbolul rănilor lui Isus și al renașterii. Se spune că pe locul unde mor eroii cresc tufe de trandafir. În general, e bine ca la marginea crucii de la mormânt să se lase un trandafir. Tot în virtutea acestui simbol al regenerării se obișnuiește ca de Sâmbăta morților să se lase pe mormânt dulceață de trandafiri.

Trandafirul mai este și simbolul iubirii. Cine primește în dar un trandafir înseamnă că cine i l-a dăruit este sincer îndrăgostit, iar dacă primește în dar trei trandafiri, e semn că acea persoană este animată de un puternic respect.

Culoarea pe care o are trandafirul vorbește despre sentimentele persoanei care îl dăruiește. Dacă este roșu e semn că e capabilă să facă orice sacrificiu pentru a obține favorurile persoanei iubite; dacă trandafirul este alb înseamnă că persoana care îl oferă este sinceră în tot ce spune, iar dacă este galben, aduce cu sine sentimente de gelozie și posesivitate.

TRĂZNET - În religia creștină, trăznetul este arma lui Dumnezeu, de aceea se zice că locul unde a căzut trăznetul devine un loc sacru. Dacă o persoană este lovită de trăznet și nu moare, capătă puteri divine și poate deveni prezicătoare, căci Dumnezeu i-a dat acest dar. Nu e bine să se stingă un incendiu provocat de trăznet, deoarece este voința Domnului ca acel loc să devină sfânt. Totuși, el poate fi stins cu lapte de la o vacă neagră.

Trăznetul este asimilat principiului masculin. Astfel, se spune că multe femei din localitatea lângă care a căzut trăznetul vor rămâne însărcinate în curând.

TREISPREZECE - Este un număr de rău augur. La creștini este numărul tădării. La Cina cea de Taină erau la masă 13 persoane, dintre care unul era trădătorul - Iuda. Din acest motiv, oamenii nu se așează în număr de 13 pentru a servi masa, întrucât se crede că primul care se va ridica de la masă va muri în curând.

Cea de-a 13-a zi după o sărbătoare mare - Crăciun sau Paști - este o zi nefastă. Același lucru se crede și despre a 13-a zi din lună. Numai persoanele născute într-o zi de 13 sunt considerate ca având noroc în toate zilele de 13 din an.

TRESTIE - Este simbolul sensibilității, dar și al puterii, fiind singura plantă care nu se frânge pe vreme de furtună. Din acest motiv trestia a devenit planta care învie. Astfel, dacă o persoană este căzută de ceva timp la pat, e bine să i se dea să inhaleze fum din măduvă de trestie, pentru că se va ridica din nou dreaptă și sănătoasă.

Ciobanii își construiesc fluieri din trunchi de trestie, ca lupii să nu se poată apropia de turma lor. Nu e bine să se facă un fluier dintr-un trunchi de trestie care a crescut pe mormântul unui om înecat, căci această faptă echi-valează cu o crimă.

TRIFOI - Este simbolul trinității și al vieții. De obicei are trei foi (frunze), de unde își trage și denumirea. Cine găsește un trifoi cu patru foi va avea o mare bucurie, însă nu e bine să se caute cu înverșunare frunza cu patru foi,

căci se zice că persoana respectivă va avea ghinion timp de patru ani. Cine dăruiește un pandantiv în formă de trifoi e un prieten credincios.

Trifoiul este întâlnit și în cărțile de joc, sub denumirea de treflă. La jocul de poker trefla este mai valoroasă și aduce noroc. Asul de treflă este cartea cu valoarea cea mai mare din pachet. În cartomanție, asul de treflă vorbește despre dragoste. Dacă e drept, arată dragoste adevărată, iar dacă e întors, înseamnă că iubirea e falsă.

TOC - Dacă se întâmplă să se rupă tocul de la pantof chiar în momentul unei plecări, călătoria trebuie amânată.

Cel căruia i se strică tocul în timp ce scrie o scrisoare, e semn că persoana căreia îi este adresată scrisoarea are un mare necaz și e posibil să nu ajungă niciodată în posesia veștilor.

Pentru a feri casa de spiritele rele, e bine să se ungă tocul ușii cu usturoi.

TOPAZ - Cine oferă o astfel de piatră unei persoane înseamnă că și-a oferit prietenia pe vecie.

TOPOR - Simbol al despicării, al distrugerii, toporul are puteri magice și este folosit în obiceiurile de reînnoire a anului. Astfel, cu ocazia marilor sărbători, este bine ca mesenii să servească masa stând cu picioarele pe un topor, pentru a fi sănătoși și puternici tot restul anului. Acest obicei nu e indicat femeilor însărcinate, deoarece vor naște un prunc cu semne pe piept precum creștăturile de topor. Înainte să nască, o femeie trebuie să pună la grinda casei două topoare cruciș, pentru ca nașterea să-i fie mai ușoară, iar copilul să fie ferit de duhurile rele.

Dacă este furtună mare, e bine să se înfigă toporul în fața casei, pentru ca aceasta să nu fie lovită de trăsnet.

Nu e bine să se lase toporul cu lama în sus; se spune că atunci Maica Domnului plânge.

Pentru a preîntâmpina un necaz, nu trebuie să se arunce niciodată coada de la topor în flăcări.

TUNET - Se spune că de câte ori tună, Sf. Ilie iese la plimbare și e posibil să fie supărat pe oameni, mai ales dacă tună foarte tare. Unii spun că sunetele care se aud când tună sunt de fapt bicele Sf. Ilie, care-i pocnește pe Diavoli. Se mai crede că, atunci când tună și plouă prea mult, cineva este ucis cu sânge rece (vezi **FULGER**, **TRĂZNET**). Pe o astfel de vreme nu trebuie să se iasă din casă, ci e bine să se aprindă tămâie sau o lumânare adusă de la

Paște. Tot împotriva sperieturii de tunet e bine să se aprindă și crengi de măceș și să se afume toată casa.

De obicei tună numai după ce în prealabil a fost cald afară. Primul tunet din an vestește sosirea primăverii. Abia după ce tună prima oară florile pomilor înfloresc, iar melcul iese afară din cochilia sa. Dacă primul tunet se aude de sărbătoarea celor 40 de Mucenici, e semn că va fi un an plin de recolte. Pentru mai multă siguranță, când tună pentru prima oară într-un an e bine să se amenințe culturile, pentru a da roade în acel an. Dacă tună dinspre Apus, se zice că va fi un an greu, iar dacă tună dinspre răsărit, înseamnă că va fi un an bun. Dacă o femeie vrea să fie iubită de bărbați, în ziua în care tună prima oară într-un an trebuie să ia un ac și să-l pună într-un sac, apoi să doarmă pe acel sac o săptămână.

TURTURICĂ - Este simbolul dragostei și al fidelității conjugale. Când se căsătoresc doi tineri e bine să li se dea să mănânce inimă de turturică, pentru a fi uniți și a se iubi tot restul vieții. De asemenea, dacă două persoane sunt certate, e bine să mănânce ouă de turturică și se vor împăca în curând.

TUTUN - Este cunoscut în popor sub denumirea de Planta Diavolului. Despre cei care fumează se spune că sunt mai aproape de Necurat decât de Dumnezeu. Cine vrea să fie alături de Domnul și totuși fumează, e bine să amestece tutunul cu busuioc.

Pentru calmarea durerii de măsele e bine să se inhaleze pe o nară fum de țigară (vezi **ȚIGARĂ**).

T

Nu există un **țesător** mai priceput decât timpul.

ȚAP - Este un animal încornorat, asociat cu Diavolul, deoarece se spune că acesta din urmă se poate metamorfoza în țap. Țapul mai reprezintă și simbolul trufiei și al fuduliei neîntemeiate.

Se spune că dacă se iau la trântă doi țapi va ploua, iar dacă un țap dă cu coarnele în gard, anunță o vizită neașteptată și nu tocmai plăcută (vezi **CAPRA**).

ȚĂRUȘ - Are semnificații ce se împletesc cu cele ale stâlpului. Țărușii sunt foarte necesari unor culturi; astfel, ei sunt foarte prețuiți mai ales pentru rolul lor de a susține vița-de-vie. De țăruși se pot lega tot felul de plante care păzesc mana recoltelor (leuștean, pelin etc).

Cel care și-a fracturat un picior se va vindeca rapid dacă se va sprijini într-un țăruș. Băta Mutului din trupa de Călușari, folosită la diverse vindecări, este mai benefică dacă a fost cândva un țăruș.

ȚÂNȚAR - Ca și muștele, această insectă nu este deloc plăcută omului sau lui Dumnezeu (vezi **MUSCĂ, INSECTE**). Fiind un mic vampir, țânțarul este un simbol al agresivității.

ȚELINĂ - Rădăcina acestei plante, împreună cu cea de violete, dă naștere unui parfum despre care se spune că e suficient să fie mirosit de o persoană pentru ca aceasta să poată prevedea viitorul. De asemenea, țelina este o plantă foarte apreciată ca afrodisiac. Ea reîntinerește, regenerează și este foarte folosită în probleme de dinamică sexuală sau contra tulburărilor de dinaintea intrării în menopauză.

ȚESUT - Este una din cele mai vechi îndeletniciri ale omului, ale femeilor în special. Această activitate care solicită răbdare și forță de creație se aseamănă cu Marea Creație însăși.

Se spune că nu e bine să se țeasă de sărbători, mai ales în zilele închinatelor moșilor. Pe de altă parte, țesutul este patronat de Joimăriță.

ȚIGAN - Despre țigani se spune că dețin secrete nemaipomenite. Ei au fost locuitori ai Shambalei, dar, din cauza lipsei de probitate morală și a incapacității lor de a-și depăși dorințele, au fost alungați. Țiganii aparțin tuturor locurilor și nici unuia în mod deosebit. Ei sunt foarte buni cunoscători ai tainelor naturii și mai ales ai oamenilor și posedă o adevărată artă a comunicării persuasive, tocmai pentru că trebuie să se apere de necunoscuți, tot umblând dintr-un loc în altul.

Dacă primul om pe care îl întâlnește o persoană dimineța este un țigan, se spune că în acea zi o așteaptă întâmplări cel puțin ciudate.

Cine visează țigani va afla niște secrete.

ȚIGARĂ (vezi **TUTUN**) - Inițial, țigările erau un semn de noblețe, pentru ca apoi să devină un semn al viciului și niște obiecte cu care oamenii își întrețin tabieturile.

Nu e bine să-și aprindă trei persoane țigara de la același foc, pentru că se spune că ultimul va muri. Această superstiție a apărut în rândul soldaților, care spuneau că dușmanul, atunci când vede prima țigară aprinsă duce pușca la ochi, la cea de a doua țigară țintește, iar la a treia trage.

Dacă o persoană suflă fumul în fața cuiva este o provocare, de cele mai multe ori erotică. Același lucru este comunicat și de către persoana care ia altcuiva țigara din mână.

Cui i se aprinde țigara doar într-o parte înseamnă că este înșelat de partener, dar persoana care vrea să descopere numele celui care o iubește trebuie doar ca, după ce stinge țigara, să răsucescă filtrul, iar acesta va lua forma inițialei numelui respectiv.

ȚIGLĂ - Pentru că țigla este un rezervor de energie solară, în anotimpul umed, când răcește cineva, se ia o țiglă, se încălzește în vatră și se pune la picioare.

Dacă unei persoane îi cade țigla de pe casă, e semn că Dumnezeu nu este mulțumit de cum merg lucrurile în gospodăria sa.

ȚUICĂ - La români există un adevărat cult al acestei băuturi, care se îmbină cu cel al prunului. Oamenii care preparau țuică bună și tare erau considerați adevărați gospodari, iar despre cei care vând țuică îndoită cu apă se spune că sunt oameni răi. Țuica este folosită și pentru vindecarea mai multor boli, dar și pentru a face poftă de viață. Astfel, nu e bine să se vorbească în nume de rău această băutură.

U

"Oriunde văd un **umăr** gol sunt îmbiat să-l sărut."

(Ovidiu, "Arta Iubirii")

ULCEA (vezi OALĂ)

ULIU - Este o pasăre foarte puternică, cu calități asemănătoare vulturului, însă mult mai agresivă. Uliul este simbol al lăcomiei și al forței; ghearele sale sunt foarte temute, mai ales de către puii de găină. În China se spune că uliul este o metamorfoză a porumbelului, dar românii cred că el provine din cuc. I se mai spune și Gaie (vezi **GAIE**), adică este asociat aceluia duh feminin rău care fură copiii plângăcioși și neascultători.

UMĂR - Umerii sunt însemnul puterii și al capacității de a "da piept cu viața". Sunt foarte apreciați din punct de vedere estetic, atât la femei, cât și la bărbați. Umerii drepti sunt un semn al puterii, al verticalității și voinței. Cei aplecați poartă însemnul resemnării, al acceptării soartei și al unei incapacități de deschidere. Cine se simte copleșit de întâmplările prin care trece e bine să-și îndrepte umerii cât mai des și, încet-încet, va recâștiga optimismul și puterea de a face față problemelor.

Expresia "a pune umăr lângă umăr" înseamnă a reuni forțele mai multor persoane.

Sărutul pe umăr are aceeași semnificație ca cel pe gât; deși este mai timid, exprimă dorință și atracție față de persoana pe umerii căreia a fost depus.

Nu e bine ca cineva să se uite înapoi peste umărul stâng, căci poate fi fermecat sau deochiat. De asemenea, nu e bine să se privească luna plină pe după umărul stâng. Pentru a-și împlini o dorință mare, persoana respectivă trebuie să și-o spună în gând și apoi să se uite după umărul drept la luna nouă aflată în prima zi.

UMBRĂ - Este o copie fidelă și totuși neterminată. Umbra este asociată cu ceea ce omul lasă în spatele său sau nu poate pune în lumină. Ea îi aduce aminte omului că este muritor, căci umbra mai este asociată și cu sufletul. Astfel, se spune că cei care și vând sufletul Necuratului își pierd umbra.

Umbra este folosită și pentru a evita sacrificiile omenești atunci când se

ridică o clădire sau o fântână. Un om măsoară umbra altuia, fără ca acesta să știe, apoi acea măsură se ia pe o scândură și se pune în fundație.

Se spune că cine își privește umbra devine temător (despre oamenii foarte fricoși se spune că "se tem și de umbra lor"). De asemenea, se crede că cine calcă pe umbra cuiva îi ia păcatele.

UMBRELĂ - Se spune că nu e bine să se deschidă umbrela în casă, pentru că aduce lacrimi.

UNGHIIE - Forma unghiilor poate spune foarte multe despre cineva. Dacă sunt mici, acea persoană este timidă, iar dacă sunt mari, este vorba de un om expansiv și creativ. Femeile care au unghii exagerat de mari sunt foarte pretențioase. Dacă unghiile sunt arcuite, ca de vrăjitoare, acea persoană este materialistă, pasională și poate face multe lucruri pentru a obține ceea ce vrea. Unghiile bombate pot semnala afecțiuni cardiace. Oamenii care-și rod unghiile sunt nesatisfăcuți sentimental și nu știu cum să schimbe această situație.

Se spune că cine își taie unghiile duminică, joia sau luna își taie norocul. De asemenea, cine își taie unghiile seara poate cădea în plasa farmecelor ce i se fac, iar cine își taie unghiile de la picioare noaptea poate înnebuni. În schimb, cine își taie unghiile 9 vineri la rând își va întâlni viitorul soț în ultima dintre ele. Când i se taie pentru prima dată unghiile unui copil e bine să se facă acest lucru cu dinții, altfel copilul va deveni hoț. Nu e bine ca unghiile tăiate să fie aruncate în foc, căci acest fapt predispune la îmbolnăviri. Unghiile tăiate nu trebuie lăsate nici pe jos, căci, dacă va călca o femeie gravidă peste ele, va avorta.

UNT - Este un aliment foarte apreciat, iar prezența lui într-o casă este o promisiune de bunăstare. De asemenea, se spune că untul este un izvor de energie, pentru că atunci când este pus pe foc începe să sfârâie.

Dacă unei persoane îi cade felia de pâine cu unt pe partea unsă, va avea o zi proastă, iar dacă felia cade cu untul deasupra, ziua va fi cu noroc.

Nu e bine să se bată putineii seara, pentru că spiritele rele pot să strice untul și să-i fure din proprietăți. Persoana căreia nu îi iese untul după ce a bătut putineii înseamnă că a săvârșit un păcat.

De Sf. Dumitru, pe 26 octombrie, se obișnuiește să se dea de pomană grâu fiert cu unt.

UNTDELEMN - Uleiul este foarte prețuit în ritualuri, de la cele regale până la cele bisericesti. Din ulei se prepară mirul, cu ajutorul căruia se primește bunăvoința din partea lui Dumnezeu. Unsul este o fertilizare, o strălucire, o

îmbelsugare, o promisiune de sănătate și fericire. Uleiurile sunt binecunoscute de vraci și sunt folosite cu succes în tot felul de afecțiuni. Cel mai apreciat este uleiul de măsline, despre care se crede că are virtuți dumnezeiești. Astfel, cine are o stare proastă, de neliniște, e bine să-și facă un masaj cu ulei de măsline și își va reveni.

Despre cei cărora le e frică să se apropie de tigaie când sare uleiul se spune că vor avea o soacră aprigă. Dacă unei persoane îi sare ulei în ochi, e semn că se va certa cu cineva, iar cine varsă ulei va avea pagubă în casă.

URECHE - Forma urechilor poate da detalii despre caracterul unei persoane. Astfel, cei care au urechi mici sunt oameni sensibili și care nu pleacă urechea la toate bârfele. Totuși, acestea îi pot afecta destul de mult. Despre persoanele cu urechi mari se spune că știu să speculeze orice zvon, sunt foarte descurcărețe și pot afla foarte repede orice își propun. Urechile mari, ca și nasul, sunt un semn de reușită socială. Cei care au urechi clăpăuge sunt orgolioși, dar foarte naivi.

Urechea este un centru reflex de importanță foarte mare, iar prin stimularea ei pot fi chiar vindecate unele organe. Găuritul și trasul urechii sunt gesturi care au ca efect reducerea agresivității. Astfel, părinții nu ar trebui să fie foarte supărați când copiii lor mai sunt urecheați la școală, deoarece este un lucru foarte sănătos.

Cui îi piuie urechea stângă va auzi o veste proastă. Dacă acest lucru se întâmplă cu cealaltă ureche, persoana respectivă va auzi ceva foarte frumos. Cel căruia îi piuie o ureche poate să întrebe pe cineva care dintre ele. Dacă ghicește, înseamnă că cel căruia îi piuie urechea este vorbit de bine, iar dacă nu se ghicește urechea cu pricina, e vorba de o bârfă.

Dacă o persoană simte mâncărimi la nivelul urechilor poate să știe că în curând va ploua.

UNTURĂ - Dacă este dusă la biserică și botezată de preot, untura poate fi un adevărat leac pentru mai multe afecțiuni ale copiilor, cum ar fi durerile de picioare sau umflăturile. Copilul mic e bine să fie uns cu untură de urs, pentru a crește puternic și sănătos precum ursul. Cu untura de la un porc negru se spune însă că se pot face vrăji.

URS - Acest animal masiv și greoi are o simbolistică ambivalentă: pe de o parte simbolizează forțele greu de stăpânit ale pământului, iar pe de altă parte este Moș Martin cel vesel care, tot plimbându-se prin pădure, mai bagă din când în când laba în vreun stup și se ceartă cu albinele. În această a doua

postură, ursul este deosebit de drag copiilor. Vânătorii însă știu să-l aprecieze la adevărata lui valoare: ursul este foarte prețuit pentru blana lui și foarte temut pentru ferocitatea lui. Cine s-a rătăcit prin pădure și s-a întâlnit cu ursul, cel mai înțelept este să se întindă ușor la pământ și, când animalul se apropie, să nu mai respire, pentru că ursul va mormăi nemulțumit și va pleca. În nici un caz nu trebuie făcută greșeala de a fugi, deoarece ursul, pe cât este de greoi, pe atât este de agil.

Fiind foarte grijuliu cu puii săi, ursul este un simbol feminin, al Marii Mame. Pe 2 februarie, foarte multe popoare din Europa serbează Ziua Ursului. Se crede că aceasta este prima zi când ursul își părăsește bârlogul, iar dacă în această zi este frumos afară, înseamnă că anul va fi friguros și invers.

Între cele doisprezece jocuri ale Călușarilor există unul cu numele Ursul. Tot ursul apare și în dansul Caprei.

Pentru a crește puternici precum urșii, e bine ca pruncii să fie unși cu untură de urs. De asemenea, persoanele fricoase e bine să se afume cu păr de urs.

URSITOARE - Spirite feminine care vizitează pruncii, pentru a le determina viitorul. Ele spun ce au de spus într-o formă imperativă - ex.: "Acest copil va fi frumos și iubit de femei!", "Dar el nu va iubi decât pe una!" etc. Se spune că ursitoarele vizitează copilul în a treia seară de la naștere și trebuie întâmpinate cu pâine, sare, vin și ceapă, pentru a le îmbuna și a nu face preziceri negative. Ursitoarele rele sunt gonite de virtuțile acestor alimente. De asemenea, pe tava cu care sunt întâmpinate e bine să fie și un pieptăn. Cea care trebuie să le întâmpine pe cele trei ursitoare care coboară pe horn este Moașa copilului.

URZICĂ - Este o plantă foarte temută, pentru că poate pedepsi prin înțepături chinuitoare, dar ea este, în același timp, un foarte bun leac pentru cei care suferă de reumatism.

Se spune că aceleia care mănâncă urzici în Săptămâna Mare îi vor fi iertate păcatele.

USTUROI (vezi **AI, ȘARPE**)

V

*"Prindeți-ne **vulpile**, **vulpile** cele mici care strică **viile**;
căci **viile** noastre sunt în floare."*

("Cântarea Cântărilor", 2.15)

VACĂ - Este simbolul fertilității și al fecundității. Fiind un animal sfânt, e bine ca vaca să poarte numele zilei în care a fost fătată. Se spune că cine dă o vacă de pomană își echivalează fapta cu aceea de a săpa o fântână. De regulă vaca se dă de pomană chiar celui care face fântâna din curtea casei.

Vaca e omniprezentă în toate ceremoniile importante din viața omului. Astfel, vițica se taie la nuntă, la botez, dar și la înmormântare. Se spune că, pentru a avea parte de vaci, un nou-născut se așează cu fundul pe o grămadă de bălegar, imediat ce este adus de la biserică, apoi este luat de pe bălegar de către mama lui.

Există o serie de tradiții și superstitii privind laptele vacilor (vezi **MANĂ, LAPTE**).

VALE - Este un simbol pentru melancolie și dor. Ea este asociată cu feminitatea sensibilă și protectoare, cu uterul matern. Astfel, locuitorii văilor sunt oameni liniștiți, foarte iubitori.

Se crede că cine se visează coborând într-o vale se va îndrăgosti fără speranță.

VAPOR (vezi **BARCĂ, PESCAR**) - Nu se vorbește niciodată despre pisică sau preot în timp ce se călătorește pe un vapor.

VATRĂ - Este un loc sacru, care simbolizează sufletul casei, de aceea mireasa, când intră în casa mirelui, dăruiește vetrei o felie de pâine unsă cu miere, pentru a fi bine primită în casa nouă. Fiind cea care oferă hrană oamenilor, este bine ca vatra să fie prima curățată, înainte de orice alt lucru din gospodărie, însă nu e bine să se curețe vatra într-o zi de vineri, căci se spune că ulii vor ataca găinile.

Vatra este locul unde se desfășoară cele mai multe rituri din viața unui om. Pe marginea ei se făceau jurămintele, dar și vrăjile de dragoste. Se spune că, dacă femeile care nu pot naște sau au dureri sunt duse pe vatră, vor naște ușor.

Vatra și hornul reprezintă și calea de comunicare cu lumea de dincolo (vezi **HORN**).

VĂDUVĂ - Femeia căreia i-a murit bărbatul trebuie să țină doliu între 5 și 7 ani, pentru că sufletul ei rămâne legat de al mortului. Dacă vrea să micșoreze această perioadă, e bine să moșească copii. De asemenea, 3 ani de zile văduva trebuie să păstreze obiceiurile casei, ca și când soțul ei nu ar fi murit, însă hainele acestuia trebuie date de pomană unui flăcău neînsurat. Se spune că văduvele pot căpăta tot felul de puteri: pot descânta, pot desface farmece etc.

VĂRSĂTOR - Cei născuți în această zodie sunt libertini, pot fi foarte buni prieteni, dar pot da dovadă de egoism, mai ales dacă le este limitată libertatea.

VÂNT - Se crede că vântul e spiritul Domnului, care se mișcă deasupra apelor. Astfel, nu e bine să se înjure sau să blesteme vântul, deoarece el nu va mai curăța pământul, iar roadele vor fi sărăcăcioase. Există însă și un vânt aprig, care distruge casele și gospodăriile oamenilor și care bate mai ales primăvara și toamna, când se fierbe mustul care se transformă în vin. Se crede că acest vânt puternic bate fiindcă e adus de bețivarii cu gândurile turbate. Vânturile aprige sunt asociate cu personaje negative, cum ar fi Vântoasele și lelele. Există superstiția că dacă cineva ridică de pe pământ un șarpe ucis, va stârni vânturi turbate care vor bate peste 6 săptămâni peste culturile sale. Nu e indicat ca oamenii să doarmă afară până în ziua de Sf. Gheorghe, deoarece vor veni Vântoasele și îi vor îmbolnăvi. Până în această zi se spune că bat numai vânturile rele, care aduc toate bolile pământului.

VÂRTEJ - Este vântul care se iscă din senin, mai ales pe vreme de vară, și despre care oamenii cred că este fata lui Irod, care dănuia în jurul tatălui, ca să-i dea ei capul lui Ioan Botezătorul. Dumnezeu a blestemat-o să dănuiască cât va fi lumea.

Se spune că pe cine prinde un astfel de vârtej se va îmbolnăvi grav, iar cine vede un vârtej e bine să scuipe de două ori în direcția lui și vântul se va potoli (vezi **ALA**).

VÂSC - Este simbolul vieții eterne, deoarece își păstrează culoarea verde chiar dacă este luat din propriul mediu. Despre fructele de vâsc se spune că au calități magice, putând vindeca sterilitatea și tot felul de boli incurabile. De

asemenea, se crede că cine bea o licoare preparată din crengi de vâsc poate deveni invizibil.

De Anul Nou e bine ca logodnicii să se sărute sub o creangă de vâsc, pentru ca dragostea lor să fie veșnică.

VERDE - Culoarea naturii, a regenerării, a voinței și a optimismului, verdele este asociat cu dragostea și dorul. Se spune despre persoanele care se îmbracă în verde că își caută dragostea pe care nu au găsit-o încă. Oamenii cu ochii verzi sunt pasionali și magnetici, însă sunt capabili de foarte multe lucruri pentru a-și atinge scopurile.

Uneori verdele capătă și însușiri malefice. Astfel, se crede că pisica cu ochi verzi este prevestitoare de moarte, dacă taie calea cuiva.

VERIGHETĂ (vezi **INEL, CĂSĂTORIE**) - Există metode de prezicere care folosesc drept instrument verigheta. Astfel, o tânără poate afla la ce vârstă se va căsători și ce copii va avea. Se ia un pahar cu marginile mai largi și se umple pe jumătate cu apă. Se leagă cu ață verigheta descântată la biserică și care aparține unei persoane căsătorite și se răsuțește pe deget de trei ori, apoi se introduce verigheta în centrul paharului, în așa fel încât să nu atingă apa. Mâna trebuie să rămână nemișcată, iar după un timp verigheta va începe să se miște și să lovească marginile paharului. Numărul de lovituri până când verigheta se oprește arată vârsta la care tânăra se va căsători. Pentru a afla și ce copii va avea, trebuie să așeze verigheta legată cu ață în centrul mâinii stângi, dar în așa fel încât să nu atingă palma. Dacă verigheta se răsuțește, înseamnă că femeia va avea fetiță, iar dacă se balansează ca o pendulă, înseamnă că va naște băiat.

VEȘMINTE (vezi **HAINA**)

VIDME (vezi **STRIGOI, MANĂ**)

VIERME - Aceste mici viețuitoare cu conotații malefice sunt foarte apreciate de pescari, fiind o nadă foarte bună pentru pești, iar viermii fructelor, chiar dacă nu sunt doriți, se spune că sunt foarte curați. Cine găsește un vierme într-un fruct poate fi iertat de un păcat dacă nu îl omoară, ci îl dă unei găini. Nu e bine să se împartă mere găunoase, mai ales dacă acest lucru se face cu bunăștiință.

VIESPE - Alături de lăcustă, viespea reprezintă semnul pedepsei lui Dumnezeu. Se spune că cel care este înțepat de o viespe a făcut o mare greșală pe care trebuie să o îndrepte, altfel data viitoare Dumnezeu nu va mai trimite

doar o viespe... Cine este înțepat de o viespe e bine să pună sare și pătrunjel pe locul respectiv și durerea va dispărea.

VINERI - Ca și miercuri, vineri este una din zilele benefice, dedicate curățirii spiritului. Vinerea este zi de post și chiar de post negru, deoarece aceasta a fost ziua în care Isus a fost răstignit.

Vineri seara nu e bine să se mănânce usturoi, pentru că sâmbătă dimineață este timpul de împărtășire a îngerilor. Este foarte bine însă ca o persoană să țină post vinerea, pentru că va putea să-și îndeplinească tot ce-și pune în cap. Există 12 vineri de peste an în care e indicat să se țină post: înainte de Sf. Andrei, Crăciun, Stratenie, 40 de Sfinți, Blagoviștenie, Duminica Mare, Sânzieni, Sf. Petru, Schimbarea la Față, Sf. Maria, Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul, Ziua Crucii.

Vinerea este considerată nefastă pentru femei, de aceea nu e bine ca o tânără să-și taie unghiile în această zi, pentru că va rămâne nemăritată. De asemenea, se spune că cine coase vinerea își coase buzele, iar cine toarce își încurcă mațele. În general, femeile nu trebuie să muncească în această zi, altfel se vor abate furtuni peste localitate. În Vinerea Mare, cea de dinaintea Paștelui, se spune că cine coase își atrage multe necazuri. În schimb, cine face o baie în baltă înainte ca soarele să răsară în această zi va fi ferit de boli tot anul. Cine se spală pe față cu apă de fântână în prima vineri de după Paște nu va avea nici o dorință care să nu i se poată îndeplini. Dacă va cădea Crăciunul vinerea, iarna va fi foarte dură.

Nu e bine să se înceapă o activitate în zi de vineri, căci nu va fi dusă la bun sfârșit.

Se spune că vinerea este o zi este foarte bună pentru făcut dragoste, dar nu este o zi indicată pentru cununie, căci mirii nu vor avea viață foarte lungă. Persoanele născute în această zi sunt frumoase, iubitoare, pasionale și evlavioase.

VIOLET - Violetul este un semn de trăire într-o lume idealizată. Violetul a fost și culoare de doliu, pentru că se credea că în aceste fel se păstrează contactul spiritual cu mortul și se refuză cel cu oamenii reali.

Se spune că femeile de moravuri ușoare preferă această culoare. Poate fi un substrat subtil, în sensul că pe ele nu le interesează discriminarea, ci fuziunea cu ceva. De asemenea, femeile gravide și adolescenții preferă violetul.

VIOLETĂ - Prin culoarea și fragilitatea lor, violetele sunt un simbol al sufletului pe calea căutărilor sfinte. Ele pot vindeca suferința din iubire. Se mai

spune că cine prepară un parfum de violete și țelină va putea prevedea evenimente din viitor.

VIȘINĂ - Este un fruct dulce acrișor, care stârnește și domolește setea. Ca și cireșa, vișina este asociată cu pasiunea (vezi **CIREAȘA**).

VIȘINIU - Este culoarea regilor, căreia i se mai spune și purpură și care semnifică puterea absolută, dar și tirania. Se spune că persoanele care preferă această culoare sunt pasionale și impulsive.

VIȚĂ-DE-VIE - Mai are și denumirea de "pomul vieții". Îngrijirea viței-de-vie este un obicei încărcat de sacralitate. Astfel, cine vrea să i se ierte toate păcatele trebuie să îngrijească timp de 7 ani o vie, dar în acest timp să nu se supere și să nu înjure, chiar dacă munca sa nu e răsplătită pe măsură.

Pentru a nu bate piatra peste vie trebuie chemat preotul să-i facă sfeștanie sau trebuie legată via cu ață roșie. O altă metodă constă în aducerea unui lacăt în vița-de-vie.

VRABIE - Ciripitul vrabiei e asociat de români cu plânsul. Creștinii consideră vrăbiile păsări spurcate, deoarece, în timp ce Isus era răstignit pe cruce, o vrabie a venit lângă el și le-a spus celorlalți că Isus nu a murit. Se spune că El le-a blestemat să se hrănească numai cu frimituri și cu resturi aruncate de oameni.

Vrăbiile sunt la români cei mai buni meteorologi. De fiecare dată când se scaldă în lacurile de pe drum sau dacă ciripesc prea mult în pomi, oamenii știu că în curând va ploua.

Se spune că cine vrea să fi rapid și puternic trebuie să mănânce carne de vrabie de Crăciun, înainte de orice altceva.

VULPE - Este întruchiparea vicleniei, a furtișagului, a șireteniei, însă se spune că cine vrea să nu fie furat de nimeni trebuie doar să prindă o vulpe și să-i ia blana. Atunci când o persoană care pleacă la drum întâlnește o vulpe e mai bine să se întoarcă, altfel cineva îi va fura banii.

Se crede că dacă o vulpe trăiește 100 de ani, se va transforma în vrăjitoare.

VULTUR - Este emblema vitejiei și curajului; cei care purtau vulturi pe umăr erau vânătorii.

În tradiția alchimică, vulturul era unul din cele patru ființe care participau la Marea Transformare.

Se spune că cel care mănâncă creier de vultur intră într-o stare de mare agitație, chiar de furie, care va dura pe tot timpul digestiei vânatului.

Z

Ziua și noaptea sunt fețe ale aceleiași monede.

ZA - Reprezintă unitatea de legătură între ceea ce a fost și ceea ce urmează. Vrăjitoarele folosesc zale în vrăjile de despărțire a două persoane care se iubesc.

Dacă unei persoane i se rupe o za de la lanțul pe care-l poartă, e semn că multe greutăți va întâmpina în tot ceea ce și-a propus să realizeze, dar cine găsește pe drum o za de la un lanț de fier e bine s-o păstreze, căci îi va aduce noroc.

ZAHĂR - Ca și mierea, este un simbol al fericirii și al iubirii. Astfel, cine vrea să câștige bunăvoința cuiva, trebuie să îi ducă ceva dulce.

Dacă se varsă zahărul, se anunță un chef.

Pentru a trece de un examen cu mai puține emoții, se ia o linguriță de zahăr înainte de a intra în sală.

ZAR - Este un instrument realizat de obicei din os și folosit la jocuri de noroc, însă zarul mai este și un talisman care ferește de ghinion.

Zarurile pot răspunde la diverse întrebări. De exemplu, o persoană care vrea să știe dacă se va întâlni în ziua respectivă cu cineva anume se poate gândi la o sumă (nu mai mare de 7), apoi aruncă trei zaruri și face suma de pe fețele superioare. Dacă aceasta depășește cifra 7, înseamnă că întâlnirea va avea loc. Asemănător se poate proceda și pentru alte nelămuriri.

ZAT - Există o întreagă tehnică de divinație în zațul de cafea, numită ghicit în cafea sau taseomanție.

ZĂPADĂ - Prin culoarea sa, zăpada este un simbol al purității. Se spune că de fiecare dată când ninge liniștit, Dumnezeu trimite o binecuvântare peste locurile respective. Când o persoană vede primii fulgi de zăpadă într-un an e bine să-și pună o dorință, iar aceasta i se va îndeplini, cu siguranță.

În popor circulă mai multe semne despre metereologia zăpezii. Astfel, dacă pomii fac roade multe, înseamnă că iarna va fi bogată în zăpadă. De asemenea, când vrăbiile se strâng într-un loc și ciripesc, când scroafele adună paie sau când căteii se tăvălesc pe jos, înseamnă că în curând va începe ninsoarea. În schimb, dacă de Crăciun nu este zăpadă, e semn că anul ce urmează va fi secetos și cu recolte puține. Dacă ninge în ziua de Mărțișor e bine să se strângă zăpada, apoi să se topească, iar cine se spală pe față în apa rezultată va fi sănătos și binecuvântat de Dumnezeu.

ZÂMBET - Este un mod prin care oamenii își exprimă trăirile, dar poate avea mai multe semnificații: ironic, seducător, răutăcios etc. Se spune că persoanele care zâmbesc des, indiferent de cât de rău le merge, alungă necazul și ghinionul din preajma lor.

ZÂNĂ - De cele mai multe ori este reprezentată printr-o fată foarte frumoasă, care iese în calea oamenilor și îi ajută să-și îndeplinească acțiunile pe care le-au început. Zâna intervine de obicei numai în momentele critice ale existenței umane, de aceea nimeni nu știe dacă ea există cu adevărat sau este rodul imaginației oamenilor. Există însă și zâne rele, care apar pentru a ispiti și pentru a-i convinge pe oameni să-și vândă sufletul Necuratului; ele pot lua diverse înfățișări: broască, bufniță etc.

ZI - Se spune că ziua este fiica Soarelui cu Luna. Ca timp fizic, ea înseamnă de fapt 24 de ore, adică o zi și o noapte. Ca orice entitate, ziua este pe jumătate benefică și pe jumătate malefică. Se spune că lumina zilei este dușmanul de moarte al tuturor duhurilor rele.

Se crede că ziua în care s-a născut un om îi prevestește viața. Astfel, dacă a fost vreme frumoasă, înseamnă că persoana respectivă va avea o viață tihnită și împlinită, iar dacă afară e timp urât, înseamnă că va avea de înfruntat multe necazuri. De asemenea, oricine poate afla cum îi va merge într-o zi după primul lucru care i se întâmplă dimineața, căci există zicala "ziua bună se cunoaște de dimineață".

Cine plânge de ziua sa de naștere va plânge tot anul.

ZID - Separând și protejând, zidul este o garanție a protecției de musafiri nedoriti, de aceea fisurile din zid anunță evenimente funeste pentru acea casă; influențele negative din exterior nu vor putea fi oprite.

ZMEU - Inițial joc de distracție pentru copii, zmeul a devenit în unele zone apărătorul localității de cele mai rele epidemii. Se spune că această metodă

de apărare are mai mare efect dacă zmeul e înălțat, însă, dacă acest lucru se face într-o zi de sâmbătă, vântul turbat se va abate peste zona respectivă.

ZMEURĂ - Se apropie ca semnificație de cea a viței-de-vie, dar și a trandafirului (vezi **VIȚA-DE-VIE**, **TRANDAFIR**).

Zmeura este un fruct zemos, de culoare roșie, care are bogate semnificații erotice. Astfel, se spune că cel care oferă aceste fructe nutrește adânci sentimente de dragoste pentru persoana respectivă, iar cine consumă zmeură își va spori fecunditatea și va obține deplină satisfacție erotică.

ZODIE (vezi **ASTROLOGIE**)

ZULUFI - Simbol al bogăției și al bucuriei față de viață. Se spune că cei care se nasc cu zuluți sunt copii norocoși, iar pentru ca un copil, în special o fetiță, să aibă părul mare, trebuie să i se taie zuluții de pe tâmpile și să i se pună pe un brad.

Cine vrea să nu fie uitat de o persoană trebuie să-i fure un zuluț. Dacă se mulțumește doar să i-l ceară, este semn de despărțire (vezi **ȘUVIȚĂ**).

ZURGĂLĂI - Se spune că zurgălăii alungă spiritele rele și binecuvântă casa în care sună. Sania cu zurgălăi are rolul de a fertiliza pământul și de a alunga iarna, grăbind venirea primăverii.

INDEX ALFABETIC

A

Abracadabra.....	pag. 7
Absint (pelin).....	7
Ac	8
Aer	9
Agată.....	9
Aghiută	9
Agonie	10
Ai (usturoi).....	10
Ală (hală).....	11
Alb.....	11
Albastru.....	11
Albă (strălucitoare, ... floar de ferigă).....	12
Albie (copaie, covată).....	13
Albină	13
Alexie	14
Algă.....	15
Alimente	15
Altar (sanctuar).....	15
Aluat.....	15
Alun.....	16
Aluniță	16
Ametist	16
Amiază.....	16
Amurg (asfințit)	17
Anatemă	17
Anemonă	17
Angelică	17
Apă	17
Arbore (copac)	18
Argint	18
Arici.....	19
Aripa satanei (Avehuza, Iuza).....	19
Asasin	19
Astrologie	19
August	19
Aur	20
Avort	20

B

Babă	21
Baba Dochia	21
Baghetă (toiag, baghetă magică)	21
Baie	22
Balanță.....	22
Balaur	22
Baltă	22
Bani.....	22
Barbă.....	22
Barcă	22
Barză	22
Bastard (copil din flori).....	23
Bătaie	23
Băutură (alcoolică)	23
Berbec	23
Biblie	24
Bici.....	24
Bijuterie (podoabă)	24
Biserică	24
Blajini (Rohmani).....	24
Blasfemie.....	24
Blestem	24
Bob	24
Bobotează	24
Bou	25
Boz.....	25
Brad.....	25
Brazdă	26
Brâu (cordon, șerpar).....	26
Broască	26
Bronz.....	26
Bufniță (huhurez, cucuvea)	26
Bujor.....	26
Buric.....	26
Busuioc	27
Busuioc roșu.....	27
Buturugă	27

C

Cadou	28
Cal	28
Calcedonie	28
Cancer	28
Capră	28
Capricorn	29
Car (căruță)	29
Casă	29
Casă	29
Căiță	29
Călătorie	29
Călcâi	29
Călugăriță	29
Călușari	30
Cămașă	30
Căprioară	30
Cărbune	30
Cărți (de joc)	30
Căsătorie	30
Câine	31
Câneapă	31
Ceapă	32
Ceas	32
Cenușă	32
Cerb	32
Cerc	32
Cercel	33
Cheie	33
Chemare (pe nume)	33
Chilimbar	33
Cioară	33
Ciocănitoare	34
Ciocârlie	34
Cireasă	34
Ciur	34
Clopot	34
Coarne	35
Coasă	35
Cocoașă	35
Cocor	35
Cocoș	35
Colici	35
Colier	35
Comoară	35

Copil	36
Coral	36
Corb	36
Cordon	36
Coșmar	36
Crin	36
Crisolit	36
Cristal	36
Crizantemă	37
Cruce	37
Cuc	37
Cui	37
Cuib	37
Cupru	37
Cuptor	37
Curcubeu	37
Cuțit	38
Cuvânt	38

D

Dans	39
Deal	39
Decembrie	39
Deget	39
Delfin	40
Deochi	40
Descântec	40
Diamant	40
Dimineață	40
Dinte	41
Dor	41
Dovleac	41
Drac (împielit, Aghiută, Scaraoschi)	41
Dragoste (a ghici)	42
Dragoste (a face pe cineva să te iubească)	42
Dragoste (a o recâștiga)	42
Dragoste	43
Dreapta	43
Drum	43
Duhuri	43
Duminică	43

E

Eclipsă	44
Ecou	44
Elixir	44
Erotism	44
Erou	45
Exorcizare	45

F

Fantome	46
Fată	46
Făină	46
Fântână	46
Febră	47
Februarie	47
Femeie însărcinată	47
Fereastră	47
Ferigă	47
Fier	47
Fir	48
Floare	48
Fluier	48
Fluture	48
Fluviu	48
Foarfecă	49
Foc	49
Fragă	49
Frasin	50
Fructe	50
Fulger	50
Fum	50
Furnică	50
Furt	51
Furtună	51
Fus	51

G

Gaie	52
Galben	52
Gaură	52
Găină	52
Gâscă	53

Gât	53
Geantă	53
Gelozie	54
Gemeni	54
Gene	54
Geniu	54
Genunchi	55
Gheață	55
Ghiocel	55
Gleznă	55
Gol	55
Gravidă	55
Grăsime	55
Grâu	56
Greier	56
Grindină	57
Gripă (guturai)	57
Groapă	57
Gropițe (în obraji)	57
Gunoi	57
Gură	58

H

Haine	59
Ham	59
Haz	59
Hienă	60
Holeră	60
Horă	60
Horn	60
Horoscop	61
Hotar	61
Hrană	61

I

Iad	63
Ianuarie	63
Iarba fiarelor	63
Iasomie	64
Icoană	64
Iederă	64
Iele	64

Iepure	65
Ierburi	66
Imortele	66
Incendiu	66
Inel (verighetă)	67
Înimă	67
Insectă (goangă, jiganie)	67
Invidie	68
Iris (stânjenel)	68
Isop	68
Iubire	68
Iulie	68
Iunie	68
Izvor	68

Î

Împrumut	69
Încălțăminte	69
Încâlcit	70
Îngrăstit	70
Înecat	70
Înger	70
Înmormântare	71
Întâlnire	71
Întoarcere	72
Înviere	72

J

Jad	74
Jais	74
Jar (jăratie)	74
Jasp	74
Joc	74
Joi	75
Jos	75
Judecată	76
Jug	76
Jumătate	76
Jupă	76
Jurământ	76

L

Lac	77
Lacăt	77
Lacrimă	78
Lampă	78
Lapte	79
Laur	79
Lăcustă	79
Leagăn	80
Leandru	80
Lebădă	80
Lemn	80
Leu	80
Libelulă	81
Licurici	81
Liliac (arbust)	81
Liliac (pasăre)	82
Limbă	82
Lingură	82
Luceafăr	82
Lumânare	83
Lună	83
Luni	83
Lup	84

M

Mac	85
Mai	85
Mamă	85
Mană	86
Mantie	87
Mare	88
Martie	88
Martie	88
Masă	89
Mască	89
Mazăre	90
Măciucă	90
Măgar	90
Mămăligă	90
Mănușă	90
Măr	91

Mărar.....	91
Mărgean.....	91
Mărțișor.....	92
Măslin.....	92
Mătrăgună (Cucută, Doamna Bună, Împărăteasa, Lumânarea Dracului, Cireașa Lupului).....	92
Mătură.....	93
Mână.....	94
Melc.....	95
Mentă.....	95
Mesteacăn.....	95
Miel.....	95
Miercuri.....	95
Miere.....	96
Mierlă.....	96
Minciună.....	96
Minune.....	96
Mistreț.....	96
Mlaștină.....	96
Moară.....	97
Moarte.....	97
Moașă.....	98
Mormânt.....	98
Mort.....	99
Mosc.....	99
Moși.....	99
Munte.....	100
Muscă.....	100
Muzică.....	100

N

Narcisă.....	102
Nard.....	102
Nas.....	102
Naștere.....	103
Năvod.....	103
Negru.....	103
Nevăstuică.....	104
Nicovală.....	104
Nimfă.....	104
Nisip.....	104
Noapte.....	104

Nod.....	105
Noiembrie.....	106
Nor.....	106
Noroc.....	107
Noroi.....	108
Nuc.....	108
Nucă.....	108
Nuditate.....	109
Nufăr.....	109
Nuntă.....	109

O

Oaie.....	110
Oală.....	110
Oase.....	111
Ochelari.....	112
Ochi.....	112
Ochiul boului.....	112
Octombrie.....	113
Oglindă.....	113
Oiște.....	114
Omag.....	114
Omidă.....	114
Onix.....	114
Opal.....	114
Orb.....	114
Ostaș.....	114
Ou.....	114

P

Pact.....	116
Pahar.....	116
Paie.....	117
Pajură (vultur).....	117
Palmier.....	117
Panglică.....	117
Panseluță.....	118
Pantof.....	118
Paradis.....	118
Parfum.....	118
Pas.....	118
Pasăre.....	119

Paști.....	119
Pat.....	119
Pădure	120
Păianjen	120
Pălărie.....	121
Pământ	121
Păpușă	122
Păr (pom fructifer)	122
Păr (podoabă capilară)	123
Păstor	123
Pătlagină	124
Păun	124
Pâine	124
Pântec.....	125
Pelican	126
Pelin	126
Pepene.....	126
Perdea	126
Perlă	126
Peruzea	126
Pescăruș.....	126
Pescuit	127
Pește.....	127
Peșteră.....	127
Piatră	128
Piază.....	128
Picior	128
Piept.....	129
Pieptăn	129
Pierdere	129
Piersic	129
Pin.....	130
Piper.....	130
Pir	130
Pisică	130
Pivniță.....	131
Plantă	131
Plasă	131
Plâns.....	131
Ploaie.....	131
Plop.....	131
Plug	131
Plumb	132
Poartă.....	132
Pod (pe ape)	132

Porc	132
Portocală	133
Portocaliu	133
Porumb	133
Porumbel.....	133
Potârnicchi.....	133
Potcoavă	133
Prag.....	133
Prenume	134
Preot.....	134
Prepeliță.....	134
Privighetoare	134
Privire	134
Proces.....	134
Prosop	135
Prun.....	135
Pui.....	135
Pupăză.....	135
Purice	135
Puț.....	135

R

Ramură	136
Rază	136
Răchită.....	136
Răscruce	137
Rășină.....	137
Rândunică	137
Răs	138
Ricin	138
Rinichi	138
Roabă	138
Roată.....	138
Rodie	139
Roșu	139
Rouă.....	139
Roză	140
Rubin	140
Rusalii	140

S

Sabat	141
Sac	141

Safir.....	141
Salamandră	142
Salată.....	142
Salbă.....	142
Salcâm	142
Salcie.....	142
Sare.....	143
Satan	144
Săgetător.....	144
Sămânță.....	144
Sărăcie.....	144
Sărut.....	144
Sâmbătă.....	145
Sân.....	145
Sânge	145
Sânziene	146
Scai	147
Scară	147
Scaun.....	147
Scăldat	147
Scorpion	147
Scorțișoară	148
Scuipat.....	148
Seceră.....	148
Septembrie.....	148
Sfânt.....	148
Sfeșnic.....	149
Sicriu	149
Sirenă	149
Sită	149
Smarald.....	149
Smochin.....	150
Snop.....	150
Soare	150
Soc.....	151
Solomonar.....	151
Somn.....	151
Somnambul	151
Sorcovă.....	151
Spic	152
Spin.....	152
Spiriduș.....	152
Sprânceană	153
Stânga	153
Stea.....	153

Stejar	153
Strănut	154
Strigoi	154
Strugure	155
Suflet	155
Surd.....	155
Sus	155
Susan.....	155

Ș

Șa.....	156
Șal.....	156
Șarpe.....	156
Șchiop	158
Șirag	158
Șoarece.....	158
Șobolan.....	158
Șofran.....	158
Șoim.....	158
Șold	159
Șopârlă	159
Șort	159
Șosetă.....	159
Știme	159
Șuviță.....	160

T

Talpă	161
Taur.....	161
Tăciune.....	161
Tămâie.....	161
Tei.....	161
Templu.....	162
Timp.....	162
Trandafir	162
Trăznet.....	163
Treisprezece	163
Trestie	163
Trifoi.....	163
Toc	164
Topaz.....	164
Topor.....	164

Tunet	164
Turturică	165
Tutun	165

T

Tap	166
Țăruș	166
Țânțar	166
Țelină	166
Țesut	166
Țigan	167
Țigară	167
Țiglă	167
Țuică	167

U

Ulcea	168
Uliu	168
Umăr	168
Umbră	168
Umbrelă	169
Unghie	169
Unt	169
Untdelemn	169
Ureche	170
Untură	170
Urs	170
Ursitoare	171
Urzică	171
Usturoi	171

V

Vacă	172
Vale	172
Vapor	172
Vatră	172
Văduvă	173
Vărsător	173
Vânt	173
Vârtej	173

Vâsc	174
Verde	174
Verighetă	174
Veșminte	174
Vidme	174
Vierme	174
Viespe	174
Vineri	175
Violet	175
Violetă	175
Vișină	176
Vișiniu	176
Viță-de-vie	176
Vrabie	176
Vulpe	176
Vultur	176

Z

Za	177
Zahăr	177
Zar	177
Zaț	177
Zăpadă	177
Zâmbet	178
Zână	178
Zi	178
Zid	178
Zmeu	178
Zmeură	178
Zodie	179
Zulufi	179
Zurgălăi	179

BIBLIOGRAFIE

Dictionar de simboluri, Jean Chevalier & Alain Gheerbrant, Editura Artemis, București, 1995

Sărbătorile la români, Tudor Pamfile, Editura Saeculum I. O., București, 1997

Psihologia simbolului arhetipal, Ion Mânzat & M. P. Craiovan, Editura I. N. I., București, 1997

Ipostaze ale maleficului în medicina tradițională, Antoaneta Olteanu, Editura Paideia, 1998

Simboluri ale științei sacre, Rene Guenon, Editura Humanitas, 1997

Dictionar de magie, demonologie și mitologie românească, Ivan Evseev, Editura Amarcord, Timișoara, 1998

Dacia magică, Adrian Bădurescu, Editura Arhetip RS, București, 1999

Dictionnaire des superstition, Robert Morel & Suzanne Walter, Bibliotheque Marabout, 1967

Nunta la români, S. Fl. Marian, Editura Grai și suflet - cultura națională, București, 1995

Datinile și credințele poporului român, I și II, Elena Niculăiță-Voronca, Editura Saeculum I. O., București, 1998

Mentalități și ritualuri magico-religioase, Nicu Gavriluță, Editura Polirom, 1998

Sacru și ontofanie, Aurel Codoban, Editura Polirom, 1998

Mulțumiri tuturor celor care ne-au ajutat să descoperim misterele superstițiilor.

CUPRINS

Superstițiile - frânturi din conștiința neamului	pag. 5
Superstiții de la A la Z	7
Index alfabetic	180
Bibliografie	188

Editor: Radu Popovici
Editori asociați: Lucia Popovici și Victor Opreșiu

Redactor coordonator: Carmen Grigore
Redactor de specialitate: Lorena Grigore
Redactor: Mirela Popescu
Tehnoredactare computerizată: Corina Marin

Doamna Sofia

**SUPERSTITII
DIN BĂTRĂNI**

Alte cărți de același autor:

ARTA DIVINAȚIEI

(Editura Rădută, 1998)

GHICITUL ÎN CAFEA

(Editura Quadrat, 1999)

PRENUMELE

ȘI CARACTERUL

(Editura Quadrat, 1999)

HOROSCOPI 1999,

HOROSCOPI 2000

(Editura Quadrat, 1998, 1999)

HOROSCOPIUL TĂU

(Editura Quadrat, 1999)

Începând cu noiembrie 2000,
noi apariții editoriale
semnate Doamna Sofia:

HOROSCOPI 2001

și

ZODIAC EROTIC

Editura POL Media, 2000

ISBN 973-99976-0-0

Pret: 25.000 lei